



Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

**İLKOKUL(1-4) ve ORTAOKUL(5-8) MÜZİK DERS
KİTAPLARINDA YER ALAN ŞARKILARIN DEĞERLER
BAKIMINDAN İNCELENMESİ ve DEĞERLER EĞİTİMİNE
İLİŞKİN ÖĞRENCİ ALGILARI**

Sıtkı AKARSU

Doktora Tezi

Van, 2015

İLKOKUL(1-4) ve ORTAOKUL(5-8) MÜZİK DERS KİTAPLARINDA YER ALAN
ŞARKILARIN DEĞERLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ ve DEĞERLER
EĞİTİMİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ ALGILARI

Sıtkı AKARSU

Doktora Tezi

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Van, 2015

KABUL VE ONAY

Sıtkı AKARSU tarafından hazırlanan "İlkokul(1-4) ve ortaokul(5-8) Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Değerler Bakımından İncelenmesi ve Değerler Eğitime İlişkin Öğrenci Algıları" başlıklı bu çalışma, 22.06.2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nalan YİĞİT (Başkan)

.....

Doç. Dr. Serap YÜKRÜK (Danışman)

.....

Doç. Dr. Hüseyin YÜKRÜK (Jüri Üyesi)

.....

Doç. Dr. Ali Osman ENGİN(Jüri Üyesi)

.....

Yrd. Doç. Dr. Ahmet YAYLA(Jüri Üyesi)

.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Fuat TANHAN

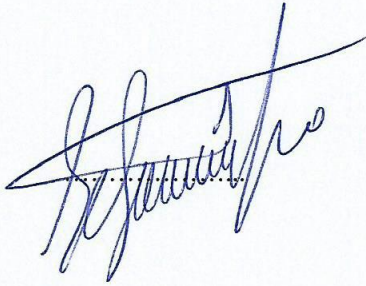
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Yüzüncü Yıl Üniversitesi yerleşkesinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun 1 Yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

22.06.2015



Sıtkı AKARSU

TEŞEKKÜR

Akademik sürecin en önemli aşamalarından birisi olan bu doktora çalışmasının gerçekleşmesinde;

Öncelikle bu süreçte beni karanlık günlerden ışığa çıkarıp, büyük emek ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Serap YÜKRÜK hanımefendiye ve ardından çok kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Ahmet YAYLA beyefendiye sonsuz şükranlarımı sunuyorum ve çok teşekkür ediyorum.

Bu çalışmanın her aşamasında yardım ve desteklerini aldığım, başta yüksek lisans danışmanım olan, kıymetli hocam Doç. Dr. Ali Osman ENGİN olmak üzere, Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim üyelerine, deneysel aşamanın yürütülmesinde katkılarını esirgemeyen Ziya Gökalg Ortaokulu öğretmenlerine, idaresine ve farklı bir bağ kurduğumuz, geleceğin pırıl pırıl gençleri olan öğrencilerine ve de tabiki bu sürecin hem sabrı, hem gücü ve hem de düştüğüm anlarda benim elimden tutup kaldıran olan değerli eşim Pınar AKARSU ve biricik oğlumuz Ahmet AKARSU'ya sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Sıtkı AKARSU

Haziran, 2015

ÖZET

AKARSU, Sıtkı. *İlkokul(1-4) ve Ortaokul(5-8) Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkıların Değerler Bakımından İncelenmesi ve Değerler Eğitimine İlişkin Öğrenci Algıları*, Doktora, Van, 2015.

Bu çalışmanın amacı ilk ve ortaokullarda okutulan müzik dersi kitaplarındaki ünitelerde yer alan şarkıları değerler bakımından incelemek ve değer kazanımı hedefinde hazırlanan bazı şarkıların 7. sınıf öğrencileri üzerindeki etkisini belirleyebilmektir. Çalışma, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Kars ili Merkez ortaokullarından olan Ziya Gökalp Ortaokulunda gerçekleştirilmiştir. 23 kişi deney grubunu, 20 kişi kontrol grubunu oluşturmaktadır.

Çalışmada betimsel içerik analizi, doküman incelemesi yöntemi ve deneysel desende deney grubu-kontrol grubu kullanılarak, nitel ve nicel olarak karma bir araştırma modeli kullanılmıştır. Çalışmanın yöntem olarak nitel kısmında, ilk ve ortaokullarda 1.2.3.4.5.6.7 ve 8. sınıf müzik dersi öğrenci çalışma kitaplarındaki şarkılar çıkarılarak sözleri incelenmiş; değerler ve değerler eğitimi kavramlarının çerçevesi Milli Eğitim Bakanlığı, değerler eğitimi yönergesindeki şekli ile oluşturularak, sözlerle olan benzer ve farklı yönleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın yöntem olarak nicel bölümünde ise, MÖDAÖ(Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeği) geliştirilmiş, örneklem grubu olan Ziya Gökalp Ortaokulundaki tüm 7. sınıflara uygulandıktan sonra, ortalama düzeyi birbirine eşit olan 7-A ve 7-C sınıfları deney ve kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Çalışmanın takvimine uygun olan 17 Nisan 2015-02 Haziran 2015 tarihleri arasında deney grubu öğrencilerine değer kazanımına yönelik bestelenen etkinlik eserleri öğretilerek sürecin sonunda MÖDAÖ tekrar sınıfta olarak deney ve kontrol gruplarına uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen nicel veriler SPSS 21.0 paket programında analiz edilerek frekans tabloları, bağımlı ve bağımsız t testi kullanılmıştır.

1. Nitel verilerin analizlerinde:

İlkokul ve ortaokullardaki müzik ders kitapları incelenmiş, toplam 190 adet etkinlik şarkısına ulaşılmıştır. Şarkılardan 8. sınıflara ait olan 3 adet yabancı sözlü

etkinlik şarkısı analizlere dâhil edilmemiş, analizlerde 187 adet eser kullanılmıştır. Analizler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır:

- En çok Sevgi değeri (144 yerde) işlenmiştir. Ardından Vatanseverlik (60 yerde), Estetik Duyguların Geliştirilmesi (32 yerde) ve Cesaret-Liderlik (30 yerde) değerleri işlenmiştir. En az ise 1 defa işlenen Empati, İyilik yapmak ve Paylaşımçı olmak değerleri olmuştur. İlk ve ortaokul müzik öğretimi kitaplarında, örnek şarkı etkinliklerinde Adil Olma, Alçakgönüllülük, Misafirperverlik, Nazik Olmak ve Selamlaşma değerlerine de hiç yer verilmemiştir.

2. Nicel verilerin analizlerinde:

- Deney ve kontrol gruplarının, müzik öğretiminde değer algıları ile ilgili son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuç verilen müzik öğretiminde değerler eğitimi programının etkisini ortaya koymaktadır.
- Deney ve kontrol gruplarının, müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinin alt boyutları olan paylaşımçı olmak, sorumluluk ve hoşgörü-duyarlılık boyutları açısından, son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuç verilen müzik öğretiminde değerler eğitimi programının alt boyutlardaki etkisini ortaya koymaktadır.
- Deney grubunun öntest ölçüm puanları ile sontest ölçüm puanları arasında sontest lehine anlamlı bir farklılık vardır. Kontrol grubunda böyle bir farklılık söz konusu değildir.
- Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, müzik öğretiminde değerler eğitimi programının ve değerler eğitimi etkinlik şarkılarının, öğrencilerin değer algılarını olumlu yönde desteklediğini söyleyebiliriz.

Anahtar Sözcükler

Değerler Eğitimi, Müzik Eğitimi, Şarkılar.

ABSTRACT

AKARSU, Sitki. *Examination of the songs in the music textbooks of primary school(1-4) and middle school(5-8) in terms of values and students' perceptions about values education*, Ph. D. Van, 2015.

This study aims to examine the sample works that take place in the unit of the music textbooks taught in the first and secondary school in terms of value and to determine the effects of some sample works that is created on the aim of appreciation on 7th grade students. In this study, descriptive content analysis study, document analysis method and a mixed- as being qualitative and quantitative-research model was used by using an experimental group and control group in experimental design. In the qualitative part of the study in terms of method, the sample works take place in the student work book of the music classes of 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7 and 8th grade were determined and their lyrics were investigated; The frame of the concepts of values and value education are formed by the training instructions in the Ministry of Education and the similarities and differences with these lyrics were tried to be determined.

In the quantitative part of this study the scale SVPME (Scale of Value Perception in Music Education) was developed. After this scale was applied to the related sample groups of all classes of 7th grade in Ziya Gökalp Primary School, the classes 7-A and 7-C which have low level of average were determined as the experimental and control groups. As appropriate to the calendar of the study in the dates between 17 April 2015 and 02 June 2015 the activity works that were composed to value gain were taught the experimental group and at the end of the process the scale SVPME (Scale of Value Perception in Music Education) was applied to the control and experimental groups as a final test. The quantitative data obtained by research were analyzed in the package program SPSS 21.0. Frequency tables, dependent and independent t test were used.

As a result of analysis, the following conclusions were reached:

1. In the analysis of qualitative data:

After examining the music textbooks in primary and secondary schools, 190 songs were collected. Among these 180 songs, three of them which have foreign lyrics and belong to 8th grade class were not included to analysis, thus 187 work were used. The results of analysis:

- The most processed value is love (in 144 places). The second one is patriotism (in 59 places), the third one is aesthetic development of emotions (in 33 places) and Courage-Leadership is processed (in 30 places). The least processed value is empathy and sharing which is take place at least one time. In primary and secondary school music education books according to the sample song activities the values of fairness, modesty, kindness, hospitality and greetings are never take place.

2. In the analysis of quantitative data:

- Among the experimental and control groups; There found a meaningful difference in favor of the experimental group in final-test scores on the value perception in music education against to the control group. This result reveals the effect of training programs in value perception in music education.
- Among the experimental and control groups; There found a meaningful difference in favor of the experimental group in final-test scores on the values of sharing, responsibility and tolerance-sensitivity which are the sub dimensions of scale of value perception in the music education. This result reveals the effect of training programs in value perception in music education in sub dimensions.
- In the experimental group, there found a meaningful difference in favor of the last test against to the first test. In the control group, there is no such difference in this respect.
- In accordance with the obtained results, we can say that the values education program in music education and the activity songs of values education that arranged according to this program support the perception value of students in a positive direction.

Keywords

Values Education, Music Education, Songs.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	ii
BİLDİRİM	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR DİZİNİ	xii
TABLolar DİZİNİ	xiii
1.BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.2.1. Alt Amaçlar	5
1.3. Denenceler	6
1.4. Araştırmanın Önemi	7
1.5. Araştırmanın Varsayımları	8
1.6. Sınırlılıklar	8
1.7. Tanımlar	9
2.BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE	10
2.1. Değerler ve Değerler Eğitimi	10
2.1.1. Değerler Kavramı	12
2.1.2. Değerlerin Özellikleri	14
2.1.3. Değerlerin Sınıflandırılması	17
2.1.4. Değerlerin İşlevleri	18
2.1.5. Değerler Eğitiminde Yaklaşımlar	20
2.1.6. Felsefede Değerler	22
2.1.7. Sosyolojide Değerler	24
2.1.8. Psikolojide Değerler	25
2.1.9. Eğitimde Değerler.....	27

2.1.9.1. Örtük Programda Değerler	28
2.1.10. Değerler Eğitimi	28
2.1.10.1. Değerler Eğitiminin Kısa Tarihi	29
2.1.10.2. Değerler Eğitiminin Önemi	31
2.1.11. Ailede Değerler Eğitimi.....	32
2.1.12. Okulda Değerler Eğitimi.....	35
2.1.12.1. Değerler Eğitiminde Öğretmen Rolü	36
2.1.13. Toplumsal Hayat İçerisinde Değerler	38
2.1.14. Medya ve Değerler	40
2.2. Müzik Eğitimi ve Değerler Eğitimi	41
2.2.1. Müzik Eğitimi	41
2.2.1.1. Müzik	42
2.2.1.2. Müzik ve Felsefe	42
2.2.1.3. Müzik Eğitiminin Önemi	43
2.2.1.4. Müzik Eğitiminin Tarihçesi	44
2.2.1.5. Müzik Eğitiminde Program Geliştirme	46
2.2.1.6. Müzik Öğretim Programının İlkeleri ve Amaçları	46
2.2.1.6.1. Müzik Öğretim Programının Değerler Eğitimine Yönelik Hedefleri	48
2.2.2. Müzik Eğitiminde Şarkı Öğretimi	49
2.2.2.1. Ses ve Sesin Özellikleri	52
2.2.2.2. İlköğretimde Şarkı Öğretiminin Önemi.....	53
2.2.3. Şarkı Öğretiminde Değerler Eğitiminin Yeri	55
2.3. Müzik Eğitimi ve Değerler Eğitimi İle İlgili Literatür	56
2.3.1. Müzik Eğitimi ve Değerler Eğitimi Alanında Yapılan Yerli Çalışmalar	57
2.3.2. Müzik Eğitimi ve Değerler Eğitimi Alanında Yapılan Yabancı Çalışmalar	57
3. BÖLÜM: YÖNTEM ve MATERYAL	61
3.1. Araştırmanın Modeli.....	61
3.2. Deney ve Kontrol Gruplarının Oluşturulması.....	61
3.3. Veri Toplama Süreci	63
3.3.1. Nitel Verilerin Toplanma Süreci.....	64
3.3.2. Nicel Verilerin Toplanma Süreci.....	65

3.4. Veri Toplama Aracı	67
3.4.1. Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeğinin Geliştirilme Süreci	68
3.4.1.1. Madde Havuzunun Oluşturulması ve Görünüş-Kapsam Geçerliği Aşamaları	68
3.4.1.2. Ölçme Aracının Pilot Uygulaması ve Maddelerin Değerlendirilmesi	68
3.4.1.2.2. MÖDAÖ'nün Güvenirlik Çalışması.....	72
3.4.1.2.3. MÖDAÖ'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi	72
3.5. Çalışma Grubu	73
3.6. Verilerin Analiz Edilmesi	73
4. BÖLÜM: BULGULAR	77
4.1. Araştırmanın Nitel Verilerine(Şarkıların İncelenmesine) İlişkin Bulgular ..	77
4.1.1. İlkokul 1. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular	77
4.1.1.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular	79
4.1.2. İlkokul 2. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular	83
4.1.2.1.Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular	85
4.1.3. İlkokul 3. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular	89
4.1.3.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular	91
4.1.4. İlkokul 4. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular	94
4.1.4.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular	95
4.1.5. Ortaokul 5. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular	101
4.1.5.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular	103
4.1.6. Ortaokul 6. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular	107
4.1.6.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular	109
4.1.7. Ortaokul 7. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular	116
4.1.7.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular	118
4.1.8. Ortaokul 8. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular	123

4.1.8.1. <i>Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular</i>	125
4.1.9. İlkokul(1-4) ve Ortaokul(5-8) Müzik Ders Kitaplarındaki Eserlerde Bulunan Değerlerin, Genel İçerik Çözümlemelerine İlişkin Bulgular	131
4.2. Araştırmanın Nicel Verilerine(Değerler Eğitimi Etkinlik Şarkılarının Uygulanmasına) İlişkin Bulgular	132
4.2.1. Deney ve Kontrol Gruplarına Uygulanan Ön Test ve Son Test İle Ölçeğin Alt Boyutlarının Sonuçlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	133
5. BÖLÜM: TARTIŞMA VE YORUM	140
5.1. Araştırmanın Nitel Sonuçlarına İlişkin Tartışma ve Yorum	140
5.2. Araştırmanın Nicel Sonuçlarına İlişkin Tartışma ve Yorum.....	141
6. BÖLÜM: SONUÇ ve ÖNERİLER	144
EKLER	156
EK 1: MÜZİK ÖĞRETİMİNDE DEĞER ALGISI ÖLÇEĞİ	157
EK 2: MÜZİK ÖĞRETİMİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ PROGRAMI	159
EK 3: HAM VERİ TEMA TABLOSU	214
EK 4: TOPLU TEMA TABLOSU(UZMAN GÖRÜŞLERİ)	215
EK 5: ÖYKÜ ÖRNEKLERİ	216
EK 6: ETKİNLİK DERSİNDE SINIFTAN FOTOĞRAFLAR	217
EK 7: MEM'DEN ALINAN İZİNLER	218
EK 8: ETİK KURUL ONAYI	219
EK 9: VELİ İZİN FORMU	220
EK 10: DEĞERLER EĞİTİMİ ETKİNLİK ŞARKILARI	221
ÖZ GEÇMİŞ	231

KISALTMALAR DİZİNİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü

DEEŞ: Değerler Eğitimi Etkinlik Şarkıları

SPSS: Statistical For Social Sciences

MÖDAÖ: Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeği

vs.: Vesaire.

SVPME: Scale of Value Perception in Music Education

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu.

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: Deneysel Desendeki Çalışma Gruplarını Gösterir Tablo.....	62
Tablo 2: Öntest Uygulamasına Katılan 7. Sınıf Öğrencilerini Gösterir Tablo.....	62
Tablo 3: Deneysel ve Kontrol Gruplarının Dağılımını Gösterir Tablo.....	62
Tablo 4: Deneysel ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları.....	63
Tablo 5: Nitel Verilerde Kullanılan Ham Veri Tema Tablosu Örneği.....	64
Tablo 6: Nitel Verilerde Kullanılan Toplu Tema Tablosu Örneği.....	65
Tablo 7: Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeği KMO ve Bartlett Testi Değerleri.....	69
Tablo 8: MÖDAÖ'nün Faktörlerinin Açıkladıkları Varyans Yüzdeleri ve Özdeğerleri.....	70
Tablo 9: MÖDAÖ'nün Alt Boyutları ve Bu Boyutlarda Yer Alan Maddeler.....	70
Tablo 10: Müzik Öğretimi Değer Algısı Ölçeği(MÖDAÖ) Faktör Analizi Sonuçları.....	71
Tablo 11: 1. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu.....	78
Tablo 12: 2. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu.....	84
Tablo 13: 3. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu.....	89
Tablo 14: 4. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu.....	94
Tablo 15: 5. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu.....	101
Tablo 16: 6. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu.....	107
Tablo 17: 7. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu.....	116
Tablo 18: 8. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu.....	123
Tablo 19: Genel İçerik Çözümlemesinde, İlkokul(1-4) ve Ortaokul(5-8) Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Değerlerin Frekanslarını Gösterir Tablo.....	131

Tablo 20. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ Sontest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları.....	133
Tablo 21. Deney Grubu Öğrencilerinin, Öntest/Sontest Puan Ortalamaları Arasında Anlamlılık Düzeyini Gösterir Bağımlı t testi Tablosu.....	134
Tablo 22. Kontrol Grubu Öğrencilerinin, Öntest/Sontest Puan Ortalamaları Arasında Anlamlılık Düzeyini Gösterir Tablo.....	134
Tablo 23. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün "Paylaşımçı Olmak" Boyutunun Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları.....	135
Tablo 24. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün "Sorumluluk" Boyutunun Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları.....	135
Tablo 25. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün "Hoşgörü-Duyarlılık" Boyutunun Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları.....	136
Tablo 26. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün "Paylaşımçı Olmak" Boyutunun Sontest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları.....	137
Tablo 27. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün "Sorumluluk" Boyutunun Sontest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları.....	138
Tablo 28. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün "Hoşgörü-Duyarlılık" Boyutunun Sontest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları.....	138

1.BÖLÜM: GİRİŞ

Var olduğu günden beri ömrünü, kendini ve çevresini tanımaya adanmış insanoğlu, bir yandan öz keşfini gerçekleştirirken bir yandan da bilimin sistematığına kapı aralamış, bıraktığı izlerle günümüz ve geleceğe ışık tutacak olan birçok disipline kaynak sağlamıştır. Yaşadığı her an merak ve ilgi ile dolu olan insan bulunduğu ortam ve koşullara uyum sağlarken aynı zamanda bir sonraki alan ve davranış için de kendisine tecrübe kazandırmıştır. Milyonlarca yılın birikimi olan bu ampirik davranışlar da, günümüz insanına kaynak teşkil etmiş, yılların süzgecinden geçerek, kendi kavramları ile eğitim alanına ve literatüre girmiştir.

Davranış, bilmek ve öğrenmenin ürünü olarak kabul edilmektedir. Bilmek ve öğrenmek aslında insanın doğasında bulunan temel bir ihtiyaçtır. Merak insanı fiziksel ve zihinsel donanımı ile birlikte keşif yolculuğuna çıkarır. Tarih sayfaları bu keşiflerin efsaneleşmiş hikâyeleri ile doludur. İlk insandan günümüze kadar gelen süre içerisinde tekerleğin icadı ne kadar önemli ise bugün akıl almaz teknoloji ürünlerinin keşfi de o derece önem arz etmektedir. Bu ikisini aynı düzlemde birleştiren ise, 7000 yıl öncesindeki bilmenin ve öğrenmenin, günümüzdeki bilmek ve öğrenmek ile aynı ifadeye oluşudur. Bu temelde şunu söyleyebiliriz ki; merak bilmeyi, bilmek de öğrenmeyi doğurmuştur.

Bilmek bir davranışı yapabilir hale gelmek olarak tanımlanırsa, öğrenmek de aslında onu yapıyor hale gelmektir. Yani öğrenme, bilmenin hayata transfer boyutudur. Kaynak olan bilgi, öncelikle birey tarafından bilme boyutlu sindirilir, daha sonra hayatta uygulamaya geçirince öğrenme boyutu kazanır. Zaten mühim olan da aslında bilinenlerin kullanılabilir olması değil midir? İşte bu da eğitimin transfer boyutudur ki, bilginin davranış halinde hayata geçirilmesidir. Eğitim sistemimizde belki de bu anlamda kısmen pragmatik düzenlemeler yapmak gerektiği söylenebilir. Okul hayatını tamamlayan bir birey, kullanmayacağı bilgiler ile donatılmışsa bu durum sorgulanacak bir durumdur aslında.

Günlük hayatımız teorik bilgilerden ziyade amaçsal olan iletişim temelli bilgilere daha çok ihtiyaç duymaktadır. Eğitim sistemleri bireye kazandırılacak olan davranışları belirlerken, bireyin yanında toplumu da sürece dâhil etmektedir. Hedefleri

hem toplum hem bireye göre şekillendirir. Dolayısıyla programda istendik davranışlar yer almaktadır. Bu istendik davranışlar, hayata transfer edilmesi ile birlikte önem kazanır. Önem kazanan tüm bu davranışların içerisindeki bazı davranışlar tekrar sürece dâhil olurken de “değer” adı altında yeniden karşımıza çıkmaktadır. Bu değerler toplumun oluşması ve varlığını devam ettirebilmesi bakımından önem teşkil etmektedir.

Toplumun oluşmasında bireye duyulan ihtiyaç, bekasında sorumluluğunu mislince arttırmaktadır. İnsanların birbiri ile iletişim ve diyalogları sayesinde şekillenen bu toplumsal yapı, geçmişin birikimi üzerine inşa edilir ve gelecek nesillere bu şekilde aktarılır. Bir toplumda yaşayan insanların geçmişi ne ise o toplumun bireyleri de geçmişin aynısı ve aynası olmaktadır. Burada şüphesiz en önemli husus tutum ve değerlerin muhtevasıdır. Teknoloji bugün toplum için gıda mahiyetinde ise, değerler toplum için hava ve sudan farksızdır.

Geçmişin bize bıraktığı miras mahiyetindeki tutum ve değerlerin bir bölümü de kültürel varlıklarımızdan oluşmaktadır. Anlam ve alanı çok geniş olan kültür kavramına, konumuzun sınırlılıkları düşünülerek detaylı bir giriş yapılmadan, önemli bir parçası olan müzik kültürüne değinmeye çalışacağız.

Ses, söz ve ritmin bir araya gelerek ulusların kendi içinde ve diğer uluslarla iletişimini sağlayan, bir nevi kimlik tarifini yapan müzik kültürü, aslında ezgisel bir nüfus cüzdanıdır. Her darbında, notasında ve ezgisinde geçmişin motiflerini taşıyan bu birikim, var olduğu sürece toplumun varlığını da sürdürecektir.

Eğitimin en genel hedef ve ilkelerinden birisi de kültürel aktarımı sağlamaktır. Bu unsurlar arasında müzik kültürü de vardır. Müzik kültürünün gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak için, öğretim programları hazırlanırken programın tüm boyutlarına kavram, bilgi ve etkinlik boyutları ile yerleştirilir. Müfredat dâhilinde de bu etkinlikler konuların içerisinde işlenmekte ve gerçekleştirilmektedir. Etkinlikler gerçekleştirilirken yine programdaki hedefler dikkate alınır. Hedefler belirlenirken bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlarda hazırlanır. Ders içeriği bakımından müzik dersi, etkinlikleri hazırlama ve uygulama olarak özellikle ilköğretim aşamasında daha çok duyuşsal ve devinişsel hedeflere uygun bir yapıya sahiptir. Duyuşsal hedeflerin yoğun olduğu ve bireye ulaşmanın daha kolay bir yolu olan müzik dersi etkinlikleri,

hem kültürel aktarımı sağlamada hem de değerlerin kazandırılmasında büyük bir önem arz etmektedir. Duyguları birçok kavramın önünde tutan bu ‐kültür, değer ve müzik‐ terimleri birbiri için amaç ve araç niteliği kazanmıştır.

Yaşadığımız çağda toplumsal yapının olumlu anlamda stabil tutulabilmesi için birçok disipline ve bu disiplinlerdeki araç niteliği taşıyan unsurlara acil ihtiyaç vardır. İnsanlar ideallerinin peşinde sürekli koşarken, hastalık ve ölüm gibi ani olayların gelmesi ile hayatı daha fazla sorgulama eğilimi göstermektedirler. Statü endişesinin yaşanması, insanların muhasebesini kısmen engellemektedir. Oysa nereye gittiğimizi ve yönümüzün istikametini doğru belirleyebilmek için değerleri yaşamak, yaşatmak ve her yerde konuşmak lazım. Bunun nedeni ise, millet olarak sağlam temelleri, birikimi ve büyük sermayesi olan değerlerimizin olmasıdır (Balcı, 2014, s.13).

Dolayısıyla bu birikim ve sermaye ile ulusumuzun değerlerine sahip çıkabilmesi adına kültürel değerlerin eğitim aracılığı ile taşınması mühimdir.

Önemli bir kültürel değerimiz olan müzik kültürümüzün insani değerler ile bütünleşmesi,

Toplumsal huzur ve refaha katkı sağlayıcı nitelikte düzenlenmesi,

Günümüz eğitim sistemi ve oluşturulan programları açısından:

İlk ve ortaokullardaki müzik ders kitaplarında insani değerler ne derece işlenmiş ve şarkılarda yer almıştır?

Etkinliklerde öğretilen değerler eğitimi etkinlik şarkıları, öğrencilerin değer algılarını ne derece etkilemektedir?

Araştırmamızın bu bölümünde problem durumuna, araştırmanın amacına, önemine, sınırlılıklarına ve gerekli tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Avcı toplayıcılık ile ilk dönemlerinde hayatta kalma mücadelesi veren ve sonrasında büyük keşiflere imza atan insanoğlu, binlerce yıllık medeniyet tarihi

içerisinde her ne kadar tarihin rakamları arasında birbirinden ayrılrsa da, insan olmanın ortak paydasında birleşebilmiştir. Yüzbınlerce yıl öncesinde hem yaşayabilmek hem de doğa afetlerine karşı direnebilmek için beynini bir savunma mekanizması olarak kullanmaya başlayınca, korunmanın yanında birbiri ile organize olmaya ve işbirliği yapmaya başlamıştır. Beraber yaşamının getirdiği sorumlulukların farkına vararak, kılan olabilme adına kendi içlerinde kurallar koymuşlardır. Gelecek nesillere de günün şartlarına uyum sağlayabilmek için bu kuralları öğretmiş ve aktarmışlardır.

İnsanlar arası iletişimin değişmesi ve gelişmesi ile birlikte, hayatta kalma mücadelesine yönelik olan kurallar artık diyalog temelli bir yapıya bürünmeye başlamıştır. Bu kurallar beraber yaşayabilmenin, günlük hayatta işbölümü yapabilmenin ve de huzurlu bir toplum oluşturabilmenin önemli parçasını meydana getirmiştir. Artık insan, sadece yaşayan ve hayatını sürdüren değil, duygularını keşfeden, onları hissedip yaşayan bir canlı olmaya başlamıştır. İnsanı insan yapan bu duygular, zamanla yeni boyutlar kazanıp *değer* ve *tutum* olarak nesillere aktarılmıştır. Her dönemin özelliklerine ve yaşam koşullarına bağlı olan değişimlere paralel olarak, değer ve tutumlar da farklı şekillerde anlamlandırılmıştır.

Bugün, modern bir çağda yaşamamıza bağlı olarak, hayatımız da modern çağa göre şekillenmektedir. Bilimsel bilgi artık çıkara yönelik bir şekil almaya başlamıştır. Kalkınma ve teknolojik gelişim adına doğa, inanılmaz bir şekilde tahrip edilmektedir. Yediğimiz ürünler kirletilmekte ve insan ırkının genleri bozulmaktadır. Modernleşmenin bize kazandırdığı özelliklerden birisi de ekonomik oburluktur. Ciddi bir israf ve ifsâd gerçekleştirilmektedir. Neticede insanlık bir kaosa sürüklenmektedir. Bilhassa gelişmekte olan veya gelişmiş ülkelerde uyuşturucu, sigara, alkollü içecek tüketimi paralelinde cereyan eden işsizlik ve ekonomik sıkıntılar döneme damgasını vurmuş durumdadır. Televizyon, internet ve akıllı telefonlar artık bireylerin tek iletişim aracı haline gelmiştir. Bu hem kişileri sosyalleşmeden uzaklaştırmakta hem de iletişim kabiliyetlerini olumsuz etkileyerek yalnızlaştırmaktadır. Aşırı kazanma ve tüketme psikolojisi ile bir yarış atına dönen insanlık, batı kültürünün de etkisi ile evlilik müessesesi geciktirilmiş, nihayetinde de gençlik cinsel problemler yaşamaya başlamıştır (Söylemez, 2014).

Günümüzün problemleri ile mücadele edebilme adına, değer aktarımı konusunda önemli bir rolü olan okullardaki değer etkinliklerinin gözden geçirilerek güçlendirilmesi gerekmektedir. Değer kazanımında yakın çevrenin, okul dışı hayatın, medyanın, teknolojinin ve de günümüzün dil değil de göz iletişimi olan sosyal ağların da etkisi çok büyüktür. Teknolojinin bugün insan hayatına hızla girmesi ve süratini azaltmadan her alanda kolaylık sağlarken, maddeden manayı kısmen ayırması ile insani değerler yaşam içerisinde eskisi gibi hissedilemez olmuştur. Her sohbette geçen “nerede o eski günler” sözcükleri, günümüz eğitiminin bazı niteliklere ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Değerler eğitiminin gerçekleştirilmesi, değerlerin kazanılabilmesi için önemli kurumlar olan aile, okul, çevre ve kitle iletişim araçlarının beraberce hareket etmesi gerekmektedir. Bireyleri, siber saldırı ve emperyalizmin işgalinden kurtarıp, değerleri kazanabilmelerinde müzik eğitiminin, özellikle de bu eğitim sürecindeki şarkı öğretiminin büyük katkısı olacağı düşünülmektedir. Müzik eğitiminin bilimsel teorilerinin bireylere kazandırılması elbette hedeflenen tek davranış değildir. Müziğin duyuşsal alanlara hitap etmesi aracılığı ile insanların eğitim süreçleri içerisinde kazanmaları istenen birçok değeri de aktarmada çok güçlü bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle de, çocuklara, değerleri kazandırmaya ve geliştirmeye yönelik müzik öğretiminde değerler eğitimi programı oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, mevcut program, çocuklara uygulanmış, çocukların değer algılarındaki değişim incelenmeye çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilkokul ve ortaokul müzik ders kitaplarındaki müzik öğretimi etkinliklerinde yer alan şarkıların sözlerinde, değerlerin ne ölçüde işlendiğini ve müzik öğretimi programına ilave edilecek olan, örnek şarkı etkinliklerinin değer algılarında ve ölçme aracının alt boyutları açısından ne derece etkili olacağını incelemek ve belirleyebilmektir.

1.2.1. Alt Amaçlar

Çalışmanın nitel olarak yürütülen kısmında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlkokul müzik dersi kitaplarındaki şarkılar seçilirken veya hazırlanırken temel evrensel değerlerden olan, “Sevgi”, “Bağımsız ve özgür düşünebilme”, “Sorumluluk”, “İyimserlik”, “Saygı”, “Estetik duyguların geliştirilmesi”, “Hoşgörü- duyarlılık”, “Misafirperverlik”, “Özgüven”, “Vatanseverlik”, “Empati”, “İyilik yapmak”, “Adil Olma”, “Çalışkanlık”, “Cesaret-liderlik”, “Paylaşımçı olmak”, “Nazik olmak”, “Şefkat – merhamet”, “Dostluk”, “Selamlaşma”, “Yardımlaşma-dayanışma”, “Fedakârlık”, “Temizlik”, “Kültürel mirasa sahip çıkma”, “Yardımlaşma-dayanışma”, “Doğruluk-dürüstlük”, “Aile birliğine önem verme”, kavramlarını vurgulayan sözler tercih edilmiş midir?

2. Ortaokul müzik dersi kitaplarındaki şarkılar seçilirken veya hazırlanırken temel evrensel değerlerden olan, “Sevgi”, “Bağımsız ve özgür düşünebilme”, “Sorumluluk”, “İyimserlik”, “Saygı”, “Estetik duyguların geliştirilmesi”, “Hoşgörü- duyarlılık”, “Misafirperverlik”, “Özgüven”, “Vatanseverlik”, “Empati”, “İyilik yapmak”, “Adil Olma”, “Çalışkanlık”, “Cesaret-liderlik”, “Paylaşımçı olmak”, “Nazik olmak”, “Şefkat – merhamet”, “Dostluk”, “Selamlaşma”, “Yardımlaşma-dayanışma”, “Fedakârlık”, “Temizlik”, “Kültürel mirasa sahip çıkma”, “Yardımlaşma-dayanışma”, “Doğruluk-dürüstlük”, “Aile birliğine önem verme”, kavramlarını vurgulayan sözler tercih edilmiş midir?

1.3. Denenceler

- 1.0. Deney ve kontrol gruplarının, sontest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark vardır.
 - 1.1. Deney grubunun, öntest-sontest puan ortalamaları arasında sontest lehine anlamlı düzeyde fark vardır.
 - 1.2. Kontrol grubunun, öntest-sontest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark yoktur.
- 2.0. Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Paylaşımçı Olmak” boyutu açısından, deney grubu ve kontrol grubu öntest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık yoktur.

- 2.1. Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Sorumluluk” boyutu açısından, deney grubu ve kontrol grubu öntest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık yoktur.
- 2.2. Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Hoşgörü-Duyarlılık” boyutu açısından, deney grubu ve kontrol grubu öntest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık yoktur.
- 2.3. Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Paylaşımçı Olmak” boyutu açısından, deney grubu ve kontrol grubu sontest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık vardır.
- 2.4. Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Sorumluluk” boyutu açısından, deney grubu ve kontrol grubu sontest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık vardır.
- 2.5. Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Hoşgörü-Duyarlılık” boyutu açısından, deney grubu ve kontrol grubu sontest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık vardır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Eğitim öğretim süreci içerisinde, çocukların gelişim düzeylerine göre hazırlanmış olan şarkılar, duyuşsal ve devinişsel kazanımlara büyük ölçüde katkı sağlamaktadır. Duyuşsal hedeflerin önemli bir parçası olan değerlerin kazanılmasında, müzik dersi kitaplarında yer alan şarkıların değerleri vurgulama düzeylerinin belirlenmesi açısından bu çalışma önem arz etmektedir. Çalışmanın bu alanda yapılacak olan araştırmalara ve ders kitaplarındaki şarkıların, programın değer boyutundaki hedeflerin oluşturulmasına katkı sağlayacağı düşüncesiyle tercih edilmiştir. Ayrıca bu çalışma;

1. Müzik öğretimi alanında daha önce yapılmamış oluşu nedeniyle önem arz etmektedir.
2. Müzik öğretiminde değer algılarını belirlemek için daha önce her hangi bir ölçme aracının geliştirilmemiş oluşu nedeniyle önem arz etmektedir.

3. İlk ve Ortaokullarda, müzik öğretiminde kullanılmak üzere değerler eğitimi ile ilgili şarkı etkinliklerinin ilk kez yapılması nedeniyle önem arz etmektedir.
4. Birçok disiplinde etkinlik kitaplarının oluşturulmasına yönelik çalışmaları güdüleyecek, alt yapı niteliğinde oluşu nedeniyle önem arz etmektedir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmaya katılan 7. sınıf öğrencilerinden deney ve kontrol gruplarının, değer algıları en düşük olan iki sınıf olduğu;
2. Araştırmaya katılan 7. sınıf öğrencilerinin sorulara samimi cevap verdikleri;
3. Değerler eğitiminde şarkı öğretiminin etkili olacağı;

Varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

1. İlkokul 1,2,3 ve 4. sınıf ile ortaokul 5,6,7 ve 8. sınıf müzik eğitimi kitaplarında yer alan etkinlik şarkıları ile,
2. Müzik öğretim kitaplarında yer alan şarkılardaki sözlerde, sevgi, bağımsız ve özgür düşünebilme, sorumluluk, iyimserlik, saygı, estetik duyguların geliştirilmesi, hoşgörü-duyarlılık, misafirperverlik, özgüven, vatanseverlik, empati, iyilik yapmak, adil olma, çalışkanlık, cesaret-liderlik, paylaşımcı olmak, nazik olmak, şefkat-merhamet, dostluk, selamlaşma, yardımlaşma-dayanışma, alçakgönüllülük, temizlik, kültürel mirasa sahip çıkma, doğruluk-dürüstlük, fedakârlık ve aile birliğine önem verme değerlerinin tespit edilip, yorumlanması ile;
3. 2014-2015 öğretim yılı, Kars ili, Merkez ilçesinde bulunan Ziya Gökalp ortaokulundan, birbirine denk olduğu kabul edilen iki 7. sınıf ile;

4. Ölçme ve değerlendirme, öğrencilere uygulanan müzik öğretimi değer algısı ölçeği ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen değişikliği meydana getirme sürecidir (Akt. Töremen, 2010, s.13, Ertürk, 1979).

Öğretim: Öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların kazandırılması amacıyla gerçekleştirilen süreçlerin tümüdür (Töremen, 2010, s.20).

Müzik: İnsanın doğadan aldığı, bilinciyle düzelterek oluşturduğu düzenlenmiş seslerdir (Kaygısız, 1999, s.33).

Değerler: Bireylerin, öteki insanların, toplumsal olguların değerlerini ölçmede kullandıkları ölçütleridir (Ulusoy ve Arslan, 2014, s.3).

Değerler Eğitimi: Değerler ile ilgili olan tüm alansal kazanımların bireye kazandırılma sürecidir.

2.BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Değerler ve Değerler Eğitimi

Haralambos, (1987) değerleri “*birey, grup ya da toplum tarafından önem atfedilen, çoğunluk tarafından kabul gören, beğenilen, istenilen şeyler*” olarak tanımlamıştır. Değerler bireyin yaşadığı toplum içerisindeki diğer fertleri, olayları, toplumsal olguları belirlemedeki ölçüleridir. Toplum içerisindeki her birey tarafından algılanır, paylaşılır, duruma göre ciddiye alınır. Yapacağımız her şeyde neyin iyi veya kötü; neyin doğru veya yanlış; neyin değerli neyin değersiz olduğuna yine değerlerimiz karar verir (Akt. Ulusoy ve Arslan, 2014, s.3).

Değer, herhangi bir davranış öncesi kararımızdır. Yaşam içerisinde gerçekleşen tüm hal, hareket, düşünce ve eylemleri kontrol eden yaşamsal ve genetik bir birikimdir. Tarihsel süreç içerisinde insanların hem deneyimlerinin hem de yaratılışın katmış olduğu doğruları ve yanlışları ayıran bir süzgeçtir. İnsanların değerleri kazanabilmesi, öncelikle onu değerli görebilmesinden geçmektedir.

Aktepe, 2010 yılındaki çalışmasında değeri, “*bireyin ve toplumun yaşama kalitesini ve motivasyonunu arttıran, bireyin ve toplumun mutluluğunu temel alan kurallar sistemi*” olarak tanımlamıştır. Ayrıca toplumun uzun bir süreçte üzerinde hem fikir olabildiği yargılar olarak nitelendirmiş, yine zaman içerisinde hem bireysel hem de toplumsal açıdan değişim yaşayabildiğini belirtmiştir (s.2).

Meydana gelen değişimlerin, insan hayatına olumlu yansımalarının yanında değişim ve gelişim günümüz dünyasında başımızı döndürecek hızda ilerlemektedir. Bu gün aldığımız bir ürün yarın geçerliliğini kaybetmektedir. Bu süratin yanında hayatımızı olumsuz etkileyen birçok unsur da ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda gelişmeler olsa da, ahlaki erozyondan haberdar olmamız toplumsal ve de aile birliği açısından önem arz etmektedir (Ulusoy ve Arslan, 2014, s.6).

Toplumsal açıdan erozyona maruz kalmamak için değerlerin bireyde anımlanması gerekmektedir. Özensel (2003) değerleri, toplum yaşamındaki öğelere mana veren ölçütler olarak nitelendirmiş, toplumdaki bireylerin davranış örüntülerini

sosyolojik incelemelerin başlangıç noktası olarak kabul etmiştir. Yaşam içerisindeki kültür unsurlarını görmezden gelen her fikrin, toplumsal süreçleri de anlamlandırmakta zorlanacağını belirtmiştir.

Toplumsal süreçler görünen ve görünmeyen birçok hal, hareket ve eylemi tanımlamada bizlere rehberlik etmektedir. Şöyle ki, toplumda yaşayan her fert hayatı boyunca sergilediği eylemleri başkasından kazanmasının yanı sıra, başkalarına da kazandırdığı davranışları vardır. Bu davranışlar eylemle olduğu kadar söylenen sözlerle de toplumun kendi içerisindeki süzgecinden geçerek, anlam kazanma durumuna bağlı olarak bireylere yansımaktadır. İşte bu süreci göz ardı etmek sosyal olayların ve olguların mana kazanmasına engel olacaktır. Bu durumun oluşmasına ve sosyal olguların mana kazanmasına yardımcı olacak ve değer diye nitelendirilen bazı özelliklerin bireyde davranış haline gelmesi ise değerler eğitimi ile sağlanır.

Değerler eğitiminde temel hedefler karakterli, ahlaklı, kişilik sahibi, otokontrolü olan, dürüst bireylerin yetiştirmesini sağlamaktır. Teorik olarak aktarımların kısa zaman içerisinde unutulacağı hesap edilirse, değer kazanımında rol model olmanın etkisinin daha fazla olacağı muhakkaktır. Bu süreçte etkin olan öğretmenler, çocuklarla ailelerinden çok daha çok vakit geçirmeleri sebebiyle, öğrencilerin değer eğitimi ile ilgili olumlu tutumlar edinebilmelerini sağlayabilirler. Bazen öğretmenin programı içerisinde, uygulanması istenilen değerler olmayabilir. Bu durumda öğretmenin değer aktarımı ile ilgili yeterliliklerinin olması gerekmektedir. Aksi halde rol model kişilik oluşturamadığı için değer kazanımı da gerçekleşmez (Bağcı, 2013, s.5).

Sosyal birlik ve bütünlüğün oluşabilmesi ve toplumsal huzurun sağlanması için elbette kurallar vardır. Toplumsal yapıdaki çözümlerin önlenmesinde, barışın, hoşgörünün, sosyal empatinin sağlanmasında kurallara olduğu kadar değerlere bağlı yaşamak da gereklidir. Bunun yolu elbette ki nitelikli bir değerler eğitiminin verilmesinden geçer (Aydın ve Gürler, 2014, s.15).

Bir nesnenin, objenin veya fikrin nitelik kazanması için değerli kılınmasına ihtiyaç duyduğu gibi değerler de birey ve toplum tarafından değer verilmesine ihtiyaç duymaktadır. Durum böyle olunca nitelik kazanan değerler, davranışlar arasında yer

edinmeye başlar. Değerlerin kazandığı nitelikler, zamanla değerler eğitiminin amaçları doğrultusunda belirli kalıplar almaktadır.

Değerler eğitiminin amaçlarına bakıldığı zaman, çocuğun doğumundan itibaren iyi kabul edeceği unsurları ortaya çıkarabilmek, kişilik gelişimine katkıda bulunmak, toplumdaki olumsuz olaylardan uzaklaştırmak, iyi ahlak kazandırmayı sağlamaktır. Amaç doğru ve yanlış ayırt edebilecek kanaati oluşturmaktır. Ancak bu şekilde insan iyiyi yapmayı, kötüye teslim olmamayı öğrenir (Aydın ve Gürler, 2014, s.15).

Değerler eğitimi genel anlamda da karakter eğitimidir. Değerler eğitiminin temelinde sağlam karakterli bireyler vardır. Eğitimde, daha önce belirlenmiş olan hedeflere göre birey yetiştirme vardır. Eğitim vasıtası ile bilgi, duygu, düşünce ve davranışlar bireyin karakterine de etki eder. Türk Eğitim Sisteminin amaçlarında toplumun temel değerlerini çocuklara kazandırmak vardır ve Türk Millî Eğitim Temel Kanunu'nun genel amacında "...millî, ahlâkî, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan..." şeklinde ifade edilmiştir (Yılmaz, 2014, s.12).

2.1.1. Değerler Kavramı

Arslan ve Yaşar (2014) değer sözcüğü için, "*Değer sözcüğü en genel anlamda bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü; bir şeyin sahip olduğu kıymet; yüksek ve yararlı nitelik olarak tanımlanabilir*" demiştir (s.7). Türkçedeki karşılığı "olma" manasındaki değmek köküdür. Bu kelime sıfat olarak kullanılıp, bir nesnenin veya objenin kıymetli olup olmamasını ifade edebileceği gibi, isim hali ile de o şeyin sahip olduğu kıymeti anlatır. Örnek verilecek olursa; "Değerini bilmek", "Değer biçmek", "Değer vermek" vs. (Arslan ve Yaşar, 2014).

Bir olgu olarak incelendiğinde değer, bireylerin bir grup içerisindeki tercih etme durumlarıdır. Yapılan tercihler içerisinde bulunan grupla elbette ki ilişkilidir. Değer bir grubun niteliğini ya da o gruptaki bireylerin özelliklerini belirten, bireyin içinde bulunduğu davranışın tarzları arasından tercih yapmasını etkileyen kavramdır (Koca, 2009, s.35).

İnsanlar bir grup içerisinde bulunsun veya bulunmasın, davranışlarını değerlerine göre sergiler. Hatta sadece davranış değil kurduğu hayalleri, gördüğü rüyaları bile sahip olduğu değerler şekillendirir. Davranışlar sergilenmese de aklın kişiye sunduğu sanal ortamda canlandırılan her sahne de geçmişe ait değerlerin senaryoları yatar. Eğer senaryoda olması gereken bir davranış veya çıkarılması gereken bir eylem varsa bunlar değerlerin yönlendirmesi sayesinde gerçekleşir. Dolayısı ile hem duygu, hem davranış hem de düşüncelerin örüntüsü vardır.

Değerler davranışlarla ölçülse de Kuçuradi (2013), değerlerin, davranış şekilleri açısından yanlış yorumlandığını belirtmiştir. Davranışın değer olmadığını, soyut olarak tek başına değerlendirilemeyeceğini ve değerlerin de soyut bir kavram olmadığını ileri sürmüştür. Bu soyut görüntünün ardında, soyutluğun reddedilmesi, yine de insani vasıflar açısından değerleri kazanmak olumlu bir tabloya sürüklemektedir (s.10).

Değer, insan olmanın değil, insan olabilmenin ön koşullarını oluşturan, metabolizmanın her hareketini yönlendiren, beynin yapmakta öncelik verdiği tüm eylemlere denir. İnsanın her davranışının altında değerleri vardır. İnanç, bakış açısı, kültürü ve tüm karakteristik özellikleri ile tutumlarını sergiler. Hatta insan kurduğu hayalini veya uyurken gördüğü rüyasını bile sahip olduğu değerlere göre şekillendirir. Psikolojide bilinçaltı dediğimiz, farkında olmadan gerçekleştirdiğimiz hareketler de bu kapsamdadır.

Belirli olan bir durumu diğer bir başkasına tercih etme olarak tanımlanabilecek olan değerler, davranışa kaynak teşkil eden ve o davranışları yargılamaya yarayan anlayış biçimleridir. Ayrıca bireyin neyi önemli gördüğünü belirten, istek ve tercihleri gösteren unsurlardır (Ulusoy ve Arslan, 2014, s.5).

Davranışlarımızın yönlenmesi demek eylemdeki olası ihtimallerden, bizim ulaşmak istediğimiz seçeneğin gerçekleşmesine ortam hazırlamamız demektir. İlgili eylemin meydana geleceği an itibari ile zıt durumları içerisinde barındıran tercihler vardır. O ana kadar değerli saydığımız ve yaşattığımız tutumlar tercihin gerçekleşmesini sağlar. Toplumdaki her birey davranışlarını bu tutumlar dâhilinde gerçekleştirdiği için insan ile ilgili olan her disipline yansımıştır.

Değerler, eylem ve davranışına bağlı olarak farklı özelliklere sahiptirler. Ancak bu özellikler değerlerin maddi yönünü açıklayıcı değildir. Neredeyse sonsuz olduğunu düşünebileceğimiz değer tasvirleri olabilir. İşte bu nedenle değerlerle ilgili olarak teorik ve sınırlı sayıda değer türlerini tanımlamak için pratik, çeşitli insan gruplarının tanımlandığı özellikler kullanılır. Bu özellikler ayrıca insanlar arası ilişkileri ifade eder nitelikleri taşımaktadır (Schwartz, 1994).

Değer kelimesi yaşadığımız, hissettiğimiz birçok duygunun ifade edilmesinde kullanıldığı gibi önemli bir insan veya önemli bir simge için de kullanılmaktadır. Şöyle ki, yaşadığı topluma kıymetli hizmetlerde bulunmuş önemli bir kişi için söylendiği gibi; bir ulus adına çok özel olayları veya o kıymette bir durumu ifade eden simge için de “O bizim çok önemli bir değerimiz” denmektedir. Bu kelime psikoloji, sosyoloji, felsefe ve antropolojinin derin bir kavramı olunca yaygınlık kazanmakta, baştan ve sondan aldığı eklerle bu sözcük, artık her disiplinin terminolojisinde kullanılmaktadır.

Bahsi geçen bu kavramın türevlerinden bazıları da, çoğul olarak “değerler” ifadesi ile karşımıza çıkan, “sosyal değerler”, “evrensel değerler”, “manevi değerler”, “cumhuriyet değerleri”, “folklorik değerler”, “kurumsal değerler”, “demokratik değerler”, “milli değerler”, “dini değerler”, gibi oluşumlar içerisinde kullanılmaktadır (Arslan ve Yaşar, 2014, s.7).

Daha net bir anlatımla değerler, toplumsal normların ya da toplumsal kuralların temelini de oluşturmaları sebebiyle, bir nevi toplumsal denetim aracı olarak görev icra eder. Toplumsal normlar ve toplumsal değerler toplumdan topluma ve kültürden kültüre farklılık gösterebilir. Bir başka ifadeyle her toplum ve kültürün farklı ve kendine özgü değerleri vardır. Bazı toplumlarda rekabet önemli bir değer olarak karşımıza çıkarken, öteki bazı toplumlarda dayanışma ve işbirliği bireylerin hayatında belirleyici bir değer olarak görülebilir, örneğin, sanayileşmiş Batı toplumlarında bireysel başarı ve materyalizm en önemli toplumsal değerler arasında yer alır. Bireysel başarı da genellikle sahip olunan materyalin nitelik ve niceliği ile ölçülür (Akt. Ulusoy ve Arslan, 2014, s.3, Haralombus, 1987).

2.1.2. Değerlerin Özellikleri

Yapılma eğiliminin yüksek olduğu, ideal olan davranış biçimlerini ve bu olası davranışlara yön veren inançları ifade eden değer sözcüğünün özellikleri ve bu özelliklere bağlı olarak gerçekleşen işlevleri vardır. Değerlerin işlevlerine bakıldığı zaman en başta bireysel ve toplumsal huzur gelmektedir. Ahlaki değerler, insana olumlu

hedefler sunarak olumlu davranışın gerçekleşmesi eylemine imkân sağlar. Günümüzde görülen şiddet, menfaat ve ahlaki bunalımın sebebi insanların iç dünyasındaki değer yoksunluğunun ortaya çıkmasıdır. İnsanları bir arada tutan etkenlerin başında, sahip oldukları değerler gelmektedir (Aydın ve Gürler, 2014, s.4).

Günümüzde teknolojik gelişmelerin yanı sıra, sosyal ve bilimsel ilerlemeler ve toplumsal değişim olmaktadır. Bu kalkınma ve gelişmelere rağmen, toplum yapısında bir çöküşün olduğu aşikârdır. Bu gibi problemler değerler ve değerler eğitimi konusuyla doğrudan ilişkilidir. Okulda, ailede ve toplumda değerler ile ilgili konular sürekli gündeme gelmektedir. Bilhassa değerlerin eğitimi konusunda aileden sonra okullara da büyük görevler düşmektedir. İlköğretim Programında değerlerin özellikleri şöyle sıralanmıştır (Ulusoy ve Arslan, 2014, s.6):

- a. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.
- b. Toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.
- c. Sadece bilinç değil duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılardır.
- d. Değerler bireyin bilincinde yer alan ve davranışı yönlendiren güdülerdir.
- e. Değerlerin normlardan farkı normlardan daha genel ve soyut bir nitelik taşımasıdır. Değer normu da içerir.

Yılmaz (2014) ise değerlerin özelliklerini şöyle sıralamıştır (s.15):

- a. Değerler öğrenilebilir ve öğretilir olgulardır. Doğuştan getirilmezler ve her insanda aynı değildirler. Bu anlamda değerler, eğitimin ve terbiyenin bir konusudur. Bireylerin toplumsal değerlere uygun davranmasını sağlamak ancak değerler eğitimi ile mümkün olur.
- b. Değerler insanların duygu, düşünce, tutum ve davranışlarını etkilerler. Değerler eğitiminin ağırlık noktasını duyuşsal eğitim alır. Duyuşsal eğitim tutum geliştirmeye yöneliktir. Bu eğitim duygu ve düşüncelerin, dolayısıyla tutum ve davranışların eğitimini sağlar.
- c. Değerler insana özgüdür, insanı insan yapan ve onu diğer canlılardan ayıran nitelikler taşırlar. İnsanın diğer canlılardan farkının farkına varması önemli bir

aşamadır. İnsan olmanın farkına varmanın bir yolu da değerler eğitiminden geçer.

- d. Her toplumun kendine ait kültürü olduğu gibi her kültürün de kendine ait değerleri vardır. Toplumlar çok uzun zaman dilimlerinde kendi kültürlerini oluştururlar. Kültür de dinamik bir yapıya sahiptir. Bu nedenle kültür, hem değerlerini oluşturur hem de oluşmuş değerlerde değişmelere yol açabilir.
- e. Değerler toplumdaki topluma değişebilirler. Bu doğal bir durumdur. Değerlere kaynaklık eden etkenler, toplumdaki topluma farklılık gösterdiğine göre toplumların değerleri de birbirinden farklı olacaktır. Ancak toplumların ortak değerleri de vardır. Ayrıca evrensel değerlerin bir kısmı da toplumlar için ortak normlardan oluşabilirler.
- f. Değerler bireyden bireye farklı algılanabilirler. İnsanların olay ve olguları algılamaları nasıl birbirinden farklıysa değerleri algılamaları da farklıdır. Anne babaya saygı bireyden bireye farklı anlamlar ifade eder. Bu sebeple bir değer olarak saygı da farklı algılamalara müsaittir.
- g. Değerler zamanla değişebilirler. Çağın ve coğrafyanın şartları değerlerin değişmesine veya zamanla farklı anlamlandırılmalarına sebep olabilir. Eskiden kanaatkârlık daha yaygın bir değer olmasına rağmen zamanımızda ise daha fazlasına sahip olmaya yönelik değerler ön plana çıkmaktadır. Eskiden itaatkâr olmak makbul iken günümüzde ise sorgulama anlayışının bir değer haline geldiği söylenebilir.

Değer başlığı altındaki tanımlardan ve değerlerin işlevlerinden hareketle, Aydın ve Gürler 2014, değerlerin özelliklerini şu şekilde belirtmiştir (s.5):

- a. Tarihi birikimlerden oluşan köklü inançlardır.
- b. Üzerinde görüş birliğine varılmış kabullerdir.
- c. Sosyal hayatı düzenleme rolleri vardır.
- d. Karar vermede kullanılan ölçütlerdir.
- e. Sosyal kontrol unsurlarıdır.
- f. Kültürün devamlılığını sağlarlar.
- g. Çevreyle etkileşim sonucunda işlevsellik kazanırlar.
- h. Tutumların alt yapısını oluştururlar.

- i. Güdüleyici ve zendiricidirler.
- j. Bireylerin sosyal rol seçmelerine rehberlik ederler.
- k. Dışlanmışlık ve yalnızlık karşısında koruyucudurlar.
- l. Farklılıkların çarpıştığı noktada ortak anlaşma zemini oluştururlar.
- m. Kalıtsal değil, yaşayarak renilirler. Dolayısıyla renilebilir ve üretilbilir olgulardır.
- n. Ahlaki olgunluğa ulaştırırlar.
- o. Bütünleyici ve birleştiricidirler. Hızlı ve bilinçsiz değişimlerde çatışmaya da yol açabilirler.
- p. Dayanışma araçlarıdır.
- q. Değerleri yaşayan ve yaşatan insanlardır, bu yönüyle değerler insanîdir.
- r. Bireylere amaç ve yn ve belirlemede etki ederler.
- s. Nitel özelliklere sahiptirler.
- t. Değerler birbirleriyle ilişkilidir.
- u. Bireye ayırt etme, ilke oluşturma ve uyum sağlama yetileri kazandırırklar.
- v. Toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve eylemleri sınırlandırırklar.
- w. Değerler kişilere bakış açısı sağlar.
- x. Soyutturlar.
- y. Bilişsel yapıdan çok duyuşsal alana hitap ederler.
- z. Farklı disiplinlerde (felsefe, sosyoloji, ekonomi, matematik vs.) farklı anlam çerçevesini ağrıştırırklar.
- aa. Dinamiktirler, değişme gösterebilirler.

2.1.3. Değerlerin Sınıflandırılması

Yaşadığımız hayat içerisinde bizleri yönlendiren birçok değer bulunmaktadır. Biyolojik, estetik, ahlaki, dinî ve mantıksal açıdan bakınca, değerler bize iyiyi, kötüyü, sevabı, günahı, doğru ve yanlışı sunar. Ayrıca haz ve acı yönüyle hazcı değerler; faydalı, zararlı yönüyle de faydacı değerler bulunmaktadır. Değerler, ayriyeten şekilsel açıdan olumlu-olumsuz, mutlak-göreli ve öznel-nesnel olarak farklı başlıklarda incelenmiştir (Aydın ve Gürler, 2014, s.8).

Spranger ve sonrasında ondan ilham alarak yapılan "Study of Values" adlı geniş bir çalışmayı gerçekleştiren Allport, Vernon ve Lindzey (1960) den sonra değerler, altı grup halinde toplanmıştır. Estetik, Teorik (veya ilmî), İktisadî, Siyasî, Sosyal ve Dinî değerlerdir. Bunlar insanın hayatında önemli varlık sahaları olduğu için, herkes kendince kıymetlerini belirler. Değerler bizim hayatımızın gayelerini teşkil eder. Sadece kendi hayatımızın değil, başkalarının hayatları için de gaye olmasını istediğimiz şeylerdir. Bazen fert için bazen de toplum için bir profil haline gelir. Kimisi sakin bir hayat içinde olmayı düşünürken kimisi de hayatı kutsal bir görev sayar. Son yıllarda değerler alanında çalışmalar yapan M. Rokeach (1973), yukarıda bahsi geçen değerlere "Gaye değerler" (Terminal Values) adını vermektedir. Onun sınıflamasında bir de "Vasıta Değerler" (Instrumental Values) vardır. Bunlar gaye değerlerin sağlanmasında gereken vasıfları temsil etmektedir. Gaye değerler örnek olarak, Rokeach'ten, "kendine saygı", "sosyal itibar", "eşitlik", "aile güvenliği" birer gaye değerdir. İlâveten "nezaket", "sorumluluk", "zekâ" birer vasıta değer teşkil etmektedir (Akt. Güngör, 2000).

2.1.4. Değerlerin İşlevleri

Yaşadığımız gezegen olan dünyada huzurun hâkim olabilmesi için değerlere ihtiyaç vardır. Yaşayan her ferдин haklarının gasp edilmemesi adına bireylerin değer kazanımını gerçekleştirmesi gerekmektedir. Değerler bir yandan hayatımızı kolaylaştırırken bir yandan da iletişim ve paylaşımlarımızda anahtar görevi yapar. Herkesin bencilce hareket ettiği bir toplumda anarşi hâkim olur. Oysa bireylerin ortak değerleri olması durumunda hem iç huzur yaşanmakta hem de toplumsal birlik sağlanmaktadır. Bu yüzden değerler hem bireysel yaşamlarda hem de toplumsal hayatta ciddi işlevler üstlenir (Kumbasar, 2011, s.22).

Birey, toplumun en küçük parçası olduğu için, bireyin bazı değerlere sahip olması demek, bir nebze de olsa bu değerlerin topluma yansması demektir. Toplumda değerlere sahip bireylerin olması demek, güçlü bir toplum yapısı demektir. Bu bağlamda değerler birey için aslında bir bağımsızlık sistemi, bir savunma mekanizması görevi yapar. Yaşam içerisinde çözümlenemeyecek olan sorunlarla başa gelme gücüdür.

Kişinin içinden çıkamayacağı problemlerinde ona kuvvet veren ve yol gösteren bir rehberdir.

Değerler, bireylerin hayatında onlara yol gösteren işaret levhaları gibidir. Tehlikeli durumlarda, kaygan zeminlerde bireylerde hazırbulunuşluk sağlayarak yol gösterirler. Değerlerin göz ardı edildiği durumlarda olumsuzluklar yaşanması maalesef kaçınılmazdır. Bununla birlikte değerler, kişinin varlık sebebini keşfedebilmesi, yakın ve uzak çevresinde meydana gelen olayları, durumları anlamlandırmasını, değerlendirmede kullanacağı ölçütleri oluşturmasını sağlar. İnsanlar sahip oldukları değerler sayesinde aidiyet ve mensubiyet bilincine ulaşır. Beraber olur ve her işe birlikte yürür ve gerçekleştirir. Değerlerin aktarımı ve aktif bir halde yaşama geçirilmesi ne kadar güçlü olursa hedeflere ulaşma o oranda başarılı olur. Değerlerdeki yozlaşma sorunu beraberinde toplumsal olarak yıkım getirir (Akyol, 2010, s.28).

Değerler bir bakıma insana insanlık vasıflarını yaşaması ve yaşatması için imkân sağlayan genetik kodlardır. Yaradan tarafından insana bahşedilen bu özellikler insanı diğer canlılardan farklı kılacak nitelikleri özünde barındırmaktadır. Her canlının ortak gerçekleştirdiği eylemleri anlamlandırıp onlara insani vasıfları kazandıran unsurlar yine değerlerdir. Bizler insanlar olarak her yaptığımız eylemi ve davranışı değerle taçlandırırız. Değer hissettirmeyen davranışlar estetik süzgecinden geçemeyen, algılarda kabaca bir his bırakan eylem israflarıdır.

Rokeach (1973) değerlerin üç işlevinin olduğundan bahsetmiştir. Bunlardan ilki değerlerin düzeltici ve ayarlayıcı olan yönüdür. Bu işlevde; insan kendisi ve toplum için zararlı olacak eylemlerdeki olmaması gereken değerleri olumlu eylem değerlerine dönüştürmelidir. İkincisi ise, değerlerin benlik koruyucu gereksinimlere hizmet edebileceğinin oluşu ve değerlerin ego koruyucu işlevlerinin oluşudur. Üçüncüsü de bilgi veya kendini gerçekleştirme işlevi olan, insanların tutarlı ve yeterli olarak davranış tarzlarına önem vermeleridir (Akt. Karababa, 2014, s.7).

Değerleri birçok yönüyle toplumda bir kontrol aracı ve sergilenen davranışların değerlendirilmesinde bir ölçüt olarak değerlendiren Fichter (1999), değerler sisteminin ödül ve cezanın temelini oluşturduğunu öne sürmüştür. Fichter, insanların yaptığı davranış ve eylemlerinde, hangilerini yapıp hangilerini yapamayacağını, nelerin

ödüllendirilip nelerin cezalandırılması gerektiğinin değerlere göre belirlendiğini söylemiştir. Ayrıca Fichter, değerlerin işlevlerini altı maddede belirtmiştir. Bunlar (Akt. Karababa, 2014, s.7):

1. Değerler bireyin ve toplulukların sosyal değerinin yargılanmasında bir kriter olarak kullanılır. Bireyin çevresindekilerin gözünde nerede olduğunu bilmesine yardım eder.
2. Değerler kişilerin dikkatini yararlı ve önemli olarak görülen maddi kültür nesnelere üzerinde odaklar. Bu değerli nesne, birey veya grup için her zaman en iyi olmak zorunda değildir. Ancak o nesnenin sosyal olarak değerli görülmesine ve onun için çaba gösterilmesine neden olur.
3. Toplum tarafından onaylanan davranışı ortaya koyarak, kişiler düşünce ve davranışlarını en iyi hangi biçimde ortaya koyabileceklerinin farkına varmış olurlar.
4. Bireylerin sosyal rolleri benimsemesinde ve role uygun davranmasında öncülük eder.
5. Bireyleri geleneklere uymaya yöneltir, yararlı şeylerin yapılması için cesaretlendirir. Ayrıca, değerler kabul görmeyen davranışları engeller, yasaklanmış örüntülerin neler olduğuna işaret eder ve sosyal ihlallerden kaynaklanan utanma ve suçluluk duygularının kolayca anlaşılabilmesini sağlar.
6. Toplumda sosyal dayanışmayı sağlar.

2.1.5. Değerler Eğitiminde Yaklaşımlar

Değerler, ifade olarak derin bir manaya sahip olduğu için öğretilmesinde veya davranışa dönüşmesinde farklı yaklaşımlar vardır. Sahip olduğu derin anlamı her bireyde farklı algılanabileceği gibi mana bulması dahi her insanda çeşitli şekillerde gerçekleşebilir. Dolayısıyla değer kazanımı adına hedeflenen kitleye yapılacak olan öğretimde veya her etkinlikte bunları göze almak gerekir. Bu etkinlikler sayesinde insan gerçek kişiliğini kazanıp, gelişimini sağlayacaktır.

Unesco'nun 2002 yılında yayımlanmış olduğu "*A Holistic and Integrated Approach To Values Education For Human Development*" isimli kaynak kitabın giriş

bölümünde, Kyi (1994)'nin şu düşüncelerine yer verilmiştir: İnsanın gerçek gelişimini sağlaması, salt ekonomik gelişmeden ziyade onun kalbindeki gelişiminin gerçekleşmesi, güçlendirme ve iç duygusu yerine getirmesi ile olur. Yaşadığımız dünyada geride kalan sadece insan ve kültürel değerlerdir. Toplumsal dönüşüm çağımızın merkezi konusudur. Toplumların kurulması yalnızca insan gücü üstünde olan değer ile elde edilebilir. Bu paradigmanın gerçekleşmesi, insanların güçlendirilmesi hakiki demokrasi gerektirir. Demokratik ortamların oluşturulması ile sağlanacak eğitim faaliyetleri içerisinde değerler eğitimi gerçekleştirilmenin avantajları da büyüktür. Değerler eğitiminde iki tür yaklaşımdan bahsedilebilir. Bunlar bütüncül ve bütünleştirici yaklaşımlardır. Eğitiminin görevi elbette iki türde de büyüktür. Öncelikle öğrenenlere uygun atmosfer ve öğrenme yaklaşımlarını gözden geçirmeye ihtiyaç vardır. İkinci olarak ta, değerlerin gelişim sürecine dâhil dinamiklerin yönetimine ve anlaşılmasına ihtiyaç vardır (Kyi, 1994).

Değerlerin öğretilmesinde kullanılan yaklaşımlar ana hatları ile birlikçi ve çoğulcu olmak üzere iki gruba ayrılabilir. Birlikçi anlayışa göre değerler direkt öğretilir veya aktarılabilir; çoğulcu anlayışta bu durum bilişsel süreçleri işe koşar ve değerleri benimsetmek için değerlerin sunumunu ve tartışılmasını ön plana çıkarmaktadır. Ülkemizdeki değer eğitiminin uygulamalarına bakıldığında zaman zaman iki yaklaşımın karışımının olduğu bir anlayış görülmektedir. Bahsi geçen yaklaşımların temelinde de eğitim felsefeleri bulunmaktadır (Aydın ve Gürler, 2014, s.68).

Değerler eğitimindeki stratejinin belirlenmesinde Yılmaz (2014), aktif öğrenme stratejisinin tercih edilmesi gerektiğini vurgulamıştır (s.18). Bu strateji ile öğrenen veya eğitilen birey sürekli aktif halde olur ve eğitimde gerçekleştirilen etkinliklerde de merkez konumunda tutulur. Yılmaz ayrıca değerler eğitimi sürecinde, “*Drama etkinlikleri, grup çalışması, işbirlikçi öğrenme, eğitici oyunlar, her türlü uygulamalı etkinlikler, öğrenci araştırmaları, konu günleri, proje çalışmaları başta olmak üzere pek çok yöntem, teknik ve strateji değerler eğitiminde işe koşulmalıdır*” der. Etkinliklerde öğrenen merkezli bir strateji ve öğrencilerin etkinliklerde aktif olması önemlidir. Bu durumda başarının sağlanması da okuldaki bütün unsurların ve ekibin değerler eğitimine istekli olarak katılmalarını sağlanmaktan geçmektedir (Yılmaz, 2014).

Değerlerin öğretiminde, doğrunun tekliğini savunuyor ve gençlere de bunu kazandırma eğilimi gösteriyorsak birlikçi bir anlayışımız var demektir. Bu anlayış kapsamında ebeveynler ve eğitimciler çocuklara, değerleri açıklamalı, konuşup açıklayarak benimsemelerini sağlamalıdır. Bu durumun tam tersi ise, doğrunun tek olmadığı ve çoğulcu yapının oluşudur. Çoğulcu yapıda öğretmenler, sadece değerleri belirginleştirip ve seçimi bireyin kendisine bırakmalıdır (Aydın ve Gürler, 2014, s.68).

Değerler eğitiminde beş yaklaşımdan yararlanılır. Bu yaklaşımlar, değerleri telkin etmek, değerleri açıklama, değer analizi, ahlâkî ikilem tartışması ve adil topluluk okulları, örtük program ve karakter eğitimidir (Ekşi ve Katılmış, 2014, s.15).

Ahlak ve değer öğretimini aynı gören, Carter III, değerleri ve ahlaki öğretmek için altı yaklaşıma işaret etmektedir (Akt. Aydın ve Gürler, 2014, s.69):

- a. Öğretici: Bu yaklaşım, öğretilecek belli bir değer grubu kabul eder ve öğrencilere aktarır.
- b. Klasik: Tüm öğrencilere felsefe anabilim dalından seçimlik dersler sunar.
- c. Yaşantısal: J. Dewey tarafından ortaya atılmıştır ve istenen ahlaki karakter için model olmak üzere bazı öğrenci liderleri belirlenir.
- d. Gelişmeye yönelik: Yaşantısal yaklaşımın, kişiselleştirilmiş bir versiyonu gibi görünür ve öğrenciye gerçek/hâlihazır dünyada değerleri sorgulamayı gerektirir.
- e. Gelişimsel: Piaget ve Kohlberg'in çalışmalarından türemiştir.
- f. Meslek öncesi: Genel amacı, öğretim boyunca (tam veya bir kredili) düzenli bir derste, öğrencileri değerlerle tanıştırmaktır.

2.1.6. Felsefede Değerler

Ortaçağ döneminde odak, din ve teoloji idi. 17. yüzyılda fizik, fen ve matematik yoluyla doğa çalışmaları yürütülmekteydi. Günümüzde ise insan ilişkilerinin sorunları ön plana çıkmakta ve önerilerin anlaşılması için, onlarla ilgilenmesi adına sosyal bilimler gelmektedir. Tabiki bu durum her yönde yeni anlayışlar ve verimli önerileri sunmak anlamına gelmez. Sosyolojik yaklaşım insanın sosyal yaşama ilişkin gerçekleri, belirli insan faaliyetleri, kurumların, deneyimlerini ve hatta teorileri anlama girişimidir (Lee, 1945, s.802).

Filozoflar için, değerlerin doğası, ipuçları, yaşam inançları, tutumları farklı şekillerde bulunabilir anlamına gelir. Öğrenme umuduyla insan, yaşadığı toplumun yapısı ile diğer toplumların yaygın farkını, olduğu kadar anlamaya çalışacaktır. Bir hukuk sistemi ahlaki inançların ve geliştiği toplumun toplumsal değerlerinin önemli bir deposudur olması ile değer yansıtan en kutsal kurumlardandır (Lee, 1945, s.802).

Değer ve değerler problemi bağlamında, özellikle “değer” kavramının mahiyeti, yani niteliği; değer tipleri, yani kendinde değer ya da başka bir şeyden dolayı değer; değerlerin ölçüsü, yani olumluluğunu/doğruluğunu ya da olumsuzluğunu/ yanlışlığını belirleyecek kriter; değerlerin genel geçerliği, yani nesnelliği/mutlaklığı ya da özneliği/göreliliği; bütün bunlara bağlı olarak değerlerin kişisel ya da metafizik statüsü, dolayısıyla temellendirme problemi tartışılmış en temel sorunlardır (Bircan ve Kalın, 2014, s.31).

Ana hatları ile bakıldığında dört eğitim felsefesini etkileyen dört felsefe akımı bulunmaktadır. Bunları sıralamak gerekirse; İdealizm ve realizmden, daimicilik ve esasicilik; faydacılık (pragmatizm) ve varoluşçuluktan (egzistansiyalizm), ilerlemecilik ve yeniden kurmacılık akımlarıdır. Daimicilik ve esasicilikte, önemli olan insan aklıdır. Eğitimin bu yaklaşımdaki amacı değişmeyen evrensel bilgilerin oluşu ve değerlerin aktarımıdır. Burada değerler önemlidir. Değerlerin aktarımında konular kullanıldığı için değer kazanımında konuların önemi de artmaktadır. Bahsi geçen konular tartışılabilir olmalı ve tarihte üzerinde konuşulmuş konular olmalıdır. Hayata hazırlık olan eğitimin icra mekânı olan okullar, hayatın kopyası değilde kültürlerin yeni nesillere aktarıldığı yer olarak kabul edilir. Bu yapıda da öğretmen merkezli eğitim anlayışlarında, öğretmenin model kişilik olması gerekir (Aydın ve Gürler, 2014, s.67).

Eğitim şekli öğretmen veya öğrenci merkezli olsa da eğitim ortamlarında her zaman az veya çok değer kazanımı oluşur. Değerlerin felsefe açısından oluşmasına bakıldığı zaman, sağduyu, içsel ve dışsal değerler, ideoloji ve kültür, etik ilkeler, bilişsel beceriler gibi unsurlarla birlikte, kişisel ve sosyal görünümü inşa eder niteliklere sahiptir (Henry, 2013). Tabiki burada etik kelimesi derin ve çok önemli bir yere sahiptir. Etik, her an birisinin yaşam gerçekliğinde ‘nasıl yapar’dan ziyade, yaşam için ‘nasıl yapmalı’ hakkındaki pratik öngörüsünün bakış açısıdır. Bu bakımdan eğitiminde de etik boyutun anlaşılması ve değerlendirilmesi için eğitim de etik yönü ile tahlil edilmesi gerektirmektedir (Yayla, 2005, s.2).

2.1.7. Sosyolojide Değerler

Yıllardır değerlerin sosyolojinin inceleme alanında olup olmadığı, sosyal bilimcilerde tartışılan bir konudur. Fakat son yıllarda felsefe, psikoloji ve teolojinin alanı kadar sosyolojinin temel araştırma alanlarından birisi olmuştur. Bilhassa toplum içerisinde bireylerin değer ölçümlerini önemsedikleri görülmektedir. Sosyolojiye, olduğu günden beri egemen olan bilimsel pozitivist paradigma, değer kavramının sosyoloji içerisinden soyutlanmasının önemli bir sebebidir. Çünkü bilimsel pozitivist paradigmanda değerlerin nesnel bir gerçekliğe dayanmadığı kabul edilir. Pozitivizmde kişisel kanaatten ziyade ispatlanabilir, somut veriler vardır (Özensel, 2014, s.64).

Değer kavramının veya kazanımına bağlı planlanan bütün etkinliklerin sosyal platformdaki halinin değerlendirilebilmesi adına sosyolojinin alanına girmesi çok normal bir durumdur. Sosyalleşmenin, toplumsallaşmanın istenilen niteliklerde olması için de bilimsel alanda değerlendirilmesi gerekir.

Sosyal yapı içerisinde bürokratik ortamların mevcut oluşu, işleyişleri bir nevi belirlenir hale gelmiştir. İnsanların samimi ilişkilerinin yerini artık resmi ve mesafeli diyaloglar almıştır. Kurallar ahlaki normların değil de resmi kurumların veya işleyişlerin etkisi altına girmiştir. Bu durum da değerlerin gelişimini engellemektedir (Yüksel, 2002).

Sosyal yapıda değerler kazanıma ve yaşatılmasına bağlı olarak bazı roller üstlenir. Sosyal değerlerin genel işlevleri şu şekildedir (Akt. Dilmaç, 2007, s.5, Fichter, 1990).

1. Değerler, bireylerin ve birlikteliklerin sosyal değerinin yargılanmasında hazır birer araç olarak kullanırlar.
2. Değerler, bireylerin dikkatini istenilir, yararlı ve önemli olarak görülen maddi kültür nesnelere üzerinde yoğunlaştırırlar.
3. Her toplumda ideal düşünme ve davranma yolları, değerler tarafından işaret edilir.
4. Değerler, bireyin sosyal rollerini seçmesinde ve gerçekleştirilmesinde rehberlik eder.

5. Değerler, sosyal kontrol ve baskının araçlarıdır.

6. Değerler, dayanışma aracı olarak da işlevde bulunur.

Toplumsal yapı içerisinde sosyal düzeni tesis etmek, kişisel hakların korunması ve bütün ihtiyaçlara cevap verilmesi adına ulusal ve uluslararası düzeyde hiyerarşik bir düzen oluşturulmuştur. Sosyal yapılar içerisindeki toplumsal tabakalaşma olarak nitelendirilen bu statü sınıflamasının etkisi ile zaman içerisinde bireylerin hayatlarında dikey veya yatay olarak kendisini gösteren rol değişiklikleri meydana gelir. Bireyin yatay veya dikey, her hareketinde hayatındaki birçok şeyin değişmesine bağlı olarak davranış ve hareketleri de değişim göstermektedir. Bulduğu konum itibari ile sergilediği eylemler, yeni kazanmış olduğu veya yetkilendirildiği konuma bağlı olarak farklı şekillere bürünmeye başlar. Bu çerçevedeki davranışlar içerisinde zaman zaman değerler de kullanılmakta ve o eylemler de yeni bir hal almaktadır. Yani hiyerarşik yapılarda alınan her yetki, kişinin değerler yapısını, algısını ve değer eylemlerini olumlu veya olumsuz etkilemektedir.

Toplumsal yaşamda sosyal roller, değerlerin ifade edildiği temel mekanizmaları oluşturur. Böylece, kurumların talep ettikleri eylemler yerine getirilirken bu sayede rollerin toplumsal karşılığı da değerler sayesinde anlam kazanmış olur. Değerlerin kişiler aracılığı ile eylemlere dökülmesi onların tamamen bireyselliğini ve öznelliğini ifade etmez. Bir toplumun analizinde en önemli unsur, o toplumun sahip olduğu değerlerdir. Böylelikle o toplumla ilgili ileriye dönük planlar yapılabilir (Özensel, 2014, s.63).

2.1.8. Psikolojide Değerler

Psikoloji, genelde insanların davranışlarını inceleyen bir bilim dalı olarak tanımlanır. Bireyin, neyi niçin yaptığına cevap bulmaya çalışır. Refleksif hareketler dışında, yapılan her davranış bir ihtiyaç neticesinde veya amaca yönelik olarak gerçekleştirilir. Eylemlerin altında yatan sebepler, aslında bireysel şifreler ve karakteristik özelliklerdir. Tüm bu şifrelerin kodu olan psikoloji, hareketlerin ve davranışların gerçekleşmesi esnasında, karar verme anındaki algısal ve yönlendirici

güçtür. Bir nevi günlük yaşamın hava durumudur. Hava yağışlı ise kıyafetlerimizi ona göre giyeriz. Eğer psikolojik durumumuz da değişkenlik gösterirse kıyafetlerimizde yani davranışlarımız da değişkenlik gösterir.

İnsan psikolojisi beynin mükemmel kayıt özelliğine bağlı olarak bütün yaşanmışlıkları saniyeler içerisinde anlamlandırmanın bir yansımasıdır. Her davranış, altında yatanlarla kaydedilir ve o yaşanan ortamın uyarılarının tümü ile ilişkilendirilerek hafızada tutulur. İnsan, o anın isteyerek veya istem dışı kayıtlarını anımsayınca psikoloji de ona göre yeni şekiller alır. Değerler de geçmiş bu kayıtların en anlamlı hali olarak nitelendirilirse psikolojinin değerlerle sıkı bir bağı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

İnsan inanmaya ve sığınmaya muhtaç bir varlıktır. Var olan veya yok olan diye nitelendirmeler yaparak bir limana sığınma ihtiyacı hisseder. İnanmak insanın en güçlü duygusudur ve o duygunun insana neredeyse yaptırmayacağı şey yoktur. Ayrıca insanın ruh yapısının en belirgin özelliği de bir varlığa inanmaktır. Tarihte bugüne kadar inanma ihtiyacı hissetmemiş bir topluluk yoktur. Bunu insanlığın kültür, sanat ve geleneklerinde açık bir şekilde görmekteyiz (Aydın, 2009, s.88).

İnsan davranışlarını bilinç kontrol eder. Bilinç insanoğlunun ilk uyarılmasından, ömrünün sonuna kadar devam eden farkındalıktır. Başka bir ifadeyle, çevresindeki varlıkları ve kavramları algılaması, anlamasıdır. Bilinçaltına ise, etrafımızdaki bütün uyarıların farkında olmadan zihnimize yerleşmesidir. Bilinçaltı zihni, beynimizin kara kutusuna benzetebiliriz. Bilinçaltımız doğumdan ölüme kadar tüm yaşananları, çevremizde olanları, her şeyi kayıt eder (Küçükbezci, 2014, s.118).

İnsanlar, uzun süre hem kendilerinin hem de diğer insanların davranışlarının şekillenmesinde birçok yöntem kullanmışlardır. İnsanların psikolojik, nörolojik ve sosyal yapıları göz önünde bulundurulursa mesajın en etkin şekilde gönderilmesi sağlanmaktadır. Kitle iletişim araçlarının artması ve gelişmesi ile mesajlar artık kısa bir zamanda iletilmektedir. Bu durumda kolaylıklar kadar olumsuzluklar da vardır. Mesela bilinçaltımıza gönderilen mesajlar vardır. İnternet, filmler, şarkılar, reklâmlar, kitap, gazete, televizyon, bilgisayar gibi araçlarla istenilen şeyler yaptırılmaya çalışılıyor. Ayrıca susuzluk, cinsellik gibi içsel duyguları uyandırmaya yönelik, bilinçaltına

mesajlar gönderilmektedir (Küçükbezi, 2014, s.118). Bu da değer inşasının yerine değer imhası gibi bir durum oluşturmaktadır.

2.1.9. Eğitimde Değerler

Canlılar dünyaya gelirken hayatta kalma adına donanımlı halde olmasına rağmen insanoğlu bakıma muhtaç halde doğar. Toplumsal bir varlık olmasının yanında hem becerilerini geliştirme hem de toplumsal değerleri kazanma çabası içerisine girer. Bu kazanımların tamamı eğitim yaşantısıyla mümkün olabilmektedir (Töremen, 2010, s.12).

Eğitim her kademesi ile hedeflere yönelik olan bir süreç olduğu için hedefler bilgi, beceri, algı, sezgi, tutum ve değerlerle donatılır. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel kazanımlar olan bu davranışların kişide gerçekleşmesi demek topluma yansımaları demektir. Dolayısıyla eğitimde değerlerin olması eğitimi değerli kılan çabasıdır.

Eğitim her toplumda farklı manalar kazanabilmektedir. Tarım toplumunda bilgi deneyim ile elde edildiği için temel uğraş doğa ile mücadeleyi öğrenmedir. İnsanoğlu yaşamını sürdürebilmek ve neslini devam ettirebilmek için birçok alanda gerekli temel becerileri, pratik olarak öğretmeye çalışmıştır (Töremen, 2010, s.12).

İlk toplumlarda görev dağılımının olmayışı gibi nedenlerle yaşam zorlaşmaya başlamıştı. Ailenin çocuğun eğitimine ilişkin görevleri yerine getirmesi de güçleşmişti. Sanayi öncesi toplumlarda, bilindiği gibi usta-çırak ilişkisine dayanan geleneksel eğitim vardı. Sanayileşmeyle birlikte iş bölümünün ortaya çıkışı ile birlikte eğitimde "okul kurumu" geliştirildi. Sanayi toplumunda neredeyse tüm eğitim unsurları okullara devredilmişti. Okullar çocukların eğitiminden sorumlu kurumlardı. Bilgi toplumunda bireyi niteikli kılma adına birçok unsur sürece dâhil edilirken, okullar maalesef bu duruma ayak uydurma sorunuyla karşı karşıya kalmıştır (Töremen, 2010, s.12). Yüzleşmek zorunda kalınan bu sorun sadece bilgi çağına koşar adımlarla ayak uydurmak zorunda kalan insanın tükenmişliği değil, koşarken bir kısım değerlerini de geride bırakmasıdır.

Son yıllardaki şiddet içerikli olaylar, ailenin kurumsal zayıflamaya maruz kalması ve yüz kızartıcı suçların artması, iş ahlakındaki düşüşler, gençlerdeki sosyal çevrenin yapsal değişmesinde de değerler eğitiminin önemi görülmektedir. Bilhassa okullardaki psikolojik ve fiziksel şiddet olayları ile öğrenci ve öğretmenlerimiz zararlar görmektedir. Buna ilaveten medya ve sanal dünyanın sunmuş olduğu ve acımasızca pompaladığı popüler kültürün etkisi altındaki gençlerimiz, değer yozlaşması tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Bunun neticesinde de olumsuz davranışlar sergileyebilmektedirler. Önceleri Avrupa'da ve Amerika'da yaşanan bu sorunlar artık ülkemizde de görülmeye başlanmıştır. Bu sorunların temelinde ahlaki çöküntünün ve “değer” sözleşmenin olduğu söylenebilir (Aydın ve Gürler, 2014, s.16).

2.1.9.1. Örtük Programda Değerler

Bilindiği üzere eğitim ve öğretim kurumlarında bireylere önceden belirlenmiş ve hazırlanmış olan yazılı eğitim programları uygulanır. Belirli değerlendirmeler yapılarak bu uygulama süreci başarılı veya başarısız olarak tamamlanır. Ancak sürecin sonunda sadece resmi programda belirtilen kazanımlar değil, bu programda belirtilmeyen farklı bilgi, beceri, davranış, tutum, değer vb. kazanımlar da edinilmektedir. Bu kazanımlar resmi olarak yazılı olmayan informal olarak ortaya çıkan, açık bir şekilde belirtilmemiş yani “örtük programın” bir ürünü olarak değerlendirilmektedir (Tahiroğlu, 2014, s.341).

Örtük programda öğrenciler okullardaki bütün bireylerde, basılı yayınlardan ve her etkinlikten etkilenmektedirler. Ayrıca öğrenciler bu süreçte olumlu kazanımların yanı sıra olumsuz kazanımlar da edinebilmektedirler. Bu nedenle okulun bütün faaliyetlerinin iyi analiz edilmesi gerekir. Ayrıca okul, aile ve çevre işbirliğine gidilmeli ve örtük olarak verilmek istenen değerlerin edinilmesine yönelik tutum ve davranışların sergilenmesi ve ortamların hazırlanması gerekmektedir (Tahiroğlu, 2014, s.342).

2.1.10. Değerler Eğitimi

Değerler, normlar ve bunların yanında ahlak kavramı aklımıza getirdikleri ve eğitim süreci içerisindeki önemine bağlı olarak günümüz dünyasında çok konuşulan

konuları haline gelmiştir. Eğitim kurumlarındaki değerlerin şekli, muhtevası ve tercih edilecek olan değerler halen sorgulanmaya devam etmektedir. Eğitimin teorik bilgileri kazandırmasının yanısıra kişilik özelliklerini ve tutumları kazandırması nedeni ile değerlerin davranışa dönüşmesinde uygun ortamları oluşturan yönü vardır. *Devletin gözetimi altında, bir takım yasal düzenlemeler ile gerçekleştiği kurumlar olan okullar, devletin, toplumun, anne babaların ve öğrencilerin çeşitli beklenti ve taleplerini karşılamaya yönelik bir işlevi yerine getirmektedir*(Cihan, 2014, s.329). Okullar bu talepleri bir yandan karşılarken bir yandan da milli değerleri bireylerde kalıcı hale getirmeye çalışmaktadır.

Bir toplumun sadece kendi millî değerlerini benimseyip kabul etmesi veya sadece bunun eğitimi vermesi, evrenseli yakalayamamak anlamında olumsuz sonuçlar doğurabilir. Aynı şekilde sadece insani veya evrensel değerlere sahip olmakla yetinen toplumların da bir yozlaşma ile karşılaşmaları muhtemeldir. O halde yerel değerleri koruyarak evrenseli ulaşmak, evrensel değerlerin bilincinde olmak, daha doğru bir yaklaşım olarak görülebilir, insanlık tarihinde toplumların kendi değerlerini diğer toplumlara ihraç etmek gibi bir çaba içine girdiklerini söyleyebiliriz. "Kültür emperyalizmi" ifadesi tam da bu anlamda kullanılmaktadır. Birçok unsuru içinde barındıran kültür emperyalizmi, önce değerleri ihraç ederek toplumları ekonomik anlamda sömürme amacı güder. Ama bu çalışmalar sadece ekonomik değil, dini veya ideolojik bir amaca yönelik de olabilir. Bu sebeple, Türk Millî Eğitim Sistemi içinde değerler eğitimi verilecekse, işin yerel ve evrensel boyutları iyi tahlil edilmeli, buna göre yeni stratejiler geliştirilmelidir. Bu stratejilerin ana eksenini, yerel ve olumlu değerleri korunmak, evrensel değerlerin farkında olmak ve onlardan yararlanmak olmalıdır. Ayrıca yerel değerlerin evrensel değerlere katkı sağlaması konusunda da çalışmalar yapılmalıdır (Yılmaz, 2014, s.15).

Değerler eğitiminde çocuklara, kendilerine ve topluma yararlı olacak temel değerler kazandırılmaya çalışılır. Özellikle psikolojik, bilişsel ve sosyal gelişimlerine uygun olarak kazanmalar hedeflenir. Amaca ulaşmak için örtük program anlayışından uzak, daha sistemli ve açık bir yapıya sahip program yürütülür. Değerler eğitimi sorumluluk, sevgi ve karakter gibi özellikleri desteklerken; kendisi ve çevresiyle barışık bireyler yetiştirmenin yanı sıra, toplumsal düzeni korumayı da işe koşar (Aydın ve Gürler, 2014, s.15).

2.1.10.1. Değerler Eğitiminin Kısa Tarihi

Değerler eğitiminin tarihi ilk filozoflara kadar dayandırılrsa da resmi olarak yapılan ilk çalışmalar, Amerika'da karakter eğitimi ile ilgilidir. 1920 ve 1930'larda

yapılan karakter eğitimi çalışmalarında, Hugh Hardshorne ile Mark May'ın yaptığı “*Stadies In The Nature of Character*” isimli eserleri gelmektedir. İkinci önemli hareket ise 1970 ve 1980’lerde, değerleri açıklama ve Lawrence Kohlberg’in bilişsel gelişim yaklaşımı, eş zamanlı olarak ortaya çıktı (Leming, 1997, s.1). Değerler eğitimi ile ilgili çalışmalar yapan ve sahada öne çıkan isimler, Rokeach, Simon, How, Raths, Harmin, Kirschenbaum, Kohlberg’dir.

1990’lı yıllara bakıldığında, toplumdaki ahlaki değerlerin öneminin azaldığı görülürken, bireylerin uyumu ile ilgili değerler ön plana çıkmıştır. Yaşanan ciddi gençlik sorunları ve sosyal yapıdaki bozulmalar tekrardan değerlerin kazanımını gündeme getirmiştir. Bu olumsuz gelişmelerin olması nedeniyle de, aileler, eğitimciler ve toplumun liderleri pozisyonunda olanlar, okullardaki ahlaki eğitimi tekrar vurgulamaya başlamışlardır (Demircioğlu ve Tokdemir, 2008, s.73).

Temmuz 1992’de devlet okullarının yönetimini, öğretmen topluluklarını, üniversiteleri, etik merkezlerini, gençlik örgütlerini ve dini grupları içeren 30 eğitim liderini Josephon Etik Enstitüsü (Josephon Institute of Ethics) topladı. Bu toplantının sonucunda, Aspern Karakter Eğitimi Deklarasyonu yayınlandı. Karakter eğitiminin sekiz prensibi bu bağlamda belirlendi. Karakter eğitimi Amerika’da Mart 1993’te ulusal eğitim gündeminin ulusal bir işbirliği anlayışı ile en tepe noktasına yerleştirilmiştir. İş, ticaret, hükümet, gençlik, veliler ve medyadan temsil edilmesi yine bu bağlamda sağlanmıştır (Çağatay, 2009, s.19).

Türkiye’de ise son yıllarda değerler eğitiminin önemszenmesi limit kazanmış, bu değer ve tutumların gençlere aktarılmasındaki stratejiler hızlı bir şekilde artmıştır. Bu bağlamda, sevgi, dürüstlük, saygı, iş birliği, hoşgörü, paylaşma, önyargısız yaklaşma ve şiddetten kaçınma gibi konularını kapsayan eğitim programları geliştirilmeye başlanmıştır. Hazırlanan programlar ile çocuklar değerlerle daha erken tanıştırmak istenmektedir. Çeşitli hikâye, masal ve benzeri etkinlikler hazırlanmaktadır. Tabiki bu, daha ziyade bilişsel süreçlere hitap eden bir yaklaşımdır. Bunun aksine değerler yaşantı ile öğrenilir. Böyle bir eğitim ile değerleri öğretmemizin mümkün olmayacağı aşikârdır. Özellikle okullar ev sosyal ortamlarda bunların uygulanabilirliğini arttırmak gerekir. Sınıf içerisinde ortak bir sosyal ortam oluşturmanın, bu manada, öğrencilerin değerleri

kazanımlarında yardımcı olacağını söyleyebiliriz. Öğretmenler de sınıfta öğrencilere belirli sorumluluklar ve olumlu olumsuz pekiştireçler vererek öğrencilere değer kazanımı adına yardımcı olurlar (Aydın ve Gürler, 2014, s.50).

2.1.10.2. Değerler Eğitiminin Önemi

Çağımızda hem diğer ülkelerde hem de kendi ülkemizde değerler ile ilgili ciddi boyutta tahribat görülmektedir. Bu olumsuzluk tablosu, tüm insanlığı tehdit edecek bir nitelik kazanmıştır. İnsanlar, değer içeren davranışlardan uzaklaştıkça insani vasıfları da kaybetmektedir. Bu olumsuz gidişatı olumluya çevirmek üzere, bütün bilimsel ortamlarda çaba aranmaktadır. Böylelikle, eğitim basamaklarında uygulanmak için "değerler eğitimi" diye ifade edilen yeni bir eğitim modeli öngörülmüştür (Yaman, 2012, s.15).

İnsanoğlu doğasının sunduğu vasıflarla ne iyi ne de kötü kabul edilebilir. Ortamına ve şartlara bağlı olarak en iyiyi sergilediği gibi canavar rolünü de üstlenebilir. İnsanoğlunun olgunlaşması ve doğru bir kimlik kazanmasına yardımcı olacak unsur değerlerdir. Hökelekli (2013), *“Aklın ve sağduyunun onayladığı, dini geleneklerin kuvvetle desteklediği, toplumsal hayatın ortak tecrübesinin talep ettiği değerlere uygun bir karakteri oluşturabilmek, tüm toplumların en önemli hayat görevidir”* demiştir (s.12). Değerler, bireysel mutluluğun, toplumsal barış ve huzurun parametrelerini gösteren şaşmaz bir ölçütler olarak tanımlanmaktadır. Mutlu olabilmenin, huzuru yaşayabilmenin adresi hep değerler olmuştur. Çağımızda seçeneklerin artmasına bağlı olarak sahiplenme duygumuz güçlenmiştir. Zamanla sahip olunan şeylerin de bireyi mutlu etmeye yetmediği anlaşılmıştır (Hökelekli, 2013).

Günümüz eğitim sisteminde programlarda teknolojik destek ve araç gereç desteği sağlanırken, programlardaki sosyal değişimin ve dönüşümlerin büyük oranlarda ihmal edildiği aşikârdır. Buna bağlı oluşan problemler çoğunlukla birbirleriyle irtibatı kurulmaksızın pek çok faktörden soyutlanarak ele alınmaktadır. Mesela, modern eğitim uygulamalarının olduğu gelişmiş ülkelerde, yoksul çocuklar hissedilince okullara yemek bile getirilmektedir. Günümüzde Avrupa ve Amerika’da lisede okuyan çocuklardaki bulaşıcı cinsel hastalık ile hamilelikler artınca, eğitim kurumlarında cinsel eğitim dersleri verilmektedir. Okullardaki silah ve bıçaklı saldırı olayları olunca bunlara zaman

kaybetmeden önlemler alınmaktadır. Ülke genelinde, kapkaç olayları çoğalınca da daha ağır cezalandırmalar getirilmektedir (Kenan, 2014, s.107). Bu tür problemlerin üstesinden gelebilmek için temelden insani vasıfları kazanma adına, değerler eğitimi bir tedavi aracı ve bir kurtarıcı olarak görülmüş, eğitim politikaları buna göre şekillenmeye başlamıştır.

Önemli olan ve dikkat edilmesi gereken hususlardan birisi de değerlerin, değerleri kullanarak şekil değiştirmesine izin vermemektir. Şöyle ki günümüzde sahip olduğumuz değerlerin bilinçsiz kullanımı da zamanla keskin bir bıçağa dönüşmekte ve insanlara zarar vermektedir. Örneğin merhamet duygunuzu sınırsız ve amaçsız bir şekilde kullanmanız, başkalarına haksızlığa dönüşebilmektedir. Dersinden kalmış bir öğrenciyi belirli şartları göz önünde bulundurmadan o dersten geçirmemiz demek, yine o dersi hakkı ile geçen kişiye haksızlık yapmamız demektir. Bir öğrenciye iyilik yapılması planlanırken, olay binlerce öğrenciye kötülük yapmaya dönüşmektedir.

Değerler konusu, yalnızca teorikleşmiş bir bilgi değildir. İnsan kişiliği ile karakter yapısının derin yapıcı unsuru ve temel teşkil eden taşlarıdır. Değer eğitimi programlarının asıl hedefi insanı bu hususlarda bilgi sahibi yapmak değil, insanın hayatının anlamlı hale gelmesini sağlamak, ruhsal yapıyı stabil tutmak, kişilikleri güçlü tutmak, ahlaki ve karakter yapısını sağlamlaştırmasıdır. Programlarda da bu durum göz önünde bulundurulmalıdır. Eğitim kurumlarında öğrenilen bilgilerin kullanılması bazen kısıtlı kalırken bazı durumlarda da hayatın hiçbir yerinde işe koşulmamaktadır. Bu durumda değerler eğitimi, bireyin kendini ve hayatın anlamını keşfetmesi ve anlaması, iyi ahlak ve dürüstlük, dayanışma, hoşgörü, sosyal bütünleşme vb. ilkeleri kazanması adına önem arz etmektedir (Aydın ve Gürler, 2014, s.16).

2.1.11. Ailede Değerler Eğitimi

Çoğu sosyal bilimci, aileyi hem toplumsal kurumlardan birisi saymakta hem de toplumu yansıtan bir sosyal birim olarak görmektedir. Ailedeki üye sayısı, işlevleri ve nitelikleri toplumsal yapılara bağlı olarak değişmektedir. Ailenin toplumdaki etkinliği ve algılanışı da değişmektedir. Doğu toplumlarında aile merkezde olup önemli sayılmasına karşın batı toplumlarında bireysellik ön plandadır. Günümüz dünyasında

toplumsal yapılara bakıldığı zaman, İslam'ın, Budizm'in ya da Katolikliğin hâkim olduğu toplumlarda ailenin diğer toplumlara göre daha güçlü ve önemli bir kurum olduğu söylenebilir (Turgut, 2010, s.21).

Aile, insanların sadece biyolojik olarak üreyip çoğaldığı, anne, baba ve çocuklardan oluşan bir müessese değildir. Davranışların, eylemlerin ve insani vasıfların yanında karakterin kazanıldığı toplumsal bir kurumdur. Ailenin yönetim ve denetimi ile ilgilenen, idarecisi konumunda olan ebeveynler sahip oldukları tüm tutum ve davranışları, kendilerindeki mevcut halleri ile çocuklarına aktarmaktadırlar. Nasıl ki her toplumun kendisine has özellikleri varsa, bir toplumda yaşayan her ailenin de kendisine has olan tutum ve değerleri vardır. Başka bir ifade ile değerleri algılama ve uygulama biçimleri farklılık göstermektedir. Özellikle de kültürel öğelerin birer motif gibi işlendiği ülkemize baktığımız zaman aile içi değer edinimleri değişmektedir. Örneğin doğu bölgesindeki çoğu ilde büyüklerin yanında ayak ayaküstüne atmamak, bir saygı sembolü olmasına karşın, bu durum batı illerinde tamamen değişmektedir. Bahsedilen eylemin saygının bir ifadesi olmadığı kabul edilmektedir. İşte bu durumda bireyler toplumsal yapı içerisinde davranışlarını sergilerken, ailelerden alınan tutum ve değerleri de yansıtmış olurlar.

Günümüzde çocuklara aile tarafından davranışların kazandırılması aşamasında ara etken ve değişken olarak medya ile kitle iletişim araçları dâhil olmuştur. Bu anlamda çocukların eğitimine dikkat ederek sosyal hayat içerisinde etkili ve değerli sayılabilecek birer birey olmalarına yardım etmek gerekir.

Geçmiş ile günümüz arasında yaşadığı değişiklikler ile farklı bir yapıya bürünen kurumlardan birisi de ailedir. Önceleri büyük anne ve büyük babanın da berber yaşadığı konak aile yapıları vardı. Konak aile yapısından çekirdek aileye geçişte bir de büyükanne ve büyükbaba eğitiminden istifade eden çocuklar vardı. Hem sağlam eğitimden yararlanma hem de geçmişe ait kültürü en sade hali ile öğrenme fırsatı olarak görülecek bu eğitim ortamı, günümüzde bazı şartlara bağlı olarak eksikliğini hissettirmektedir.

Demokratik bir aile yapısını oluşturmayı başarmış olan ebeveynler çocuklarına güven verici, destekleyici bir tavır içerisinde oldukları için, bir hoşgörü ortamı

oluşturmuşlardır. Çocuğun duygu ve düşünceleri önemlidir, saygı görür, söz hakkı vardır. Sevgi ve ilgi gördüğü için kendisini değerli hissetmeye başlar ve yetenekleri doğrultusunda artık kendisini gerçekleştirir (Kaya, 1997, s.198).

Aile kurumu günümüzde kısmen değişim geçirmiştir. Modernleşme ile birlikte geleneksel toplumdaki geniş aileden, çekirdek aileye geçiş olmuştur. Kadının aktif olarak çalışma hayatına katılması, çocuğun eğitiminde ailenin görevlerini çevreye ve okula yansıtmıştır. Bu noktada oluşacak ihmallerin telafisi de zordur. Altyapısının ailede hazırlandığı değer eğitimi okulda pekiştirilir ve geliştirilir. Okullarda değer kazanımı eğitimleri, aile desteği olmadan sağlanamaz (Aydın ve Gürler, 2014, s.32).

Aile ve okulun verdiği eğitimin yanısıra, çocuk eğitiminde aşağıdaki ilkelere de dikkat edilmelidir (Aydın, 2011, s.4):

- 1.Aile bireyleri birlikte hareket etmelidir.
- 2.Kitle iletişim araçlarının zararlarından korunmalıdır.
- 3.İyi veya kötü davranışlar hakkında bilgi verilip açıklama yapılmalıdır.
- 4.Çocuk kandırılmamalı, verilen söz tutulmalıdır.
- 5.Sevgi ve şefkatle davranılmalıdır.
- 6.Hoşgörülü ve yumuşak davranılmalıdır.
- 7.Çocuk, aşağılanmaktan, olumsuz sıfat ve tanımlamalardan uzak tutulmalıdır.
- 8.Çocuğa, iyi bir benlik kazandırılmalıdır.
- 9.Çocuğa, kendine güven duygusu kazandırılmalıdır.
- 10.Çocuğa her şeyi yasaklamak yerine alternatifler sunulmalıdır.
- 11.Çocuğun iyi, doğru, güzel davranışları teşvik edilmelidir.
- 12.İstenmeyen davranışlar düzeltilmelidir.
- 13.Çocuklar, yaptığı davranışlar üzerine düşündürülmelidir.

- 14.Çocuğun yaşına uygun olmayan kurallar koyulmamalıdır.
- 15.Çocuğun duyguları anlaşılmaya çalışılmalıdır.
- 16.Çocuğun duygularını ifade etmesine imkân verilmelidir.
- 17.Çocuğa duygularını kontrol etmesi öğretilmelidir.
- 18.Çocukların soruları ciddiye alınmalıdır.
- 19.Çocuklar yavaş yavaş iş yapmaya alıştırılmalıdır.
- 20.Çocuğun örnek alabileceği kahraman ve idealler gösterilmelidir.
- 21.Çocukların korkuları küçümsenmemelidir.
- 22.Hikâye ve masallardan yararlanılmalıdır.
- 23.Atasözleri ve veciz sözlerden yararlanılmalıdır.
- 24.Çocuk, başkalarıyla kıyaslanmamalıdır.
- 25.Çocuğun bazı şeyleri kendisinin deneyerek öğrenmesine fırsat vererek girişimciliği desteklenmelidir.
- 26.İyinin, güzelin, başarının zevki tattırılmalı, kötünün, yanlışın zevki tattırılmamalıdır.
- 27.İstekler bağırp çağırılmadan iletmeye çalışılmalıdır.
- 28.Yılmadan sabırla eğitime devam edilmelidir.
- 29.Körü körüne çocuk yetiştirme yöntemlerine bağlanılmamalıdır.

2.1.12. Okulda Değerler Eğitimi

Okullar eğitimin gerçekleşmesi için çok önemli kurumlardır. Özellikle ilköğretim okulları için en uzak yerlere ulaşılmakta ve yeni nesle, ortak değerleri kazandırmaya çalışılmaktadır. Aileler de okulda bir şeyler öğrenen çocuklardan etkilenmekte ve eğitimden kısmen faydalanmaktadırlar (Aydın ve Gürler, 2014, s.49).

Tüm okulların ortak hedefi öğrencileri hayata hazırlamaktır. Okullar bir yandan bunu açıklayarak ve bilgilendirerek yaparken, bir yandan da hayatın nasıl yaşanacağını gösterip, model olmakla yapmaktadırlar. Çocuk bazen okulda ailesinde kazandığı değer yargılarından farklı değer oluşumlarını da kazanabilir. Önceden öğrendiği değer yargılarını, okulda karşılaştırarak, zamanla kendi değerler sistemini oluşturmaktadır. Değerler eğitimi eğer baskıcı bir ortamda yapılırsa çocuk, psikolojik açıdan kendini huzursuz hissedecektir. Değer eğitiminde model olmak, çok önemlidir. Bu sayede değerleri yaşatmış ve bu yaşananları çocuklara yansıtmış oluruz (Bağcı, 2013, s.11).

2.1.12.1. Değerler Eğitiminde Öğretmen Rolü

Sıradan öğretmenler toplumda olağanüstü dönüşümlere neden olabilir. Öğretmenler öğrenciler için bir rol modelidir. Öğrenciler söylediği ve yaptığı değerleri öğrenirler. Öğretmen biçimlendirici olarak öğrencinin kişiliği üzerinde maksimum etki gösterir. Öğrenciler rol modellerinden bilerek ve bilmeyerek erdemleri ve kötü alışkanlıkları da alırlar. Öğretmenler sağlıklı tutum göstererek değerlere sahip çıkmalıdırlar. Bir arkadaş, filozof ve rehber olarak hareket etmelidir. Bir öğretmen olarak sadece bilgi kaynağı değil, aynı zamanda bir akıl hocası ve koruyucusudur (Barahate, 2014).

Öğretmen bireyin hayatında önemli olan rol modellerden birisi olduğu için her hareketi, her anı çocuk tarafından kaydedilir. Özellikle öğretmenini seven bir çocuk, onun yaptığı hataları ve kötü alışkanlıkları bile örnek alabilmektedir. Bu denli güçlü bir rol sahnelenirken çocuklara doğru ve nitelikleri olan tüm hareketleri, davranışları kazandırabilmek için, değerlerle modifiye edilebilmeli ve o şekilde çocuklara ulaştırılması sağlanmalıdır.

Değerler eğitimi kritik düşünce, ahlaki kalkınma ve eleştirel pedagoji alanları ile bütünleşiktir. Bu nedenle değer öğretimi ile ilgili hem değerler hem de yetenekler önemlidir. Değerleri analiz etme becerisinin gelişmesi ve iletişim kabiliyeti kazanma adına öğrencilere bilinçli bir eğitim verilmelidir. Değerlerin, öğretmen tarafından açık ifade edilmesi gerekir. Nötr bir değer ortamının oluşması ifade edilebilir ama tüm öğretmenler öğretim esnasında kendi değerlerini de aktarırlar (Veugelers, 2000).

On yıl öncesine kadar rolü sınırlandırılmış bilgi kaynağı olan öğretmen artık marjinal bir konum kazanmış ve süreç çıktıları artmıştır. Modern zamanlarda bir geçiş yaşanmaktadır. Bu dönemde bir öğretmen değerler ve onların doğasını koruyabilir. Toplumda bir değişiklikle ilgili muazzam bir potansiyele sahiptir. Tartışma, deney ve konferanslar aracılığıyla öğrencilere değerleri aktarabilir. Bu durumda aşağıdaki belirtilen talimatları takip etmelidir (Barahate, 2014, s.14):

- Öğretmenler bir vaka çalışması niteliğinde yakından öğrencileri gözlemleyerek olumlu ve olumsuz özelliklerini not edebilir.
- Öğretmenler öğrencilere günlük korunmaları adına manevi teslimiyetleri ile ilgili hatırlatmalar yapabilir.
- Kültürel ve sportif etkinlikleri düzenleyerek takım ruhu, paylaşım, işbirliği ruhu, sabır, nezaket vs değerleri kazandırabilir.
- Milli ve dini bayramlar tarafsız ve marjinal olmayacak hisler ile kutlanmalıdır.
- Öğretmenler işbirlikli öğrenmeye önem vermelidir.
- Öğretmenin gözetiminde öğrenciler tarafından ahlaki rolleri yayma çalışmaları yapılabilir.
- Öğretmenler öğrencilere, bilginin hazine evi olan kütüphanelere gitmelerini tavsiye etmelidir. Çünkü kütüphanelerde bulunan mevcut klasikler, ahlaken zengin ve ilham vericidir.
- Öğretmen öğrencilere sportif uygulamaların gerçekleştirilmesini veya onların önemini açıklayabilir.
- Her gün öğretmen ahlak anlatımları üzerinde en az 5 dakika geçirmelidir.
- Onlara, farklı kültürleri ve dilleri tanıma, öğrenme zaman ayırmalıdır.
- Tarihsel önemi olan yerleri ziyaret etme, oyunlar, geziler, doğa kulübü, edebiyat kulübü, yaban hayatı koruma kulübü, sosyal hizmet kampları gibi kulüp faaliyetleri ve kan bağışı düzenlenebilir.

- Öğrenciler, hayatın zorluklarına karşı korkusuzca ve cesaretle direnebilmeyi öğrenmeli ve intihar eğilimlerinden uzak tutulmalıdır.

2.1.13. Toplumsal Hayat İçerisinde Değerler

Toplumların ayakta kalmasını sağlayan temel unsur insandır. İnsanın en iyi şekilde eğitilmesi ve yetiştirilmesi için yatırım yapılmaktadır. Toplumun huzur ve refahını sağlayabilmek için de insanı iyi yetiştirmek öncelik arz etmektedir. Bireyin sağlıklı yetişmesi kendisi kadar toplum için de önemlidir. Günümüzde bireyselleşme ve bencilleşme ön plana çıktığı için, toplumumuzun huzur ve refahı sarsılmaktadır. Atılacak adımların başında insanın bir başkasına yardım etmek istemesini sağlayabilmektir (Yaman, 2012, s.81).

Toplumlar güçlü olabilmek için karakter yapısı güçlü insanlara, bireylere ihtiyaç duyar. Bireyin güçlü olması demek toplumsal yapının güçlü olmasına imkân sağlaması anlamına gelir. Fakat bireyin gücü mü toplumu etkiler, toplumun gücü mü bireyi etkiler, bu durum tartışmaya açık bir konudur. İnanç, tutum ve değer gibi güçlü kavramları bünyesinde taşıyan her birey, ne yazık ki toplum karşısında birçok olayda zayıf düşmektedir. Neredeyse her davranışını ve her hareketini “insanlar ne der” sözlerini düşünerek şekillendiren bir birey anlayışı, değerlere de zarar vermektedir. Örneğin günümüzde ne yazık ki sürekli karşılaştığımız bir olay olan kan davasında baba, canından özge olan biricik kızını, toplum ne der diyerek öldürebilmektedir. Bu toplumun bireye yaptırım gücünün çok uç noktalarda olduğunu gösteren bir örnektir. Değer olarak kızına olan sevgisi, hoşgörüsü ve merhameti bir anda yok olabilmektedir. Dolayısıyla değerlerin anlam kazanıp yaşayabilmesi adına toplumun da bu kontrolsüz gücünün revize edilmesi gerekmektedir. Bu anlamda eğitimin toplumsal yapıya katkısına ciddi ihtiyaç duyulmaktadır.

İnsan yaratılışında iyi ve kötü olan her şeyi bünyesinde barındırır ve çevrenin etkisi ile bunlar beslenir ve o şekilde kimlik kazanır. Duygusal beslenme ve donanım, en az biyolojik beslenme kadar önemlidir. Bedenimiz için gıda nasıl gerekli ise ruhumuz için de duygular gereklidir (Yaman, 2012, s.190).

Toplum içerisinde yaşayan tüm insanlar, yaş, eğitim, cinsiyet ve diğer özellikleri ile maruz kaldıkları koşulları büyük ölçüde yansıtırlar. Bunlar sosyalleşme ve öğrenme

deneyimleri ile sosyal rolleri, karşılaştıkları beklenti ve yaptırımları, onları ve yeteneklerini geliştirmeyi içerir. Böylece, temel özelliklere bağlı farklılıklar, değer öncelikleri etkileyen yaşam koşullarındaki farklılıkları da gösterir (Schwartz, 2012).

Toplumsal doğrular, bireysel doğrularla genellikle örtüşmektedir. Birey hayatını sürdürürken doğrusunu ve yanlışını aile, çevre, eğitim gibi müesseselerden edinirken kalıtım ve yaşanmışlığın oluşturduğu özel kimliğini kazanır. Toplum, bu kazanımları anlamlandırırken kendi içindeki kurumlara da gizil yetkiler vermiştir. Resmi veya gayri resmi olarak kurumlaşmış olan görev ve yetki birimlerinde günlük meydana gelen olaylar, bir nevi değerlerin şekillenmesine katkı sağlar. Bir resmi dairede meydana gelebilecek olan gayri resmi uygulamalar, zamanla orada çalışan bireyleri etkileyip, doğrularını yanlış, yanlışlarını da doğru yapma eğilimi gösterebilir. Veya bu tip uygulamaların görmezden gelinerek cezalandırılmaması zamanla toplum içerisinde o olayların normalleşip, sosyal ortamlarda eylem olarak galatlaşmasına sebep olabilir. Bu uygulamalar eğitim kurumlarında da kendisini göstermektedir. Öğrencilerin sınavlarda veya rutin değerlendirme etkinliklerinde olmaması gereken davranışlar sergilediği anda bu olayın, merhamet değerini yanlış ve yanlış kullanarak cezaya tabi tutulmaması o eğitim kurumlarında zamanla, eylemin meşrulaşmasına ortam sağlamaktadır. Bu konu ile ilgili Kemal Atatürk'ün çok güzel bir sözü vardır: “*Vazifeyi ihmale sürükleyen merhamet, millete ihanettir.*” Dolayısıyla toplumsal yapıda değerler, olması gerektiği gibi yaşatılmaz ise, teorik bilgiler ile mesafesini açan değerler değersizleşmeye ve fayda sağlaması gerekirken zarar vermeye başlar.

Bu bağlamda en başta çocuklarımız olmak üzere bütün bireylere değerleri kazandırıp, duygusal beslenme zeminleri oluşturulmalıdır. Her birey, bir yandan içindeki güzel ve olumlu duyguları yaşatırken bir yandan da olumsuz duygu ve davranışlarından kurtulmanın yollarını aramalıdır. Olumsuzlukların ve değer(siz) bir yaşamın bedene yansımaları da kısa bir sürede gerçekleşir. Dolayısıyla, hem beden hem de ruh olarak sağlıklı olmanın, kalmanın yolu vücut gibi ruhu da beslemekten geçmektedir (Yaman, 2012, s.190).

2.1.14. Medya ve Değerler

İletişimde il önce insanlar vücutlarını ve bedenlerini kullandılar. Vücut hareketleri ile sözsüz bir iletişim dünyası oluşturdular. Duygu, düşünce ve isteklerini bu yol ile iletmeye çalıştılar. Hızlı bir şekilde değişen ve gelişen dünyada iletişim şekli de yeni formlar almaya başladı. Değişimin, iletişimde kolaylık sağlamanın yanında karmaşıklığa yol açtığı görüldü. Radyo, televizyon, telefon gibi klasik iletişim araçlarının yanında, taşınabilir olan görüntülü telsiz telefonlar, internet ve elektronik posta gibi birçok unsur gündelik hayatın içerisine girmiş oldu (Arslan, 2005, s.3). Bu araç gereç ile sağlanan iletişim şekilleri hakkında tereddütler de artmaya başladı.

Barrett (1995) kitle iletişim araçlarının tüm çalışma ortamlarına etkisi olduğu ile ilgili tereddütlerinden bahseden araştırmacılardan birisidir. Günlük etkileri ile sayısız örnekleri olduğunu belirtmiştir. Nasıl ki, hava durumu hakkında bilgi alınca elbiselerimizi ona göre tercih ediyorsak, medyadan gördüklerimizde göre de davranışlarımızı şekillendirmeye başlıyoruz, diye ifade etmiştir (s.64).

Medya, günümüzde düşüncelerin ve ideolojilerin gizil propagandalarının yapılabileceği en uygun ortamlardan biridir. Yapılan yayınlardaki her kare, bir fikrin empoze sahnesi haline gelmiştir. İnsanın psikolojik olarak zayıf yönlerini tespit ederek o yönde bir yayın politikası sürdürülmektedir. Elbette bu bir infaz değildir. Her karedeki fikir enpozesi her zaman olumsuz olmamaktadır. İnsani vasıfların ve değerlerin işlendiği programlar da yapılmaktadır. Bu da karakter eğitimine yönelik bir yayın politikasıdır. Günümüzde buna çok ihtiyaç duyulmaktadır.

Şunu unutmamak gerekir ki, bir toplumun hayatta kalması ve varlığını sürdürmesi, değerler sayesinde olur. Toplumdaki yıpranma önce aile kurumunu sarsacaktır. Değerlerin benimsetilmesinde en etkili araç olan kitle iletişim araçları bu durumu müsbet olarak değil de menfi bir yaklaşımla kullanmaktadır. Bu durumun akademik olarak çalışılıp gün yüzüne çıkarılması, maalesef sayfalara hapsedilmiştir. Medyanın yayınlarda değerleri ele alış şekli bazen hoşgörüyü zafiyet, bazen de şiddeti bir gereklilik gibi yansıtabilmektedir (Yazıcı, 2014, s.178).

2.2. Müzik Eğitimi ve Değerler Eğitimi

Müzik, yaratılmışlığın insana sunduğu en güzel vasıflardan birisidir. Var olduğu günden beri insan duyar, hisseder ve onu yaşar. Her ses, görünmeyen elbiseleri ile insanın kulağında inanılmaz bir yolculuk başlatır. Kulağa bu izinsiz girişlerin hepsi affedilecek kadar masum, güzel ve eşsizdir.

Fiziksel yeterlilikleri kazanabilmek için eğitim sürecine dâhil olan insan, aynı süreç içerisinde içsel ve ruhsal yeterliliklerini kazanabilmek için de müzik gibi önemli derslerden faydalanmaktadır. Bireysel ve toplumsal bir gereklilik olan insani vasıflar olarak nitelendirilen değerlerin kazanımı adına müzik dersinde, dinleme, söyleme, çalma ve devinme olarak gerçekleştirilen tüm etkinliklerin önemi büyüktür. Dolayısıyla etkin bir değerler eğitimi için müzik eğitimi ve öğretiminin o düzlemde planlanması gerekmektedir.

2.2.1. Müzik Eğitimi

Büyük düşünür Aristoteles derki, "*Duyguların samimi bir şekilde anlatımı konusunda hiçbir şey ritim ve ses kadar kuvvetli değildir. Mademki bu, gerçek bir güçtür; o halde müzik mutlaka çocukların eğitiminde kullanılmalıdır.*" Bu sözleri ile insanoğlunun dış dünyaya açılışında çok etkili bir vasıta olduğunu vurgulamaya çalışmış ve bunun sonucunda, çocukların eğitiminde kesinlikle kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Sağlıklı bir kişiliğin oluşturulabilmesi için sanat eğitimi şarttır. Sanat eğitimi ile hem kişilik gelişimi hem de ruh gelişimi desteklenmektedir. Sanat ile uğraşmak ayrıca kişiyi olumsuz duygulardan uzak tutar. Özetle, sanat eğitiminin amacı, mutlu ve uyumlu insanlar yetiştirmektir (Yıldız, 2002).

Sanatın önemli disiplinlerinden birisi de müziktir. Antik Çağ'dan itibaren birçok alandaki bilim adamı, zihinsel ve fiziksel gelişimde müziğin hem eğitim hem de tedavi alanında etkili olduğunu vurgulamışlardır. Normal olan bireylerde olduğu gibi zihinsel veya farklı bir açıdan sorunlar yaşayan inşalarda da etkisi vurgulanmıştır. Hatta bir kısım çalışma ve deneyler, hayvanlar ve bitkilerin de müzikten etkilendiklerini ıspatlamıştır (Öztürk, 2005, s.16).

Müzik eğitimi, geniş bir alana sahip olduğu için bu eğitimin başlangıç noktasının önemsenmesi gerekmektedir. Müzik etkinliklerinin dinleme, çalma, söyleme, müzik kültürü gibi müziğin tüm alt boyutlarını, öğretmenin uygulamalarında hazırlaması yerinde olacaktır (Kılıç, 2012, s.5).

2.2.1.1. Müzik

Müzik terimi bilindiği üzere eski Yunancadaki “musike” kelimesinden gelmektedir. Seslerin içine doğan ve ömrünü sesler arasında geçirip, onları zamanla tanıyan, anlamlandıran ve anlatım biçimine dönüştüren insan, bu anlatım sanatının adını müzik koymuştur. Tarihin sayfaları arasında sesler önceleri sıralanmış, zamanla aralıkları ve dizileri oluşturmuştur. Bu oluşumlar da tonları ve makamları ortaya çıkarmıştır. Giderek bir zaman dilimi içerisine yerleşmiş ve ritimleri oluşturmuştur (Say, 2003, s.17).

Müzik hem matematiksel bir mantık olmasının yanında, iletişim, hareket ve diyalog sanatıdır. Buna bağlı olarak insanı deşarj eden bir yönü vardır. Fantezi ve eğlence ürünü olarak görülmemelidir. Onunla yaşamın üzerine çıkar, yaşamın kurallarını öğreniriz. Onun malzemesi olan sesler de doğada var oluştan beri bulunmaktadır (Selanik, 1996, s.2).

2.2.1.2. Müzik ve Felsefe

Bilindiği gibi felsefenin 3 ana çalışma alanı vardır. Bunlar; Ontoloji(Varlık sorunu), Epistemoloji(Bilgi sorunu) ve Aksiyoloji(Değerler sorunu)'dir. Burada aksiyoloji, alan olarak etik ve estetik konularını içerdiği için müzik bilimi de felsefesinin aksiyoloji disiplini içerisine girmektedir. Müzik ve felsefenin ilişkisel analizleri bu bağlamda ele alınmaktadır.

Müzik ve felsefe arasındaki ilişki ilk insanlığa kadar gitmektedir. Bu ilişkinin ortaya çıkışı ve yorumlar yapılması, eski uygarlıklar olarak bilinen Çin, Mısır, Hint ve Mezopotamya Uygarlıkları ile olmuştur. Müziğin dünyada var olan her şeyle ilişkilendirilmesi, diğer alanlar ve disiplinlerle de bağ kurmasına neden olmuştur.

Örneğin, müziğin sayılar ve astronomi ile olan bağı, Antik Yunan dediğimiz dönem felsefecileri tarafından incelenmiştir. Müzik üzerine temel bilgi ve görüşlerin oluşturulması, bu dönemin önemi önemli kılmıştır. Bu da batı Müziğinin temellerinin atılmasına yardımcı olmuştur (Akan, 2012, s.11).

Eski Yunan'da müzik, ruhun bir eğitim aracı olarak benimsenmiştir. Müzik, yönetim tarafından sürekli destek almıştır. Dönemin filozofları, müziğe derin anlamlar vermişlerdir. Sokrates'e göre felsefe, müziğin en yüksek noktasıdır. Sokrates, geç de olsa yaşlılığında müzik dersleri almış bir düşünürdür (Yıldız, 2002, s.4).

Eflatun'a göre ise müzik, eğitimin esaslı aracıdır. Eflatun, jimnastiğe de önem vermekle beraber, bedensel gelişimden önce duyuşsal gelişimi üstün tutmuş, eğitimde güzel sanatların gücüne inanmış, estetik eğitiminin ahlak eğitimine etkili olacağına inanmıştır. Ona göre müzik ve oyun gençliğin hakkıdır; bunlar gençliği üstün kılan unsurlardır. Eflatun, "yönetenleri ve yönetilenleriyle bütün toplumun ruh sağlığı müzik eğitimine bağlıdır, ancak onunla sağlanabilir. Bu bakımdan müzik, birey ve toplum eğitiminin temeli olmalıdır" ve "çocukluk eğitimi aslında edebiyat, müzik ve beden eğitiminden oluşur" diyerek müziğin insan eğitimindeki önemini kuvvetle vurgulamıştır. Böylece, müzik, erdemli, ahlaklı insanların yetiştirilmesinde önemli bir unsur olarak ele alınmış ve insanların eğitiminde mutlak bir araç olarak kullanılmıştır (Yıldız, 2002,s.5).

2.2.1.3. Müzik Eğitiminin Önemi

Müzik, insan psikolojisini dengelemede, insan duyarlılığını geliştirmede çok önemli bir araçtır. Müzik aracılığı ile duyarlı ve dengeli kişilikler geliştirilmekte ve bu durumda toplumsal yapıya yansımaktadır (Aksu, 2007).

Toplumsal yapının oluşmasında ve şekillenmesinde farklı roller üstlenen her birey, donanım olarak müzik yeteneğine sahip olmayabilir. Bunun manası, her çocuk müziğe aynı ölçüde yetenekli değildir. Fakat şu bir gerçektir ki, bütün çocuklar müziği sever. Çok uç noktadaki yetenekli ve yeteneksiz olanlar ifadenin dışında bırakılmıştır. Bu durumun dışındaki tüm çocuklar, az veya çok müzikte yetenekli sayılmaktadır. Tabiki bu yeteneğin keşfedilmesi ve geliştirilmesi büyük oranda içinde buldukları ortama bağlıdır. Ortam ve koşullar elverişli değilse, keşfedilemezse çocuk üstün yetenekli de olsa, müzikten ömrü boyunca uzak kalabilir (Öztürk, 2005, s.16).

Müzik eğitiminde çocuk, teganni etmek olarak adlandırılan şarkı söyleyip, sesini, zevkini ve kulağını terbiye etmektedir. Müzik bir sanat olarak işlenmelidir. Bu

desler işlenirken çocuklara iyi bir müzik zevki ve anlayışı kazandırılmalıdır. Ayrıca onun estetik, sosyal ve vatanî duygularını geliştirmelidir. Müzik bunların dışında, insanlara, bütün canlılara ve tabiata karşı sevgi, merhamet ve şefkat duygularını geliştirebilecek bir güce sahiptir. Onu kötü ve olumsuz olan her şeyden uzak tutar (Coşkuner, 1957, s.96).

Ünlü pedagoğlardan J.J. Rousseau, Pestalozzi, F. Frobel, Mdm. Montessori gibi eğitim araştırmacılar, müzik öğretim metodu ile ilgilenmişlerdir. Ayrıca müzik pedagoğlarından olan Eugen Crosti (Öjen Krosti) ve Mauris Cbeuvais (Moris Şöve) de bu konuda metotlar ve usuller üzerinde çalışmışlar ve özlü tavsiyelerde bulunmuşlardır (Coşkuner, 1957, s.96).

Müzik, özel bir alan olduğu için müzik eğitimi ile ilgili hazırlanacak olan programların da özel bir şekilde düzenlenmesi gerekir. Herhangi bir sosyal alandaki dersin içeriğinin kazanımı ile müzik dersinin kazanımları, öğrencilerde aynı oranda gerçekleşmez. Anlatılan sözel bir dersin konusunu her öğrenci, düzeyine uygun olarak algılar, anlamlandırır veya hedeflenen temel bilgi ve becerileri kazanır. Ama müzik dersindeki çoğu etkinlikte müzik yeteneğinin öğrencilerde olup olmaması, kazanım düzeylerini etkilemektedir. Dolayısı ile hazırlanacak olan programlardaki etkinlikler de o şekilde düzenlenmelidir.

2.2.1.4. Müzik Eğitiminin Tarihçesi

On dokuzuncu asrın sonuna kadar Enderûn, Mevlevihane, Mehter ve Mızıkay-ı Humayûn'a bağlanmış olan dersanelerde görülen sistemli mûsikî dersleri doğru Maârife bağlı mekteplerde okutulmaya başlamıştı (Özden, 2013). Cumhuriyet öncesi, konservatuar niteliğinde kurulan öğretim kurumlarına baktığımızda, Darülelhan, Terakki-i Musiki Mektebi, Gülşen-i Musiki Mektebi, Darüttalimi Musiki, Darü'l-Feyz-i Maiki, Üsküdar Musiki Cemiyeti, Darü'l-Musiki-i Osmani, Beşiktaş Musiki Kulübü, Darü'l Musiki ve diğer okullar örnek verilebilir (Özalp, 2000).

Cumhuriyet sonrası müzik eğitimindeki ilk ve önemli çalışma, 1 Eylül 1924 tarihinde kurulan Musiki Muallim Mektebi'dir. 1935-37 yılları arasında Türkiye'de

konservatuarları kurmak ve müzik eğitimi ile ilgili sorunları çözmek için bazı adımlar atılmıştır. Paul Hindemith çağrılmış, kendisi Müzik Öğretmen Okulunu Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsüne bağlanmasını tavsiye etmiştir. Bu kurumların, bir yabancı uzman gözetiminde işleyişini sürdürmesini talep etmiştir. 1980 yılına kadar Müzik Öğretmenleri, Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümlerinde 3 yılda yetişmekteydi. Daha sonra, 1980-1982 yılları arasında 4 yıllık Yüksek Öğretmen okullarında bu eğitim sürdürüldü. 1982'den itibaren ise müzik öğretmenleri üniversitelerde yetiştirilmektedir (Şentürk, 2001).

Genel olarak eğitim kurumlarında müzik derslerinin işleyişi ile ilgili şöyle bir özet yapılabilir. Müzik dersi, lise programlarında 1978 yılından itibaren "zorunlu seçmeli ders" olmuştur. Öğretmen Liseleri'nde 1975'den sonra zorunlu ders; Kız Meslek Liseleri'nde 1929-1974 arasında zorunlu ders yapılmıştır. Oysa 1974'den itibaren Çocuk Gelişimi ve Bakımı Meslek Dalı dışındaki programlardan kaldırılmıştır. Zamanla yükseköğretimde de seçmeli ders olmuş, demekler, kurslar, belediye konservatuarları, özel okullar, resmi ve özel koro kuruluşları gibi yerlerde de yaygınlaşmıştır. Kurumlar ve kuruluşlarda seslendirme toplulukları da oluşturulmuştur. 1932'de Halkevleri kurulmuş, 1950'li yıllardan sonra da kaldırılmış ya da etkinliğini yitirmiştir. Neredeyse her kentte kurulan folklor dernekleri, olumlu gelişmelere ortam hazırlamıştır. Müzik öğretmeni yetiştirme amacıyla açılan üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin sayısı da artmıştır (Say, 2003, s.537).

Müzik eğitiminin tarihsel süreci içerisinde çeşitli isimlerde kuruluşlar açılmış, kapanmıştır. Tarman 2002 de yapmış olduğu doktora tez çalışmasında, müzik eğitiminin, “2000’li yıllarda müzik eğitimi, ortaöğretim seviyesinde, Anadolu güzel sanatlar liselerinin müzik bölümünde, lisans seviyesinde de eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı ve devlet konservatuarları ile müzik ve sahne sanatları fakültelerinde” yürütüldüğünü belirtmiştir. Bahsi geçen bu kurumların ortak noktaları da özel yetenek sınavları ile öğrenci kabul etmeleridir (Tarman, 2002, s.3).

2.2.1.5. Müzik Eğitiminde Program Geliştirme

Genel müzik eğitimine bakıldığında, ilk hali 1939'daki millî eğitim şurası toplantısındaki alınan kararların, 1949 Orta Öğretim Programı'na yansıtılmasıdır. Ders dışındaki zamanlarda öğretmenin vasıtası ile 'serbest çalışma' adı altında öğrencilere plak ve radyoda önemli eserlerinin dinletilmesi ve ayrıca öğretmen tarafından öğrencilere anlayabilecekleri açıdan "kısa izahat" verilmesi biçiminden ilk kez müzik dersinin de ders dışındaki etkinlikler arasında yerini aldığı görülmektedir (Barış ve Ece, 2009, s.114).

Müzik öğretim programı 1968, 1984 ve 1994 yıllarında hazırlanmıştır. Daha sonra 2006 yılında, mevcut müzik dersi öğretim programı içerik ve yaklaşımları da göz önünde bulundurularak yeni bir program hazırlanmış ve MEB ilköğretim Genel Müdürlüğüne teşkil edilen Müzik Özel ihtisas Komisyonu tarafından geliştirilmiştir (Kırmızıbayrak, 2012, s.92).

Güncel olan 2006 müzik öğretimi programında ise bireyin bilgiyi kendisinin işlevselleştirdiği yapılandırmacı yaklaşım esas alınmış, kazanımlar ve etkinlikler esası oluşturmaktadır. Öğrenciler, bilgiye ulaşmada aktiftirler ve bilgiyi kendileri yapılandırmaktadırlar.

2.2.1.6. Müzik Öğretim Programının İlkeleri ve Amaçları

İlköğretim müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir. Müzik Dersi Öğretim Programı hazırlanırken, öncelikle aşağıda yer alan temel hususlar göz önünde tutulmuştur (MEB, 2006):

- Anayasa, yasa ve yönetmeliklerde ifadesini bulan Türk Milli Eğitimi'nin esasları,
- Atatürk ilke ve inkılâpları,
- Türk toplumsal-kültürel yaşamına ilişkin beklentiler,
- Sanatın / müziğin insan eğitimi ve yaşamındaki yeri ve önemi,
- Kalkınma planlarıyla bireylere kazandırılmak istenen davranışlar,

- Detaylı kaynak taramanın yanı sıra örneklem olarak seçilen sınıf ve branş öğretmenleriyle, akademisyenlere uygulanan anketlerden elde edilen bulgular,
- İlköğretim Genel Müdürlüğü Müzik Özel İhtisas Komisyonu'nca belirlenmiş öğrencilerden beklenen müzikle ilgili beceriler.

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde ise program çalışmasında şu ilkeler göz önünde bulundurulmuştur (MEB, 2006):

- Müzik Dersi Öğretim Programı öğrenci merkezli olmalıdır.
- Öğrenciler edilgen durumda değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilmelidirler.
- Öğrenilecek her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürülmelidir.
- Programın uygulanma sürecinde: bireylerin yetenek ve yaratıcılıklarının geliştirilmesine önem verilmelidir.
- Öğrenilen her bilgi, mutlaka pratiğe dönüştürülebilir nitelikte olmalıdır.
- Müziğin içselleştirilebilmesi, ancak müzik dersinin yaşanarak ve yaşatılarak işlenebilmesi ile mümkündür.
- Genel müzik eğitiminde uygulamalar yoluyla bilgiye ulaşılmalıdır.
- Müzik eğitimi: kavramlar ve kurallar yolu ile değil, müziğin tüm boyutlarının eyleme dönüştürülmesi ve hissettirilmesi ile gerçekleşmelidir.
- Nota öğretimi amaç değil, yalnızca araç olmalıdır.

Müzik öğretim programının amacı, Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin (MEB, 2006):

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek.
- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak,
- Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,

- Müzik yoluyla, bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek
- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak.
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere millî marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak.
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılâplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak.

2.2.1.6.1. Müzik Öğretim Programının Değerler Eğitime Yönelik Hedefleri

Müzik Dersi 1-8. Sınıflar Öğretim Programı, içerdiği öğrenme alanları ve kazanımlarla öğrencilerde temel becerilerin ve değerlerin gelişmesini sağlayacaktır. 2006'da hazırlanan ve 2007'de bazı değişiklikler yapılan müzik öğretim programı ile öğrencide temel beceriler ve değer kazanımları hedeflenmiştir. Ulaşılması beklenen temel beceriler, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, müzik okuryazarlığı edinebilme, estetik duyarlığa sahip olma. Öğrencilerde hedeflenen değerler ise paylaşım, hoşgörü, sorumluluk olarak belirlenmiştir (MEB, 2006).

MEB'in yayımlanmış olduğu değerler eğitimi yönergesinde, değerler yirmi yedi başlık altında toplanmıştır. Müzik öğretimi programındaki ulaşılması beklenen değer kazanımları öğretim programının hedeflerinde sadece paylaşım, hoşgörü ve sorumluluk olarak üç başlıkla verilmiştir. Fakat müzik öğretim programının genel amaçları arasındaki 1.4.5.7.12.13 ve 14. maddeler, değer aktarımını amaçladığı görülmektedir.

1.Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek

4. Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak
5. Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak,
7. Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılâplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak.
12. Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak.
13. Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
14. Müzik yoluyla, bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek.

2.2.2. Müzik Eğitiminde Şarkı Öğretimi

İnsan sesi, iletişimin gerçekleşmesi için doğuştan gelen bir olgudur. Sesin etkili kullanılabilmesi için ön şart eğitilmesidir. Etkili bir konuşma, güzel bir ifade yeteneği ve iyi şarkı söylemek için eğitilmiş bir ses gerekir. Özellikle müzik derslerinin söyleme etkinliklerinde, sesimizi kullandığımız için ses eğitimi ve sesin korunması konusunda ciddi bir eğitim verilmesi gereklidir (Kartal, 2007).

Dünyaya gelen bir bebek sesle doğar ve yaşamı içerisinde daima sesini kullanır. İlk zamanlarda tepkisel ve güdüsel bir şekilde gerçekleşen bu ses çıkarımları zamanla melodik bir yapıya bürünmeye ve daha sonra ailede ve okulda öğrenilenlerle şarkıya dönüşmeye başlar. Ailede şarkı öğrenimi veya öğretimi informal bir şekilde gerçekleştiği için amaçsal değildir. Genellikle eğlenmeye yöneliktir. Ama eğitim kurumlarında gerçekleştirilen şarkı öğrenimi etkinliklerinin tamamının, program içerisinde amaçları ve hedefleri vardır.

Şarkı öğretimi, genel olarak müzik eğitimi ve öğretiminin temel yapılarından birini oluşturmaktadır. İlköğretimde şarkı dinleme, söyleme ezgi öğretimi, çalgı öğretimi, müzik yazısı öğretimi, müzik bilgisi öğretimi ve devinim etkinlikleri olmasına rağmen, şarkı söylemek, en yaygın müziksel etkinlik olarak kullanılır. Şarkı öğretimi etkinlikleri sayesinde hedeflere daha kolay ulaşma imkânı elde edilir. Şarkı öğretimi

gerçekleştirilirken gereken özen gösterilerek, planlı ve programlı olarak hareket edilmelidir (Yıldız, 2002, s.44).

Şarkı öğretimi, kulaktan ve nota ile öğretim olarak ikiye ayrılmaktadır. Kulaktan şarkı öğretimine bakıldığında ilkokuldan başlar. İlkokul 1. ve 2. sınıflarında bu yol izlenmektedir. Tekerleme, okul şarkıları, halk türküleri ve marşlarla kulaktan eğitime başlanması önerilir. Üst sınıflarda da nota ile öğretim yapılsa da uygun şarkıların kulaktan öğretimine devam edilmelidir. Kulaktan öğretilmesi planlanan şarkılar, söz ve ezgi bakımından kolay öğrenilebilecek şarkılar olmalıdır. Şarkı, öncelikle öğrencilere bir bütün olarak dinletilmelidir. Sonrasında kısımlar halinde, cümlelere ayrılarak öğrencilere birkaç defa tekrar ettirilir. Nota ile şarkı öğretimi yollarında ise, notaları daha önce bilinen seslerden olmasıdır. Notaların bilinmesi, sadece portedeki yerlerinin söylenmesi anlamına gelmez. Teorik olarak değil çocuklara sesleri sürekli çalıp, frekanslarını kazandırmak gerekir. Bu durumda şarkıların öğretimi de kolay olur (Çilingir, 1990, s.15).

İlköğretimde elbette ki şarkı öğretiminde önemli olan bir husus da, şarkı seçimidir. Uçan'a (1999) göre şarkı seçiminde uyulması gereken bazı önemli ana ilkeler ve ölçütler şunlardır (s.13):

- Öğrenci düzeyine uygunluk ve öğrencinin müziksel gelişimine hizmet edicilik,
- Amaçlara ve hedeflere uygunluk,
- Hedef davranışları kapsayıcılık veya hedef davranışların öğrenilmesinde-öğretilmesinde işe yararlık,
- İçeriğe/konuya uygunluk veya içerikle/konuyla ilişkililik,
- Genel ve özel müziksel öğrenme/ öğretim ilke, yöntem ve tekniklerine uygunluk,
- Dersin/konunun işlenişine elverişlilik, öğrenme-öğretim durumlarında anlamlı işlevler görebilirlik,
- Sınama-ölçme durumlarında işe yararlık ve kullanılabilirlik,
- Müziksel yapı, örgü/doku ve üslup bakımından gerekli veya yüksek nitelikte oluşluk,
- Asıl amaç, asıl içerik, asıl eksen ve asıl işlev çevresinde kalarak dağarcığa çok yönlülük, çok boyutluluk, çok türülük, çeşitlilik ve zenginlik getirebilirlik,

- Başka anlatım biçimleriyle desteklenebilirlik ve zenginleştirilebilirlik,
- Başka anlatım biçimlerine dönüştürülebilirlik,
- Yaşama dönüklük, yaşamla ilişkililik, yaşamda kullanılabilirlik,
- Anlamlı ve kalıcı izler bırakabilirlik,
- Köklü ve kalıcı değer taşıyabilirlik.

Müzik derslerinde şarkı öğretimi etkinlikleri planlanırken, müzik eserlerini oluşturan söz ve melodiyi tam anlamı ile öğrencilere kazandırabilmek için etkinlikler adımlar halinde verilmelidir. Sözlerde geçen ifadelerin kazanılması adına öncelikle sözler birkaç kere melodisiz okunmalı ve öğrencilere okutulmalıdır. Sözlerin üzerinde biraz konuşulmalı, farkındalık oluşturulmalıdır. Daha sonra melodi kısmı öğretilirken de öğrencilerin sadece dinlemesi kaydı ile eser birkaç kere seslendirilmelidir. Bu kısım çok önemlidir. Şöyle ki, öğrenciler şarkıyı öğrenme anında, içlerinden gelen melodiyi mırıldanmaya başlayınca, şarkının ilk hali olarak onu benimsemektedirler. Daha sonra da o melodi düzeltilememektedir.

İlköğretimdeki şarkı öğretiminin müzik öğretiminde çekirdek unsuru olduğu kabul edilir. Çünkü şarkı öğretiminin içinde söz, ezgi, ritim, devinim, müziksel anlatım ve uyum öğretimini vardır. Hem de şarkı öğretimi çok yönlü ve çok boyutlu bir süreçtir. Şarkı öğretiminin önemi, okul çağındaki çocukların özelliklerini bilmekle netleşecek ve amacına hizmet edecektir (Uçan,1999, s.10). Müzik derslerinde böyle güçlü bir işlevi ve misyonu olan şarkı öğretimi, öğretim programında hazırlanırken değerleri bireye kazandırmada çok güçlü bir araç olacaktır.

Şarkı öğretiminde öğretmen, ses özellikleri olarak daha düşük seviyede çocuklarla karşılaşabilir ve zaman olarak problemler yaşayabilir. Bu durumda okul öncesi eğitiminde de sık kullanılan, doğaçlama şarkı söyleme, ses ve nefes oyunları gibi etkinlikleri kullanabilir. Ayrıca öğretmen, ses oyunlarının yanı sıra, bedeni gevşetme çalışmaları, çeşitli nefes çalışmaları, tekerleme ve şarkı söyleme, kelimelerle oynama, şarkı doğaçlama ve besteleme, şarkı söylemeyi ve ses becerilerini öğrenme konuları ile ilgilenilmelidir (Kılıç, 2012, s.13).

2.2.2.1. Ses ve Sesin Özellikleri

Ses, bir kaynak tarafından ortam basıncında dalgalanma oluşturan ve insanda işitme duygusunu uyaran fiziksel bir olay olarak tanımlanmaktadır (Bilgiç ve Sadıkhov, 1994). İnsandaki ses oluşumu ve sesini kullanma becerisi, kalımsal ve güdül olmasının yanısıra süreç içerisinde değişkenlik gösterir niteliktedir.

İnsan sesinin özellikleri, sesin yüksekliği, sesin şiddeti ve sesin tınısı olarak ayrılmaktadır. İnsanın sesi nefesli bir çalgıya benzetilir. Bu nefesli çalgının oluşması ve şekil alması adımlar halinde gerçekleşmektedir. Sesin oluşmasında ana sisteme ait üç alt sistem vardır. Bunlar solunum sistemi(respiratör), titreşim sistemi(vibratör) ve yansıtıcı sistem(rezonatör)'dir. Solunum sisteminde soluk borusu, akciğerler, bronşlar, diyafram, kaburga ve karın kasları yer alır. Titreşim sisteminde de ses tellerini içine alan larinks, larinks kasları, kıkırdakları ve kemikleri vardır. Yansıtıcı sistemde de ağız, burun, soluk borusu, göğüs boşluğu, gırtlak bölgesi, yutak, ağız, damak ve sinüsler mevcuttur (Çevik, 2013, s.20).

Frekans yaklaşık 440 olan doğum esnasındaki ağlama, insanın ürettiği ilk ses olarak kabul edilmektedir. İlk aylarda 294-587 Hz yüksekliğine sahip olan ses giderek genişler. Bebeklerde çığlık sesi 2637 Hz'e kadar çıkabilir. Gelişimin tamamlanması aşamasında yüksek frekanslar giderek kaybolur. Fiziksel gelişimle birlikte gırtlak ve dolayısıyla ses de gelişir. Çocuğun ses sınırları doğuştan ergenlik çağına kadar genişlemeyi sürdürür. Genişlik bakımından da hemen hemen aynı olan kız ve erkek çocuk sesleri fiziksel olgunlaşma sırasında cinsiyet hormonlarının faaliyete geçmesiyle değişime uğrar. Cinsiyet hormonlarının aktif duruma geçmesinden en çok etkilenen organ larinkstir. Bu etkilenme sonucunda larinksin boyutları büyürken sesin frekansı düşer. Sesin değişme ve olgunlaşma dönemi olan vokal mutasyon sürecinde meydana gelen bu fizyolojik değişimlerin etkisiyle erkek ve kız çocuklarının sesleri zamanla olgunlaşıp koyulaşarak, yetişkin erkek ve kadın ses karakterine benzer şekilde değişime uğrar. Kızlarda ses değişimi dönemi, erkeklerde olduğu kadar belirgin ve sorunlu değildir. Bu dönemde ses genellikle kısık ve güçsüzdür. Vokal mutasyon, buluşdan (puberte) sonra konuşma açısından üç ila altı ayda tamamlanırken, şarkı söylemede ses sorunlarının kızlarda bazen 17, erkeklerde 19 yaşına kadar sürdüğü görülmektedir (Çevik, 2013, s.35).

İnsan sesinin, en gelişmiş enstrümanlardan daha da gelişmiş bir araç olduğu söylenir. Onunla anlaşır, onunla şarkı söyler, onunla anlamlandırırız. Bunların olması için tabiki onu doğru kullanmayı öğrenmeliyiz. Ses yumuşak, zorlanmadan kullanarak, söyleyene ve dinleyene rahatlık vermelidir. Ses eğitiminde vücut duruşu da çok önemlidir. Şarkı en iyi ayakta durarak söylenir. Baş ve omurga düz, ayaklar dengeli

biçimde aralık, düz ve sağlam basmalıdır. Böyle durulduğu zaman, söyleyene de güven verir. Vücut yumuşak ve rahat, baş öne veya arkaya yatmayacak şekilde tutulmalıdır. Güzel ve doğru şarkı söylemek için, sadece fiziksel durum değil, psikolojik durumunun da önemi büyüktür. Gergin olan, rahat olmayan birisinin güzel şarkı söylemesi beklenemez (Yıldız, 2002, s.19).

2.2.2.2. İlköğretimde Şarkı Öğretiminin Önemi

Müzik, şarkı söyleme ile başlamıştı. “*Darwin, şarkı söylemenin, hayvan seslerini taklit ile başladığını, Rousseau ise, şarkının ses tonunun yükselmesi ile ortaya çıktığını söyler*”. Konuşma ve şarkı, müziğin çıkış noktası olarak kabul edilmiş ve insan sesine öncelik verilmiştir. Eski Yunan'da ve Roma'da şarkının büyüleyici bir yanı vardı. Tanrı Apollon için söylenen şarkılar, şaman törenlerinde söylenen “İyi etme” şarkılarından gelmekteydi. Eski Yunanlılara bakıldığı zaman şarkı, çalgı müziğinden önde gelmekteydi. Aristoteles, akıl sorunları yaşayanların, özel yazılan şarkılarla tedavi edilebileceğini söylemekteydi (Kolçak, 1998, s.9).

Tarihin bu derin sayfalarından sıyrılıp, günümüzde ilköğretimde şarkı öğretimine baktığımız zaman, sınıf içinde çoğunlukla yalnız başına yapılan bir etkinlik gibi görünürse de, genellikle “*ezgi öğretimi, çalgı öğretimi, müzik yazısı öğretimi, müzik bilgisi öğretimi ve müzik dili öğretimi ile birlikte ve iç içe*” yürütüldüğü görülmektedir. Şarkı öğretimi ana eksen, diğerleri ise onun tamamlayıcıları ve bütünleyicileri olmaktadır. Ancak bazen değişime yer verilmektedir. İlköğretimde şarkı öğretimi etkinliklerine baktığımız zaman küme veya toplu öğretim tekniği kullanılır. Bazen de bireysel yöntem kullanılır (Uçan,1999, s.10). Bu yöntem ve tekniklerin kullanılıp, etkinliklerin organize edilmesinde öğretmenin sorumluluğu önem arz etmektedir. “*Genel anlamda eğitimin, özelde ise müzik eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilmesi, öğretim-öğretme süreçlerinin etkililiğine, bu etkililik ise büyük ölçüde öğretmenin, öğretim ortamındaki etkinliklerine bağlıdır*”(Yükrük, 2004).

Çocuklar için şarkı söylemek eğlenceli ve güdüleyici olduğu için eğitimin ilk dönemlerinde çok önemlidir. Yapılan etkinliklerin verimliliği düşünüldüğünde eğitimcilerin derslerine şarkı ile başlaması anlam kazanmaktadır (Kılıç, 2012, s.15).

Şarkı öğrenme küçük çocukların gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. İkinci bir dil olur. Şarkılar değerli pedagojik araçlar olarak kabul edilebilir. Özellikle, şarkılar öğrencilerin dinleme yeteneğini kazanmasında veya bu yönünün düzeltilebilmesine yardımcı olabilir. İletişim becerilerinde ve telaffuzunda nasıl kelime ve cümle yapıları kullanacağında yararlı olabilir. Kültürünü yansıtan bir araç olması nedeniyle de ikinci bir kültür aktarım aracıdır (Millington, 2011).

Varlığımızı ifade eden kültürümüzü aktarmasının yanında çocuklar şarkıların sözleri ile onlara verilen mesaj doğrultusunda, birçok değer kazanırlar. İnsanı insan yapan vasıfları, beraber barış ve huzur içerisinde yaşayabilmeyi, diğer canlılara karşı merhameti, toplumsal, bireysel, vatani sorumlulukları ve daha birçok davranışı şarkı sözleri sayesinde kazanabilmektedirler.

Şarkı etkinliklerinin istenen hedeflere ulaşabilmesi için elbette şarkı seçimine de dikkate edilmesi gerekir. Lems (1996), sınıflarda öğretilmek üzere seçilecek şarkılarda şu hususlara dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir (s.2):

- En önemlisi, şarkı sevdirmeli ve paylaşılmalı,
- Kelimeler kolayca anlaşılabilir olmalı.
- Yeterince tekrarlama ve pratik yapma etkinlikleri olmalı.
- Şarkılar popüler olmalı ya da sınıf dışında da duyulmuş olmasına binaen "klasik" tercih edilmeli.
- Ana dili açısından doğru yazılmış olmalı.
- Öğrencilerin söyleyebileceği ortak sesler ve aralıklar tercih edilmeli.
- Şarkılar kazanılması istenen değerleri ve temaları içermelidir.
- Eserlerin sözleri dilbilgisi kurallarına uygun olmalı ve mesajı yansıtabilmelidir (iyi ve güzel illüstrasyon).
- İyi müzik türlerini sergileyebilmeli.

2.2.3. Şarkı Öğretiminde Değerler Eğitiminin Yeri

“*Grupla yapılan etkinlikler sayesinde tüm insanî değerler geliştirilebilir*” diyen Dilmaç (2012), oyunlar, piyesler, sanat ve zanaat etkinlikleri, tartışmaların yapıldığı ortamlar, bilmeceler ve diğer birçok etkinlikleri grup etkinliği olarak belirtmiş ve tutumları şekillendirdiğini dile getirmiştir (s.8). Çocukların yetenek ve ilgi alanları, sınırlı olmadığından bir davranış kazandırmada birçok yol tercih edilebilir (Dilmaç, 2012). Tercih edilecek olan yöntemlerden birisi de müzik etkinlikleri ve bu etkinliklerin önemli parçası olan şarkı öğretimidir.

Bilindiği gibi müzik evrensel bir dildir. Dünyanın hangi ülkesinden olursa olsun, duyduğumuz bir melodi, bize bir şeyler anlatır. Sözlerini anlamasak ta, ezgisi cümleler olup dökülmeye başlar. Her toplum, yaşadığı kültürü, taşıdığı mirası işlemiştir notalarında. Bunu kendisine vatani bir sorumluluk olarak atfedip, eğitim kurumlarında her disiplinde olduğu gibi, müzik eğitimi programlarında da bireylere kazandırmaya çalışır.

Okullarda, çocukların hem etkinliklerini çok sevdiği hem de güçlü bir iletişim aracı olmasından dolayı müzik derslerinde, çocuk şarkıları en temel bağı teşkil etmektedir. Çocuk şarkıları, çocuklara, müzik dersine karşı ilgi ve sevgi, müzik zevki, müzik dinleme, müzik yapma gereksinimi uyandırma, bireysel, toplumsal ve ulusal duyguları güçlendirme açısından önem arz etmektedir. Çocuk şarkılarının, ezgisel olarak kolaylığı, özgünlüğü ve akılda kalıcılığı olmasının yanı sıra, söz açısından çocuklara yönelik ilgi çekiciliği, güncelliği, eğlendiriciliği, düşündürücü yönü ve eğitici olması nedeniyle kazandırılacak davranışın sorunsuz ulaşımında çok etkilidir (Yıldız, 2002, s.12). Bunun yanı sıra çocukların zevk almasından ve iletişim kurma, davranışı kalıcı hale getirmede etkin olmasından dolayı da, değer kazanımı hususunda önemli bir araç olarak kullanılabilir.

Çocuklar yaşadıkları aileleri, buldukları çevre ve topluluklardan değer edinir. Temel değerler içinde paylaşmak, yardımlaşmak, dostluk ve sevgi gibi daha birçok değer, gruba dayalıdır. Çocuklar bir gurupta olmaya, akranları ile beraber birşeyler yapmaya ihtiyaç duyarlar. Bu da şarkı öğretimi etkinliklerinde mümkündür. Ayrıca, ahlaki değerleri de öğrenmeye ihtiyaçları vardır. Müzik etkinliklerinde, şarkı

öğretiminde bolca yapılan grup çalışması sayesinde, normalde sessiz, suskun olan çocuğun da etkinliklere katılmasını sağladığı gibi birlikteliğin tadını hissettirir ve "bütünlük" duygusu geliştirirler (Keskinoğlu, 2008, s.41).

Şarkı söyleme çalışmaları, değerler ve değer kazanımı açısından değerlendirildiğinde çocukta toplumla uyum içinde olmayı gerektirdiğini kavratır ve disiplin alışkanlığı kazandırır. Böylelikle sorumluluk duygusu gelişir. Çocuğa kültür ve geleneklerini tanıttığı için vatanseverlik ve kültürel mirasa sahip çıkma değerleri güçlenir. Vatan, ulus, bayrak sevgisini geliştirir. Etkinlik şarkıları estetiğe yöneltir ve çocuklara çevresine karşı duyarlı olmayı öğretir. Yaratıcılığını güdüler. Duygusal yönden rahatlatır ve empati duygusunu geliştirir. Başka bir deyişle çevresindekilerin de duygularını anlamayı öğretir (Öztürk, 2005, s.74).

Sonuç olarak, müzik derslerindeki uygulama ve etkinlikler sayesinde bireylere kazandırılacak olan tüm olumlu davranışlar topluma yansiyacak ve toplumsal huzura katkı sağlayacaktır. *“Öyleyse, müzik eğitimi, bilhassa ilköğretim döneminde göz ardı edilmeden ele alınmalı, örgün ve yaygın eğitim bütünü içinde, tamamlayıcı, destekleyici, yaratıcılığa ve ileriye götürücü işlevini kesinlikle yerine getirmelidir”* (Yıldız, 2002, s.14).

2.3. Müzik Eğitimi ve Değerler Eğitimi İle İlgili Literatür

Müzik eğitimi ve öğretiminde, değer algısı ve değer kazanımı ile ilgili yapılan literatür taramasında ulusal ve uluslararası düzeyde, hazırlanmış etkinlik programlarına, etkinlik şarkıları dâhilinde değer algısı belirleme çalışmasına ve müzik öğretiminde değer algısı ölçme aracına rastlanmamıştır. Çalışma bu açıdan sadece ulusal düzeyde değil, uluslararası düzeyde de önem arz etmektedir. Müzik eğitimi ve öğretiminde değerler eğitimi ile ilgili yapılmış ulusal ve uluslararası çalışmalar, aşağıda sunulmaya çalışılmıştır.

2.3.1. Müzik Eğitimi ve Değerler Eğitimi Alanında Yapılan Yerli Çalışmalar

Türkiye’de müzik eğitimi ve öğretimi alanında değerler eğitimi ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi sonucunda, Turan Sağer ve Betül Karagöz’ün 2011 yılında yapılan Değerler Eğitimi Sempozyumunda sundukları “*Değerler Eğitiminde Müzik Eğitiminin Yeri ve Önemi*” isimli bildiri ve Öner Kova’nın 2014 yılında yaptığı “*TRT Repertuarında Bulunan Deyiş ve Semahların Müzikal Analizi ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi*” isimli yüksek lisans tezine ulaşılmıştır.

Sağer ve Karagöz’ün (2011) “Değerler Eğitiminde Müzik Eğitiminin Yeri ve Önemi” isimli bildirimlerinde, değerler eğitiminin önemi, müzik eğitiminin önemi, değerler eğitiminde müzik eğitiminin yeri ve önemi, değerler eğitiminde müzik eğitiminin etkisi vurgulanmıştır. Değerler eğitimi, müzik eğitimi ile müzik ve değer üçgeninde ele alınan çalışmada, değerlerin kazandırılmasında alternatif bir yöntem olarak müzik eğitiminin önemli bir etkisi olacağı bildirilmiştir.

Kova’nın 2014 yılında yaptığı “TRT Repertuarında Bulunan Deyiş ve Semahların Müzikal Analizi ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde ise deyiş ve semahların etimolojisi, anlamı, kökeni, özellikleri, tanımı yapılmış eserler "seyir-makam" ve "ritmik yapı" bağlamında müzikal incelemeye tabii tutulmuştur. Değer ve eğitimin tanımları kapsamında incelenen deyiş ve semahlardan seçilen 18 eser değerler eğitim açısından incelenmiş ve bulunan değerler tablolar halinde verilmiştir.

2.3.2. Müzik Eğitimi ve Değerler Eğitimi Alanında Yapılan Yabancı Çalışmalar

McCarthy (2000), “Music Matters: A Philosophical Foundation For a Sociology of Music Education” isimli çalışmasında David Elliot’un kitabından(Music Matters) bahsederek, müzik eğitiminin sosyoloji için felsefi temellerini belirtmiştir. Müziğin kimlik olarak toplumsal hedefleri olduğundan, açıkça ele alınmayan bazı sosyolojik yönlerinin varlığından bahsetmiştir. Medya kültürünün üstünlüğünü, uyum adına gençlerin müzikal medya tarafından toplumsallaşmış biçimini etkilediğini söylemiştir.

Jones (1973), “A Study Of Values In Music Education, 1950-1970” isimli çalışmasında 1950-1970 arasındaki, felsefi makaleleri belirlemek için çalışmada müzik eğitimcilerin düşünce yansımalarının kullanılan tek referans olduğunu dile getirmiştir. Müzik eğitiminin felsefe ile sıkı bağından, inançların insan üzerindeki etkin rolünden bahsederek müziğin bu noktadaki durumunu sergilemeye çalışmıştır. Felsefi değerlerin, çağdaş toplumun müzikal değerlerini yansıttığını söylemiştir. Çalışma Harvey E. Maier tarafından sunulmuştur.

Harper (1954), “Moral and Spiritual values in Music Education” isimli çalışmasında günlük hayatımızda değerlerin etkili olduğunu ve kullanmak durumunda kaldığımızı belirterek bunların etik kodlar olduğunu söylemiştir. Müziğin de günlük hayatımızda etkin rolü olduğunu, buna bağlı olarak ta gün içerisinde duyduğumuz, dinlediğimiz, öğrendiğimiz her müziğin değerleri biçimlendirmede, ahlaki ve manevi değerlerin oluşumunda etkili olduğunu vurgulamıştır.

Stone (1957), yapmış olduğu “Mid-Nineteenth-Century American Beliefs In The Social Values Of Music” isimli çalışmasında toplumsal olayların, savaşların, yönetimlerin uygulamalarının müzik kültürünü etkilediğini, isyan ve karşıt müzik tarzlarının ortaya çıktığını belirtmiştir. Dolayısı ile yapılan bu tür müziklerin yeni toplumsal yapılarıdaki değer oluşumu ve kazanımına da etki ettiğini vurgulamıştır.

Walker (2007) hazırlamış olduğu “Music Education: Cultural Values, Social Change And Innovation” isimli kitabında gelenek, yenilik ve sosyal değişimde yaşanan sorunlardan bahsetmiştir. Eğitimde müziğin tarihsel bağlamından bahsedip popüler sanat müziğinin ulusal ve kültürel kimlik kazanımında müziğin sihirli bir etken olduğunu vurgulamıştır. Fırtınalı, yenilikçi bir 20. yüzyıl geçirdiğimizi ve müzik eğitiminde, sınıflarda da yenilikler oluşturduğunu söylemiş, müzikal değerler ve eğitimden söz etmiştir.

Dekaney ve Robinson (2014) “A Comparison of Urban High School Students’ Perception of Music, Culture, and Identity” isimli çalışmalarında müzik eğitimi ve kültür oluşumu, kimlik kazanımı adına deneysel bir çalışma yapmışlardır. Kırk öğrenciye (N = 40, A grubu:18; B grubu 12 kişi) uygulanan ölçme aracında müzikle ilgili sorulara, kültürel arka plan, okul ortamı, onların okul ve toplum içinde müziğe

katılımları ve nasıl müzik seçimleri yaptıkları, kimliklerini ifade etme gibi etkenlere verdikleri cevaplar analiz edilmeye çalışılmıştır. Sonuçlara göre, öğretmen ve yöneticiler kültürel açıdan pedagojileri benimsemiş görünüyordu. Okul A'da, öğrenciler, daha anlamlı bir şekilde müzik, kültür ve kimlik algılarını ortaya koymuştur.

Bond ve Koops (2014) “Together Through Transitions: A Narrative Inquiry of Emergent Identity as Music Teacher Educators” adlı çalışmalarında müzik eğitimcisi olarak yetişme esnasında öğrencilerdeki kimlik kazanımı hakkında belirsizlik ve kaygı durumunun belirlenmesi için bir araştırma yapmışlardır. İki öğretmen adayı ile gerçekleştirdikleri bu çalışmada bir öğretmen adayının daha yoğun endişeler taşıdığını ortaya koymuşlardır.

Ho ve Law (2004) “Values, music and Education in China” isimli çalışmalarında Kültür Devrimi (1966-1976) başında Çin Halk Cumhuriyetindeki, değerler eğitimi karmaşıklığını incelemişlerdir. Siyasi ideolojik dinamiklerin oluşturduğu değişiklikler karşısında müzik eğitiminin değerlerle ilişkisi üzerine bir bakış açısı sağlamak için çalışmışlardır. Çalışma ayrıca günümüz dünyasının taleplerine duyarlılık var iken, geleneksel değerler ve komünist ideoloji etrafında kurumsal bir kimliğin ifadesi ve müziğin nasıl kullandığını araştırmıştır. Araştırmada, değerler eğitiminde yaşanan sorunların, zorlukların, müzik eğitimi ile komünist ideoloji arasında sıkışan toplumun sosyo-politik disipline olarak müzikal bilgiyi belirleyen önemli bir rol oynaması, kültürel dönüşüm ve komünist devrimci müzik olduğu belirtilmiştir.

Papageorgiou ve Koutrouba (2015), “Teaching multicultural music in elementary school: Issues about what, when, and how to teach:” isimli çalışmalarında ilkokulda çok kültürlü bir müzik öğretimi ile ilgili özel konularda Rum okulu müzik eğitimi danışmanlarının görüşlerini araştırmışlardır. Çalışmada zıt yaklaşımlar ve uygulama üzerine odaklanılmış, ne ve nasıl öğretmek, soruları müzik öğretmeni aracılığı ile yanıtlanmaya çalışılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve içerik analizi kullanılarak kategorilere ayrılmıştır. Araştırma sonuçlarında, küçük yaşlardan itibaren ulusal müzik kültürünün öğretilmesi gerektiği ortaya konmuştur.

Law ve Ho (2004), “Values Education in Hong Kong School Music Education: A Sociological Critique”, isimli çalışmalarında, 1998’lerde Çin Halk Cumhuriyeti’ne İngiltere’den dönen insanların, Hong Kong’un kültürel ve ulusal kimliğin sosyal gelişimini incelemişlerdir. Hong Kong öğrencileri artık geleneksel Çin müziğini telkin ve milli marş olarak söyleyerek, uluslarına bağlılıklarının ifade edildiğini belirtmişlerdir. Hong Kong müzik öğretmenleri, müzik öğretmeni olarak ve değerler eğitimi rollerini ilgilendiren çatışmalar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Sonuç olarak müzik sınıflarında, değerler eğitimi sosyopolitik işlevine ilişkin temel soruların gündeme geldiği belirtilmiştir.

Law ve Ho (2009), “Globalization, Values Education, And School Music Education In China” isimli çalışmalarında, Çin Halk Cumhuriyeti’nin yeni 'bilgi toplumu’ na girebilmesi için, öğrencilerin hazırlanması adına değerlerin müzik eğitiminin meşrulaştırılmasını incelemişlerdir. Çalışma, milliyetçilik ve küreselleşme bağlamında hem müzikal hem de müzikal olmayan anlamların öğretim ile ilgilidir ve müzik sınıflarında değerler eğitimi adına bazı sorunları tartışmaktadır.

Stalhammar (2000), “The Spaces Of Music And Its Foundation Of Values - Music Teaching And Young People's Own Music Experience” isimli çalışmasında günümüz gençliğinin müzik kültürünün oluşması, türünün belirlenmesi ve müzik bilgisini ne düzeyde olduğunu sorgulamaya çalışmıştır. İsveç’te müzik kolejlğinde, madde bağımlılığı hakkında eğitim stratejileri ve kalite açısından ortaya çıkan merkezi sorunlardan bahsetmiştir. Müziğin, kişiye ve çevresindeki dünya ile etkileşimine bağlı olduğunu belirtmiş, değerleri, tutumları ve uygulamalarını deneyim ile kazandığını, sunulan bilginin edinimi süreci ile çatışma içine gelince, onlar kendi değerlerini, kendi tutumlarını, kendi uygulamalarını oluşturduklarını söylemiştir.

3. BÖLÜM: YÖNTEM ve MATERYAL

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma materyalleri, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analiz edilmesi ile ilgili istatistiksel yöntemler bulunmaktadır. Öncelikle araştırmanın deseni, deney ve kontrol gruplarının oluşturulması ve veri toplama aracının geliştirilme aşamaları, müzik öğretiminde değerler eğitimi programının uygulanması, işlem basamakları ve geliştirilmiş olan veri toplama aracı ile toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler açıklanacaktır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, betimsel içerik analizi, doküman incelemesi yöntemi ile deneysel desende deney grubu-kontrol grubu kullanılarak, nitel ve nicel olarak karma bir araştırma modeli(mixed method researchs) kullanılmıştır.

Çalışmanın nitel kısmında, ilk ve ortaokul müzik dersi kitaplarındaki etkinlik şarkılarının sözleri çıkarılıp çözümlenerek, MEB'in değerler eğitimi yönergesindeki yirmi yedi başlık altında toplanan değerlerle, bütünleştirilmiştir.

Çalışmanın nicel olarak sürdürülen kısmında ise, öğrencilerin düzeyleri arasındaki farkı belirleyebilmek amacıyla, öntest-sontest, deney-kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Çalışmanın bağımsız değişkeni “Müzik Öğretiminde Değerler Eğitimi Programı”; bağımlı değişkeni ise öğrencilerin değer kazanımı ve değerlerle ilgili algılarıdır.

3.2. Deney ve Kontrol Gruplarının Oluşturulması

Araştırmanın nicel kısmını oluşturan çalışma, 2014-2015 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde, Kars merkez ortaokullarından olan Ziya Gökalp Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 7. sınıflar ile gerçekleştirilmiştir. Öncelikle Kars ili MEM'den çalışma ile ilgili gerekli izinler alınmıştır. Alınan izinler sonrasında Ziya Gökalp Ortaokulunun müdürü ve müzik öğretmeni ile ön görüşme yapılmıştır. Uygulanacak olan eğitim programı, bu kapsamda öğretilen değerler eğitimi etkinlik şarkıları,

dersin işlenişi ve de etkinliklerin amaçları hakkında bilgi verilmiştir. Okul idaresinden 7. sınıfların haftalık ders programları talep edilmiştir. Okul idaresi ve müzik öğretmeni ile birlikte öntest için uygun bir tarih belirlenmiştir. Belirlenen tarihte okulun tüm 7. sınıflarına (toplam 94 kişi), veri toplama aracı öntest olarak uygulanmış, sonrasında istatistiki açıdan birbirine denk olan 7-A ve 7-C sınıfları deney ve kontrol gurupları olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın yürütüleceği 8 haftalık Müzik Öğretiminde Değerler Eğitimi programı etkinliklerinin oturum günleri, yeri ve tarihleri konusunda, resmi tatiller ve öğrencilerin sınavları dikkate alınarak, haftalık ders programına uygun bir şekilde okul idaresi ve müzik öğretmeni ile görüş birliği sağlanmıştır.

Tablo 1: Çalışma Desenini Gösterir Tablo

Gruplar	Ön Test Çalışması	Yapılan İşlem	Son Test Çalışması
Deney Grubu 7-A Sınıfı	T1	Müzik Öğretiminde Değerler Eğitimi Programı	T2
Kontrol Grubu 7-C Sınıfı	T2	Mevcut Program	T2

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi deney gurubuna müzik öğretiminde değerler eğitimi programı uygulanmıştır. Kontrol gurubuna ise mevcut program devam ettirilmiştir.

Tablo 2: Öntest Uygulamasına Katılan 7. Sınıf Öğrencilerini Gösterir Tablo

Sınıflar	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
7-A	13	10	23
7-B	11	14	25
7-C	10	10	20
7-D	12	14	26

Tablo 3: Deney ve Kontrol Gruplarının Dağılımını Gösterir Tablo

Sınıflar	Cinsiyet	Toplam
----------	----------	--------

	Kız	Erkek	
7-A Deney Grubu	13	10	23
7-C Kontrol Grubu	10	10	20

7. sınıf öğrencilerinin MÖDAÖ ile ele edilen verilerden, öncelikle deney ve kontrol gruplarının sonestleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını analiz edebilmek için normallik dağılımına bakılmış, veri grubu 50'nin altında olması nedeni ile normallik testi menüsünden Shapiro-Wilk değeri deney grubu için ,092 ve kontrol grubu için de ,052 olarak tespit edilmiştir. Veri dağılımının normal olduğu görüldükten sonra gruplar arası bağımsız t testine geçilmiştir. Bu analize ilişkin, deney ve kontrol gruplarının istatistiksel değerleri, aşağıdaki Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	T	p
Deney	23	3,110	1,188	,247	,177	,861
Kontrol	20	3,049	1,069	,239		

Tablo 4 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinden almış oldukları puanların öntest verilerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan bağımsız t testi sonucunda, deney grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=3,110$, kontrol grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=3,049$ olduğu görülmektedir. “p” değerinin ise anlamlılık düzeyi olan 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuç istatistiksel olarak deney grubu ile kontrol grubunun öntest puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir. Bu değerler, deney ve kontrol gruplarının eşit düzeyde olduğunu desteklemektedir.

3.3. Veri Toplama Süreci

Araştırmanın modeli nitel ve nicel, karma bir desen olduğu için verilerin toplanma süreci de nitel ve nicel olarak ayrı ayrı yürütülmüştür.

3.3.1. Nitel Verilerin Toplanma Süreci

Betimsel desendeki verilerin toplanması aşamasında değerler eğitimi ile ilgili yerli ve yabancı yayınlar taranmış, basılmış kitaplar temin edilmiş, süreli yayınlar toplanmaya çalışılmış, yapılan güncel çalışmalar takip edilmiştir. Ayrıca MEB'e bağlı ilkokul ve ortaokullardan 1.2.3.4.5.6.7. ve 8. sınıf müzik dersi öğrenci çalışma kitapları temin edilmiştir.

İlk ve ortaokul müzik dersi kitaplarındaki toplamda 190 adet etkinlik şarkısı bir bütün halinde toplanmıştır. Şarkılardan, 8. sınıflara ait olan 3 adet yabancı sözlü şarkı değer kazanımı ile ilgili etkili olmayacağı düşünülerek veriler arasından çıkarılmıştır. Şarkı sözlerinde anlamsız veya terennüm niteliğindeki harf bölümleri yine değerlendirmeye alınmamış, tablolara eklenmemiştir. Akabinde 187 adet etkinlik şarkısının sözleri için, ikili tema tabloları oluşturulmuştur. Tema tablolarının yatay bölümünde, analiz birimlerinin belirlenmesi aşamasında, cümle yapısı tercih edildiği için şarkı sözleri cümle(mısra) halinde yazılmıştır. Dikey olan bölümünde ise yönergedeki 27 başlıkta geçen değerler yazılarak uzmanlar tarafından(Edebiyat, Eğitim Bilimleri, Müzik Eğitimi) sözlerdeki eşleştirmeler yapılarak ham veriler toplanmıştır. Verilerin toplanması aşamasında ilgili mısranın birden fazla değer çağrıştırmaları durumunda uzmanlardan a, b, c gibi kodlamaların yapılması istenmiştir. Daha sonra 9 uzmandan elde edilen veriler, toplu olarak yine tema tablolarında birleştirilmiş, bulgulara ulaşılmıştır.

Nitel veri setlerinin kodlamalarında kullanılan ham veri tabloları ve toplu tema tabloları için örnek tablolar aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5: Nitel Verilerde Kullanılan Ham Veri Tema Tablosu Örneği

1.Sınıf (UZMAN 1: Edebiyat)								
Etkinlik Şarkılarının Sözleri	Sevgi	Sorumluluk	Saygı	Hoşgörü-Duyarlılık	Özgüven	Empati	Adil Olma	Cesaret-Liderlik

1	Bilsen ne çok severiz								
2	Okula giden neşeli çocuklar								
3	Atatürk'ü severiz								
4	Candan severler seni								
5	Sarı kızın suçu yok								
6	Annem babam hepimiz								

Tablo 6: Nitel Verilerde Kullanılan Toplu Tema Tablosu Örneği

1.Sınıf (Toplu Uzman Görüşleri)		Uzman 1: Edebiyat	Uzman 2: Edebiyat	Uzman 3: Edebiyat	Uzman 4: Eğitim	Uzman 5: Eğitim	Uzman 6: Eğitim	Uzman 7: Müzik Eğitimi	Uzman 8: Müzik Eğitimi	Uzman 9: Müzik Eğitimi
Etkinlik Şarkılarının Sözleri										
1	Bilsen ne çok severiz									
2	Okula giden neşeli çocuklar									
3	Atatürk'ü severiz									
4	Candan severler seni									
5	Sarı kızın suçu yok									
6	Annem babam hepimiz									

3.3.2. Nicel Verilerin Toplanma Süreci

Nicel verilerin toplanması aşamasında öncelikle müzik öğretiminde değerler eğitimi programı hazırlanmıştır. İlgili program, ilki tanıtım olmak üzere 11 etkinlik halinde planlanmıştır. Tanıtım etkinliği dışında kalan 10 etkinlik, belirlenen 10 adet değer kazanımına yönelik olarak düzenlenmiştir. Bu 10 adet etkinliğin 3 tanesi, MEB'in müzik öğretimi programının “Temel beceriler ve değerler” kısmında belirttiği “paylaşım, hoşgörü ve sorumluluk” değerleri ile ilgilidir. Diğer 7 tanesi de programda yer verilen bu temel 3 değeri destekleyici nitelikte olan ve amaca uygun bir şekilde belirlenen “adil olma, aile birliğine önem verme, cesaret-liderlik, çalışkanlık, doğruluk-dürüstlük, iyimserlik ve özgüven” değerleri ile ilgilidir. Müzik öğretiminde değerler

eğitimi programı uygulanırken aynı zamanda program içerisinde öykü ve hikâye kurgulama çalışmalarına yer verilmiş, öğrenciler ödevlendirilmiştir. Bunun amacı ise öğrencilerin okuldan çıktıktan sonra da değerler ve değer kazanımı ile ilgilenebilmeleri, günlük yaşamları içerisinde değerlere zaman ayırabilmelerini sağlamaktır. Müzik öğretiminde değerler eğitimi programı hazırlanırken, M. Şerif Keskinoglu'nun yüksek lisans tezi olan "İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerine Uygulanan Mesnevi Temelli Değerler Eğitimi Programının Ahlaki Olgunluğa ve Saldırganlık Eğilimine Etkisi" ve Bülent Dilmaç'a ait olan "Bir Grup Fen Lisesi Öğrencisine Verilen İnsani Değerler Eğitiminin İnsani Değerler Ölçeği İle Sınanması" isimli doktora tezinden yararlanılmıştır.

Çalışmada öğrencilerin değer algıları ile ilgili olumlu tutum ve davranışları kazanabilme adına, hazırlanan müzik öğretiminde değerler eğitimi programında kullanılmak üzere 10 adet Değerler Eğitimi Etkinlik Şarkısı(DEEŞ) oluşturulmuştur. Örnek etkinlik şarkılarının sözleri, MEB'in müzik öğretim programında yer alan paylaşım, hoşgörü ve sorumluluk değerleri ve bu değerleri destekleyeceği düşünölen adil olma, aile birliğine önem verme, cesaret-liderlik, çalışkanlık, doğruluk-dürüstlük, iyimserlik ve özgüven değerlerinin işlendiği sözlerden oluşmaktadır. Şarkı sözleri, alan uzmanı tarafından incelenmiş, seviyeye uygunluğu, hece ölçüleri ve anlam bakımından gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra bu sözler, araştırmacı tarafından öğrenci seviyesi ve ses kapasiteleri dikkate alınarak bestelenmiştir.

Çalışmanın ölçme aracı, alt amaçlar, denenceler ve kazanımlara uygun olarak ilk kez kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Alt amaçlar, denenceler ve kazanımlar, müzik öğretim programında yer alan değer başlıkları olan paylaşım, hoşgörü ve sorumluluk ile oluşturulmuş, ilgili değer algılarını belirleyebilme hedefli ölçme aracı hazırlanmıştır. Çalışmanın homojen olabilmesi açısından, okulların bulunduğu bölgelerdeki sosyoekonomik düzey göz ardı edilmiştir. Çalışmanın içeriğini belirten ayrıntılı bir dilekçe ve ekte sunulan MÖDAÖ, 10 adet değerler eğitimi etkinlik şarkıları ile Kars Milli Eğitim Müdürlüğü'ne müracaat edilmiş, gerekli izinler alınmıştır. Çalışmanın yürütöleceği okuldaki uygulamaların hem çocuklara faydalı olmasını, hem gönüllü iştirak edebilmelerini sağlamak hem de etkinliklerde herhangi bir etik kural dışı eylemin

olmadığını saptayabilmek adına, sosyal bilimler etik kurulundan Etik Kurul raporu alınmıştır. Daha sonra çalışma ile ilgili süreç başlatılmıştır.

Çalışmanın yapılacağı Ziya Gökalp ortaokulundaki 7. sınıfların tümüne, araştırmacı tarafından geliştirilen MÖDAÖ uygulanarak, birbirine denk olduğu kanaatine varılan 2 sınıf(7-A ve 7-C) deney ve kontrol grubu olarak belirlenmiştir.

Deney grubuna, 17 Nisan 2015- 02 Haziran 2015 tarihleri arasında okul idaresi ile belirlenen ders saatlerinde, hazırlanan etkinlik programları dâhilinde, müzik öğretiminde değerler eğitimi programının uygulanmasına başlanmıştır. 8 haftalık bu periyot içerisinde, deney grubuna biri tanıtım olmak üzere toplamda 11 etkinlik programı, planlandığı şekilde sürdürülmüştür. Kontrol grubuna hiçbir etkinlik yapılmamış, normal müzik derslerindeki program devam ettirilmiştir. Süreç bitiminde ise tayin edilen deney grubu ve kontrol grubuna, MÖDAÖ sontest olarak tekrar uygulanmıştır. Elde edilen veriler gerekli analizler yapılarak bulgulara ulaşılmıştır.

3.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın deneysel kısmında, örneklem olarak belirlenen 7. sınıf öğrencilerinin, öntest ve sontest aşamalarında müzik derslerindeki değer algılarını belirleyebilmek adına Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeği adı altında bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Bu ölçme aracı, öncelikle bu çalışmada kullanılmak üzere ve aynı zamanda müzik öğretimi alanında değerler eğitimi ile ilgili herhangi bir ölçeğin olmayışı sebebiyle, alana katkı olarak hazırlanmıştır.

Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeği(MÖDAÖ): Çalışmada kullanılan bu ölçme aracı, müzik öğretimi derslerindeki tüm etkinlikler içerisinde yer alan, müzik öğretimi programındaki 3 ana başlıktaki değerlerin(paylaşım, hoşgörü ve sorumluluk) öğrenciler tarafından algılanma düzeylerinin belirlenebilmesi için genel olarak 3 boyutta hazırlanmıştır. Ölçeğe, 3 boyutu destekleyeceği düşünülen, yönergede yer alan 7 değer daha ilave edilmiştir. Bunun sebebi hem faktörleri, ilişkili oldukları değerler ile güçlendirmek, hem de bu çerçevede hazırlanan değerler eğitimi etkinlik şarkılarının(10 adet) çeşit ve sayısını arttırabilmektir. İlk boyutta 8 soru, ikinci boyutta 6 soru ve

üçüncü boyutta da 6 soru olmak üzere ölçeğin uygulama aşamasında toplamda 20 soru vardır. Ölçek, 5'li likert tipi bir ölçektir. Dereceleme ölçeği A: Tamamen Katılıyorum, B: Büyük Ölçüde Katılıyorum, C: Kısmen Katılıyorum, D: Çok Az Katılıyorum, E: Hiç Katılmıyorum şeklinde ifade edilmiştir. Maddeler A:5, B:4, C:3, D:2, E:1 şeklinde puanlanmıştır. Puanların artması ve azalması, öğrencilerin değer algılarının düzeyini göstermektedir.

3.4.1. Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeğinin Geliştirilme Süreci

3.4.1.1. Madde Havuzunun Oluşturulması ve Görünüş-Kapsam Geçerliği Aşaması

Ölçme aracının geliştirilmesine, öncelikle ölçme aracının biçiminin belirlenmesi ile başlanmıştır. Tasarlanan ölçme aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin demografik özelliklerinin yer aldığı kişisel bilgiler, ikinci bölümde ise 71 maddeden oluşan “Müzik Öğretiminde Değer Algı Ölçeği” ifadeleri yer almaktadır. Maddelerin tamamı olumlu olarak hazırlanmıştır. Ölçekteki 71 ifade müzik öğretimi programında yer alan 3 başlıktaki paylaşım, hoşgörü ve sorumluluk değerleri ile adil olma, aile birliğine önem verme, cesaret-liderlik, çalışkanlık, doğruluk-dürüstlük, iyimserlik ve özgüven değerleri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Görünüş ve kapsam geçerliği açısından uzmanlar tarafından incelenen ölçeğin, alınan tavsiyeler ile gerekli düzenlemeleri yapılmış ve 46 madde halinde MÖDAÖ'nün pilot uygulaması formu oluşturulmuştur.

3.4.1.2. Ölçme Aracının Pilot Uygulaması ve Maddelerin Değerlendirilmesi

Uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilen ölçme aracının, güvenilirlik düzeyini ve faktörlerini belirlemek adına ilk uygulamasına geçilmiştir. 46 madde haline getirilen ölçme aracı, Kars ili merkez ortaokullarından olan Gazi Ahmet Muhtar Paşa, ŞAİKO ve İmam Hatip ortaokullarında, soru sayısının minimum 5 katı uygulaması dikkate alınarak 7. sınıflardan 230 öğrenciye pilot uygulaması yapılmıştır. Pilot uygulamanın ardından çapraz, random ve tümü sıralı girilmiş olan verilerin olduğu

ölçekler çıkarılmıştır. Bu uygulamadan sonra veriler SPSS programına girilerek, faktör analizi ve yapı geçerliği sınanmıştır. Kayıp veriler değer ortalaması kullanılarak tamamlanmıştır.

3.4.1.2.1. Açımlayıcı Faktör Analizi

Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeğinin yapı geçerliğini inceleyebilmek için öncelikle Bartlett testi ve verilerin faktör analizi için uygunluğunu belirleyebilmek adına Kaiser Meyer Olkin (KMO) uygulanmıştır. Test sonuçlarının yeterli düzeyde olduğuna karar verildikten sonra açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Tablo 7: Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeği KMO ve Bartlett Testi Değerleri

KMO		,889
	X ²	3646,349
Bartlett Testi	Sd	1035
	p	,000

Tablo 7’de olduğu gibi yapılan analiz sonuçlarında Kaiser Meyer Oklin(KMO) değerinin ,889 ve Bartlett testinin de anlamlı bulunduğu ($x^2=3646,349$; $p<0,01$) görülmektedir. Bu değerlere ulaşıldıktan sonra açımlayıcı faktör analizine geçilmiştir.

Açımlayıcı faktör analizi yapılırken faktördeki yük değerleri için sınır ,35 alınmıştır. Faktörlerin kendileri ile ilişkili maddeleri bulmak ve faktörleri daha kolay yorumlayabilmek için temel bileşenler analizi yöntemiyle (Principal Component Analysis Rotation Method) dik döndürme tekniği kullanılmıştır.

Sonuçlarda birden çok faktöre ayrılan, aralarındaki fark 0,1’den az olan ifadeler ve faktör yükü 1,0’ın altındakiler ölçme aracından çıkarılmıştır. Çıkarılan maddeler sonucunda 3 faktörde toplanan, 20 ifadenin yer aldığı MÖDAÖ’nün son şekline ulaşılmıştır.

Tablo 8: MÖDAÖ'nün Faktörlerinin Açıkladıkları Varyans Yüzdeleri ve Özdeğerleri

Faktör	Özdeğer	Açıklanan Varyans
1	14,492	31,504
2	2,643	5,746
3	1,957	4,255
Toplam	19,092	41,504

Faktörlerin her birinin varyansı % 1.957 ile % 14.492 arasında değişen bölümleri açıkladığı tespit edilmiştir. Birinci faktörün özdeğeri 14,492 ve açıkladığı varyans oranı % 31,504, ikinci faktörün özdeğeri 2,643 ve açıkladığı varyans oranı ise % 5,746, üçüncü faktörün özdeğeri 1,957 açıkladığı varyans oranı da % 4,255 olarak belirlenmiştir. Açıklanan toplam varyans miktarı ise % 41,504 olarak belirlenmiştir. Literatürde sosyal bilimlerde toplam varyans oranının % 40 ile % 60 arasında ideal olarak değerlendirmesinden hareketle varyans oranının yeterli düzeyde olduğu kanısına varılmıştır.

Tablo 9: MÖDAÖ'nün Alt Boyutları ve Bu Boyutlarda Yer Alan Maddeler

Faktör	Madde Sayısı	Madde Numaraları
1	8	30, 35, 37, 38, 39, 42, 44, 46
2	6	2, 3, 4, 5, 6, 7
3	6	10, 11, 13, 14, 16, 17

Tablo 9'da Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeğinin 3 boyutta ve 20 maddeden oluştuğu görülmektedir. Pilot uygulamada soru numaraları, asıl uygulama formu oluşturulurken değiştirilmiştir. Faktör numarası ve madde sırası dikkate alınmıştır. Örneğin 30 nolu ifade, asıl uygulama formunda 1 nolu ifade olmuştur.

Tablo 10: Müzik Öğretimi Değer Algısı Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Madde No	Faktörler		
	1. Faktör	2. Faktör	3. Faktör
Madde 30	,707		
Madde 35	,570		
Madde 37	,632		
Madde 38	,739		
Madde 39	,619		
Madde 42	,646		
Madde 44	,629		
Madde 46	,657		
Madde 2		,565	
Madde 3		,575	
Madde 4		,549	
Madde 5		,742	
Madde 6		,826	
Madde 7		,781	
Madde 10			,405
Madde 11			,526
Madde 13			,701
Madde 14			,674
Madde 16			,672

Elde edilen verilere göre ilk faktör olan “Paylaşımçı Olmak” değeri, 8 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin faktör yük değerleri ise, .57 ile .73 arasında değişmektedir. “Sorumluluk” olan ikinci faktör, 6 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin faktör yükleri .54 ile .82 arasında değişmektedir. “Hoşgörü ve Duyarlılık” adı verilen üçüncü faktörde ise 6 madde yer almaktadır. Maddelerin faktör yük değerleri .40 ile .70 arasında değişmektedir.

3.4.1.2.2. MÖDAÖ'nün Güvenirlik Çalışması

Hazırlanan ölçme aracının güvenilirlik çalışması için, her faktöre ait iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's Alpha) hesaplanmıştır. 8 maddeden oluşan “Paylaşımçı Olmak” faktörünün iç tutarlılık katsayısı alpha: ,836 olarak hesaplanmıştır. 6 maddeden oluşan “Sorumluluk” alt boyutunun iç tutarlılık katsayısı alpha: ,823 olarak tespit edilmiştir. 6 maddeden oluşan “Hoşgörü ve Duyarlılık” alt boyutunun iç tutarlılık katsayısı ise alpha: ,731 olarak hesaplanmıştır. Tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı ise alpha: ,950 olarak hesaplanmıştır.

3.4.1.2.3. MÖDAÖ'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Ölçme aracının yapı geçerliği kapsamında yapılan açımlayıcı faktör analizinin ardından, belirlenen üç faktörlü yapının doğruluğunun test edilmesi için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Modelin veri uygunluğu için birçok istatistik olmakla birlikte genellikle ele alınan göstergeler χ^2 , χ^2/df , RMSEA, NNFI, CFI ve GFI değerleridir (Çokluk, Büyüköztürk ve Şekercioğlu, 2010). MÖDAÖ'nün üç faktörden oluşan modelinin toplanan verilerle ne derece uyum gösterdiğini incelemek amacıyla yapılan doğrulayıcı faktör analiz ile model-veri uyumu için hesaplanan ki-kare değeri anlamlı bulunmuştur ($\chi^2= 326.22$, $sd=167$, $p<.01$). Yapılan DFA sonucunda sınanan üç faktörlü model incelendiğinde elde edilen uyum indeksleri değerlerinin RMSEA=0.076 ve $\chi^2/df=1.95$ değeri ve RMR=0.15, SRMR=0.079, GFI=0.83, AGFI= 0.79, NFI=0.87, NNFI=0.92, CFI=0.93 ile değerlerin önerilen ölçütlere uygun olduğu görülmektedir. Maddelerin faktörleri ile olan ilişkilerini gösteren standardize edilmiş katsayılar 0.50 ile

0.83 arasında değişmekte olup tümü .01 düzeyinde anlamlıdır. Genel olarak model uyum indeksleri incelendiğinde iyi bir uyumu yakalamakla birlikte model RMSEA=0.076, $\chi^2/df=1.95$ (Akt. Çokluk ve diğerleri, 2010, s.271, Tabachnick ve Fidell, 2001) olmasıyla iyi bir uyum göstermiştir. Yapılan birinci modifikasyonla (M5 ve M6 arasında) üç faktörden oluşan modelinin doğrulayıcı faktör analiz ile model-veri uyumu için hesaplanan ki-kare değeri anlamlı bulunmuştur, $\chi^2= 275.81$, $sd=166$, $p<.01$. Aynı analiz ile hesaplanan bazı uyum istatistikleri şöyledir: $(\chi^2/sd)=1,66$, RMSEA=0.064, RMR=0.13, GFI=0.86, AGFI=0.82, NNFI=0.95, NFI=0.89, CFI= 0.95. Maddelerin faktörleri ile olan ilişkilerini gösteren standardize edilmiş katsayılar 0,50 ile 0,83 arasında değişmekte olup tümü .01 düzeyinde anlamlıdır. Genel olarak model uyum indeksleri incelendiğinde iyi bir uyumu yakalamakla birlikte model RMSEA=0.064, $\chi^2/df=1.66$ (Akt. Çokluk ve diğerleri, 2010, s.271, Tabachnick ve Fidell, 2001) olmasıyla iyi bir uyum göstermiştir.

Müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları tamamlandıktan sonra ölçme aracının son hali verilmiştir.

3.5. Çalışma Grubu

Çalışma gurubunun oluşturulmasında, MEB'na bağlı Kars ili merkez ilçe ortaokulları belirlenmiş, okulların listesi elde edilmiştir. Bu listedeki okullardan tesadüfi olarak Kars ili Merkez ilçesinde bulunan Ziya Gökalp Ortaokulu belirlenmiştir. 94 kişi olan ortaokul 7. sınıf öğrencilerine MÖDAÖ öntest uygulamasının ardından yapılan analizler sonucunda 7-A sınıfında bulunan 23 öğrenci deney grubunu, 7-C sınıfında bulunan 20 öğrenci kontrol grubunu oluşturmuştur.

3.6. Verilerin Analiz Edilmesi

Bu çalışmada, nicel ve nitel araştırma modeli(karma model) birlikte kullanılmıştır. Nitel araştırma yönteminde, içerik çözümlemesi tercih edilmiştir. İçerik analizi şu aşamalardan oluşmaktadır: Verilerin kodlanması, temaların bulunması,

verilerin kodlara ve temalara göre organize edilmesi ve tanımlanması, bulguların yorumlanmasıdır (Akt. İşcan, 2007, Strauss ve Corbin, 1990).

Nitel çalışmanın yürütülmesinde evrenin tamamına ulaşılmıştır. İlkokul ve ortaokul müzik ders kitaplarındaki müzik öğretimi etkinliklerinde yer alan şarkıların üç tanesi yabancı sözlü olduğu için çalışma dışı bırakılmış, diğerlerin tamamı analiz edilmiştir. Nitel araştırmalarda verilerin analiz edilmesinde analiz biriminin belirlenmesi gerekmektedir. Araştırmalarda analiz birimlerinin belirlenmesi aşamasında, kelime, kelime grubu ya da ifade, cümle, paragraf, kişi, tema ve içerik seçenekleri vardır. Yapılan bu çalışmada “cümle” yapısı tercih edilmiştir. Analiz birimleri, dokümanın sınıflandırma yapılacak ana birimleridir (Baş ve Akturan, 2008, s.122);

Bu bölümde, öncelikle veriler şarkı notalarından sözcükler halinde çıkarılıp kodlamaları yapılmıştır. Daha sonra tüm şarkı sözlerinde bulunan temalar(değer çağrıştıran mısralar) çıkarılmıştır. Hazırlanan tema tablolarına, mısralar halindeki şarkı sözleri ve insani değerler, MEB yönergesindeki hali ile yerleştirilmiştir. Son olarak elde edilen bulgular, lisans düzeyinde 3 Anabilim Dalındaki 3’er öğretim üyesi ve öğretim elemanları tarafından incelenmiş, incelenen şarkıların sözlerinden elde edilen veriler ile Milli Eğitim Bakanlığınca değerler eğitimi yönergesinde 27 başlık altında toplanan değerlerin uygunluğu, değerlendirilerek ortak kaniya varılmıştır. Etkinlik şarkılarındaki değer vurguları tartışılırken, kavramın soyutluğu açısından kesin yargılarda bulunup, yeterli veya yetersiz düzey noktalarının belirlenmesinden mümkün mertebe kaçınılmıştır. Şarkıların sözlerinin değerlendirilmesi boyutunda mısralar yer olarak tabir edilmiştir. Net bir yargı olmasa da bir değerlendirme yapabilme adına, ne kadar yer verildiğini oranlamak için değerlerin vurgulanması, olumlu ve olumsuz düzey olarak betimlenmeye çalışılmıştır.

Toplamda 187 adet şarkının sözleri incelenmiş, değerlerle ilgili temalar altında bulgular sunulmuştur. Eserlerin sözleri Milli Eğitim Bakanlığınca değerler eğitimi yönergesinde geçen 27 başlıkta ve onların mevcut olan alt başlıklarını da kapsayacak şekilde incelenmiştir. Fakat bulgular kısmında ana başlık olarak sunulmuştur. Alt başlıkları olan değerler ve alt başlıkları şöyledir (MEB, 2013):

- Saygı

1. Kendine Saygı
 2. Büyüklerine Saygı
 3. Aileye saygı
 4. Çevreye saygı
 5. Öğretmenlere saygı
 6. Farklılıklara saygı
- Sorumluluk
 1. Kendine karşı sorumluluğu
 2. Ailesine karşı sorumluluğu
 3. Okuluna ve çevresine karşı
 4. Ülkesine ve dünyaya karşı sorumluluğu
 - Temizlik
 1. Kişisel Temizlik
 2. Çevre Temizliği
 - Özgüven
 1. Kendini İfade Edebilme
 2. Toplum Önünde Konuşma
 3. Hedef Belirleme
 - Sevgi
 1. İnsan Sevgisi
 2. Doğa ve Hayvan Sevgisi
 3. Ülke ve Bayrak Sevgisi
 - Hoşgörü
 1. İnsanlığa Karşı Hoşgörü
 2. Farklılıklara Karşı Hoşgörü
 3. Trafikte Hoşgörü
 - Çalışkanlık
 1. Azim-Sebat
 2. Hırs
 3. Kararlılık

Çalışmanın deneysel kısmında ise uygulama yapıldıktan sonra ölçme aracı ile elde edilen veriler, SPSS 21.0 istatistik paket programına girilmiş ve araştırmanın amacı doğrultusunda analizler yapılmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin değer algılarındaki düzeylerin belirlenmesine yönelik deneysel işlemlerin analizinde, bağımlı ve bağımsız gruplar için t-testi uygulanmıştır.

4. BÖLÜM: BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde ilk olarak ilkokul ve ortaokullardaki müzik öğretimi programı kapsamında yer alan örnek etkinlik şarkılarının sözlerinin değerler bakımından analizlerinin bulguları ve yorumları verilmiştir. Sonraki bölümde ise, çalışmanın ikinci bölümü nicel olarak yürütüldüğü için deneysel desende yapılan, değerler eğitimi ile ilgili örnek etkinlik şarkılarının, değerler bakımından 7. sınıf öğrencileri üzerindeki değer algıları ile ilgili değerlendirme sonuçları verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Nitel Verilerine(Şarkıların İncelenmesine) İlişkin Bulgular

Bu kısımda ilkokul(1-4) ve ortaokullarda(5-8) müzik dersi öğrenci çalışma kitaplarındaki şarkıların sözlerinin, Milli Eğitim Bakanlığı, değerler eğitimi yönergesindeki şekli ile benzer ve farklı yönleri tespit edilip, bulguları sıralanmıştır. Öncelikle her sınıfa ait olan şarkıların sözleri çıkarılıp kitaptaki sırasına göre numaralandırılmıştır. Daha sonra şarkı sözlerinde geçen değerler ile yönerge kapsamındaki 27 başlık altında toplanan değerlerin eşleştirilmesi uzmanlar tarafından yapılmıştır. Sözlerdeki her cümlenin incelenmesi sonucunda var olan değerler şarkı numarasına göre bulgularda sıralanmıştır. Bazı şarkılar farklı sınıfların müzik kitaplarında tekrar yer almıştır. Değerlerin tekrar vurgulanması olarak değerlendirilerek analizlere dâhil edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında, önce her sınıf için frekans tabloları verilmiş, daha sonra ilgili başlık altında toplam 8 sınıfın da dâhil edildiği genel içerik çözümlemesi yapılarak, ilkokul(1-4) ve ortaokul(5-8) sınıfları için sıklık(frekans) tabloları sunulmuştur.

4.1.1. İlkokul 1. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular

1. sınıf müzik öğretimi kitabında, toplamda 23 adet etkinlik şarkısı vardır. Bu şarkılardaki inceleme sonucunda elde edilen bulgular, öncelikle frekans tablosu halinde verilmiş, akabinde değerlerin, şarkı sözlerindeki kullanılma sıklığı betimsel olarak

analiz edilmiş, son olarak ta etkinlik şarkılarındaki değerlerin işlendiği bölümler sunulmaya çalışılmıştır.

Tablo 11: 1. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu

Değerler	f
Sevgi	13
Sorumluluk	1
Saygı	1
Hoşgörü-Duyarlılık	0
Özgüven	0
Empati	0
Adil Olma	0
Cesaret-Liderlik	0
Nazik Olmak	0
Dostluk	0
Yardımlaşma-Dayanışma	0
Temizlik	0
Doğruluk-Dürüstlük	2
Aile Birliğine Önem Verme	2
Bağımsız ve Özgür Düşünebilme	2
İyimserlik	2
Estetik Duyguların Geliştirilmesi	4
Misafirperverlik	0
Vatanserverlik	3
İyilik Yapmak	0
Çalışkanlık	5
Paylaşımçı Olmak	1
Şefkat-Merhamet	3
Selamlaşma	0
Alçakgönüllülük	0
Kültürel Mirasa Sahip Çıkma	2
Fedakârlık	0
Toplam	41

Tablo:11 ‘de görüldüğü gibi 1. sınıf müzik dersi kitabındaki 23 adet şarkı sözleri içerisinde, 13 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok geçen değer olmuştur. İkinci olarak, “Çalışkanlık” değeri 5 yerde işlenmiş; üçüncü olarak ta “Estetik Duyguların Geliştirilmesi” 4 yerde işlendiği görülmektedir. En az ise 1 defa işlenen “Sorumluluk”, “Saygı”, “Paylaşımçı Olmak” değerleri olmuştur. Toplamda 41 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. 1. sınıf müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Fedakârlık”, “Misafirperverlik”, “İyilik Yapmak”, “Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Hoşgörü-Duyarlılık”, “Özgüven”, “Empati”, “Adil Olma”, “Cesaret-Liderlik”, “Nazik Olmak”, “Dostluk”, “Yardımlaşma-Dayanışma”, “Temizlik” değerlerine de hiç yer verilmemiş, sözlerde işlenmemiştir.

4.1.1.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular

Sevgi değeri, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, insan sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi, ülke ve bayrak sevgisi kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “NEYİM VAR?” isimli eserde; “*Hiç kıyamam, hiç ayrılmam.*” mısrasında;

1 nolu etkinlik şarkısı olan “NEYİM VAR?” isimli eserde; “*Onu severim, onu severim.*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “GÜZEL ARI” isimli şarkısının; “*Bilsen ne çok severiz*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “GÜZEL ARI” isimli şarkısının; “*Biz seni güzel arı*” mısrasında;

8 nolu etkinlik şarkısı olan “SONBAHAR” isimli şarkısının; “*Okula giden neşeli çocuklar*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “TOP OYNA” isimli şarkısının; “*Al kardeşim bal kardeşim.*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET ÇOCUKLARIYIZ BİZ” isimli eserdeki; “*Atatürk’ü severiz*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “ÖĞRETMENİM” isimli şarkısının; “*Seni ben pek çok, pek çok severim*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “CANIM ATATÜRK” isimli şarkısının; “*Atatürk, Atatürk, canım Atatürk*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’ÜN ÇİÇEKLERİ” isimli şarkısının; “*Çocukları severdin.*” mısralarında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’ÜN ÇİÇEKLERİ” isimli şarkısının; “*Bize çiçekler derdin.*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’Ü SEVERİM” isimli şarkısının; “*Atatürk’ü Severim*” mısrasında;

22 nolu etkinlik şarkısı olan “RESİMDEKİ ATATÜRK” isimli şarkısının; “*Candan severler seni*” mısrasında sevgi değeri işlenmiştir.

Sorumluluk değerinin, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine karşı sorumluluğu, ailesine karşı sorumluluğu, okuluna ve çevresine karşı, ülkesine ve dünyaya karşı sorumluluğu kavramları ile şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

14 nolu etkinlik şarkısı olan “KARDAN ADAM” isimli şarkısının; “*Bitti artık işimiz*” mısrasında sorumluluk değeri işlenmiştir.

Saygı değerinin, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine, büyüklerine, aileye, çevreye, öğretmenlere, farklılıklara saygı kavramları ile şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

20 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’ÜN ÇİÇEKLERİ” isimli şarkısının; “*Anıyoruz ismini*” mısrasında saygı değeri işlenmiştir.

Doğruluk-Dürüstlük değerinin, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

4 nolu etkinlik şarkısı olan “PAZAR YERİ” isimli şarkısının; “*Kelek çıkarsa geri alırız*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “LEYLEK” isimli şarkısının; “*Sarı kızın suçu yok*” mısrasında Doğruluk-Dürüstlük değeri işlenmiştir.

Aile Birliğine Önem Verme değerinin, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

17 nolu etkinlik şarkısı olan “ÖĞRETMENİM” isimli şarkısının; “*Sen bir ana, sen bir baba*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “CANIM ATATÜRK” isimli şarkısının; “*Annem babam hepimiz*” mısrasında aile birliğine önem verme değeri işlenmiştir.

Bağımsız ve Özgür Düşünebilme değerinin, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

20 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’ÜN ÇİÇEKLERİ” isimli şarkısının; “*Yoksa tutsak olurdun sen inan*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “SAMSUN’DAN DOĞAN GÜNEŞ” isimli şarkısının; “*Özgürlük, barış için*” mısrasında bağımsız ve özgür düşünebilme değeri işlenmiştir.

İyimserlik değerinin, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

18 nolu etkinlik şarkısı olan “23 NİSAN” isimli şarkısının; “*Sanki her tarafta var bir düğün*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’ÜN ÇİÇEKLERİ” isimli şarkısının; “*Bize armağan ettin*” mısrasında iyimserlik değeri işlenmiştir.

Estetik Duyguların Geliştirilmesi değerinin, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

14 nolu etkinlik şarkısı olan “KARDAN ADAM” isimli şarkısını; “*Çok güzel oldu bahçemiz*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’ÜN ÇİÇEKLERİ” isimli şarkısını; “*Senin güzel resmini*” mısrasında;

22 nolu etkinlik şarkısı olan “RESİMDEKİ ATATÜRK” isimli şarkısını; “*Gözlerin mavi mavi.*” mısrasında;

22 nolu etkinlik şarkısı olan “RESİMDEKİ ATATÜRK” isimli şarkısını; “*Saçların sarı sarı.*” mısrasında estetik duyguların geliştirilmesi değeri işlenmiştir.

Vatanseverlik değerinin, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

15 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET ÇOCUKLARİYİZ BİZ” isimli şarkısını; “*Yolunda ilerleriz*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “ÖĞRETMENİM” isimli şarkısını; “*Yurda yarar bir insan et*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “23 NİSAN” isimli şarkısını; “*Çünkü en şerefli, en mutlu gün*” mısrasında vatanseverlik değeri işlenmiştir.

Çalışkanlık değeri, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, azim-sebat, hırs ve kararlılık kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

4 nolu etkinlik şarkısı olan “PAZAR YERİ” isimli şarkısını; “*Çalışırlar, çalışırlar*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “GÜZEL ARI” isimli şarkısını; “*Durmadan çalışırlar*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “KAPLUMBAĞA İLE TAVŞAN” isimli şarkısını; “*Gece gündüz dolaşır.*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “KAPLUMBAĞA İLE TAVŞAN” isimli şarkısını; “*Dere tepe aşıyor.*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET ÇOCUKLARIYIZ BİZ” isimli şarkısının; “*Tohumumuz çalışmak*” mısrasında çalışkanlık değeri işlenmiştir.

Paylaşımçı Olmak değeri, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

12 nolu etkinlik şarkısı olan “TOP OYNA” isimli şarkısının; “*Ben yoruldum sen oynama*” mısrasında paylaşımçı olmak değeri işlenmiştir.

Şefkat-Merhamet değeri, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “NEYİM VAR?” isimli şarkısının; “*Hiç kıyamam hiç ayrılmam*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “KARDAN ADAM” isimli şarkısının; “*Üşüyor bu havada*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “ON KASIMDA BEN” isimli şarkısının; “*Üzgünüm neden*” mısrasında şefkat-merhamet değeri işlenmiştir.

Kültürel Mirasa Sahip Çıkma, 1. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

19 nolu etkinlik şarkısı olan “CANIM ATATÜRK” isimli şarkısının; “*23 Nisanı bize sen armağan ettin*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’ÜN ÇİÇEKLERİ” isimli şarkısının; “*Bugün Atamızdan bir armağan.*” mısrasında kültürel mirasa sahip çıkma değeri işlenmiştir.

4.1.2. İlkokul 2. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular

2. sınıf müzik öğretimi kitabında, toplamda 16 adet etkinlik şarkısı vardır. Bu şarkılardaki inceleme sonucunda elde edilen bulgular, öncelikle frekans tablosu halinde verilmiş, akabinde değerlerin şarkı sözlerindeki kullanılma sıklığı betimsel olarak analiz

edilmiş, son olarak ta etkinlik şarkılarındaki değerlerin işlendiği bölümler sunulmaya çalışılmıştır.

Tablo 12: 2. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu

Değerler	f
Sevgi	16
Sorumluluk	1
Saygı	0
Hoşgörü-Duyarlılık	1
Özgüven	0
Empati	0
Adil Olma	0
Cesaret-Liderlik	3
Nazik Olmak	0
Dostluk	3
Yardımlaşma-Dayanışma	1
Temizlik	0
Doğruluk-Dürüstlük	0
Aile Birliğine Önem Verme	0
Bağımsız ve Özgür Düşünebilme	4
İyimserlik	1
Estetik Duyguların Geliştirilmesi	2
Misafirperverlik	0
Vatanseverlik	6
İyilik Yapmak	0
Çalışkanlık	1
Paylaşımçı Olmak	0
Şefkat-Merhamet	0
Selamlaşma	0
Alçakgönüllülük	0
Kültürel Mirasa Sahip Çıkma	0
Fedakârlık	0
Toplam	39

Tablo:12’de görüldüğü gibi 2. sınıf müzik dersi kitabındaki 16 adet şarkı sözleri içerisinde, 16 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok geçen değer olmuştur. İkinci olarak, “Vatanseverlik” değeri 6 yerde işlenmiş; üçüncü olarak ta “Bağımsız ve Özgür Düşünebilme” 4 yerde işlendiği görülmektedir. En az ise 1 defa işlenen “Sorumluluk”, “Çalışkanlık”, “Yardımlaşma-Dayanışma”, “İyimserlik”, “Hoşgörü-Duyarlılık” değerleri olmuştur. Toplamda 39 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. 2. sınıf müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Paylaşımçı Olmak”, “Şefkat-Merhamet”, “Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Kültürel Mirasa Sahip Çıkma”, “Fedakârlık”, “Özgüven”, “Empati”, “Adil Olma”, “Nazik Olmak”, “Temizlik”, “Doğruluk-Dürüstlük”, “Aile Birliğine Önem Verme”, “Misafirperverlik”, “İyilik Yapmak” ve “Saygı” değerlerine de hiç yer verilmemiş, sözlerde işlenmemiştir.

4.1.2.1.Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular

Sevgi değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, insan sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi, ülke ve bayrak sevgisi kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

2 nolu etkinlik şarkısı olan “KIRMIZI BALIK” isimli şarkısının; “*Kırmızı balık gölde.*” mısrasında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “OKULUMUZ” isimli şarkısının; “*Kırmızı balık kaç kaç*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “OKULUMUZ” isimli şarkısının; “*Daha dün annemizin.*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “OKULUMUZ” isimli şarkısının; “*Sevinçliyiz hepimiz*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “OKULUMUZ” isimli şarkısının; “*Yaşasın okulumuz*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “KÜÇÜK KURBAĞA” isimli şarkısının; “*Küçük kurbağa, küçük kurbağa*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “TATLI RÜYALAR” isimli şarkısın; “*Yıldızlar göz kırpmıyor.*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “TATLI RÜYALAR” isimli şarkısın; “*Ay gülümsüyor*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “TATLI RÜYALAR” isimli şarkısın; “*Uykun hep huzurlu olsun gece boyunca*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “TATLI RÜYALAR” isimli şarkısın “*Ve tatlı bir rüya armağan eder*” mısrasında;

10 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET” isimli şarkısın; “*Cumhuriyet mutluluk demek*” mısrasında;

11 nolu etkinlik şarkısı olan “KIZILAY” isimli şarkısın; “*Çok büyük bir mutluluktur*” mısrasında;

13 nolu etkinlik şarkısı olan “ORMAN” isimli şarkısın; “*Yaprak yaprağa sürünür*” mısrasında;

13 nolu etkinlik şarkısı olan “ORMAN” isimli şarkısın; “*Orman ne güzel, ne güzel*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “23 NİSAN” isimli şarkısın; “*Çünkü en şerefli, en mutlu gün*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “ATA’YA ÖZLEM” isimli şarkısın; “*Sen yüreğimde, sen damarımda*” mısrasında sevgi değeri işlenmiştir.

Cesaret-Liderlik değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

11 nolu etkinlik şarkısı olan “KIZILAY” isimli şarkısın; “*Güç verirsin yurduma.*” Mısrasında;

11 nolu etkinlik şarkısı olan “KIZILAY” isimli şarkısın; “*Çözdüğün güçlükleri*” mısrasında

15 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK” isimli şarkısının; “*Düşmanı yendi*” mısrasında cesaret-liderlik değeri işlenmiştir.

Dostluk değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

9 nolu etkinlik şarkısı olan “HALAY” isimli şarkısının; “*Gel yanıma, gir koluma.*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “HALAY” isimli şarkısının; “*Ver elini al mendili*” mısrasında;

13 nolu etkinlik şarkısı olan “ORMAN” isimli şarkısının; “*Dallar kol kola görünür.*” mısrasında; dostluk değeri işlenmiştir.

Yardımlaşma-Dayanışma değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

11 nolu etkinlik şarkısı olan “KIZILAY” isimli şarkısının; “*Sen koşarsın yardıma.*” mısrasında yardımlaşma-dayanışma değeri işlenmiştir.

Hoşgörü-Duyarlılık değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

10 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET” isimli şarkısının; “*Cumhuriyet kol kola yürümek*” mısrasında hoşgörü-duyarlılık değeri işlenmiştir.

Bağımsız ve Özgür Düşünebilme değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

10 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET” isimli şarkısının; “*Cumhuriyet hürriyet demek*” mısrasında;

10 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET” isimli şarkısının; “*Cumhuriyet özgürce yaşamak*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “23 NİSAN” isimli şarkısının; “*Yoksa tutsak olurdun sen inan*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “ATA’YA ÖZLEM” isimli şarkısının; “*Özgürlüğü yaratansın*” mısrasında bağımsız ve özgür düşünebilme değeri işlenmiştir.

İyimserlik değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

14 nolu etkinlik şarkısı olan “23 NİSAN” isimli şarkısının; “*Sanki her tarafta var bir düğün*” mısrasında iyimserlik değeri işlenmiştir.

Estetik Duyguların Geliştirilmesi değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

2 nolu etkinlik şarkısı olan “KIRMIZI BALIK” isimli şarkısının; “*Kıvrıla kıvrıla yüzüyor*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “OKULUMUZ” isimli şarkısının; “*Çiçekli bahçemiz*” mısrasında estetik duyguların geliştirilmesi değeri işlenmiştir.

Vatanseverlik değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

12 nolu etkinlik şarkısı olan “YERLİ MALI” isimli şarkısının; “*Yerli malı yiyelim yerli malı loy loy.*” mısralarında; *Yerli malı giyelim haydi arkadaş*

12 nolu etkinlik şarkısı olan “YERLİ MALI” isimli şarkısının; “*Yerli malı giyelim haydi arkadaş.*” mısralarında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “23 NİSAN” isimli şarkısının; “*Bugün Atamızdan bir armağan*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK” isimli şarkısının; “*Bu vatan bizimdir*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK” isimli şarkısının; “*Bu güzel yurdu*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “ATA’YA ÖZLEM” isimli şarkısının; “*Yurdumu kurtaran, Türklüğe güç katan*” mısrasında vatanseverlik değeri işlenmiştir.

Çalışkanlık değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, azim-sebat, hırs ve kararlılık kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

10 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET” isimli şarkısının; “*Durmadan yılmadan koşmak demek*” mısrasında çalışkanlık değeri işlenmiştir.

Sorumluluk değeri, 2. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

2 nolu etkinlik şarkısı olan “KIRMIZI BALIK” isimli şarkısının; “*Sakın yemi yeme*” mısrasında sorumluluk değeri işlenmiştir.

4.1.3. İlkokul 3. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular

3. sınıf müzik öğretimi kitabında, toplamda 20 adet etkinlik şarkısı vardır. Bu şarkılardaki inceleme sonucunda elde edilen bulgular, öncelikle frekans tablosu halinde verilmiş, akabinde değerlerin şarkı sözlerindeki kullanılma sıklığı betimsel olarak analiz edilmiş, son olarak ta etkinlik şarkılarındaki değerlerin işlendiği bölümler sunulmaya çalışılmıştır.

Tablo 13: 3. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu

Değerler	f
Sevgi	10
Sorumluluk	4
Saygı	0
Hoşgörü-Duyarlılık	0
Özgüven	1
Empati	0
Adil Olma	0
Cesaret-Liderlik	1
Nazik Olmak	0
Dostluk	0
Yardımlaşma-Dayanışma	0

Temizlik	3
Doğruluk-Dürüstlük	0
Aile Birliğine Önem Verme	1
Bağımsız ve Özgür Düşünebilme	0
İyimserlik	1
Estetik Duyguların Geliştirilmesi	2
Misafirperverlik	0
Vatanseverlik	2
İyilik Yapmak	0
Çalışkanlık	0
Paylaşımçı Olmak	0
Şefkat-Merhamet	0
Selamlaşma	0
Alçakgönüllülük	0
Kültürel Mirasa Sahip Çıkma	1
Fedakârlık	0
Toplam	26

Tablo:13'de görüldüğü gibi 3. sınıf müzik dersi kitabındaki 20 adet şarkı sözleri içerisinde, 10 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok geçen değer olmuştur. İkinci olarak, “Sorumluluk” değeri 4 yerde işlenmiş; üçüncü olarak ta “Temizlik” 3 yerde işlendiği görülmektedir. En az ise 1 defa işlenen “Özgüven”, “Cesaret-Liderlik”, “Aile Birliğine Önem Verme”, “İyimserlik”, “Kültürel Mirasa Sahip Çıkma” değerleri olmuştur. Toplamda 26 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. 3. sınıf müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Fedakârlık”, “Empati”, “Adil Olma”, “Nazik Olmak”, “Dostluk”, “Yardımlaşma-Dayanışma”, “Doğruluk-Dürüstlük”, “Bağımsız ve Özgür Düşünebilme”, “Misafirperverlik”, “İyilik Yapmak”, “Çalışkanlık”, “Paylaşımçı Olmak”, “Şefkat-Merhamet”, “Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Saygı”, “Hoşgörü-Duyarlılık” değerlerine de hiç yer verilmemiş, sözlerde işlenmemiştir.

4.1.3.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular

Sevgi değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, insan sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi, ülke ve bayrak sevgisi gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “BU VATAN” isimli şarkısının; “*Havası, denizi ormanıyla*” mısrasında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “BALIK, ÖRDEK, KURBAĞA” isimli şarkısının; “*Eğlenir şu kurbağa*” mısrasında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “BALIK, ÖRDEK, KURBAĞA” isimli şarkısının; “*Kaz ve ördek karada*” mısrasında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “BALIK, ÖRDEK, KURBAĞA” isimli şarkısının; “*Suda yaşar balıklar.*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “MUTLULUK ŞARKISI” isimli şarkısının; “*Bir fidan dikerken. Bir çiçek açarken*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “MUTLULUK ŞARKISI” isimli şarkısının; “*Bir çiçek açarken*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “AĞACA ÖVGÜ” isimli şarkısının; “*Her ağacın çok meyvesi var. Yaz güneşinde gölgesi var*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “AĞACA ÖVGÜ” isimli şarkısının; “*Yaz güneşinde gölgesi var*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’Ü SEVERİM” isimli şarkısının; “*Annem, babam hepimiz, Atatürk’ü severiz*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’Ü SEVERİM” isimli şarkısının; “*Sevgi dolu yüreğim, Atatürk’ü severim*” mısrasında sevgi değeri işlenmiştir.

Sorumluluk değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında alt başlıkları olan, kendine karşı, ailesine karşı, okuluna ve çevresine karşı, ülkesine karşı sorumluluk kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

12 nolu etkinlik şarkısı olan “MUTLULUK ŞARKISI” isimli şarkısın; “*Bir işi bitirirken*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “TRAFİKÇİLİK OYUNU” isimli şarkısın; “*Kırmızı yandı, bekleyelim, geçmeyelim*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “TRAFİKÇİLİK OYUNU” isimli şarkısın; “*Sarı yandı bekleyelim, geçmeyelim*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “TRAFİKÇİLİK OYUNU” isimli şarkısın; “*Yeşil yandı beklemeyelim, çabucak geçelim*” mısrasında sorumluluk değeri işlenmiştir.

Cesaret-Liderlik değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

19 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’ÜM” isimli şarkısın; “*Dünyada öndersin Atatürk’üm*” mısrasında cesaret-liderlik değeri işlenmiştir.

Özgüven değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

15 nolu etkinlik şarkısı olan “BAY MİKROP” isimli şarkısın; “*Beni hasta edemezsin*” mısrasında özgüven değeri işlenmiştir.

Temizlik değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kişisel ve çevre temizliği kavramları incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

15 nolu etkinlik şarkısı olan “BAY MİKROP” isimli şarkısın; “*Ellerimi böyle yıkarım. Saçımı da böyle tararım. Dişlerimi fırçalarım*” mısralarında temizlik değeri işlenmiştir.

15 nolu etkinlik şarkısı olan “BAY MİKROP” isimli şarkısın; “*Saçımı da böyle tararım*” mısralarında temizlik değeri işlenmiştir.

15 nolu etkinlik şarkısı olan “BAY MİKROP” isimli şarkısın; “*Dişlerimi fırçalarım*” mısrasında temizlik değeri işlenmiştir.

Aile Birliğine Önem Verme değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

10 nolu etkinlik şarkısı olan “ATABARI” isimli şarkısın; “*Bura baba evidir*” mısrasında aile birliğine önem verme değeri işlenmiştir.

İyimserlik değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

3 nolu etkinlik şarkısı olan “OYUN” isimli şarkısın; “*Hep gülelim*” mısrasında iyimserlik değeri işlenmiştir.

Estetik Duyguların Geliştirilmesi değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

10 nolu etkinlik şarkısı olan “ATABARI” isimli şarkısın; “*Benim ela gözlümü*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “AĞACA ÖVGÜ” isimli şarkısın; “*Türkiye benzer bir tadı var*” mısrasında estetik duyguların geliştirilmesi değeri işlenmiştir.

Kültürel Mirasa Sahip Çıkma değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

13 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*O bana Atamdan bir emanettir*” mısrasında kültürel mirasa sahip çıkma değeri işlenmiştir.

Vatanseverlik değeri, 3. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “BU VATAN” isimli şarkısın; “*Çok da güzeldir bu vatan*” mısralarında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “AĞACA ÖVGÜ” isimli şarkısın; “*Yemyeşil olsun, ülke, vatan*” mısrasında vatanseverlik değeri işlenmiştir.

4.1.4. İlkokul 4. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular

4. sınıf müzik öğretimi kitabında, toplamda 27 adet etkinlik şarkısı vardır. Bu şarkılardaki inceleme sonucunda elde edilen bulgular, öncelikle frekans tablosu halinde verilmiş, akabinde değerlerin şarkı sözlerindeki kullanılma sıklığı betimsel olarak analiz edilmiş, son olarak ta etkinlik şarkılarındaki değerlerin işlendiği bölümler sunulmaya çalışılmıştır.

Tablo 14: 4. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu

Değerler	f
Sevgi	28
Sorumluluk	5
Saygı	0
Hoşgörü-Duyarlılık	2
Özgüven	1
Empati	0
Adil Olma	0
Cesaret-Liderlik	4
Nazik Olmak	0
Dostluk	4
Yardımlaşma-Dayanışma	2
Temizlik	0
Doğruluk-Dürüstlük	0
Aile Birliğine Önem Verme	0
Bağımsız ve Özgür Düşünebilme	0
İyimserlik	0
Estetik Duyguların Geliştirilmesi	3
Misafirperverlik	0
Vatanseverlik	7
İyilik Yapmak	1
Çalışkanlık	0
Paylaşımçı Olmak	0
Şefkat-Merhamet	2

Selamlaşma	0
Alçakgönüllülük	0
Kültürel Mirasa Sahip Çıkma	0
Fedakârlık	6
Toplam	65

Tablo:14'de görüldüğü gibi 4. sınıf müzik dersi kitabındaki 27 adet şarkı sözleri içerisinde, 28 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok işlenen değer olmuştur. İkinci olarak, “Vatanseverlik” değeri 7 yerde işlenmiş; üçüncü olarak ta “Fedakârlık” 6 yerde işlendiği görülmektedir. En az ise 1 defa işlenen “Özgüven”, “İyilik Yapma” değerleri olmuştur. Toplamda 65 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. 4. sınıf müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Kültürel Mirasa Sahip Çıkma”, “Empati”, “Adil Olma”, “Nazik Olmak”, “Temizlik”, “Doğruluk-Dürüstlük”, “Aile Birliğine Önem Verme”, “Bağımsız ve Özgür Düşünebilme”, “İyimserlik”, “Misafirperverlik”, “Çalışkanlık”, “Paylaşımçı Olmak”, “Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Saygı” değerlerine de hiç yer verilmemiş, sözlerde işlenmemiştir.

4.1.4.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular

Sevgi değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, insan sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi, ülke ve bayrak sevgisi gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

2 nolu etkinlik şarkısı olan “HAYVANLAR” isimli şarkısın; “*Suda ördek yüzüyor*” mısrasında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “HAYVANLAR” isimli şarkısın; “*Yolda köpek geziyor*” mısrasında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “HAYVANLAR” isimli şarkısın; “*Kırda arı uçuyor*” mısralarında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “HAYVANLAR” isimli şarkısın; “*Evde kedi uyuyor*” mısrasında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “HAYVANLAR” isimli şarkısın; “*Ah ne güzel dalıyor*” mısrasında;

4 nolu etkinlik şarkısı olan “KUŞLARIN DİLİ” isimli şarkısın; “*Şen kuşlar öter*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “NE İSTER” isimli şarkısın; “*Gıt gıt gıdak yem ister*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “NE İSTER” isimli şarkısın; “*Miyav miyav ne ister?*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “NE İSTER” isimli şarkısın; “*Hav hav hav hav et ister*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “NE İSTER” isimli şarkısın; “*Vak vak kardeş ne ister?*” mısrasında;

10 nolu etkinlik şarkısı olan “UÇ UÇ BÖCEĞİM” isimli şarkısın; “*Uç uç böceğim*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “BAHAR” isimli şarkısın; “*Ağaçlar çiçek açar*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Tohumlar fidana*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Fidanlar ağaca*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Ağaçlar ormana*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Yuvadır kuşlara*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Örtüdür toprağa*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısının; “*Can verir doğaya*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “CİCİ KÖPEĞİM” isimli şarkısının; “*Hav hav hav, benim cici köpeğim*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “HAYDİ BİLİNİZ” isimli şarkısının; “*Lahanayı severim*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “GELİN AYŞE” isimli şarkısının; “*Aman Ayşe’ m yaman Ayşe’ m*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “OYUN” isimli şarkısının; “*Gel sevinçle*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “OYUN” isimli şarkısının; “*Gel güle güle*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “KUŞLARIN DİLİ” isimli şarkısının; “*Şen kuşlar öter*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “BAYRAĞIM” isimli şarkısının; “*Sen canımsın, sen kanımsın*” mısrasında;

26 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK ÇOCUKLARI” isimli şarkısının; “*Sevgi dolu yarınları*” mısrasında;

26 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK ÇOCUKLARI” isimli şarkısının; “*Seviyoruz, seveceğiz*” mısrasında;

26 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK ÇOCUKLARI” isimli şarkısının; “*Bil ki her an seninleyiz*” mısrasında sevgi değeri işlenmiştir.

Sorumluluk değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine karşı, ailesine karşı, okuluna ve çevresine karşı, ülkesine karşı sorumluluk gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

15 nolu etkinlik şarkısı olan “CİCİ KÖPEĞİM” isimli şarkısının; “*Köyümü bekle*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “CİCİ KÖPEĞİM” isimli şarkısının; “*Evimi bekle*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “CİCİ KÖPEĞİM” isimli şarkısının; “*Kapımı bekle*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “CİCİ KÖPEĞİM” isimli şarkısının; “*Yabancıyı hiç sokma*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısının; “*Yadigârisin bana*” mısrasında sorumluluk değeri işlenmiştir.

Cesaret-Liderlik değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

25 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısının; “*Sesimizi yer, gök, su dinlesin*” mısrasında;

25 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısının; “*Sert adımlarla her yer inlesin*” mısrasında;

27 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK” isimli şarkısının; “*Türk’ü ölümden O’dur kurtaran*” mısrasında;

27 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK” isimli şarkısının; “*Yaptığı ordu, düşmanı kovdu*” mısrasında cesaret-liderlik değeri işlenmiştir.

Hoşgörü-Duyarlılık değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

3 nolu etkinlik şarkısı olan “KÜÇÜK FİDAN” isimli şarkısının; “*Top oynarken dikkat et*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “KÜÇÜK FİDAN” isimli şarkısının; “*Kırma dalımı*” mısrasında;

Dostluk değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “ARABA” isimli şarkısın; “*Arabaya binelim*” mısrasında;

1 nolu etkinlik şarkısı olan “ARABA” isimli şarkısın; “*Hep birlikte gezelim*” mısrasında;

11 nolu etkinlik şarkısı olan “ÜÇ NOTA” isimli şarkısın; “*Arkadaş olmuş, la, sol, fa*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “OYUN” isimli şarkısın; “*Haydi tutalım el ele*” mısrasında dostluk değeri işlenmiştir.

Yardımlaşma-Dayanışma değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

22 nolu etkinlik şarkısı olan “23 NİSAN ŞARKISI” isimli şarkısın; “*El ele verelim*” mısrasında;

25 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısın; “*Yürüyelim arkadaşlar*” mısrasında yardımlaşma-dayanışma değeri işlenmiştir.

Özgüven değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

26 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK ÇOCUKLARI” isimli şarkısın; “*Başımız dik, yüzümüz ak*” mısrasında özgüven değeri işlenmiştir.

İyilik Yapmak değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

10 nolu etkinlik şarkısı olan “UÇ UÇ BÖCEĞİM” isimli şarkısın; “*Annem sana terlik pabuç alacak*” mısrasında iyilik yapmak değeri işlenmiştir.

Estetik Duyguların Geliştirilmesi değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

6 nolu etkinlik şarkısı olan “AH NE SÜSLÜ KELEBEK” isimli şarkısın; “*Ah ne süslü kelebek*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “AH NE SÜSLÜ KELEBEK” isimli şarkısın; “*Üstü mavi altı benek*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “BAHAR” isimli şarkısın; “*Yumuşacık güzel kar*” mısrasında estetik duyguların geliştirilmesi değeri işlenmiştir.

Vatanseverlik değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

8 nolu etkinlik şarkısı olan “BULUT OLSAM” isimli şarkısın; “*Ne şirin bir yurt bu güzel yurt*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Dönmeli yurdumda*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Gazi’min sen en büyük bir*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Verdi sana bu millet*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “BAYRAĞIM” isimli şarkısın; “*Vatanımsın al bayrağım*” mısrasında;

25 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısın; “*Bu gök, deniz nerede var*” mısrasında;

26 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK ÇOCUKLARI” isimli şarkısın; “*Yurdumuzun umutları*” mısrasında vatanseverlik değeri işlenmiştir.

Fedakârlık değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

3 nolu etkinlik şarkısı olan “KÜÇÜK FİDAN” isimli şarkısın; “*Sana kalem olurum*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “KÜÇÜK FİDAN” isimli şarkısın; “*Defter olurum*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “KÜÇÜK FİDAN” isimli şarkısın; “*Büyütürsen çiçek açar*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “KÜÇÜK FİDAN” isimli şarkısın; “*Meyve olurum*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Nice zahmet, nice emek*” mısrasında;

27 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK” isimli şarkısın; “*Canıyla bize etti armağan*” mısrasında vatanseverlik değeri işlenmiştir.

Şefkat-Merhamet değeri, 4. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

3 nolu etkinlik şarkısı olan “KÜÇÜK FİDAN” isimli şarkısın; “*Koparma hiç yaprağımı. Yakma canımı*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “KÜÇÜK FİDAN” isimli şarkısın; “*Koparma hiç yaprağımı. Yakma canımı*” mısrasında şefkat-merhamet değeri işlenmiştir.

4.1.5. Ortaokul 5. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular

5. sınıf müzik öğretimi kitabında, toplamda 19 adet etkinlik şarkısı vardır. Bu şarkılardaki inceleme sonucunda elde edilen bulgular, öncelikle frekans tablosu halinde verilmiş, akabinde değerlerin şarkı sözlerindeki kullanılma sıklığı betimsel olarak analiz edilmiş, son olarak ta etkinlik şarkılarındaki değerlerin işlendiği bölümler sunulmaya çalışılmıştır.

Tablo 15: 5. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu

Değerler	f
Sevgi	14
Sorumluluk	2
Saygı	1

Hoşgörü-Duyarlılık	0
Özgüven	0
Empati	1
Adil Olma	0
Cesaret-Liderlik	4
Nazik Olmak	0
Dostluk	4
Yardımlaşma-Dayanışma	0
Temizlik	0
Doğruluk-Dürüstlük	0
Aile Birliğine Önem Verme	0
Bağımsız ve Özgür Düşünebilme	1
İyimserlik	2
Estetik Duyguların Geliştirilmesi	5
Misafirperverlik	0
Vatanseverlik	6
İyilik Yapmak	0
Çalışkanlık	1
Paylaşımçı Olmak	0
Şefkat-Merhamet	0
Selamlaşma	0
Alçakgönüllülük	0
Kültürel Mirasa Sahip Çıkma	0
Fedakârlık	1
Toplam	42

Tablo:15’de görüldüğü gibi 5. sınıf müzik dersi kitabındaki 19 adet şarkı sözleri incelenmiş, 14 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok işlenen değer olmuştur. İkinci olarak, “Vatanseverlik” değeri 6 yerde işlenmiş; üçüncü olarak ta “Estetik Duyguların Geliştirilmesi” 5 yerde işlendiği görülmektedir. En az ise 1 defa işlenen “Fedakârlık”, “Empati”, “Bağımsız ve Özgür Düşünebilme”, “Çalışkanlık”, “Saygı” değerleri olmuştur. Toplamda 42 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. 5. sınıf müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Paylaşımçı Olmak”, “Şefkat-Merhamet”,

“Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Kültürel Mirasa Sahip Çıkma”, “Adil Olma”, “Nazik Olmak”, “Yardımlaşma-Dayanışma”, “Temizlik”, “Doğruluk-Dürüstlük”, “Aile Birliğine Önem Verme”, “Misafirperverlik”, “İyilik Yapmak”, “Hoşgörü-Duyarlılık” ve “Özgüven” değerlerine de hiç yer verilmemiş, sözlerde işlenmemiştir.

4.1.5.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular

Sevgi değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, insan sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi, ülke ve bayrak sevgisi gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

2 nolu etkinlik şarkısı olan “MASAL” isimli şarkısın; “*Orda bütün hayvanlar mutlu yaşarmış*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “HA BURADAN AŞAĞI” isimli şarkısın; “*Dün gece neredeydin de gönlümün güvercini*” mısrasında;

8 nolu etkinlik şarkısı olan “UZUN UZUN KAVAKLAR” isimli şarkısın; “*Ben oyunu severim*” mısrasında;

8 nolu etkinlik şarkısı olan “UZUN UZUN KAVAKLAR” isimli şarkısın; “*Altında mor zambaklar*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “GEL BİZE KATIL BİZE” isimli şarkısın; “*Türkü söyleyip oy oy, oynayalım loy loy*” mısrasında;

10 nolu etkinlik şarkısı olan “MADIMAK” isimli şarkısın; “*Şen olur benim de gönlüm*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “DAĞI DUMAN OLANIN” isimli şarkısın; “*Gözüne uyku girmez*” mısrasında;

13 nolu etkinlik şarkısı olan “ŞEFTALİ AĞAÇLARI” isimli şarkısın; “*Biz güzeli severiz*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “VARDAR OVASI” isimli şarkısın; “*Ben annemin bir kızırım*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “OKUL SEVGİSİ” isimli şarkısının; “*Okulumu pek çok, pek çok severim*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KUŞ UÇAR” isimli şarkısının; “*Kuş uçar yavrular*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KUŞ UÇAR” isimli şarkısının; “*Yuvalarda civıldar*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “ÇAYIR ÇİMEN GEZE GEZE” isimli şarkısının; “*Kızına gönül verdim*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “ÇAYIR ÇİMEN GEZE GEZE” isimli şarkısının; “*Yandı yürek tutuştu*” mısrasında sevgi değeri işlenmiştir.

Sorumluluk değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine karşı, ailesine karşı, okuluna ve çevresine karşı, ülkesine karşı sorumluluk gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

5 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısının; “*Bir yadigârısın bana*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “OKUL SEVGİSİ” isimli şarkısının; “*Bilgiyi görgüyü öğretir bana*” mısrasında sorumluluk değeri işlenmiştir.

Saygı değerinin, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine, büyüklerine, aileye, çevreye, öğretmenlere, farklılıklara saygı kavramları ile şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

17 nolu etkinlik şarkısı olan “OKUL SEVGİSİ” isimli şarkısının; “*Sevgiyi saygıyı öğretir bana*” mısrasında saygı değeri işlenmiştir.

İyimserlik değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “SAĞLIK ÖĞÜTLERİ” isimli şarkısının; “*Her şeyi dert etme kendine*” mısrasında;

1 nolu etkinlik şarkısı olan “SAĞLIK ÖĞÜTLERİ” isimli şarkısının; “*Neşe sağlık bizindir, neşe sağlık içindir*” mısrasında iyimserlik değeri işlenmiştir.

Cesaret-Liderlik değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

3 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısının; “*Nabzımda ateş gibi*” mısrasında:

3 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısının; “*Fatihlerden bir kan var*” mısrasında:

7 nolu etkinlik şarkısı olan “DERE GEÇİT VERMEZSE” isimli şarkısının; “*Atlarım taştan taş*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “MANASTIR” isimli şarkısının; “*Bu yurdun kızları hepsi de yavuz*” mısrasında cesaret-liderlik değeri işlenmiştir.

Empati değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

16 nolu etkinlik şarkısı olan “VARDAR OVASI” isimli şarkısının; “*Yârimin yüreği sizler*” mısrasında empati değeri işlenmiştir.

Dostluk değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

8 nolu etkinlik şarkısı olan “UZUN UZUN KAVAKLAR” isimli şarkısının; “*Geliniz arkadaşlar*” mısrasında:

9 nolu etkinlik şarkısı olan “GEL BİZE KATIL BİZE” isimli şarkısının; “*Gel bize katıl bize*” mısrasında:

9 nolu etkinlik şarkısı olan “GEL BİZE KATIL BİZE” isimli şarkısının; “*Hem oyuna hem söze*” mısrasında:

17 nolu etkinlik şarkısı olan “OKUL SEVGİSİ” isimli şarkısının; “*Arkadaşlarımla oynar gezerim*” mısrasında dostluk değeri işlenmiştir.

Bağımsız ve Özgür Düşünebilme değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

3 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısın; “*Hür alımda parıldar*” mısrasında bağımsız ve özgür düşünebilme değeri işlenmiştir.

Estetik Duyguların Geliştirilmesi değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

12 nolu etkinlik şarkısı olan “DAĞI DUMAN OLANIN” isimli şarkısın; “*Yâri güzel olanın*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “DRAMA’NIN İÇİNDE” isimli şarkısın; “*Kızlara yakıştır şal ile şalvar*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “VARDAR OVASI” isimli şarkısın; “*Al topuklu beyaz kızlar*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KUŞ UÇAR” isimli şarkısın; “*Ne saf ne berrak*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KUŞ UÇAR” isimli şarkısın; “*Göğe bak ne parlak*” mısrasında;

Vatanseverlik değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

3 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısın; “*Yolcusuyuz biz Hürriyetin*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısın; “*Bekçisiyiz Cumhuriyetin*” mısrasında;

4 nolu etkinlik şarkısı olan “ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ” isimli şarkısın; “*Anne ben gidiyorum düşmana karşı*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Gazimin sen en büyük*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Verdi sana bu millet*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “OKUL SEVGİSİ” isimli şarkısın; “*Ulusumu yurdumu sevdire bana*” mısrasında vatanseverlik değeri işlenmiştir.

Çalışkanlık değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, azim-sebat, hırs ve kararlılık kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “SAĞLIK ÖĞÜTLERİ” isimli şarkısın; “*Çok çalış, çok yorulma, çok da çabuk darılma*” mısrasında çalışkanlık değeri işlenmiştir.

Fedakârlık değeri, 5. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

5 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Nice zahmet nice emek*” mısrasında fedakârlık değeri işlenmiştir.

4.1.6. Ortaokul 6. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular

6. sınıf müzik öğretimi kitabında, toplamda 33 adet etkinlik şarkısı vardır. Bu şarkılardaki inceleme sonucunda elde edilen bulgular, öncelikle frekans tablosu halinde verilmiş, akabinde değerlerin şarkı sözlerindeki kullanılma sıklığı betimsel olarak analiz edilmiş, son olarak ta etkinlik şarkılarındaki değerlerin işlendiği bölümler sunulmaya çalışılmıştır.

Tablo 16: 6. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu

Değerler	f
Sevgi	27
Sorumluluk	2
Saygı	1
Hoşgörü-Duyarlılık	1
Özgüven	0
Empati	0

Adil Olma	0
Cesaret-Liderlik	5
Nazik Olmak	0
Dostluk	2
Yardımlaşma-Dayanışma	1
Temizlik	2
Doğruluk-Dürüstlük	1
Aile Birliğine Önem Verme	1
Bağımsız ve Özgür Düşünebilme	2
İyimserlik	0
Estetik Duyguların Geliştirilmesi	8
Misafirperverlik	0
Vatanseverlik	16
İyilik Yapmak	0
Çalışkanlık	2
Paylaşımçı Olmak	0
Şefkat-Merhamet	0
Selamlaşma	0
Alçakgönüllülük	0
Kültürel Mirasa Sahip Çıkma	0
Fedakârlık	2
Toplam	73

Tablo:16’da görüldüğü gibi 6. sınıf müzik dersi kitabındaki 33 adet şarkı sözleri incelenmiş, bunların içerisinde, 27 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok işlenen değer olmuştur. İkinci olarak, “Vatanseverlik” değeri 16 yerde işlenmiş; üçüncü olarak ta “Estetik Duyguların Geliştirilmesi” 8 yerde işlendiği görülmektedir. En az ise 1 defa işlenen “Saygı”, “Hoşgörü-Duyarlılık”, “Yardımlaşma-Dayanışma”, “Doğruluk-Dürüstlük”, “Aile Birliğine Önem Verme” değerleri olmuştur. Toplamda 73 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. 6. sınıf müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Özgüven”, “Empati”, “Adil Olma”, “Nazik Olmak”, “İyimserlik”, “Misafirperverlik”, “İyilik Yapmak”, “Paylaşımçı Olmak”, “Şefkat-Merhamet”,

“Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Kültürel Mirasa Sahip Çıkma” değerlerine de hiç yer verilmemiş, sözlerde işlenmemiştir.

4.1.6.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular

Sevgi değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, insan sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi, ülke ve bayrak sevgisi gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

5 nolu etkinlik şarkısı olan “BAHÇEYE İNDİM Kİ” isimli şarkısın; “*Gül değil meramın yârimi görem*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “BAHÇEYE İNDİM Kİ” isimli şarkısın; “*Gül yüzün görem de yüzüme sürem*” mısrasında;

7 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’Ü ANIŞ” isimli şarkısın; “*Adını küçük büyük anıyoruz her zaman*” mısrasında;

8 nolu etkinlik şarkısı olan “SİLİFKENİN YOĞURDU” isimli şarkısın; “*Bal ilen mi yoğurdu*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “MAVİ YELEĞİN OĞLAN” isimli şarkısın; “*Ben sevdim sen sevmedin de*” mısrasında;

10 nolu etkinlik şarkısı olan “İNDİM DERE IRMAĞA” isimli şarkısın; “*Geldim seni almağa*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “SÜT İÇTİM” isimli şarkısın; “*Bahçemde gülüm yandı*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “SÜT İÇTİM” isimli şarkısın; “*Ben sana hayranım*” mısrasında;

13 nolu etkinlik şarkısı olan “KAPAT GÖZLERİNİ” isimli şarkısın; “*Seni öyle sevdim ölürcesine*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “SAMANYOLU” isimli şarkısının; “*Sen kalbimin mehtabısın güneşisin*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “SAMANYOLU” isimli şarkısının; “*Sen ruhumun vazgeçilmez bir eşisin*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “YOLLARDA ARADIM İZLERİNİ” isimli şarkısının; “*Seni ve o güzel gözlerini*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “YOLLARDA ARADIM İZLERİNİ” isimli şarkısının; “*Aşkına muhtacım anla beni*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “SÜRÜRGESİ YONCADAN” isimli şarkısının; “*Ben seni sakınırum*” mısralarında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “ÇAĞRI” isimli şarkısının; “*Şipşirin ülkemizi gezerek tanıyalım*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısının; “*Donandı taklarla geçtiğin yollar*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “KARLI DAĞLAR” isimli şarkısının; “*Ah bahar olsa koşsam gelsem*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “AKVARYUM” isimli şarkısının; “*İçinde renkli balıklar*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısının; “*Tohumlar fidana, fidanlar ağaca. Ağaçlar ormana, dönemli yurdumda*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısının; “*Fidanlar ağaca Tohumlar fidana*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısının; “*Ağaçlar ormana*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısının; “*Yuvadır kuşlara*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Örtüdür torağa*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Can verir doğaya*” mısrasında;

25 nolu etkinlik şarkısı olan “BÜLBÜLÜM” isimli şarkısın; “*Hasret kaldım sevdiğime*” mısrasında;

30 nolu etkinlik şarkısı olan “YENİCE YOLLARI” isimli şarkısın; “*Yiğidin sevdiği güzel olunca*” mısrasında;

31 nolu etkinlik şarkısı olan “SEVGİ ÇİÇEKLERİ” isimli şarkısın; “*Ocakta alev alev, biz sevgi çiçekleri*” mısrasında sevgi değeri işlenmiştir.

Sorumluluk değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine karşı, ailesine karşı, okuluna ve çevresine karşı, ülkesine karşı sorumluluk gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

6 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısın; “*Atam sen rahat uyu, bekçisiyiz Cumhuriyetin*” mısrasında;

32 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Yadigârisin bana*” mısrasında sorumluluk değeri işlenmiştir.

Saygı değerinin, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine, büyüklerine, aileye, çevreye, öğretmenlere, farklılıklara saygı kavramları ile şu şekilde işlendiği saptanmıştır:

29 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK” isimli şarkısın; “*Andımız olmuştur Atatürk*” mısrasında saygı değeri işlenmiştir.

Cesaret-Liderlik değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

6 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısın; “*Nabzımda ateş gibi*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısının; “*Fatihlerden bir kan var*” mısrasında;

7 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK’Ü ANIŞ” isimli şarkısının; “*Düşmanların elinden bizi kurtaran sensin*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısının; “*Ey kahraman gel seni bekliyor*” mısrasında;

33 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısının; “*Sesimizi yer, gök, su dinlesin*” mısrasında cesaret-liderlik değeri işlenmiştir.

Dostluk değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

17 nolu etkinlik şarkısı olan “ÇAĞRI” isimli şarkısının; “*Haydi gelin birlikte eğlenip oynayalım*” mısrasında;

31 nolu etkinlik şarkısı olan “SEVGİ ÇİÇEKLERİ” isimli şarkısının; “*Tutuşan bu eller sarsın dünyayı*” mısrasında dostluk değeri işlenmiştir.

Yardımlaşma-Dayanışma değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

33 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısının; “*Yürüyelim arkadaşlar*” mısrasında yardımlaşma-dayanışma değeri işlenmiştir.

Temizlik değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında alt başlıkları olan, kişisel ve çevre temizliği kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

11 nolu etkinlik şarkısı olan “SAĞLIK” isimli şarkısının; “*Pislikten hiç hoşlanmazsa, çok uzun yaşar*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “ÇAĞRI” isimli şarkısının; “*Tertemiz denizinde haydi gelin yüzelim*” mısrasında temizlik değeri işlenmiştir.

Doğruluk-Dürüstlük değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

22 nolu etkinlik şarkısı olan “SAZIMA” isimli şarkısın; “*Gizli sırlarımı aşikar etme*” mısrasında doğruluk-dürüstlük değeri işlenmiştir.

Aile Birliğine Önem Verme değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

8 nolu etkinlik şarkısı olan “SİLİFKENİN YOĞURDU” isimli şarkısın; “*Seni doğuran ana*” mısrasında aile birliğine önem verme değeri işlenmiştir.

Bağımsız ve Özgür Düşünebilme değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

6 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısın; “*İstiklal güneş gibi hür alımda parıldar*” mısrasında;

29 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRK” isimli şarkısın; “*Armağanın Cumhuriyeti, kanımızdaki hürriyeti*” mısrasında bağımsız ve özgür düşünebilme değeri işlenmiştir.

Estetik Duyguların Geliştirilmesi değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısın; “*Renk renk çiçeklerle her yer süslensin*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “AKVARYUM” isimli şarkısın; “*Süzülüp nazlı nazlı dans ediyorlar*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “NEŞELİ GÜNLER” isimli şarkısın; “*Re masmavi bir dere*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “NEŞELİ GÜNLER” isimli şarkısın; “*Sol papatyalı bir yol*” mısrasında;

24 nolu etkinlik şarkısı olan “BİLAL OĞLAN” isimli şarkısın; “*Bir bahçeden bir bahçeye salla yemeni*” mısrasında;

26 nolu etkinlik şarkısı olan “DERE” isimli şarkısını; “*Ninniler söylerken şu serin dere*” mısrasında;

26 nolu etkinlik şarkısı olan “DERE” isimli şarkısını; “*Yıldızlar onu dinler her gece*” mısrasında;

27 nolu etkinlik şarkısı olan “ÜÇ ALMA” isimli şarkısını; “*Böyle güzel, böyle güzel, böyle güzel olur mu?*” mısrasında estetik duyguların geliştirilmesi değeri işlenmiştir.

Fedakârlık değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

30 nolu etkinlik şarkısı olan “YENİCE YOLLARI” isimli şarkısını; “*Ömrü ardı sıra sökülür gider*” mısrasında;

32 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısını; “*Nice zahmet, nice emek*” mısrasında fedakârlık değeri işlenmiştir.

Çalışkanlık değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan azim-sebat, hırs ve kararlılık kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “ÇOK ÇALIŞKAN OLMALIYIZ” isimli şarkısını; “*Çok çalışkan olmalıyız*” mısrasında;

28 nolu etkinlik şarkısı olan “OKULA BAŞLADIK” isimli şarkısını; “*Derslerimiz çok güzel, çalışmak güzel*” mısrasında çalışkanlık değeri işlenmiştir.

Hoşgörü-Duyarlılık değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

27 nolu etkinlik şarkısı olan “ÜÇ ALMA” isimli şarkısını; “*Sen de güzel, sen de güzel, sen de güzel koparma*” mısrasında hoşgörü-duyarlılık değeri işlenmiştir.

Vatanseverlik değeri, 6. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “ÇOK ÇALIŞKAN OLMALIYIZ” isimli şarkısın; “*Bu ulus için, bu vatan için*” mısrasında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “ÜÇ ŞEY” isimli şarkısın; “*Ben yuvamı, ben Atamı, ben vatanımı severim*” mısrasında;

4 nolu etkinlik şarkısı olan “MALATYA” isimli şarkısın; “*Malatya, Malatya bulunmaz eşin*” mısrasında;

6 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM” isimli şarkısın; “*İnsanlıkla ün aldı, tarihinde bu millet*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısın; “*Bütün yurt minnetle çok yaşa diyor*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısın; “*Bir ihtişamlı kutlansın zafer*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısın; “*Boru sesleriyle çınlasın her yer*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “KARLI DAĞLAR” isimli şarkısın; “*Özledim kekiğini, pınarını, suyunu*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Dönemli yurdumda*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “YURDUMDA” isimli şarkısın; “*Ormanlar yurdumda*” mısrasında;

32 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Dalgalansın her tarafta şanlı Türkün bayrağı*” mısrasında;

32 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Korumaktır ve yüceltmek, azmimiz bu toprağı*” mısrasında;

32 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısın; “*Verdi sana bu millet*” mısrasında;

32 nolu etkinlik şarkısı olan “CUMHURİYET MARŞI” isimli şarkısının; “*Gazimin sen en büyük*” mısrasında;

33 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısının; “*Bu gök, deniz nerede var?*” mısrasında;

33 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısının; “*Nerede bu dağlar, taşlar?*” mısrasında vatanseverlik değeri işlenmiştir.

4.1.7. Ortaokul 7. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular

7. sınıf müzik öğretimi kitabında, toplamda 25 adet etkinlik şarkısı vardır. Bu şarkılardaki inceleme sonucunda elde edilen bulgular, öncelikle frekans tablosu halinde verilmiş, akabinde değerlerin şarkı sözlerindeki kullanılma sıklığı betimsel olarak analiz edilmiş, son olarak ta etkinlik şarkılarındaki değerlerin işlendiği bölümler sunulmaya çalışılmıştır.

Tablo 17: 7. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu

Değerler	f
Sevgi	13
Sorumluluk	2
Saygı	3
Hoşgörü-Duyarlılık	1
Özgüven	2
Empati	0
Adil Olma	0
Cesaret-Liderlik	8
Nazik Olmak	0
Dostluk	2
Yardımlaşma-Dayanışma	0
Temizlik	0
Doğruluk-Dürüstlük	0

Aile Birliğine Önem Verme	0
Bağımsız ve Özgür Düşünebilme	1
İyimserlik	2
Estetik Duyguların Geliştirilmesi	4
Misafirperverlik	0
Vatanseverlik	8
İyilik Yapmak	0
Çalışkanlık	2
Paylaşımçı Olmak	0
Şefkat-Merhamet	3
Selamlaşma	0
Alçakgönüllülük	0
Kültürel Mirasa Sahip Çıkma	0
Fedakârlık	0
Toplam	51

Tablo:17’de görüldüğü gibi 7. sınıf müzik dersi kitabındaki 25 adet şarkı sözleri incelenmiş, bunların içerisinde, 13 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok işlenen değer olmuştur. İkinci olarak, “Vatanseverlik” ve “Cesaret-Liderlik” değerleri 8 yerde işlenmiş; üçüncü olarak ta “Estetik Duyguların Geliştirilmesi” 4 yerde işlendiği görülmektedir. En az ise 1 defa işlenen “Hoşgörü-Duyarlılık”, “Bağımsız ve Özgür Düşünebilme” değerleri olmuştur. Toplamda 51 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. 7. sınıf müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Empati”, “Adil Olma”, “Nazik Olmak”, “Yardımlaşma-Dayanışma”, “Temizlik”, “Doğruluk-Dürüstlük”, “Aile Birliğine Önem Verme”, “Misafirperverlik”, “İyilik Yapmak”, “Paylaşımçı Olmak”, “Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Kültürel Mirasa Sahip Çıkma” ve “Fedakârlık” değerlerine de hiç yer verilmemiş, sözlerde işlenmemiştir.

4.1.7.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular

Sevgi değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, insan sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi, ülke ve bayrak sevgisi gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

2 nolu etkinlik şarkısı olan “HA BURADAN AŞAĞI” isimli şarkısının; “*Gönlümün güvercini*” mısrasında;

11 nolu etkinlik şarkısı olan “SARAY YOLU” isimli şarkısının; “*O yârin gözü yaşlı*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “GÜZEL ANADOLU” isimli şarkısının; “*Dağ deniz ova çayı*” mısrasında;

13 nolu etkinlik şarkısı olan “TABİATIN DİLİ” isimli şarkısının; “*Ey dere, ak bozkırlarda bozkırlarda*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “ATATÜRKÜM” isimli şarkısının; “*Atatürk’üm, seni çok severiz, çok severiz*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “KIRLARA DOĞRU” isimli şarkısının; “*Serin esen rüzgâr*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “KIRLARA DOĞRU” isimli şarkısının; “*Çiçek kokan kırlar*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “HEY GÜZELLER” isimli şarkısının; “*Hey güzeller güzeller güzeller*” mısrasında;

19 nolu etkinlik şarkısı olan “HEY GÜZELLER” isimli şarkısının; “*Gerdana gül dizerler dizerler dizerler*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “YEMENİ BAĞLAMIŞ TELLİ BAŞINA” isimli şarkısının; “*Gel seni köylü kız alıp kaçayım*” mısrasında;

22 nolu etkinlik şarkısı olan “BİLMEM ŞU FELEĞİN” isimli şarkısının; “*Eğer senin gönlün bende yok ise*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “KANON” isimli şarkısının; “*Ne güzel şarkı böyle*” mısrasında;

25 nolu etkinlik şarkısı olan “DERE GELİYOR DERE” isimli şarkısının; “*Yârin olduğu yere*” mısrasında sevgi değeri işlenmiştir.

Sorumluluk değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine karşı, ailesine karşı, okuluna ve çevresine karşı, ülkesine karşı sorumluluk gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

7 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM MARŞI” isimli şarkısının; “*Atam sen rahat uyu, bekçisiyiz Cumhuriyetin*” mısrasında;

10 nolu etkinlik şarkısı olan “YANGIN OLUR BİZ YANGINA GİDERİZ” isimli şarkısının; “*Hurşit reis sandık sanan emanet*” mısrasında sorumluluk değeri işlenmiştir.

Saygı değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine, büyüklerine, aileye, çevreye, öğretmenlere, farklılıklara saygı kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

8 nolu etkinlik şarkısı olan “10. YIL MARŞI” isimli şarkısının; “*Başta bütün dünyanın saydığı başkumandan*” mısrasında saygı değeri işlenmiştir.

9 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM MARŞI” isimli şarkısının; “*Örneksin sen bizlere, barış sendedir Atam*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM MARŞI” isimli şarkısının; “*Gençler biziz Atatürk, gençler biziz Türk*” mısrasında saygı değeri işlenmiştir.

Özgüven değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan kendini ifade etme, toplum karşısında konuşma ve hedef belirleme kavramları ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

8 nolu etkinlik şarkısı olan “10. YIL MARŞI” isimli şarkısının; “*Çıktık açık alınla on yılda her savaştan*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısının; “*Her gözde gururla bir sevinç parlar*” mısrasında özgüven değeri işlenmiştir.

Cesaret-Liderlik değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

7 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM MARŞI” isimli şarkısının; “*Nabzımda ateş gibi*” mısrasında;

7 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM MARŞI” isimli şarkısının; “*Fatihlerden bir kan var*” mısrasında;

8 nolu etkinlik şarkısı olan “10. YIL MARŞI” isimli şarkısının; “*Bir hızla kötülüğü, geriliği boğarız*” mısrasında;

8 nolu etkinlik şarkısı olan “10. YIL MARŞI” isimli şarkısının; “*Karanlığın üstüne güneş gibi doğarız*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısının; “*Ey kahraman gel seni bekliyor*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısının; “*Bütün yurt minnetle çok yaşa diyor*” mısrasında;

24 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısının; “*Bizler demir bilekli Türk genciyiz*” mısrasında;

24 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısının; “*Yıldız gibi parlıyor anlımız*” mısrasında cesaret-liderlik değeri işlenmiştir.

Hoşgörü-Duyarlılık değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

4 nolu etkinlik şarkısı olan “HİÇ KIRMA KİMSEYİ” isimli şarkısının; “*Hiç kırma kimseyi*” mısrasında hoşgörü-duyarlılık değeri işlenmiştir.

Dostluk değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

6 nolu etkinlik şarkısı olan “OYUN” isimli şarkısın; “*Haydi tutalım el ele*” mısrasında;

17 nolu etkinlik şarkısı olan “KIRLARA DOĞRU” isimli şarkısın; “*Bekler bizi arkadaşlar*” mısrasında dostluk değeri işlenmiştir.

Bağımsız ve Özgür Düşünebilme değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

7 nolu etkinlik şarkısı olan “ATAM MARŞI” isimli şarkısın; “*İstiklal güneş gibi hür alımda parıldar*” mısrasında bağımsız ve özgür düşünebilme değeri işlenmiştir.

İyimserlik değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

16 nolu etkinlik şarkısı olan “NEŞELİ OLKİ GENÇ KALASIN” isimli şarkısın; “*Neşeli olki genç kalasın*” mısrasında

16 nolu etkinlik şarkısı olan “NEŞELİ OLKİ GENÇ KALASIN” isimli şarkısın; “*Ümitler hep süslenir neşeyle*” mısrasında iyimserlik değeri işlenmiştir.

Estetik Duyguların Geliştirilmesi değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

12 nolu etkinlik şarkısı olan “GÜZEL ANADOLU” isimli şarkısın; “*Buğday sapsarı altın, dallar altın sarı*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “KAHRAMAN” isimli şarkısın; “*Renk renk çiçeklerle her yer süslensin*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “YEMENİ BAĞLAMIŞ TELLİ BAŞINA” isimli şarkısın; “*Yemeni bağlamış telli başına*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “YEMENİ BAĞLAMIŞ TELLİ BAŞINA” isimli şarkısın; “*Zülüfleri düşmüş hilal kaşına*” mısrasında estetik duyguların geliştirilmesi değeri işlenmiştir.

Vatanseverlik değeri, 7. sınıf müzik dersi kitaplarının Şarkılarında incelenmiş, Şu bulgulara varılmıştır:

7 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘ATAM MARŞI’’ isimli Şarkısın; ‘‘İnsanlıkta n aldı tarihinde bu millet’’ mısrasında;

8 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘10. YIL MARŞI’’ isimli Şarkısın; ‘‘Demir ağlarla rdk ana yurdu dört baştan’’ mısrasında;

9 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘ATAM MARŞI’’ isimli Şarkısın; ‘‘Büyük nder, yüce Türk, Türklüğü yaŐatacak’’ mısrasında;

12 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘GÜZEL ANADOLU’’ isimli Şarkısın; ‘‘Güzel Anadolu’’ mısrasında;

20 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘KAHRAMAN’’ isimli Şarkısın; ‘‘Bir ihtiŐamla kutlansın zafer’’ mısrasında;

20 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘KAHRAMAN’’ isimli Şarkısın; ‘‘Boru sesleriyle cımlasın her yer’’ mısrasında;

24 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘GENÇLİK MARŞI’’ isimli Şarkısın; ‘‘Yurda hayat dolunca neŐemizle’’ mısrasında;

24 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘GENÇLİK MARŞI’’ isimli Şarkısın; ‘‘Her göğsü dolduran bir vatan aŐkı var’’ mısrasında vatanseverlik değeri işlenmiştir.

Çalışkanlık değeri 7. sınıf müzik dersi kitaplarının Şarkılarında, alt başlıkları olan, azim-sebat, hırs ve kararlılık kavramları ile incelenmiş, Şu bulgulara varılmıştır:

16 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘NEŞELİ OLKİ GENÇ KALASIN’’ isimli Şarkısın; ‘‘Yorgunluk nedir bilme bütün gün’’ mısrasında;

24 nolu etkinlik Şarkısı olan ‘‘GENÇLİK MARŞI’’ isimli Şarkısın; ‘‘Her sayfadan kopar ve yükselir azim’’ mısrasında alıŐkanlık değeri işlenmiştir.

Şefkat-Merhamet 7. sınıf müzik dersi kitaplarının Şarkılarında, alt başlıkları olan, azim-sebat, hırs ve kararlılık kavramları ile incelenmiş, Şu bulgulara varılmıştır:

5 nolu etkinlik şarkısı olan “HOROZUMU KAÇIRDILAR” isimli şarkısının; “*Horozumu kaçırdılar*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “HOROZUMU KAÇIRDILAR” isimli şarkısının; “*Damdan dama uçurdular*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “HOROZUMU KAÇIRDILAR” isimli şarkısının; “*Suyuna da pilav pişirdiler*” mısrasında sefkat-merhamet değeri işlenmiştir.

4.1.8. Ortaokul 8. Sınıf Müzik Öğretimi Kitabındaki Eserlerde, Değerlerle İlgili Bulgular

8. sınıf müzik öğretimi kitabında, toplamda 24 adet etkinlik şarkısı vardır. Bu şarkılardaki inceleme sonucunda elde edilen bulgular, öncelikle frekans tablosu halinde verilmiş, akabinde değerlerin şarkı sözlerindeki kullanılma sıklığı betimsel olarak analiz edilmiş, son olarak ta etkinlik şarkılarındaki değerlerin işlendiği bölümler sunulmaya çalışılmıştır.

Tablo 18: 8. Sınıf Müzik Ders Kitabında Yer Alan Değerleri Gösterir Frekans Tablosu

Değerler	f
Sevgi	23
Sorumluluk	1
Saygı	1
Hoşgörü-Duyarlılık	0
Özgüven	0
Empati	0
Adil Olma	0
Cesaret-Liderlik	5
Nazik Olmak	0
Dostluk	3
Yardımlaşma-Dayanışma	2
Temizlik	0
Doğruluk-Dürüstlük	2

Aile Birliğine Önem Verme	1
Bağımsız ve Özgür Düşünebilme	0
İyimserlik	5
Estetik Duyguların Geliştirilmesi	4
Misafirperverlik	0
Vatanseverlik	12
İyilik Yapmak	0
Çalışkanlık	1
Paylaşımçı Olmak	0
Şefkat-Merhamet	2
Selamlaşma	0
Alçakgönüllülük	0
Kültürel Mirasa Sahip Çıkma	0
Fedakârlık	2
Toplam	64

Tablo:18‘de görüldüğü gibi 8. sınıf müzik dersi kitabındaki 28 adet şarkı sözleri incelenmiş, bunların içerisinde, 23 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok işlenen değer olmuştur. İkinci olarak, “Vatanseverlik” değeri 12 yerde işlenmiş; üçüncü olarak ta “İyimserlik” ve “Cesaret-Liderlik” değerlerinin 5 yerde işlendiği görülmektedir. En az ise 1 defa işlenen “Saygı”, “Çalışkanlık”, “Aile Birliğine Önem Verme” ve “Sorumluluk” değerleri olmuştur. Toplamda 64 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. 8. sınıf müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Hoşgörü-Duyarlılık”, “Özgüven”, “Empati”, “Adil Olma”, “Nazik Olmak”, “Temizlik”, “Bağımsız ve Özgür Düşünebilme”, “Misafirperverlik”, “Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Kültürel Mirasa Sahip Çıkma”, “İyilik Yapmak”, ve “Paylaşımçı Olmak” değerlerine de hiç yer verilmemiş, sözlerde işlenmemiştir.

4.1.8.1. Şarkılarda Değerlerin İşlendiği Kısımları Gösterir Bulgular

Sevgi değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında, alt başlıkları olan, insan sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi, ülke ve bayrak sevgisi gibi kavramlar ile incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

1 nolu etkinlik şarkısı olan “ÇAYIR ÇİMEN GEZE GEZE” isimli şarkısının; “*Kızına meyil verdim*” mısrasında;

2 nolu etkinlik şarkısı olan “OYNAYA OYNAYA GELİN ÇOCUKLAR” isimli şarkısının; “*Üstüne yazalım sevgili dünya*” mısrasında;

3 nolu etkinlik şarkısı olan “DEĞİRMEN ÜSTÜ ÇİÇEK” isimli şarkısının; “*Ölürem kızlar naz eyleme*” mısrasında;

4 nolu etkinlik şarkısı olan “VATAN MARŞI” isimli şarkısının; “*Başka bir aşk istemez, aşkınla çarpar kalbimiz*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “SAKARYA MARŞI” isimli şarkısının; “*Dünyalara bedeldir mah cemalin*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “SAKARYA MARŞI” isimli şarkısının; “*Allah’ıma emanettir Kemal’im*” mısrasında;

10 nolu etkinlik şarkısı olan “DİVANE AŞIK GİBİ” isimli şarkısının; “*Divane aşık gibi de dolanırım yollarda*” mısrasında;

10 nolu etkinlik şarkısı olan “DİVANE ÂŞIK GİBİ” isimli şarkısının; “*Kız seni sebebune, yar senin sebebune*” mısrasında;

11 nolu etkinlik şarkısı olan “RÜYA GİBİ HER HATIRA” isimli şarkısının; “*Ne bulduysa kaybetti gönül aşktan yana*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “İZMİR’İN KAVALARI” isimli şarkısının; “*Yar fidan boylum*” mısrasında

13 nolu etkinlik şarkısı olan “MUTLU BİR YILIN ÖZLEMİ” isimli şarkısının; “*Sevgi dolu çiçek gibi*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “MÜZİK” isimli şarkısın; “*Mesuttur müzikle yaşarken insanlar*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “MÜZİK” isimli şarkısın; “*Dolunca seslerle kalbim her zaman*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “ZEYTİNYAĞLI YİYEMEM” isimli şarkısın; “*Sevgili yârim nereelerde*” mısrasında;

16 nolu etkinlik şarkısı olan “ZEYTİNYAĞLI YİYEMEM” isimli şarkısın; “*Ben yârimden ayrılmam*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “YOLLARDA ARADIM İZLERİNİ” isimli şarkısın; “*Yollarda aradım izlerini.*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “YOLLARDA ARADIM İZLERİNİ” isimli şarkısın; “*Seni ve o güzel gözlerini*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “YOLLARDA ARADIM İZLERİNİ” isimli şarkısın; “*Aşkına muhtacım anla beni*” mısrasında;

18 nolu etkinlik şarkısı olan “YOLLARDA ARADIM İZLERİNİ” isimli şarkısın; “*Ne olur bırakma ellerimi*” mısrasında;

21 nolu etkinlik şarkısı olan “NAZENDE SEVGİLİM” isimli şarkısın; “*Nazende sevgilim yâdîma düştü*” mısrasında;

22 nolu etkinlik şarkısı olan “DİLLİRGA” isimli şarkısın; “*Badem gözlü bir yar gördüm*” mısrasında;

22 nolu etkinlik şarkısı olan “DİLLİRGA” isimli şarkısın; “*Kendimden geçtim*” mısrasında;

24 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısın; “*Bu gök, deniz nerede var?*” mısrasında;

Sorumluluk değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının Şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine karşı, ailesine karşı, okuluna ve çevresine karşı, ülkesine karşı sorumluluk gibi kavramlar ile incelenmiş, Şu bulgulara varılmıştır:

4 nolu etkinlik Şarkısı olan “VATAN MARŞI” isimli Şarkısın; “*Ey vatan gözyaşların dinsin. YetiŐtik çünkü biz*” mısrasında sorumluluk değeri işlenmiştir.

Saygı değerinin, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının Şarkılarında, alt başlıkları olan, kendine, büyüklerine, aileye, çevreye, öğretmenlere, farklılıklara saygı kavramları ile Şu Şekilde işlendiği saptanmıştır:

5 nolu etkinlik Şarkısı olan “SAKARYA MARŞI” isimli Şarkısın; “*Hürmet sana ey Şan dolu sancağım*” mısrasında saygı değeri işlenmiştir.

Cesaret-Liderlik değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının Şarkılarında incelenmiş, Şu bulgulara varılmıştır:

8 nolu etkinlik Şarkısı olan “ÖMÜRDE ÇİÇEK GİBİ” isimli Şarkısın; “*Bizde yıkılmayan sağlam yreklerdir*” mısrasında;

12 nolu etkinlik Şarkısı olan “İZMİR’İN KAVAKLARI” isimli Şarkısın; “*Bize de derler akıcı*” mısrasında;

12 nolu etkinlik Şarkısı olan “İZMİR’İN KAVAKLARI” isimli Şarkısın; “*Yıkınız konakları*” mısrasında;

14 nolu etkinlik Şarkısı olan “VATAN” isimli Şarkısın; “*Tam güvenle gençliğe inan*” mısrasında;

24 nolu etkinlik Şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli Şarkısın “*Sesimizi yer, gök, su dinlesin*” mısrasında cesaret-liderlik değeri işlenmiştir.

Çalışkanlık değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının Şarkılarında incelenmiş, Şu bulgulara varılmıştır:

19 nolu etkinlik Şarkısı olan “MUTLULUK ŞARKISI” isimli Şarkısın; “*Bir işi bitirirken hayli*” mısrasında alıŐkanlık değeri işlenmiştir.

Dostluk değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

17 nolu etkinlik şarkısı olan “HORON” isimli şarkısın; “*Bütün arkadaşları istiyoruz horona*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “GEL GİDELİM BİZİM KÖYE” isimli şarkısın; “*Gel gidelim bizim köye*” mısrasında;

20 nolu etkinlik şarkısı olan “GEL GİDELİM BİZİM KÖYE” isimli şarkısın; “*Oynayalım güle güle*” mısrasında;

Yardımlaşma-Dayanışma değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

2 nolu etkinlik şarkısı olan “OYNAYA OYNAYA GELİN ÇOCUKLAR” isimli şarkısın; “*El ele el ele verin çocuklar*” mısrasında;

24 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısın; “*Yürüyelim arkadaşlar*” mısrasında yardımlaşma-dayanışma değeri işlenmiştir.

Doğruluk-Dürüstlük değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

8 nolu etkinlik şarkısı olan “ÖMÜRDE ÇİÇEK GİBİ” isimli şarkısın; “*Temiz vicdan sönmez inan*” mısrasında;

8 nolu etkinlik şarkısı olan “ÖMÜRDE ÇİÇEK GİBİ” isimli şarkısın; “*Ölmez çiçeklerdir*” mısrasında;

Aile Birliğine Önem Verme değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

16 nolu etkinlik şarkısı olan “ZEYTİNYAĞLI YİYEMEM” isimli şarkısın; “*Annemden izin aldım*” mısrasında aile birliğine önem verme değeri işlenmiştir.

İyimserlik değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

5 nolu etkinlik şarkısı olan “SAKARYA MARŞI” isimli şarkısının; “*Hiçbir vakit kalbin yasla dolmasın*” mısrasında;

13 nolu etkinlik şarkısı olan “MUTLU BİR YILIN ÖZLEMİ” isimli şarkısının; “*Umut dolu barış dolu*” mısrasında;

13 nolu etkinlik şarkısı olan “MUTLU BİR YILIN ÖZLEMİ” isimli şarkısının; “*Ana gibi yuva gibi bir yeni yılı gözlüyoruz biz*” mısrasında;

13 nolu etkinlik şarkısı olan “MUTLU BİR YILIN ÖZLEMİ” isimli şarkısının; “*Bir güzel yılı istiyoruz*” mısrasında;

15 nolu etkinlik şarkısı olan “MÜZİK” isimli şarkısının; “*Ne bir dert, ne bir gam kalır inan*” mısrasında iyimserlik değeri işlenmiştir.

Estetik Duyguların Geliştirilmesi değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

3 nolu etkinlik şarkısı olan “DEĞİRMEN ÜSTÜ ÇİÇEK” isimli şarkısının; “*Değirmen üstü çiçek*” mısrasında;

7 nolu etkinlik şarkısı olan “HOŞ BİLEZİK” isimli şarkısının; “*Hoş bilezik hoş bilezik kolları nazik*” mısrasında;

11 nolu etkinlik şarkısı olan “RÜYA GİBİ HER HATIRA” isimli şarkısının; “*Ömür çiçek kadar narin*” mısrasında;

22 nolu etkinlik şarkısı olan “DİLLİRGA” isimli şarkısının; “*Köy kızları saçlarına çiçekler takar*” mısrasında;

Fedakârlık değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

10 nolu etkinlik şarkısı olan “DİVANE ÂŞİK GİBİ” isimli şarkısının; “*Kaldım İstanbullarda kaldım İstanbul*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “VATAN” isimli şarkısının; “*Uğruna feda her zaman bu can*” mısrasında fedakârlık değeri işlenmiştir.

Şefkat-Merhamet değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

6 nolu etkinlik şarkısı olan “SONBAHAR” isimli şarkısının; “*Ey zavallı yapraklar*” mısrasında;

12 nolu etkinlik şarkısı olan “İZMİR’İN KAVALARI” isimli şarkısının; “*Kamalı da zeybek vuruldu*” mısrasında şefkat-merhamet değeri işlenmiştir.

Vatanseverlik değeri, 8. sınıf müzik dersi kitaplarının şarkılarında incelenmiş, şu bulgulara varılmıştır:

4 nolu etkinlik şarkısı olan “VATAN MARŞI” isimli şarkısının; “*Ey vatan gözyaşların dinsin*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “SAKARYA MARŞI” isimli şarkısının; “*Vatanında bir tek düşman kalmasın*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “SAKARYA MARŞI” isimli şarkısının; “*Türk ordusu Türk ordusu sayende*” mısrasında;

5 nolu etkinlik şarkısı olan “SAKARYA MARŞI” isimli şarkısının; “*Sakarya’da kuruldu, şan otağım*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “EN GÜZEL ŞARKILAR YURDUMA” isimli şarkısının; “*En güzel türküler halkıma.*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “EN GÜZEL ŞARKILAR YURDUMA” isimli şarkısının; “*En güzel şarkılar yurduma*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “EN GÜZEL ŞARKILAR YURDUMA” isimli şarkısının; “*Türküler halkım için*” mısrasında;

9 nolu etkinlik şarkısı olan “EN GÜZEL ŞARKILAR YURDUMA” isimli şarkısının; “*Şarkılar yurdum için*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “VATAN” isimli şarkısının; “*Ey güzel vatan, ey güzel vatan*” mısrasında;

14 nolu etkinlik şarkısı olan “VATAN” isimli şarkısının; “*Nerde böyle yemyeşil vatan*” mısrasında;

23 nolu etkinlik şarkısı olan “ANAYURT MARŞI” isimli şarkısının; “*Kırk asırlık tarihe sahip bölgen Türkler*” mısrasında;

24 nolu etkinlik şarkısı olan “GENÇLİK MARŞI” isimli şarkısının; “*Nerede bu dağlar, taşlar*” mısrasında vatanseverlik değeri işlenmiştir.

4.1.9. İlkokul(1-4) ve Ortaokul(5-8) Müzik Ders Kitaplarındaki Eserlerde Bulunan Değerlerin, Genel İçerik Çözümlemelerine İlişkin Bulgular

İlk ve ortaokul müzik öğretimi kitaplarında, inceleme sonucunda toplamda 190 adet etkinlik şarkısı elde edilmiştir. Bu eserlerde, yapılan analizlerle elde edilen bulgular, öncelikle frekans tablosu halinde verilmiş, daha sonra değerlerin, şarkı sözlerindeki kullanılma sıklığı betimsel olarak analiz edilmiştir.

Tablo 19: Genel İçerik Çözümlemesinde, İlkokul(1-4) ve Ortaokul(5-8) Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Değerlerin Frekanslarını Gösterir Tablo

DEĞERLER	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	5.Sınıf	6.Sınıf	7.Sınıf	8.Sınıf	f
Adil Olma	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aile Birliğine Önem Verme	2	0	1	0	0	1	0	1	5
Alçakgönüllülük	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bağımsız ve Özgür Düşünebilme	2	4	0	0	1	2	1	0	10
Cesaret-Liderlik	0	3	1	4	4	5	8	5	30
Çalışkanlık	5	1	0	0	1	2	2	1	12
Doğruluk-Dürüstlük	2	0	0	0	0	1	0	2	5
Dostluk	0	3	0	4	4	2	2	3	18
Empati	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Estetik Duyguların Geliştirilmesi	4	2	2	3	5	8	4	4	32
Fedakârlık	0	0	0	6	1	2	0	2	11

Hoşgörü-Duyarlılık	0	1	0	2	0	1	1	0	5
İyilik Yapmak	0	0	0	1	0	0	0	0	1
İyimserlik	2	1	1	1	2	0	2	5	14
Kültürel Mirasa Sahip Çıkma	2	0	1	0	0	0	0	0	3
Misafirperverlik	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nazik Olmak	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Özgüven	0	0	1	1	0	0	2	0	4
Paylaşımçı Olmak	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Saygı	1	0	0	0	1	1	3	1	7
Selamlaşma	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sevgi	13	16	10	28	14	27	13	23	144
Sorumluluk	1	1	4	5	2	2	2	1	18
Şefkat-Merhamet	3	0	0	2	0	0	3	2	10
Temizlik	0	0	3	0	0	2	0	0	5
Vatanseverlik	3	6	2	7	6	16	8	12	60
Yardımlaşma-Dayanışma	0	1	0	2	0	1	0	2	6
Toplam	41	39	26	66	42	73	51	64	402

Tablo:19'da görüldüğü gibi ilkökul ve ortaokul müzik dersi kitabında toplam 187 adet şarkı sözü incelenmiş, bunların içerisinde, 144 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok işlenen değer olduğu tespit edilmiştir. İkinci olarak, “Vatanseverlik” değeri 60 yerde işlenmiş; üçüncü olarak ta “Estetik Duyguların Geliştirilmesi” değerlerinin 32 yerde işlendiği görülmektedir. En az ise 1 defa işlenen “İyilik Yapmak”, “Empati” ve “Paylaşımçı Olmak” değerleri olmuştur. Toplamda 402 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. İlkokul ve ortaokul müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Adil Olma”, “Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Misafirperverlik” ve “Nazik Olmak” değerlerine de hiç yer verilmemiş, sözlerde işlenmemiştir.

4.2. Araştırmanın Nicel Verilerine(Değerler Eğitimi Etkinlik Şarkılarının Uygulanmasına) İlişkin Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın nicel bölümündeki denencelere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Nicel veriler analiz edilirken öncelikle normallik dağılımına bakılmıştır. Normallik istatistiklerinde değerlendirme birimlerinden birisi de basıklık ve çarpıklık

katsayılarının analiz edilmesidir. Bu değerlerin ± 1.50 arasında kalması, dağılımın normalden aşırı sapma göstermediğinin bir kanıtı olarak değerlendirilebilir (Tabachnick, ve Fidell, 2001). Dolayısı ile veri dağılımı normal olarak belirlenmiş, analizlerde bağımlı ve bağımsız t testi kullanılmıştır.

Çalışmada veri dağılımının normal olduğu Skewnes ve Kurtosis değerleri ile belirlenmiştir. Deney grubu öntest verileri için Skewnes değeri $-,535$ ve Kurtosis değeri de $-,796$, Kontrol grubu öntest verileri için Skewnes değeri $-,140$ ve Kurtosis değeri de $-1,392$, Deney grubu sontest verileri için Skewnes değeri $-,688$ ve Kurtosis değeri de $-,106$, Kontrol grubu sontest verileri için Skewnes değeri $,557$ ve Kurtosis değeri de $-,892$ olarak belirlenmiştir.

4.2.1. Deney ve Kontrol Gruplarına Uygulanan Ön Test ve Son Test İle Ölçeğin Alt Boyutlarının Sonuçlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Öncelikle deney ve kontrol gruplarının sontestleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını analiz edebilmek için bağımsız gruplar t testi yapılmıştır.

Tablo 20. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ Sontest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Deney	23	4,366	,428	,089	6,645	,000
Kontrol	20	2,810	1,027	,229		

Tablo 20 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinden almış oldukları puanların sontest verilerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan bağımsız t testi sonucunda ise, deney grubunda sontest puan ortalaması $\bar{X}=4,366$, kontrol grubunda sontest puan ortalaması $\bar{X}=2,810$ olduğu görülmektedir. “p” değerinin ise anlamlılık düzeyi olan 0,05’ten küçük olduğu görülmektedir. Bu sonuç istatistiksel olarak deney grubu ile kontrol

grubunun sontest puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılığın olduğunu göstermektedir.

Deney grubunun öntest ve sontest ortalamalarının karşılaştırılması için bağımlı t testi kullanılmıştır.

Tablo 21. Deney Grubu Öğrencilerinin, Öntest/Sontest Puan Ortalamaları Arasında Anlamlılık Düzeyini Gösterir Bağımlı Gruplar İçin t testi Tablosu

Deney Grubu	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Öntest-Sontest	-1,260	1,320	22	-4,579	,000

Tablo 21’de görüldüğü gibi serbestlik derecesi 22 olan, deney grubunun öntest ve sontestlerinin karşılaştırılması sonucunda iki test arasındaki ortalama farkı ifade eden \bar{X} değeri -1,260 olarak tespit edilmiştir. Alfa düzeyi ise ,000 olarak 0,01’in altında çıkmıştır. Bu değerler, deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında deney grubu sontest lehine, anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir.

Kontrol grubunun öntest ve sontest puan ortalamaları karşılaştırılırken bağımlı gruplar içi t testi kullanılmıştır.

Tablo 22. Kontrol Grubu Öğrencilerinin, Öntest/Sontest Puan Ortalamaları Arasında Anlamlılık Düzeyini Gösterir Bağımlı Gruplar İçin t testi Tablosu

Kontrol Grubu	\bar{X}	Ss	Sd	t	p
Öntest-Sontest	,239	1,645	19	,650	,523

Tablo 22’de görüldüğü gibi serbestlik derecesi 19 olan, kontrol grubunun öntest ve sontestlerinin karşılaştırılması sonucunda iki test arasındaki ortalama farkı ifade eden \bar{X} değeri ,239 olarak tespit edilmiştir. Alfa düzeyi ise ,523 olarak 0,01’in üstünde çıkmıştır. Bu değerler, kontrol grubunun, öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir.

Deney ve kontrol grubunun öntest puan ortalamalarının, ölçme aracındaki alt boyutlardan ilki olan “Paylaşımçı olmak” değeri ile ilgili karşılaştırma yapılırken bağımsız gruplar için t testi kullanılmıştır.

Tablo 23. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün “Paylaşımçı Olmak” Boyutunun Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Deney	23	3,109	1,220	,254	-,186	,853
Kontrol	20	3,175	1,055	,236		

Tablo 23 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinin, 1. Faktörü ve alt botu olan “Paylaşımçı Olmak” boyutundan almış oldukları puanların öntest verilerine göre, farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile bağımsız t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ise, deney grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=3,109$, kontrol grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=3,175$ olduğu görülmektedir. “p” değerinin ise anlamlılık düzeyi olan 0,05'ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, istatistiksel olarak deney grubu ile kontrol grubunun, ölçme aracındaki paylaşımçı olmak boyutunun öntest puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir.

Deney ve kontrol grubunun öntest puan ortalamalarının, ölçme aracındaki alt boyutlardan ikincisi olan “Sorumluluk” değeri ile ilgili karşılaştırma yapılırken bağımsız gruplar için t testi kullanılmıştır.

Tablo 24. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün “Sorumluluk” Boyutunun Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
------	---	-----------	----	----	---	---

Deney	23	3,039	1,223	,255	,336	,739
Kontrol	20	2,916	1,170	,261		

Tablo 24 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinin, 2. Faktörü ve alt botu olan “Sorumluluk” boyutundan almış oldukları puanların öntest verilerine göre, farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile bağımsız t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ise, deney grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=3,039$, kontrol grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=2,916$ olduğu görülmektedir. “p” değerinin ise anlamlılık düzeyi olan 0,05’ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, istatistiksel olarak deney grubu ile kontrol grubunun, ölçme aracındaki sorumluluk boyutunun öntest puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir.

Deney ve kontrol grubunun öntest ortalamalarının ölçme aracındaki alt boyutlardan üçüncüsü olan “Hoşgörü-Duyarlılık” değeri ile ilgili karşılaştırma yapılırken bağımsız gruplar için t testi kullanılmıştır.

Tablo 25. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ’nün “Hoşgörü-Duyarlılık” Boyutunun Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Deney	23	3,183	1,324	,276	,437	,664
Kontrol	20	3,014	1,182	,264		

Tablo 25 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinin, 3. Faktörü ve alt botu olan “Hoşgörü-Duyarlılık” boyutundan almış oldukları puanların öntest verilerine göre, farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile bağımsız t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ise, deney grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=3,183$, kontrol grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=3,014$ olduğu

görülmektedir. “p” değerinin ise anlamlılık düzeyi olan 0,05’ten büyük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, istatistiksel olarak deney grubu ile kontrol grubunun, ölçme aracındaki hoşgörü-duyarlılık boyutunun öntest puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir.

Deney ve kontrol grubunun sontest ortalamalarının ölçme aracındaki alt boyutlardan ilki olan “Paylaşımçı olmak” değeri ile ilgili karşılaştırma yapılırken bağımsız guplar için t testi kullanılmıştır.

Tablo 26. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ’nün “Paylaşımçı Olmak” Boyutunun Sontest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Deney	23	4,321	,445	,092	6,118	,000
Kontrol	20	2,800	1,094	,244		

Tablo 26 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinin, 1. Faktörü ve alt botu olan “Paylaşımçı Olmak” boyutundan almış oldukları puanların sontest verilerine göre, farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile bağımsız t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ise, deney grubunda sontest puan ortalaması $\bar{X}=4,321$, kontrol grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=2,800$ olduğu görülmektedir. “p” değerinin ise anlamlılık düzeyi olan 0,05’ten küçük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, istatistiksel olarak deney grubu ile kontrol grubunun, ölçme aracındaki paylaşımçı olmak boyutunun sontest puanları arasında, deney grubu lehine anlamlı bir farklılığın olduğunu göstermektedir.

Deney ve kontrol grubunun sontest puan ortalamalarının, ölçme aracındaki alt boyutlardan ikincisi olan “Sorumluluk” değeri ile ilgili karşılaştırma yapılırken bağımsız gruplar için t testi kullanılmıştır.

Tablo 27. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün "Sorumluluk" Boyutunun Sontest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Deney	23	4,359	,575	,119	5,813	,000
Kontrol	20	2,866	1,067	,238		

Tablo 27 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinin, 2. Faktörü ve alt botu olan "Sorumluluk" boyutundan almış oldukları puanların sontest verilerine göre, farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile bağımsız t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ise, deney grubunda sontest puan ortalaması $\bar{X}=4,359$, kontrol grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=2,866$ olduğu görülmektedir. "p" değerinin ise anlamlılık düzeyi olan 0,05'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, istatistiksel olarak deney grubu ile kontrol grubunun, ölçme aracındaki sorumluluk boyutunun sontest puanları arasında, deney grubunun lehine anlamlı bir farklılığın olduğunu göstermektedir.

Deney ve kontrol grubunun sontest puan ortalamalarının, ölçme aracındaki alt boyutlardan üçüncüsü olan "Hoşgörü-Duyarlılık" değeri ile ilgili karşılaştırma yapılırken bağımsız gruplar için t testi kullanılmıştır.

Tablo 28. Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin MÖDAÖ'nün "Hoşgörü-Duyarlılık" Boyutunun Sontest Puanlarına İlişkin Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Deney	23	4,449	,475	,099	6,942	,000
Kontrol	20	2,766	1,046	,233		

Tablo 28 incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının müzik öğretiminde değer algısı ölçeğinin, 3. Faktörü ve alt botu olan “Hoşgörü-Duyarlılık” boyutundan almış oldukları puanların sontest verilerine göre, farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile bağımsız t testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ise, deney grubunda sontest puan ortalaması $\bar{X}=4,449$, kontrol grubunda öntest puan ortalaması $\bar{X}=2,766$ olduğu görülmektedir. “p” değerinin ise anlamlılık düzeyi olan 0,05’ten küçük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, istatistiksel olarak deney grubu ile kontrol grubunun, ölçme aracındaki hoşgörü-duyarlılık boyutunun sontest puanları arasında, deney grubunun lehine anlamlı bir farklılığın olduğunu göstermektedir.

5. BÖLÜM: TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular tartışılmıştır. Nicel bölümde bulguların tartışılması ve yorumlanması denencelerin sırasına uygun olarak yapılmıştır.

5.1. Araştırmanın Nitel Sonuçlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

Yapılan bu çalışmada, ilkokul ve ortaokul müzik dersi kitabında toplam 187 adet şarkı sözü incelenmiştir. İncelenen şarkıların sözlerinde yer alan değer vurguları şu şekildedir:

Aile birliğine önem verme değeri 5 yerde, bağımsız ve özgür düşünebilme 10 yerde, cesaret-liderlik 30 yerde, çalışkanlık 12 yerde, doğruluk-dürüstlük 5 yerde, dostluk 18 yerde, empati 1 yerde, estetik duyguların geliştirilmesi 32 yerde, fedakarlık 11 yerde, hoşgörü-duyarlılık 5 yerde, iyilik yapmak 1 yerde, iyimserlik 14 yerde, kültürel mirasa sahip çıkma 3 yerde, özgüven 4 yerde, paylaşımcı olmak 1 yerde, saygı 7 yerde, sevgi 144 yerde, sorumluluk 18 yerde, şefkat-merhamet 10 yerde, temizlik 5 yerde, vatanseverlik 60 yerde, yardımlaşma-dayanışma da 6 yerde vurgulanmıştır. Toplamda 187 adet şarkı sözü içerisinde 402 adet değer vurgusuna rastlanmıştır. Adil olma, alçakgönüllülük, misafirperverlik, nazik olmak ve selamlaşma değerlerine yer verilmediği, sözler içerisinde vurgulanmadığı görülmüştür.

Müzik eğitimi alanında ders kitaplarının veya kitaplardaki şarkıların değerler bakımından incelenmesine yönelik yerli veya yabancı yayınlara, kaynaklara ulaşılamamıştır. Bu çalışmaya en yakın olan, şarkı sözlerindeki değer vurgularının incelendiği bir çalışma, Kova (2014) tarafından yapılmıştır. Kova çalışmasında, TRT repertuarında bulunan 74 deyiş ve 31 semah içerisinde on deyiş ve sekiz semahın söz öğelerini değerler eğitimi açısından incelemeye çalışmıştır. Kova, çalışmasında hemen hemen tüm eserlerin Allah'a olan inanç, sevgi, bağlılık, teslimiyet, vefa, dostluk, dürüstlük ve tevazu değerlerini vurguladığını belirtmiştir. Ayrıca eğitim sistemimiz içerisinde değerlerin, halk ozanlarının dizeleriyle öğrencilerimize kazandırılması gerektiği yönünde tavsiyelerde bulunmuştur.

Yapılan bu çalışmada da genel tablo içerisinde, değerler eğitimi yönergesinde bulunan değerlerin birçoğunun, müzik öğretimi kitaplarında vurgulanma oranlarının

olumlu düzeyde değerlendirilemeyeceği kanısına varılmıştır. Birçok değer, 8 yıllık eğitim süreci içerisinde alınan müzik eğitiminde birkaç kere vurgulanmıştır. Bazı değerlere ise hiç yer verilmemiştir. Olumlu seviyede değerlendirilebilecek olan değerler, sevgi, vatanseverlik ve estetik duyguların geliştirilmesidir.

5.2. Araştırmanın Nicel Sonuçlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

Denence 1.0. ve 1.1.'e göre müzik öğretiminde değerler eğitimi programının deney grubu öğrencilerinin MÖDAÖ son test puan ortalamalarının artması beklenmektedir. Verilen eğitim sonunda, denence 1.0'ı sınamak amacıyla Bağımsız gruplar t testi yapılmış, deney grubu MÖDAÖ son test puan ortalamalarının kontrol grubu MÖDAÖ son test puan ortalamalarından yüksek olduğu ve aralarındaki farkın 0.05 düzeyinde anlamlı olduğu bulunmuştur ($p = ,000$).

Denence 1.1.'i sınamak için de Bağımlı gruplar t testi yapılmış, deney grubu MÖDAÖ son test puan ortalamalarının, deney grubu öntest puan ortalamalarından yüksek olduğu ve aralarındaki farkın 0.05 düzeyinde anlamlı olduğu bulunmuştur ($p = ,000$).

Denence 1.2.'ye göre müzik öğretiminde değerler eğitimi programının kontrol grubu öğrencilerinin MÖDAÖ öntest puan ortalamaları ile son test puan ortalamaları arasında herhangi bir artış beklenmemektedir. Verilen eğitim sonunda, denence 1.2'yi sınamak amacıyla Bağımlı gruplar t testi yapılmış, kontrol grubu öğrencilerinin MÖDAÖ öntest puan ortalamaları ile son test puan ortalamaları arasında herhangi bir artışın olmadığı görülmüştür ($p = ,523$).

Denence 2.0.'a göre MÖDAÖ'nün "paylaşımçı olmak" boyutu açısından, deney grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları arasında herhangi bir artış beklenmemektedir. Süreç sonunda, denence 2.0'ı sınamak amacıyla Bağımsız gruplar t testi yapılmış, MÖDAÖ'nün "paylaşımçı olmak" boyutu açısından deney grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları arasında herhangi bir artışın olmadığı görülmüştür ($p = ,853$).

Denence 2.1.'e göre MÖDAÖ'nün "sorumluluk" boyutu açısından, deney grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları arasında herhangi bir artış beklenmemektedir. Eğitim sonunda, denence 2.1.'i sınamak amacıyla Bağımsız gruplar t testi yapılmış, MÖDAÖ'nün "sorumluluk" boyutu açısından deney grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları arasında herhangi bir artışın olmadığı görülmüştür ($p=,739$).

Denence 2.2.'ye göre MÖDAÖ'nün "hoşgörü-duyarlılık" boyutu açısından, deney grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları arasında herhangi bir artış beklenmemektedir. Eğitim sonunda, denence 2.2.'yi sınamak amacıyla Bağımsız gruplar t testi yapılmış, MÖDAÖ'nün "hoşgörü-duyarlılık" boyutu açısından deney grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamaları arasında herhangi bir artışın olmadığı görülmüştür ($p=,664$).

Denence 2.3.'e göre MÖDAÖ'nün "paylaşımçı olmak" boyutu açısından, deney grubu öğrencilerinin sontest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin sontest puan ortalamaları arasında artış beklenmektedir. Verilen eğitim sonunda, denence 2.3.'ü sınamak amacıyla Bağımsız gruplar t testi yapılmış, MÖDAÖ'nün "paylaşımçı olmak" boyutu açısından deney grubu öğrencilerinin sontest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin sontest puan ortalamaları arasında, deney grubu lehine artışın meydana geldiği görülmüştür ($p=,000$).

Denence 2.4.'e göre MÖDAÖ'nün "sorumluluk" boyutu açısından, deney grubu öğrencilerinin sontest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin sontest puan ortalamaları arasında artış beklenmektedir. Verilen eğitim sonunda, denence 2.4.'ü sınamak amacıyla Bağımsız gruplar t testi yapılmış, MÖDAÖ'nün "sorumluluk" boyutu açısından deney grubu öğrencilerinin sontest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin sontest puan ortalamaları arasında deney grubu lehine artışın meydana geldiği görülmüştür ($p=,000$).

Denence 2.5.'e göre MÖDAÖ'nün "hoşgörü-duyarlılık" boyutu açısından, deney grubu öğrencilerinin sontest puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin sontest

puan ortalamaları arasında artış beklenmektedir. Eğitim sonunda, denence 2.5.'i sınamak amacıyla Bağımsız gruplar t testi yapılmış, MÖDAÖ'nün "hoşgörü-duyarlılık" boyutu açısından deney grubu öğrencilerinin son test puan ortalamaları ile kontrol grubu öğrencilerinin son test puan ortalamaları arasında deney grubu lehine artışın meydana geldiği tespit edilmiştir ($p=,000$).

Çalışmaya yakınlığı anlamında, Dekaney ve Robinson (2014) çalışmalarında müzik eğitimi ve kültür oluşumu, kimlik kazanımı adına deneysel bir çalışma yapmışlardır. Kırk öğrenciye uygulanan ölçme aracında müzikle ilgili sorulara, kültürel arka plan, okul ortamı, onların okul ve toplum içinde müziğe katılımları ve nasıl müzik seçimleri yaptıkları, kimliklerini ifade etme gibi etkenlere verdikleri cevaplar analiz edilmeye çalışılmıştır. Sonuçlara göre okul A'daki öğrenciler, daha anlamlı bir şekilde müzik, kültür ve kimlik algılarını ortaya koymuştur. Araştırmada, katılımcıların dinledikleri müzik türlerinin, kültürel oluşumlarını etkilemesi adına varılan sonuçlar, çalışmanın sonuçları ile uyum göstermektedir.

Harper (1954) çalışmasında, gün içerisinde duyduğumuz, dinlediğimiz, öğrendiğimiz her müziğin değerleri biçimlendirmede, ahlaki ve manevi değerlerin oluşumunda etkili olduğunu vurgulamıştır. Stone (1957) ise, yapmış olduğu çalışmasında, şarkıların toplumsal yapılarıdaki değer oluşumu ve kazanımına da etki ettiğini vurgulamıştır. Walker (2007) da hazırlanmış olduğu kitabında, popüler müziğin ulusal ve kültürel kimlik kazanımında müziğin sihirli bir etken olduğunu dile getirmiştir. Bu çalışmalar da, ulaşılan sonuçlar açısından, şarkıların değer algılarını etkilemesi yönündeki görüşleri destekler niteliktedir.

Değerler eğitimi programı kapsamında, değerler eğitimi etkinlik şarkıları ile gerçekleştirilen etkinliklerde, uygulanan program ve etkinlik şarkılarının öğrencilerin değer algıları üzerinde olumlu neticeleri olduğu tespit edilmiştir. Değerler eğitimi ile ilgili çalışmalar, günümüzde birçok alanda yapılmasına karşın müzik eğitimi alanında tatmin edecek düzeyde değildir.

6. BÖLÜM: SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin, genel sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda;

İlkokul ve ortaokul müzik dersi kitabındaki toplam 187 adet şarkı sözü incelenmiş, bunların içerisinde, 144 defa işlenen “Sevgi” değeri en çok işlenen değer olduğu, ikinci olarak, “Vatanseverlik” değerinin 60 yerde işlendiği ve üçüncü olarak ta “Estetik Duyguların Geliştirilmesi” değerlerinin 32 yerde işlendiği görülmüştür. En az ise 1 defa işlenen “İyilik Yapmak”, “Empati” ve “Paylaşımçı Olmak” değerleri olmuştur. Toplamda 402 adet değer vurgusunun yapıldığı belirlenmiştir. İlkokul ve ortaokul müzik dersi kitabındaki şarkıların sözlerinde, “Adil Olma”, “Selamlaşma”, “Alçakgönüllülük”, “Misafirperverlik” ve “Nazik Olmak” değerlerine de hiç yer verilmediği, sözlerde işlenmediği belirlenmiştir.

Çalışmanın nicel kısmındaki denencelere ait olan sonuçlar ise şu şekildedir:

Deney grubu sontest ve kontrol grubu sontest puan ortalamaları arasında, deney grubu sontest lehine anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

Deney grubunun, öntest ve sontest puan ortalamaları arasında sontest lehine anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

Kontrol grubunun, öntest ve sontest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılığa rastlanmamıştır.

Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Paylaşımçı Olmak” boyutu açısından, deney grubu öntest ve kontrol grubu öntest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmemiştir.

Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Sorumluluk” boyutu açısından, deney grubu öntest ve kontrol grubu öntest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmemiştir.

Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Hoşgörü-Duyarlılık” boyutu açısından, deney grubu öntest ve kontrol grubu öntest puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmemiştir.

Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Paylaşımçı Olmak” boyutu açısından, deney grubu sontest ve kontrol grubu sontest puan ortalamaları arasında, deney grubu sontest lehine anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur.

Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Sorumluluk” boyutu açısından, deney grubu sontest ve kontrol grubu sontest puan ortalamaları arasında, deney grubu sontest lehine anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur.

Ölçme aracının alt boyutlarından olan “Hoşgörü-Duyarlılık” boyutu açısından, deney grubu sontest ve kontrol grubu sontest puan ortalamaları arasında, deney grubu sontest lehine anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlar ve denencelerine yönelik elde edilen sonuçlara göre, müzik öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki şarkıların, MEB’nin değerler eğitimi yönergesinde bulunan değerlerin birçoğunu olumlu düzeyde yansıtmadığı ve vurgulamadığı belirlenmiştir. Ayrıca müzik eğitimi programındaki “Temel beceriler ve değerler” bölümündeki kazanılması beklenen değerlerin yetersiz olduğu görülmüştür. Yine bu çalışma kapsamında hazırlanan ve uygulaması yapılan müzik öğretiminde değerler eğitimi programının ve etkinlik şarkılarının, birçok değerle ilgili algıları olumlu seviyede etkilediği görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında şu öneriler geliştirilebilir;

1. Müzik eğitimi programı hazırlanırken, genel amaçlar ve değer kazanımı ile ilgili boyutların hazırlanmasında, MEB’in değerler eğitimi yönergesindeki değerlerin tamamı 27 başlık altında programa eklenerek, programın tüm alt boyutları tekrar değer kazanımı hedefinde yeniden düzenlenebilir.

2. İlkokul ve ortaokul müzik dersi kitapları hazırlanırken, etkinlik şarkılarının sayısı artırılarak, sözlerinin değer kazanımı boyutunda hazırlanmasına dikkat edilebilir. Yapılan analizler sonucunda ilk ve ortaokullardaki müzik kitaplarında yer almayan veya yeterli düzeyde olmayan değerlerle ilgili etkinlik şarkıları eklenebilir.

3. İlk ve ortaokullarda kullanılmak üzere, öğrenci ders kitaplarının yanı sıra, “müzik öğretiminde değerler eğitimi programı” kapsamında değerler eğitimi etkinlik şarkıları kitapları hazırlanabilir, yardımcı kitap olarak kullanılması sağlanarak, öğrencilerin şarkılar vasıtası ile değerlerin günlük hayatlarına yansıtılmaları sağlanabilir.

4. Müzik öğretmeni yetiştiren eğitim kurumlarındaki lisans düzeyinde eğitim alan müzik öğretmeni adaylarının müfredatına, değerler eğitimi ile ilgili dersler konulabilir. Ayrıca lisans düzeyinde “Eğitim Müziği Besteleme” derslerinin içerikleri, değer kazanımına, kazandırılmasına yönelik olarak düzenlenebilir.

5. Müzik ders saatleri 2 saate çıkartılabilir. Bunun sebebi, şuan itibari ile ilkökul, ortaokul ve liselerde 40’ olan ders saatlerinin 10 veya 15 dakikası, sınıf kontrolü ve araç-gereç hazırlıklarında kaybolmaktadır. Müzik dersinin müfredatındaki haftalık ünitelerde yer alan teorik bilgilerin, o üniteye ait etkinliklerin ve şarkı etkinliklerinin gerçekleştirilebilmesini, dinleme, söyleme, çalma, müziksel algı ve bilgilenme, müzik kültürü ve müzikte yaratıcılık öğrenme alanlarında, 1 ders saati içerisinde gerçekleşmesi ihtimali düşüktür. Sadece bir şarkı etkinliğinin gerçekleşebilmesi için en az 30 dakikaya ihtiyaç vardır. Sözlerinin okunması, melodisinin dinletilmesi, öğrencilere kısım kısım öğretilerek tekrar ettirilmesi açısından zamana ihtiyaç duyulmaktadır. Amacına hizmet eder niteliklerde düzenlenmez ise hiçbir fayda sağlamayacaktır. 2 saate çıkarılması durumunda, ilk ders saatinde bilişsel düzeydeki kazanımlar olan teorik bilgilerin yer aldığı öğretim etkinlikleri gerçekleştirilebilir. İkinci ders saatinde ise duyuşsal ve devinişsel kazanımlara yönelik etkinlikler ve şarkı öğretimi etkinlikleri gerçekleştirilebilir.

6. Müzik öğretmenleri derslerde, çalışmada alana hizmet etmesi adına geliştirilen ölçme aracı veya o niteliklerde ölçekler kullanarak, öğrenci değer algılarını belirlemeye yönelik yeni etkinlikler tasarlayıp sürece dâhil edebilir.

7. Değer arzedenden çeşitli davranışlar okul yönetimleri tarafından ödüllendirilerek vurgulanabilir, dikkat çekici bir durum haline getirilebilir.

8. Müzik ğretmenleri, derslerinde uyguladıkları etkinliklerde, şarkı ğretiminde, söz içeriğinde bulunan değer vurgularını belirgin bir biçimde tekrarlayabilir.

9. MEB, Kültür Bakanlığı ve TRT gibi eğitim ve kültür sanat misyonuna sahip kurumlar, düzenleyeceği çeşitli yarışmalarla değerlerimizi ne çıkaracak program ve repertuvar oluşumuna katkı sağlayabilir.

10. Müzik ğretiminde değerler eğitimi ile ilgili akademik çalışmaların sayısı arttırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akan, N. (2012). *Platon'da müzik*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Aksu, C. (2007). *İlköğretim 8. sınıf müzik programının hedeflerine ulaşma düzeyinin değerlendirilmesi*. Atatürk Üniversitesi: Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Aktepe, V. (2010). *İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde yardımseverlik değerinin etkinlik temelli öğretimi ve öğrencilerin tutumlarına etkisi*. Gazi Üniversitesi: Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Akyol, Ş. (2010). *İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan sevgi temasının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Arslan, A. (2005). Türkiye’de medya-toplum ilişkisi ve medyanın profesyonellik etiği üzerine sosyolojik bir değerlendirme. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, ISSN:1694 – 528X, 5, 1-13.
- Arslan, Z., Yaşar, F. (2014). Yükselen “değer” kavramı üzerine eleştirel bir yaklaşım. Y. S. Zavalı (Ed). *Değerler eğitimi*, 7-13. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Aydın, A. (2009). İnanma ihtiyacı ve dinî ritüellerin psikolojik değeri. *Din bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, IX, 3, 87-99.
- Aydın, M. Z. (2011). *Aile ve çocuk eğitiminde öncelikli ilkeler*. [Çevrim-içi: <http://www.mehmetzekiaydin.com/alimalarim/2011-15.pdf>], Erişim Tarihi: 27 Nisan 2015].
- Aydın, Z., Gürler, Ş. (2014). *Okulda değerler eğitimi-yöntemler, etkinlikler, kaynaklar*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bağcı, E. (2013). *Çocuk edebiyatı ürünleriyle çocuklar için yazılmış eserlerin değerler eğitimi bağlamında karşılaştırılması*. Celal Bayar Üniversitesi: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Balcı, M. (2014). *Değerleri yaşa(t)mak*. İstanbul: Ensar Neşriyat.

- Barahate, Y. (2014). Role of a teacher in imparting value-education. *IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS)* e-ISSN: 2279-0837, 13-15.
- Barış, D. ve Ece, A. (2007). Cumhuriyet'ten günümüze toplumsal kültürel değişim sürecinde müzik ve müzik eğitimi. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, 10-15 Eylül 2007, Ankara, Türkiye.
- Barrett, O. ve Braham, P. (1995). *Media, knowledge and power*. London: USA. Routledge.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bilgiç, E. ve Sadıkov, E. (1994). Gürültü ve titreşim. *Ulusal Metroloji Enstitüsü, Fizik Grubu, Akustik ve Titreşim Laboratuvarı*. Ankara: Tübitak Laboratuvar Yayınları.
- Bircan, H. ve Kalın, Y. (2014). Felsefede değer, değerler ve erdemler. B. Dilmaç ve H. H. Bircan(Ed). *Değerler ve değerler psikolojisi*, 31-61. Ankara: Pegem Akademi.
- Bond, V ve Koops, L. (2014). Together through transitions: a narrative inquiry of emergent identity as music teacher educators, *Journal of Music Teacher Education*, 24-1, 38-50.
- Cihan, N. (2014). Okullarda değerler eğitimi ve türkiye'deki uygulamaya bir bakış. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9-2, 429-436.
- Coşkuner, İ. (1957). *İlk öğretmen okullarında müzik*. İstanbul: Maarif Basımevi.
- Çağatay, Ş. (2009). *Öğretmen görüşlerine göre karakter eğitiminde ve karakter gelişiminde okulun rolü*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Çelik, M. ve Şendağ, B. (2014). A. Albuz(Ed). *İlköğretim müzik 6 öğrenci çalışma kitabı*. Ankara: MEB.
- Çelik, M. ve Şendağ, B. (2014). A. Albuz(Ed). *İlköğretim müzik 7 öğrenci çalışma kitabı*. Ankara: MEB.
- Çelik, M. ve Şendağ, B. (2014). A. Albuz(Ed). *İlköğretim müzik 8 öğrenci çalışma kitabı*. Ankara: MEB.
- Çevik, S. (2013). *Koro eğitimi ve yönetimi*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

- Çilingir, V. (1990). *Eğitim yüksek okulları ve ilkokul öğretmenleri için ünitelerle açıklamalı müzik eğitimi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Çokluk, Ö. Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik. tek ve çok değişkenli dağılımlar için sayıtların analizi, lojistik regresyon analizi, diskriminant regresyon analizi, küme analizi, açımlayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi, yol analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dekaney, E. ve Robinson, N. (2014). A comparison of urban high school students' perception of music, culture, and identity, *Journal of Music Teacher Education*, 24-1, 89-102.
- Demircioğlu, İ. ve Tokdemir, M. (2008). Değerlerin oluşturulma sürecinde tarih eğitimi: amaç, işlev ve içerik. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(15), 69-88.
- Dilmaç, B. (2007). *Bir grup fen lisesi öğrencisine verilen insani değerler eğitiminin insani değerler eğitimi ölçeği ile sınanması*. Selçuk Üniversitesi: Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Dilmaç, B. (2012). *İnsanca değerler eğitimi*. Ankara. Pegem Akademi.
- Ekşi, H. ve Katılmış, A. (2014). *Karakter eğitimi el kitabı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Güngör, E.(2000). *Değerler psikolojisi üzerinde araştırmalar ahlâk psikolojisi, ahlâkî değerler ve ahlâkî gelişme*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Harper, E. (1954). Moral and spiritual values in music education, *Music Educators Journal*, 40-6, 13-15+56-57.
- Henry, C. (2013). The philosophy of meaning and value. *ARPN Journal of Science and Technology*, 3-6, 593-597.
- Ho, W ve Law, W. (2004). Values, music and education in china, *Music Education Research*, 6, 2.
- Hökelekli, H. (2013). *Psikoloji, din ve eğitim yönüyle insani değerler*. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- İşcan, C. (2007). *İlköğretim düzeyinde değerler eğitimi programının etkililiği*. Hacettepe Üniversitesi: Yayımlanmamış Doktora Tezi.

- Jones, W. (1973). *A study of values in music education, 1950-1970*, University of the Pacific.
- Karababa, A. (2014). Değerler olgusu. B. Dilmaç ve H. H. Bircan(Ed). *Değerler ve değerler psikolojisi*, 1-20. Ankara: Pegem Akademi.
- Kartal, M. (2007). *Ses ve nefes teknikleri, sesin büyüüsü*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Kaya, M. (1997). Ailede anne-baba tutumlarının çocuğun kişilik ve benlik gelişimindeki rolü. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9, 193-204.
- Kaygısız, M. (1999). *Müzik tarihi, başlangıçtan günümüze müziğin evrimi*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Kenan, S. (2014). Modern eğitimin oluşum sürecinde değerler eğitimi nasıl zayıfladı? S. Zavalı (Ed). *Değerler Eğitimi*, 107-140. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Keskinoğlu, Ş. (2008). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerine uygulanan mesnevi temelli değerler eğitimi programının ahlaki olgunluğa ve saldırganlık eğilimine etkisi*. Yeditepe Üniversitesi: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kılıç, I. (2012). *Okul öncesinde müzik eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kırmızıbayrak, N. (2012). İlköğretim okullarında müzik ders programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi, Kars ili örneği. *Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 91-105.
- Koca, A. İ. (2009). *Üniversite öğrencilerinin değerleri ve bireysel özellikleri ile kariyer tercihleri arasındaki ilişki*. Çukurova Üniversitesi: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kolçak, O. (1998). *Ses eğitimi ve şarkı sanatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Kova, Ö. (2014). *Trt repertuarında bulunan deyiş ve semahların müzikal analizi ve değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Fırat Üniversitesi: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kuçuradi, İ. (2013). *İnsan ve değerleri*. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları.

- Kumbasar, E. (2011). *Muzaffer İzgü'nün romanlarının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Küçükbezcı, Y. (2014). Bilinçaltı mesaj gönderme teknikleri ve bilinaltı mesajların topluma etkileri. Y. S. Zavalı (Ed). *Değerler eğitimi*, 118-162. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Kyi, A. (1994). *A holistic and integrated approach to values education for human development*. Thailand, (2002). UNESCO Asia and Pacific Regional Bureau for Education.
- Law, W. ve Ho, W. (2004). Values education in Hong Kong school music education: A sociological critique, *British Journal of Educational Studies*, 52,1, 65-82.
- Law, W. ve Ho, W. (2009). Globalization, values education, and school music education in China, *Journal of Curriculum Studies*, 41,4, 501-520.
- Lee, O. (1945). Social values and the philosophy of law. *Va. L. Rev.* 32, 802.
- Leming, J. (1997). *Research and practice in character education: A Historical Perspective*. [Çevrim-içi: <http://www.bamaed.ua.edu/ELPTS/BEF681/Readings/CharacterEducation/3.pdf>], Erişim tarihi: 22 Nisan 2015.
- Lems, K. (1996). *For a song: Music across the ESL curriculum*. Chicago: IL
- McCarthy, M. (2000), Music matters: a philosophical foundation for a sociology of music education, *The Dallas Papers of the MayDay Group*, 144, 3-9.
- MEB, (2006). *Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim müzik dersi öğretim programı (1-8)*. Ankara: MEB.
- MEB, (2013). *2013-2014 eğitim öğretim yılı değerler eğitimi yıllık çalışma planı*. Ankara: MEB.
- Millington, N. (2011). Using songs effectively to teach english to young learners. *Language Education in Asia*, 2(1), 134-141.
- Özalp, N. (2000). *Türk musikisi tarihi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Özden, E. (2013). Osmanlı'nın musiki okulları. *Rast Müzikoloji Dergisi*, Cilt I, Sayı 2, 17-29.

- Özensel, E. (2003). Sosyolojik bir olgu olarak değer. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(3), 217-239.
- Özensel, E. (2014). Sosyoloji ve değer. B. Dilmaç ve H. H. Bircan (Ed.). *Değerler ve değerler psikolojisi*, 63-80. Ankara: Pegem Akademi.
- Öztürk, A. (2005). *Okul öncesi eğitimde müzik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Papageorgiou, P. ve Konstantina, K. (2015). Teaching multicultural music in elementary school: issues about what, when, and how to teach. *Hellenic Journal of Music, Education and Culture*, 5.1.
- Sağır, T. ve Karagöz, B. (2011). Değerler eğitiminde müzik eğitiminin yeri ve önemi. *Değerler Eğitimi Sempozyumu*, 26-28 Ekim 2011, Eskişehir. Türkiye.
- Say, A. (2003). *Müzik tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Schwartz. S. (1994). Are there universal aspects in the structure and contents of human values? *Journal of Social Issues*, Vol. 50, No. 4, 19-45.
- Schwartz. S. (2012). Basic human values: an overview. *Psychology and Culture*, 2(1).
- Selanik, C. (1996). *Müzik sanatının tarihsel serüveni*. Ankara: Doruk Yayıncılık.
- Söylemez, M.(2014). *Çağın sorunları karşısında modern eğitimin duyarsızlığı*. [Çevrim-içi : <http://www.haksozhaber.net/cagin-sorunlari-karsisinda-modern-egitimin-duyarsizligi-54301h.htm>], Erişim tarihi: 25 Nisan 2015.
- Stalhammar, B. (2000). The spaces of music and its foundation of values-music teaching and young people's own music experience, *International Journal of Music Education*, 1, 35-45.
- Stone, J. (1957). Mid-nineteenth-century American beliefs in the social values of music, *The Musical Quarterly*, 43-1, 38-49.
- Şentürk, N. (2001). Musiki muallimden günümüze müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 21(2), 135-142.

- Tabachnick, B. G ve Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics, fourth edition*, New York: Harper Collins Publishers.
- Tahiroğlu, M. (2014). Sosyal bilgiler dersinde değer eğitimi etkinlik örnekleri: ilkokul 4. sınıf. Turan ve K. Ulusoy(Ed.). *Farklı Yönleri İle değerler Eğitimi*, 339-366. Ankara: Pegem Akademi.
- Tarman, S. (2002). *Gazi Üniversitesi müzik eğitimi anabilim dalı giriş müzik yetenek sınavlarının geçerlik ve güvenirlilik yönünden incelenmesi ve değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Töremen, F. (2010). Eğitimle ilgili temel kavramlar. F. Töremen (Ed.). *Eğitim bilimine giriş*, 11-28. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Turgut, M. ve Diğ. (2010). M. Turgut(Ed.) *Türkiye’de Değerler Eğitimi Araştırması*. 21-22. Ankara: Manas Medya.
- Uçan, A. (1999). *İlköğretimde etkili öğretme ve öğrenme öğretmen el kitabı modül 9*. MEB.
- Ulusoy, K. ve Arslan, A.(2014). Değerli bir kavram olarak “değer ve değerler eğitimi”. R. Turan ve K. Ulusoy(Ed.). *Farklı yönleri ile değerler eğitimi*, 1-13. Ankara: Pegem Akademi.
- Walker, R. (2007). *Music education: cultural values, social change and innovation*, USA: Charler C. Thomas.
- Veugelers, W. (2000). Different ways of teaching values. *educational review*, 52:1, 37-46.
- Yaman, E. (2012). *Değerler eğitimi, eğitimde yeni ufuklar*. Ankara: Akçay Basım Yayım.
- Yaşar, N(2014). M. Akpınar(Ed). *İlköğretim müzik 1 öğrenci çalışma kitabı*. Ankara: MEB.
- Yaşar, N(2014). M. Akpınar(Ed). *İlköğretim müzik 2 öğrenci çalışma kitabı*. Ankara: MEB.

- Yaşar, N(2014). M. Akpınar(Ed). *İlköğretim müzik 3 öğrenci çalışma kitabı*. Ankara: MEB.
- Yaşar, N. Ve Diğ. (2014). M. Akpınar(Ed). *İlköğretim müzik 4 öğrenci çalışma kitabı*. Ankara: MEB.
- Yaşar, N. ve Diğ. (2014). M. Akpınar(Ed). *İlköğretim müzik 5 öğrenci çalışma kitabı*. Ankara: MEB.
- Yayla, A.(2005). Eğitim kavramının etik açıdan analizi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Dergisi*, 2-1, 51-62.
- Yazıcı, K. (2014). Medya ve değerler. R. Turan ve K. Ulusoy(Ed). *Farklı yönleriyle değerler eğitimi*, 141-190. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde müzik öğretimi birinci kademe*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2014). *Değerler eğitimi ve okul etkinlikleri*. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Yükrük, S. (2004). Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulamasında sınıf ortamında seslerini kullanma becerileri. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, 7-10 Nisan 2004, Isparta, Türkiye.
- Yüksel, M. (2002). Modernleşme bağlamında hukuk ve etik ilişkisine sosyolojik bir bakış. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. 57-1, 178-195.
- [Çevrim içi : http://www.vh1savethemusic.org/sites/default/files/BenefitsofMusicEd%20%281%29_1.pdf. The Benefits of Music.], Erişim Tarihi: 20 Nisan 2015
- [Çevrim-içi : <http://www.psikoyorum.tv/insani-degerler-ve-pozitif-psikoloji-paneli-3001.html>], Erişim Tarihi: 26 Nisan 2015

EKLER

EK 1: MÜZİK ÖĞRETİMİNDE DEĞER ALGISI ÖLÇEĞİ

MÜZİK ÖĞRETİMİNDE DEĞER ALGISI ÖLÇEĞİ

Değerli Ziya Gökalp Ortaokulu, 7. Sınıf öğrencileri;

Bu ölçme aracı, müzik öğretiminde değer kazanımını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Sizlerin görüşlerine ihtiyaç duyularak uygulanmasına karar verilmiştir. Araştırma kapsamında hazırlanan bu ölçekte sorulan soruların doğru veya yanlışlığı olmayıp, size en yakın hissettiğiniz şıkkın işaretlenmesi istenmektedir. Uygun olan cevabın karşısına "X" koymanız yeterlidir.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik(Kişisel Bilgiler) sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise, müzik dersinin değer kazanımına etkisine yönelik ifadeler bulunmaktadır.

Çalışmaya olan katkınızdan dolayı, şimdiden hepinize teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Okt. Sıtkı AKARSU
sitkiakarsu2003@hotmail.com

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz nedir? 1. () K 2. () E	Sınıfınız ve Şubeniz:.....
Babanızın öğrenim düzeyi nedir? 1. () Okur- yazar değil 2. () Okur-yazar veya ilkokul mezunu 3. () Ortaokul mezunu 4. () Lise veya dengi okul mezunu 5. () Üniversite veya yüksek okul mezunu	Annenizin öğrenim düzeyi nedir? 1. () Okur- yazar değil 2. () Okur-yazar veya ilkokul mezunu 3. () Ortaokul mezunu 4. () Lise veya dengi okul mezunu 5. () Üniversite veya yüksek okul mezunu
Babanızın mesleği nedir? 1. () İşçi 2. () Çiftçi 3. () Esnaf 4. () Memur-subay 5. () Serbest meslek	Annenizin mesleği nedir? 1. () Ev hanımı 2. () İşçi 3. () Esnaf 4. () Memur 5. () Serbest meslek
Ailenizin aylık ortalama geliri nedir? 1.() 300 ile 500 TL arası 2.() 500 ile 1000 TL arası 3.()1000 ile 1500 TL arası 4.() 1500 ile 2000 TL arası 5.()2000 ile 2500 TL arası 6.() 2500'den fazla	Kaç kardeşiniz? 1.() Tek Çocuğum 4.() 4 Kardeş 2.() 2 Kardeş 5.() 5 Kardeş 3.() 3 Kardeş 6.() 6 veya daha fazla

MÜZİK ÖĞRETİMİNDE DEĞER ALGISI ÖLÇEĞİ

İFADELER	Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Çok Az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
1- Müzik derslerindeki öğrendiğimiz şarkılar sayesinde hataları daha çabuk affediyorum.					
2- Müzik derslerindeki öğrendiğimiz şarkılar sayesinde arkadaşlarıma ve çevremdekilere hep paylaşma duygusunu vurgularım.					
3- Müzik derslerindeki öğrendiğimiz şarkılar sayesinde ailemle olan paylaşımım arttı.					
4- Müzik derslerindeki öğrendiğimiz şarkılar sayesinde ailemle olan paylaşımlarımız bütünlüğümüzü ve birliğimizi güçlendirdi.					
5- Müzik derslerindeki öğrendiğimiz şarkılar sayesinde paylaşımlarımızda doğruluğu daha çok benimsiyorum.					
6- Müzik derslerindeki paylaşımlarımız arkadaşlarıma güvenmemi sağladı.					
7- Müzik derslerindeki öğrendiğimiz şarkılar ile bütün aktivitelerde görevleri paylaşıyoruz.					
8- Müzik derslerindeki paylaşımlarımız bana sorumluluk bilincini kazandırdı.					

<i>İFADELER</i>	Tamamen Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Çok Az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
9- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde kendime karşı sorumluluklarımın farkına daha çok vardım.					
10- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde aileme karşı sorumluluklarımın farkına daha çok vardım.					
11- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde okuluma karşı sorumluluklarımın farkına daha çok vardım.					
12- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde çevreme karşı sorumluluklarımın farkına daha çok vardım.					
13- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde ülkeye karşı sorumluluklarımın farkına daha çok vardım.					
14- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde dünyaya karşı sorumluluklarımın farkına daha çok vardım.					
15- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde aldığım görevleri, çalışarak yerine getiriyorum.					
16- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde verilen görevleri yerine getirmede kendime güveniyorum					
17- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde kendimi daha rahat ifade edebiliyorum.					
18- Müzik derslerinde öğrendiğimiz şarkılar sayesinde toplum önünde daha rahat konuşabiliyorum.					
19- Müzik derslerindeki etkinlikler sayesinde insanların düşüncelerine karşı daha da hoşgörülü olduğumu düşünüyorum.					
20- Müzik derslerindeki etkinlikler sayesinde insanların yaptıklarına karşı daha da hoşgörülü olduğumu düşünüyorum.					

KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM.

EK 2: MÜZİK ÖĞRETİMİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ PROGRAMI

MÜZİK ÖĞRETİMİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ PROGRAMI

“MÜZİK ÖĞRETİMİNDE ETKİNLİK ŞARKILARI İLE
DEĞERLER EĞİTİMİ VE DEĞER KAZANIMI”

HAZIRLAYAN

Sıtkı AKARSU

DANIŞMAN

Doç. Dr. Serap YÜKRÜK

2015

İÇİNDEKİLER

MÜZİK ÖĞRETİMİ VE DEĞERLER EĞİTİMİ.....	162
ETKİNLİK 1	166
Değerler Eğitiminin Önemi ve Programın Tanıtılması.....	166
ETKİNLİK 2.....	170
Adil Olma Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	170
ETKİNLİK 3.....	174
Aile Birliğine Önem Verme Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	174
ETKİNLİK 4.....	178
Cesaret-Liderlik Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	178
ETKİNLİK 5.....	183
Çalışkanlık Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	183
ETKİNLİK 6.....	188
Doğruluk-Dürüstlük Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	188
ETKİNLİK 7	192
Hoşgörü-Duyarlılık Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	192
ETKİNLİK 8.....	196
İyimserlik Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	196
ETKİNLİK 9.....	200
Özgüven Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	200
ETKİNLİK 10.....	204
Paylaşımçı Olmak Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	204

ETKİNLİK 11.....	209
Sorumluluk Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı.....	209

MÜZİK ÖĞRETİMİ VE DEĞERLER EĞİTİMİ

İnsanlar hayatları boyunca, yaptıkları her hareket ve sergiledikleri her davranışta kazandıkları değerleri sergilerler. Davranış öncesinde karar mekanizmasını harekete geçiren bu değerler, bireylerin hayat görüşünü, inancını, bakış açısını, yetiştiği ortamı ve daha birçok unsuru yansıtmaktadır. Değerler kişilerin ömür tarlasında yetiştirmesi amacıyla sunulan birer tohum gibidir. Kişi hangisini beslerse, o değeri kazanır ve onunla anılan bir birey olur.

Toplumlar, insanlara olduğu kadar insanların sahip olduğu olumlu özelliklere de ihtiyaç duyarlar. Toplumların en küçük parçası ve çekirdeği olan ailelerin sahip olduğu nitelikler, zamanla o ailede yaşayan bireylere yansır ve toplum içerisinde kendisini göstermeye başlar. Yani toplumların sosyal yapıları, mevcut aile yapılarının yansımasıdır. Yaşanan toplumda adaletten bahsedebiliyor ve karşılaştığımız olaylarda adil davranılmasından endişe duymuyorsanız, o toplum ve ona paralel olarak da toplumu oluşturan aile yapısının, adil olma değerini önemseydiğini, yaşattığını, hem ailede hem de eğitimi kurumlarında bu değeri öğrettiğini söyleyebilirsiniz. Ama tam tersi yaşanan toplumda şiddet haberlerinden, bireylerin saldırgan tutumlarından, hak ve hukukun gözetilmemesinden, diğer görüş, inanç ve hayat tarzlarına saygı duyulmamasından bahsediliyorsa, işte o toplulukta da bazı değerlerin hem aile de hem de eğitim kurumlarında ihmal edildiğini söyleyebilirsiniz.

Her sağlıklı birey nerede olursa olsun huzur içerisinde olmayı arzu eder. Bu bir psikolojik ihtiyaçtır. Huzur ortamının sağlanabilmesi için de insanların birbirine saygılı, hoşgörülü, iyimser olması gerekmektedir. Bu değerlerin kazanılıp, huzur ortamlarının sağlanabilmesi adına özel ve resmi kuruluşlar gerekli çalışmalar yaparak önlemler alırlar. Bunların yanında ilgili alan ve disiplinindeki akademik çalışma ve yayınlar da aynı sorumluluğu üstlenmektedir. Bu çalışma kapsamında da değer kazanımına ve ahlaki olgunluk gelişimine katkı sağlamak amacıyla, ortaokul düzeyinde değerler eğitimi etkinlik şarkıları söz ve müzik olarak hazırlanmış, bu program dâhilinde 11 değer etkinliği olarak öğrencilere kazandırılmaya çalışılmıştır.

Değerler eğitimi etkinlik şarkıları, MEB değerler eğitimi yönergesinde 27 adet başlıktan, 10 tanesi seçilerek hazırlanmıştır. Bu şarkıların öğretiminde öğrencilere önce

dinletilmiş, sonrasında yamsılama, kulaktan öğrenme, yineleme yöntemleri kullanılmıştır.

Programda öğrencilerin ilgisini çekebilmek ve değer kazanımına odaklanmalarını sağlamak amacıyla, slayt ve video görüntüleri kullanılmıştır. Etkinliklerin işleniş süreci, detaylı olarak hazırlanmıştır. Programda sadece şarkı öğretimi etkinliği olduğu için, belirlenen 10 adet değer amaç ve hedef davranışlarında da ortak olan maddeler bulunmaktadır. Şarkı öğretimi bir grup etkinliği olduğu için, öğretim sürecindeki diyaloglar anlık detaylandırma şeklinde verilmemiştir. Ayrıca programın hazırlanmasında M. Şerif Keskinoglu'nun hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinden, Bülent Dilmaç'ın "İnsanca Değerler Eğitimi" isimli kitabından ve Müzik İlköğretim 6-7-8 Öğretmen Kılavuz Kitabı'ndan faydalanılmıştır.

Program hazırlanırken genel amaçların, hedeflerin ve hedef davranışların belirlenmesinde maddeler yazılırken basitten karmaşığa doğru bir gidişat takip edilmiştir. Uygulama sürecinin hazırlanmasında ise ders esnasında gerçekleşecek olan şarkı öğretimi etkinlikleri, haricen eğitsel etkinlik olarak tasarlanmış ve o şekilde sunulmuştur. Son olarak ölçme-değerlendirme aşamasında hedef davranışların kodlanması için Bloom taksonomisi kullanılmış, aynı tablo kullanılarak ölçme-değerlendirme soruları belirlenmiştir. Bu soruların cevaplarına paralel olarak değerlendirme yapılmıştır. Her etkinliğin sonunda ise yine değerlendirmenin daha sağlıklı yapılabilmesi adına performans ödevi olarak, değerlerle ilgili öykü kurgulaması çalışmaları verilmiştir.

Şarkıların oluşturulmasında, MEB değerler eğitimi yönergesindeki 27 adet başlıktan, bireysel ve toplumsal öneminin daha fazla olduğu düşünülen adil olma, aile birliğine önem verme, cesaret-liderlik, çalışkanlık, doğruluk-dürüstlük, hoşgörü, iyimserlik, özgüven, saygı ve sorumluluk değerleri tercih edilmiştir. Sözleri bu değeri içeren şarkılar oluşturulmuştur. Bu şarkılar öğrencilerin adil, saygılı, sorumluk sahibi, çalışkan, hoşgörülü, cesur ve pozitif bakış açısına sahip, yerinde eleştirel olabilecek kadar özgüven sahibi bireyler olmalarına yönelik hazırlanmıştır.

Amaçlar

1. Öğrencilere evrensel değerleri kavratmak.
2. Toplum bütünlüğünü ve sağlıklı iletişim becerilerini sağlayacak değerleri kazandırmak.
3. Öğrencilere, aldıkları her görevde, yaptıkları işleri hakkıyla yerine getirip sorumluluk bilincini kazandırmak.
4. Görev, paylaşım ve değerlendirme durumlarında, adil olabilmelerini sağlamak.
5. Karşılaşılan sorun ve problemlerin üstesinden nasıl gelebileceklerinin farkına varacak kadar cesur ve özgüveni yerinde bireyler olmalarını sağlamak.
6. Çevreden gelebilecek olan negatif etkinleri minimize edebilecek donanımı kazandırmak.
7. Öğrencilerin, ailenin önemini ve birliğini kavramalarını sağlamak.
8. Liderlik vasıflarından haberdar ederek, yetileri doğrultusunda o yönde kendilerini geliştirmelerini sağlamak.
9. Her zaman doğruluğa ve dürüstlüğe dikkat etmelerini sağlamak.
10. Etrafına ve çevresine karşı iyimser olup hoşgörülü davranan bireyler olmaları gerektiğini kavratmak.
11. Kendini ifade edebilen ve toplum karşısında görüşlerini savunabilen, özgüveni yerinde olan bireyler olmalarını sağlamak.
12. Arkadaşlarına, öğretmenlerine, ailesine, çevresine ve özellikle kendisine saygı duyan kişiler olmalarını sağlamak.

Çalışma Grubunun Seçimi ve İlkeleri

1. Değer kazanımının ölçülebilmesi adına yaş grubunun müsait olduğu düşünülen 13-14 yaş(7. sınıflar) grubu tercih edilmiştir.
2. Çalışmanın, mevsim şartlarının zorluğu düşünülerek, ulaşım açısından daha rahat yürütülebilmesi adına merkez okullardan biri tercih edilmiştir.
3. Ahlaki olgunluk düzeyleri düşük olan sınıflar, çalışma grubu olarak tercih edilmiştir.
4. Çalışma grupları, ahlaki olgunluk ölçeği ile öntest uygulaması sonucu belirlenmiştir.
5. Çalışma grubu ortaokul 7. sınıflardan oluşmaktadır.

Etkinlik Sayısı ve Süreleri

Çalışmada 11 etkinlik yapılacaktır. Bu etkinliklerin ilki tanıtım ve tanışma olup diğer 10 tanesi şarkıların öğretimi ve değer kazanımı ile ilgili olacaktır. Her çalışmanın yani etkinliğin süresi, 40 dakika olarak belirlenmiştir.

Etkinliklerde Kullanılacak Olan Yöntem ve Teknikler

Anlatım	Gösterip yaptırma
Soru-Cevap	Grup etkinlikleri
Yamsılama	Slayt gösterisi
Söyleme-Çalma	Drama

Uygulama

Çalışmanın yürütüleceği sınıflar öntest uygulaması ile belirlendikten sonra okul yönetimi ile kararlaştırılan tarih ve saatlerde, uygun görülen sınıfta etkinlikler yapılamaya başlanacaktır. Etkinliklerde sınıf oturma planı, slayt ve video görüntülerini sağlıklı izleyebilmeleri için değiştirilmeyecektir. Öncelikle etkinliğe ait olan değer hakkında bilgilendirme verilecek, daha sonra o değerler ilgili video ve slayt izletilecektir. Sonraki aşamada bulunan şarkı öğretiminde ise uygulayıcı şarkıları önce dinleterek, sonrasında sözlerini mısralar halinde kendisi tekrarlayıp öğrencilere öğretmeye çalışacaktır. Seçilen müzik türü ve sözlerin güncel olmasına dikkat edilmiştir. Değerlerin sadece öğretimi değil, kazanımı önemsenmektedir. Kazanılması istenen değerler çevre ile ilişkilendirilip, sürekli akıllarında kalması sağlanacaktır. Ayrıca öğrenilen şarkıları diğer şubelerdeki öğrencilerle paylaşılmaması adına deney grubu ile mutabık kalınmıştır.

ETKİNLİK 1

Değerler Eğitiminin Önemi ve Programın Tanıtılması

Değerler eğitimi etkinlik şarkıları öğretiminin gerçekleştirileceği ve ahlaki olgunluk gelişiminin olumlu etkilenmesi düşünülerek hazırlanan toplam 11 etkinlik kapsamında yapılacak olan çalışmanın bütün detayları, geçecek olan kavramlar ve açıklamaları, şarkılardaki kazanılması planlanan değerler, dersin işleniş şekli, bu kısımda sunulur. Ayrıca değerlendirme boyutları ve özellikle gerçekleştirilecek olan çalışmanın öğrencilerdeki yansımaları ve hayatlarını hangi yönde ve ne derecede etkileyeceği bu ilk etkinlikte belirtilmeli, öğrencilerin çalışma ile ilgili akıllarında hiçbir soru işareti bırakılmamalıdır.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- Değerlerin hayatımızdaki yeri ve önemini kavratmak.
- Toplumsal huzurun sağlanması adına değerlere ne derece ihtiyaç duyulduğunun farkına varabilmek.
- Değer kazanımını sağlayabilmek için farkındalık oluşturmak.
- Değerler eğitimi etkinlik şarkıları ile değer kazanımını sağlayabilmek.
- İletişim becerilerinde değerleri kullanabilmelerini sağlamak.
- Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak.
- Etkinlik şarkıları vasıtası ile bireysel ilişkilerini geliştirmelerini sağlamak.
- Etkinlik şarkıları vasıtası ile toplumsal ilişkilerini geliştirmelerini sağlamak.
- MEB'in değerler eğitimi yönergesindeki 27 adet değerden, çalışmanın yürütülmesinde tercih edilen 10 başlık altındaki değerlerin kazanımı ile ilgili öğrencileri güdüleyebilmek.
- Müzik öğretimi dersinde şarkı öğretiminin önemini kavrayabilmek.
- Değerler eğitimi etkinlik şarkılarını öğrenebilmek.
- İlgili değerlerin hayatın her alanında kullanılması gerektiğini kavrayabilmek.
- Etkinlik şarkıları vasıtası ile birlik, bütünlüğü sağlamak.

- Karşılaşılan olumsuzluklar karşısında, değer kazanımına bağlı olarak güçlü durabilmek.

Hedefler

- İnsani değerlerin önemini kavrayabilme.
- İnsanların birbiri ile ilişkilerinde değerlerin belirleyici bir unsur olduğunun farkına varabilme.
- Davranışların sergilenmesinde değerlerin örnek teşkil edeceğini kavrayabilme.
- Müzik derslerinde şarkı öğretiminin önemini kavrayabilme.
- Toplumsal yaşantı içerisinde değerlere her bireyin ihtiyaç duyduğunun farkına varabilme.
- Değer kazanımı adına hazırlanan etkinlik şarkılarını öğrenebilme.
- Etkinliklerde öğretilmeye çalışılan değerleri kazanabilme.
- Kişilik gelişimini sağlayabilme.
- Özgüven duygusunu kazanabilme.
- Özgüven duygusunu güçlendirebilme.
- Toplumsal ilişkilerini geliştirebilme.
- Aile kavramının önemini kavrayabilme.
- Bütün bireylere karşı saygılı davranabilme.
- Verilen kararlarda adil olabilme.

Hedef Davranışlar

- İnsani değerleri tanımlayabilmeleri.
- Değer kazanımının öneminden bahsedebilmeleri.
- Değerlerin yaşatılmaması durumunda, toplumsal ve bireysel hayatların ne derece etkileneceğini ifade edebilmeleri.
- Yapılacak olan etkinlik çalışmasının genel amaçlarını ifade edebilmeleri.
- Müzik derslerinde şarkı öğretimi ve değerlerle ilgili kavramları tanımlayabilmeleri.
- Öğretilen etkinlik şarkılarını söyleyebilmeleri.
- Şarkıların sözlerini eksiksiz söyleyebilmeleri.
- Etkinlik şarkıları ile öğrenilen değerleri yaşamları içerisinde kullanabilmeleri.

- Yaşantıları içerisinde değerleri kullanmalarına paralel olarak, diğer bireylere örnek olabilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, projeksiyon, bilgisayar.

Uygulama Süreci

- Çalışmayı sürdürecektir olan uygulayıcı öncelikle kendisini gruba tanıtır. Program hakkında bilgi verir.
- Grup üyelerinin sırayla kendilerini tanıtmaları istenir.
- Çalışma sürecinde öğrencilerin tanınmaları adına oturma planına göre isim listesi hazırlanır.
- Uygulayıcının çalışma grubuna isimleri ile hitap edebilmesi için yaka kartları hazırlanarak öğrencilere verilir. Çalışma saatlerinde yakalarına takmaları istenir.
- Çalışmanın yürütülmesinde uyulması gereken kurallardan bahsedilerek tahtaya sırasıyla hepsi yazılır.
- Evrensel değerlerden bahsedilerek, önemi vurgulanır ve çalışma sürecinde değer kazanımına yönelik dikkat edilmesi gereken unsurlardan bahsedilir.
- Evrensel değerlerle ilgili tanıtım slaytı izletilerek belirlenen 10 adet değerlerle ilgili kısaca bilgi verilir.
- Değer kazanımına yönelik olarak hazırlanmış olan 10 adet etkinlik şarkılarının uygulama aşamalarından bahsedilir.
- Şarkı öğretimi etkinliklerinin sadece grup etkinliği olmadığı, bireysel etkinlikler olduğu da vurgulanıp, her öğrencinin etkinliklere katılmaları istenir.
- Soru ve temenniler varsa alınarak etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Grup Tartışması, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında genel kavramları, tanımları, değerleri ve işlevlerini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik

ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansı arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 2

Adil Olma Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

Adil olma, bir olay hakkında doğru ve yanlış, hak ve batını belirleme adına bir yargıya varma, tarafların durumunu belirleme, yapılanlarla ilgili eylem ayırımını yapma işi olarak görülür. Yapılacak olan durum tespiti işleminde, hissi duyguların baskısındaki zan ve kulaktan duyulanlarla asla karar verilmemelidir. Hatta eldeki delil ve kaynaklar yetersiz ise kararda acele de edilmez. İlgili kişiye, sonucuna, taraflara, etkilenecek tüm unsurlara bakılmadan, sadece olaya odaklı olarak değerlendirme yapılmalıdır. Adil olmak bunu gerektirir. Adil olunmadan verilen her kararda zincirleme misali olumsuz toplumsal etkilenmeler meydana gelir. Bir de sonrasında vicdani bir muhasebeden dolayı, yanlış karar veren kişinin yaşadığı pişmanlık da huzurunu kaçırmaktadır. Eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere de adil olmayı öğretmek temel görevlerimizden biri olmalıdır. Bu kazanımlar sadece bireysel kazanım değil, ciddi ölçüde toplumsal bir kazanım olacaktır.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- Adil olma değerinin önemini kavratmak.
- Adil olma değerinin bireysel bir gereklilik olduğunu kavratmak.
- Adil olma değerinin toplumsal bir gereklilik olduğunu kavratmak.
- Adil olma değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Bazı durum ve şartlarda sağlıklı değerlendirmeler yapabilmelerini sağlamak.
- Kararlarını adil verilmesi gerektiğini vurgulamak.
- Verdiği kararların adil olmaması durumunda, sadece o kişinin değil kendisinin de olumsuz etkileneceğini kavratmak.
- Adil olarak verilen her kararın arkasında sağlıklı bir kişiliğin gelişeceğini vurgulamak.

Hedefler

- Adil olma değerini tanımlayabilme.

- Adil olma değerinin önemini kavrayabilme.
- Adil olmanın toplumsal bir sorumluluk olduğunun farkına varabilme.
- Adil olmanın her zaman kazandırıcı yönünün olduğunu kavrayabilme.
- Karar anında sağlıklı değerlendirme yapabilme.
- Kararların adil verilmemesi durumunda olumsuz etkilenmeler olacağına kavrayabilme.
- Kararlarda adil davranılması durumunda, kendinden emin bir kişiliğin gelişeceğinin farkına varabilme.

Hedef Davranışlar

- Adil olma değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayarak, adil olma değerini kazanabilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin adil olma değerine sahip olduklarını hissedebilmeleri ve ifade edebilmeleri.
- Yaşanan çeşitli olaylarda tarafsız kalıp, adil bir değerlendirme yapabilmeleri.
- Adil olma değerini kendileri yaşatarak etraflarında da hissettirebilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Çalışmayı sürdürecektir olan uygulayıcı öncelikle adil olma değeri hakkında bilgi vererek adil olma değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- Grup üyelerine adil olma ile ilgili ne düşündükleri sorulur.
- Karşılaştıkları olaylarda değerlendirme yaptıkları zaman neye dikkat ettikleri sorulur. Adil davranılmadığı bir durum yaşayıp yaşamadıkları sorularak, neler hissettiklerini anlatmaları istenir, daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraberce yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan adil olma değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Genelde ilköğretimlerde öğrenciler şarkı öğrenirken ilk etapta hemen mırıldanmaya başlarlar. Şarkıyı bilmedikleri için o anki akıllarından geçen melodiyi sözlere giydirirler. Daha sonra gerçek melodiden çok daha farklı bir melodi ile eşleştirdikleri sözlerle meydana gelen şarkıyı düzeltemezler. Bu yüzden, şarkıyı ilk duyduklarında asla ses çıkarmadan dinlemeleri istenir. Birkaç kere dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedenden rastgele birkaç isim daha seçerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “Adil olma şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen adil olma değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur.

“Bundan sonra olayları değerlendirirken adalet bakımından neler yapacağınızı ve nelere dikkat edeceğinizi maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

Eğitimsel Etkinlik : “Ev ödevi”

Öğrencilere etkinlik sonunda, bir sonraki çalışmaya kadar adil olma değeri ile ilgili küçük bir hikâye kurgulayarak onu yazmaları istenir. Diğer etkinliğin başlangıcında bu çalışmaların toplanacağı hatırlatılır.

- “Her daim adil olmamız ve olmanız dileği ile..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir ve sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yapararak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında adil olma değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin adil olma değerinin tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansı arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 3

Aile Birliğine Önem Verme Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

Aile, bilindiği gibi toplumun en temel yapısı, him taşı, çekirdeği yani özüdür. Beraberliğin, paylaşımın, fedakârlığın ve bağlılığın en uç noktada yaşandığı müessesedir. Aile ilk ve temel eğitim kurumudur. Çocuk ailede ne görürse o olur. Çocukta gördüğümüz çoğu davranış ailenin bir yansıması durumundadır. Aile birliği, bireysel huzurun yanında toplumsal refah için de önem arz etmektedir. Sağlıklı ve huzurlu bir aile, sağlıklı ve mutlu bir toplum demektir.

Süre: 40'

Amaçlar

- Aile birliğine önem verme değerinin önemini kavratmak.
- Aile birliğine önem verme değerinin bireysel ve toplumsal bir gereklilik olduğunu kavratmak.
- Aile birliğine önem verme değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Ailelerindeki tüm bireylere saygılı davranarak onların değerini bilmelerini sağlamak.
- Ailelerini her bakımdan ve her ortamda korumalarını sağlamak.
- Sağlıklı bir aile ortamında sağlıklı bir kişiliğin gelişeceğini vurgulamak.

Hedef Davranışlar

- Aile birliğine önem verme değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayarak, aile birliğine önem verme değerini kazanabilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin aile birliğine önem verme değerine sahip olduklarını hissedebilmeleri ve ifade edebilmeleri.
- Her zaman ailelerine karşı saygılı olabilmeleri ve aile bireylerini sevmeleri
- Yaşadıkları olaylarda çözüm bulamadıkları noktada aileleri ile bu durumu paylaşmaları.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Öncelikle bir önceki etkinliğe ait verilen ödevler toplanır.
- Önceki etkinlikte öğrenilen adil olma değeri ile ilgili etkinlik şarkısı tekrarlanır.
- Çalışmayı sürdürecektir olan uygulayıcı, ailenin ve aile birliğinin önemi hakkında bilgi vererek aile birliğine önem verme değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- Grup üyelerine aile birliğine önem verme ile ilgili ne düşündükleri sorulur. Aileleri hakkında kısaca bilgi vermeleri istenir ve daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraberce yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan aile birliğine önem verme değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Yeterli görülene kadar dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci

listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedeki rastgele birkaç isim daha seçilerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “Aile birliğine önem verme şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen aile birliğine önem verme değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur. “Bundan sonra ailenize karşı neler yapacağınızı ve nelere dikkat edeceğinizi maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

Eğitimsel Etkinlik : “Ev ödevi”

Öğrencilere etkinlik sonunda, bir sonraki çalışmaya kadar aile birliğine önem verme değeri ile ilgili küçük bir hikâye kurgulayarak onu yazmaları istenir. Diğer etkinliğin başlangıcında bu çalışmaların toplanacağı hatırlatılır.

- “Her daim ailelerimiz mutlu, huzurlu ve sağlıklı olsun..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir ve sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yapararak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında aile birliğine önem verme değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış

öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin aile birliğine önem verme değerini tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Bir önceki etkinlikte verilen performans ödevini ve şarkıyı seslendirmede gösterdiği performansı, bazı farklı ölçütler kullanarak ta değerlendirilebilir. Bunlar:

- Araştırmada farklı türdeki kaynaklardan(internet, ansiklopedi vs.) yararlanma.
- Yapılan çalışmada yeterli sayıda kaynak kullanma.
- Yapılan çalışma sonunda konuya uygun, anlaşılır ifadeler taşıyan ve ilgili değerini kazanımı adına mesaj içeren öyküyü oluşturma.
- Araştırmada sadece gerekli mesajlara yer verme.
- Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına dikkat etme.
- Şarkı sözlerini doğru söyleme.
- Şarkıyı sınıfla birlikte uyum içerisinde seslendirme.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansını arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 4

Cesaret-Liderlik Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

İnsanların yaptıkları veya yapacakları işlerde hedeflerine doğru kilitlenerek, sonucuna her türlü katlanma risklerini aldıkları içsel güce cesaret denir. Cesur olmak bireyi güçlü kılar. Kendisini güçlü hisseden birey ise özgüven sahibi olur ve her durumda ve ortamda kendisini ifade etmekten, fikirlerini söylemekten çekinmez. Liderlik ise kurumsal veya hiyerarşik bir yapıya sahip olan kurumda, idarecilik vasfının üstlenilmesidir. Liderlik idare edebilmeyi, yönetebilmeyi, çalışma zincirindeki her halkayı memnun ederek işlerin yürümesini sağlayabilmeyi gerektirir.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- Cesaret-Liderlik değerinin bireysel açıdan önemli işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Cesaret-Liderlik değerinin bireysel açıdan olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Cesaret-Liderlik değerinin toplumsal açıdan önemli işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Cesaret-Liderlik değerinin toplumsal açıdan olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Cesaret-Liderlik değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Yaptıkları işlerde sonucun olumlu olacağını düşündükleri noktada cesur olmaları gerektiğini kavratmak.
- Yapılacak olan herhangi bir işte, liderlik görevinin verilmesi durumunda adil, çalışkan, üretken, görev takibini yapan ve programlı bir şekilde çalışmalarını gerektiğini vurgulamak.

Hedefler

- Cesaret-liderlik değerini tanımlayabilmeleri.
- Cesaret-liderlik değerinin önemini kavrayabilmeleri.

- Cesaret-liderlik değeri için hazırlanan etkinlik şarkısının sözlerini yineleyebilmeleri.
- Cesaret-liderlik değeri için hazırlanan etkinlik şarkısını söyleyebilmeleri
- Yapacakları bütün işlerde cesur olabilmeleri ve o şekilde davranabilmeleri.
- Liderlik görevinin verilmesi durumunda adil davranabilmeleri.
- Liderlik görevinin verilmesi durumunda çalışkan olabilmeleri.
- Liderlik görevinin verilmesi durumunda üretken olabilmeleri.
- Liderlik görevinin verilmesi durumunda görev takibini, ekip elemanlarını rahatsız ve huzursuz etmeden yapabilmeleri.

Hedef Davranışlar

- Cesaret-liderlik değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayabilmeleri.
- Cesaret-liderlik değerini kazanabilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin cesaret-liderlik değerine sahip olduklarını hissedebilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin cesaret-liderlik değerine sahip olduklarını ifade edebilmeleri.
- Her zaman yaptıkları işlerde cesur olabilmeleri.
- İdarecilik yaptıkları noktalarda liderlik vasıflarına sahip olabilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Öncelikle bir önceki etkinliğe ait verilen ödevler toplanır.
- Önceki etkinlikte öğrenilen aile birliğine önem verme değeri ile ilgili etkinlik şarkısı tekrarlanır.
- Çalışmayı sürdüreceğ olan uygulayıcı, cesaret ve liderlik hakkında bilgi vererek cesaret-liderlik değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- Yapılan işlerde cesur olmanın avantaj bahsedilir. Bazen de dezavantajlarla karşılaşabileceği hususunda onları bilgilendirir.

- Lider olabilmenin vasıflarından bahsedilir.
- Çalıştıkları ekiplerde lider olan arkadaşlarından onlara nasıl davranması gerektiği ve ondan ne bekledikleri sorulur. Daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraberce yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan cesaret-liderlik değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Yeterli görülene kadar dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedenden rastgele birkaç isim daha seçilerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “Cesaret-Liderlik şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen cesaret-liderlik değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur. “Bundan sonra yaptığımız işlerde cesaret ve liderlikle ilgili yapacaklarınızı maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

Eğitimsel Etkinlik : “Ev ödevi”

Öğrencilere etkinlik sonunda, bir sonraki çalışmaya kadar cesaret-liderlik değeri ile ilgili küçük bir hikâye kurgulayarak onu yazmaları istenir. Diğer etkinliğin başlangıcında bu çalışmaların toplanacağı hatırlatılır.

- “Her işte cesur, her yöneticilikte adil ol..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir ve sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yaparak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında cesaret-liderlik değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin cesaret-liderlik değerini tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Bir önceki etkinlikte verilen performans ödevini ve şarkıyı seslendirmede gösterdiği performansı, bazı farklı ölçütler kullanarak ta değerlendirilebilir. Bunlar:

- Araştırmada farklı türdeki kaynaklardan(internet, ansiklopedi vs.) yararlanma.

- Yapılan çalışmada yeterli sayıda kaynak kullanma.
- Yapılan çalışma sonunda konuya uygun, anlaşılır ifadeler taşıyan ve ilgili değer kazanımı adına mesaj içeren öyküyü oluşturma.
- Araştırmada sadece gerekli mesajlara yer verme.
- Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına dikkat etme.
- Şarkı sözlerini doğru söyleme.
- Şarkıyı sınıfla birlikte uyum içerisinde seslendirme.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansını arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 5

Çalışkanlık Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

Çalışkanlık, en genel manada aktif olmak, belirlenen bir hedefe yürümek için daima görevlerin ifası için uğraşmak, fiziksel ve zihinsel yönden metabolizmayı etkin kılmak demektir. Çalışmak, sadece sizi hedefe ulaştırmaz, aynı zamanda sizin birikiminizi, deneyiminizi artırır ve negatif enerjinin deşarj olmasını sağlar. Çalışmadan ve hiçbir iş yapmadan insan daha çok sıkıntılar yaşar.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- Çalışkanlık değerinin önemini kavratmak.
- Çalışkanlık değerinin bireysel açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Çalışkanlık değerinin toplumsal açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Çalışkanlık değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Yaptıkları her işte amaca ulaşmak için çalışmalarını gerektiğini kavratmak.
- Çalışmanın insanı her zaman zinde tuttuğunu kavratmak.
- Çalışmanın özgüveni kazanmada olumlu etken olduğunu kavratmak.

Hedefler

- Çalışkanlık değerinin önemini kavrayabilme.
- Çalışkanlık değeri ile ilgili şarkı sözlerini ezberleyebilme.
- Çalışkanlık değeri ile ilgili şarkının sözlerinde geçen değeri kavrayabilme.
- Çalışkanlık değeri ile ilgili şarkıyı söyleyebilme.
- Verilen görevleri yerine getirmede çalışkanlık değerini taşıyabilme ve gösterebilme.
- Başarıya ulaşmak için çalışma planı hazırlama ve ona göre hareket etme.
- Çalışmanın bir sorumluluk olduğunu kavrayabilme.

Hedef Davranışlar

- Çalışkanlık değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayarak, çalışkanlık değerini kazanabilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin çalışkanlık değerine sahip olduklarını hissedebilmeleri ve ifade edebilmeleri.
- Verilen her görevde aktif ve çalışkan olmaları gerektiğini, başarıya ulaşmanın önemli yolu olduğunu öğrenebilmeleri.
- Çalışırken planlı ve sistemli bir program takip etmelerinin başarıya ulaştıracağını edinebilmeleri.
- Çalışkanlığın azim ve sabır değerlerini kazanmada etkinli olduğunu kavrayabilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Öncelikle bir önceki etkinliğe ait verilen ödevler toplanır.
- Önceki etkinlikte öğrenilen cesaret-liderlik değeri ile ilgili etkinlik şarkısı tekrarlanır.
- Çalışmayı sürdüreceğ olan uygulayıcı, çalışkanlık değeri hakkında bilgi vererek çalışkanlık değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- Yapılan işlerde çalışkanlığın başarıya ulaştıracağından bahsedilir. Bazen de dezavantajlarla karşılaşabileceği hususunda onları bilgilendirerek yılmadan azimle yola devam edilmesi gerektiği vurgulanır.
- Çalışkanlığın sorumlulukları yerine getirmekten dolayı huzur verici olduğundan bahsedilir.
- Çalışkan olanların hep örnek kişilikler olduğu vurgulanarak öğrenciler güdülenir. Daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraberce yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri

çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan çalışkanlık değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Yeterli görülene kadar dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedenden rastgele birkaç isim daha seçilerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “Çalışkanlık şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen çalışkanlık değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur. “Bundan sonra alacağınız görevlerde çalışkanlık adına neler yapacaklarınızı maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

Eğitimsel Etkinlik : “Ev ödevi”

Öğrencilere etkinlik sonunda, bir sonraki çalışmaya kadar çalışkanlık değeri ile ilgili küçük bir hikâye kurgulayarak onu yazmaları istenir. Diğer etkinliğin başlangıcında bu çalışmaların toplanacağı hatırlatılır.

- “Çalışarak başarırız. Çalışmazsak hep bocalarız..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir ve sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yaparak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında çalışkanlık değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin çalışkanlık değerini tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Bir önceki etkinlikte verilen performans ödevini ve şarkıyı seslendirmede gösterdiği performansı, bazı farklı ölçütler kullanarak ta değerlendirilebilir. Bunlar:

- Araştırmada farklı türdeki kaynaklardan(internet, ansiklopedi vs.) yararlanma.
- Yapılan çalışmada yeterli sayıda kaynak kullanma.
- Yapılan çalışma sonunda konuya uygun, anlaşılır ifadeler taşıyan ve ilgili değer kazanımı adına mesaj içeren öyküyü oluşturma.
- Araştırmada sadece gerekli mesajlara yer verme.
- Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına dikkat etme.
- Şarkı sözlerini doğru söyleme.
- Şarkıyı sınıfla birlikte uyum içerisinde seslendirme.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansı arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 6

Doğruluk-Dürüstlük Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

Doğruluk dünyadaki en büyük erdemlerden birisidir. Söylenen sözde, içten beslenen niyette, düşüncede ve tüm davranışlarda doğru ve dürüst olmak gerekir. Dürüstlük insanın nasıl düşünüyor ve inanıyorsa öyle görünmesini, başka bir hale bürünüp insanları aldatmamasını gerektirir. Doğruluk nihai hal olarak insanı her zaman olumlu sonuçlara ulaştırır.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- Doğruluk-Dürüstlük değerinin önemini kavratmak.
- Doğruluk-Dürüstlük değerinin bireysel ve toplumsal açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Doğruluk-Dürüstlük değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Hayatları boyunca her ortam ve her durumda doğru, dürüst olmaları gerektiğini kavratmak.
- Doğruluğun ve dürüstlüğün her işte kazandırıcı yönünün olduğunu kavratmak.

Hedefler

- Doğruluk-Dürüstlük değerinin önemini kavrayabilme.
- Doğruluk-Dürüstlük değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısının sözlerini ezberleyebilme.
- Doğruluk-Dürüstlük değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını söyleyebilme.
- Söyledikleri her sözün doğru olmasına dikkat etme.
- Yapılan tüm işlerde dürüst davranabilme.
- Doğruluk ve dürüstlüğün her zaman kazandıran bir unsur olduğunu kavrayabilme.
- Etraflarına doğruluk ve dürüstlük adına örnek olabilmelerini sağlayabilme.

Hedef Davranışlar

- Doğruluk-dürüstlük değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayabilmeleri.
- Doğruluk-dürüstlük değerini kazanabilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin doğruluk-dürüstlük değerine sahip olduklarını hissedebilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin doğruluk-dürüstlük değerini ifade edebilmeleri.
- Yapacakları tüm işlerde doğru-dürüst olmaları gerektiğini kavrayabilmeleri.
- Yapacakları tüm işlerde doğru-dürüst olmanın önemli bir insani vasıf olduğunu kavrayabilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Öncelikle bir önceki etkinliğe ait verilen ödevler toplanır.
- Önceki etkinlikte öğrenilen çalışkanlık değeri ile ilgili etkinlik şarkısı tekrarlanır.
- Çalışmayı sürdürecektir olan uygulayıcı, doğruluk-dürüstlük değeri hakkında bilgi vererek doğruluk-dürüstlük değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- Verilen her kararda ve sergilenen her davranışta doğru dürüst olmanın fayda sağlayacağını; bazı durumlarda kaybettireceği düşünülse de o durumun kazanca muhakkak dönüşeceği vurgulanır. Daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraberce yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar

halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan doğruluk-dürüstlük değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Yeterli görülene kadar dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedenden rastgele birkaç isim daha seçilerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “Doğruluk-dürüstlük şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen doğruluk-dürüstlük değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur. “Bundan sonra söylediğiniz her söz ve yaptığınız her harekette doğruluk, dürüstlük adına neler yapacaklarınızı maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

Eğitimsel Etkinlik : “Ev ödevi”

Öğrencilere etkinlik sonunda, bir sonraki çalışmaya kadar doğruluk-dürüstlük değeri ile ilgili küçük bir hikâye kurgulayarak onu yazmaları istenir. Diğer etkinliğin başlangıcında bu çalışmaların toplanacağı hatırlatılır.

- “Özde doğru, dürüst olan, sözde de doğru ve dürüst olur..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir ve sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yaparak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında doğruluk-dürüstlük değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin doğruluk-dürüstlük değerini tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Bir önceki etkinlikte verilen performans ödevini ve şarkıyı seslendirmede gösterdiği performansı, bazı farklı ölçütler kullanarak ta değerlendirilebilir. Bunlar:

- Araştırmada farklı türdeki kaynaklardan(internet, ansiklopedi vs.) yararlanma.
- Yapılan çalışmada yeterli sayıda kaynak kullanma.
- Yapılan çalışma sonunda konuya uygun, anlaşılır ifadeler taşıyan ve ilgili değerini kazanımı adına mesaj içeren öyküyü oluşturma.
- Araştırmada sadece gerekli mesajlara yer verme.
- Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına dikkat etme.
- Şarkı sözlerini doğru söyleme.
- Şarkıyı sınıfla birlikte uyum içerisinde seslendirme.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansını arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 7

Hoşgörü-Duyarlılık Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

Hoşgörü, aleyhinize sergilenen bir davranışa veya aleyhinize, kasıtlı olmasa da hoşunuza gitmeyecek olan bir eyleme karşı sabırlı, metanetli ve anlayışlı davranarak kendinizi kontrol altında tutabilme gücünüzdür. Hoşgörü ilk etapta yıpratıcı olarak görünse de zamanla insanı güçlü kılan bir özellik haline gelir. Duyarlılık ise etrafta olup biten bütün olayları, olumlu düşüncelerle değerlendirme yetisidir. Bu değerlendirme tabi ki yine olumlu bir eylemle sonuçlanır. Hoşgörü ve duyarlılık toplum huzuru için çok önemlidir.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- Hoşgörü-Duyarlılık değerinin önemini kavratmak.
- Hoşgörü-Duyarlılık değerinin bireysel açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Hoşgörü-Duyarlılık değerinin toplumsal açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Hoşgörü-Duyarlılık değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Hayatları boyunca her ortam ve her durumdaki yapılanları hoşgörü ve duyarlılık sahibi biri olarak değerlendirmeleri gerektiğini kavratmak.

Hedefler

- Hoşgörü-Duyarlılık değerinin önemini kavrayabilme.
- Hoşgörü-Duyarlılık değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısının sözlerini ezberleyebilme.
- Hoşgörü-Duyarlılık değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını söyleyebilme.
- Yapılan hatalara karşı hoşgörülü olabilme.
- Çevrede meydana gelen olaylara karşı mümkün merteye duyarlı olabilme.
- Olaylarda bakış açısının direkt olumsuz olmaması için çaba gösterebilme.

- Değerlendirmelerde hoşgörü sahibi olabilme.

Hedef Davranışlar

- Hoşgörü-duyarlılık değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayarak, hoşgörü-duyarlılık değerini kazanabilmeleri.
- Karşılaştıkları olumsuz olaylarda serinkanlı olup, iyimser tavırlarını koruyabilmeleri.
- Çevrede meydana gelen, insanların ilgili veya ilgisiz olduğu yardıma ihtiyaç duyulan olaylara karşı duyarlı olup, gereken yardım için harekete geçebilmeleri.
- Çevre ile ilişkilerde olayları olumsuz yönde değerlendirmeyip hoşgörü ve duyarlı bir tavırla gözden geçirebilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Öncelikle bir önceki etkinliğe ait verilen ödevler toplanır.
- Önceki etkinlikte öğrenilen doğruluk-dürüstlük değeri ile ilgili etkinlik şarkısı tekrarlanır.
- Çalışmayı sürdüreceği olan uygulayıcı, hoşgörü-duyarlılık değeri hakkında bilgi vererek hoşgörü-duyarlılık değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- Verilen her kararda ve sergilenen her davranışta hoşgörü ve duyarlı olmanın fayda sağlayacağı vurgulanır. Daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraberce yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar

halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan hoşgörü-duyarlılık değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Yeterli görülene kadar dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedenden rastgele birkaç isim daha seçilerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “Hoşgörü-duyarlılık şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen hoşgörü-duyarlılık değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur. “Bundan sonra etrafınızda olan olaylarda hoşgörü ve duyarlılık adına neler yapacaklarınızı maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

Eğitimsel Etkinlik : “Ev ödevi”

Öğrencilere etkinlik sonunda, bir sonraki çalışmaya kadar hoşgörü-duyarlılık değeri ile ilgili küçük bir hikâye kurgulayarak onu yazmaları istenir. Diğer etkinliğin başlangıcında bu çalışmaların toplanacağı hatırlatılır.

- “Olaylara karşı hoşgörölü, çevrene karşı duyarlı ol..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir ve sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yaparak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında hoşgörölü-duyarlılık değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin hoşgörölü-duyarlılık değerini tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Bir önceki etkinlikte verilen performans ödevini ve şarkıyı seslendirmede gösterdiği performansı, bazı farklı ölçütler kullanarak ta değerlendirilebilir. Bunlar:

- Araştırmada farklı türdeki kaynaklardan(internet, ansiklopedi vs.) yararlanma.
- Yapılan çalışmada yeterli sayıda kaynak kullanma.
- Yapılan çalışma sonunda konuya uygun, anlaşılır ifadeler taşıyan ve ilgili değerin kazanımı adına mesaj içeren öyküyü oluşturma.
- Araştırmada sadece gerekli mesajlara yer verme.
- Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına dikkat etme.
- Şarkı sözlerini doğru söyleme.
- Şarkıyı sınıfla birlikte uyum içerisinde seslendirme.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansı arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 8

İyimserlik Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

İyimserlik, meydana gelen her olaya ve belirtilen her düşünceye karşı iyi olma hali, olumlu tepki verme durumudur. Her şeyi iyi tarafından görme ve değerlendirmedir. Pozitif bakış açılarının çokça kullanıldığı bir yaşam tarzıdır. İyimserlik aslında bir korunma kalkanıdır. Olayları hep olumsuz değerlendirdiğinizde etraftan gelen tüm saldırılara açık bir durumda olur ve kendinizi savunamazsınız. Günlük hayatta da enerjinizi emecek çokça olayla karşılaşsınız. İyimser bir yapınız varsa bunları ötelere, enerjinizi stabil tutmayı başarabilirsiniz.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- İyimserlik değerinin önemini kavratmak.
- İyimserlik değerinin bireysel açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- İyimserlik değerinin toplumsal açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- İyimserlik değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Hayatları boyunca her ortam ve her durumdaki yapılanları iyimser bir tutumla değerlendirmeleri gerektiğini kavratmak.

Hedefler

- İyimserlik değerinin önemini kavrayabilme.
- İyimserlik ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısının sözlerini ezberden yineleyebilme.
- İyimserlik ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını söyleyebilme.
- Olaylara bakış açısı itibari ile iyimser olabilme.
- Her hareket ve davranışı kötü algılamama.
- Her hareket ve davranışı sağlıklı değerlendirebilme.

Hedef Davranışlar

- İyimserlik değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayarak, iyimserlik değerini kazanabilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin iyimserlik değerine sahip olduklarını hissedebilmeleri ve ifade edebilmeleri.
- Hayatlarını sürdürürken, kendilerine zarar vereceğini düşünmedikleri her olaya karşı iyimser bir tutum sergileyebilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Öncelikle bir önceki etkinliğe ait verilen ödevler toplanır.
- Önceki etkinlikte öğrenilen hoşgörü-duyarlılık değeri ile ilgili etkinlik şarkısı tekrarlanır.
- Çalışmayı sürdüreceğ olan uygulayıcı, iyimserlik değeri hakkında bilgi vererek iyimserlik değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- İyimser olarak olayları değerlendirmemizin bizi hep pozitif ve enerjik tutacağı vurgulanır. Bize zararı olacağını düşündüğümüz durumlarda ise, iyimser tavrımızı kullanmak zorunda olmadığımız vurgulanır. Daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraberce yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan iyimserlik değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Yeterli görülene kadar dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedenden rastgele birkaç isim daha seçilerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “İyimserlik şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen iyimserlik değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur. “Bundan böyle etrafınızdaki olaylara karşı nasıl bir tutum sergileyeceğinizi maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

Eğitimsel Etkinlik : “Ev ödevi”

Öğrencilere etkinlik sonunda, bir sonraki çalışmaya kadar iyimserlik değeri ile ilgili küçük bir hikâye kurgulayarak onu yazmaları istenir. Diğer etkinliğin başlangıcında bu çalışmaların toplanacağı hatırlatılır.

- “Her şeye iyi bakarsan sadece gözün değil, kalbinde iyiyi görür..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir ve sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yaparak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında iyimserlik değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin iyimserlik değerini tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Bir önceki etkinlikte verilen performans ödevini ve şarkıyı seslendirmede gösterdiği performansı, bazı farklı ölçütler kullanarak ta değerlendirilebilir. Bunlar:

- Araştırmada farklı türdeki kaynaklardan(internet, ansiklopedi vs.) yararlanma.
- Yapılan çalışmada yeterli sayıda kaynak kullanma.
- Yapılan çalışma sonunda konuya uygun, anlaşılır ifadeler taşıyan ve ilgili değer kazanımı adına mesaj içeren öyküyü oluşturma.
- Araştırmada sadece gerekli mesajlara yer verme.
- Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına dikkat etme.
- Şarkı sözlerini doğru söyleme.
- Şarkıyı sınıfla birlikte uyum içerisinde seslendirme.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansı arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 9

Özgüven Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

Özgüven, insanın dik durabilme gücü, enerjisi ve kendisini ifade edebilmesidir. Kendi özelliklerinin farkında olup, onları nerede ve ne ölçüde kullanacağını bilmesine yarar. Özgüven sahibi birisi karşılaşacağı olumsuz durumlara çok fazla takılmaz. Sonucu ne olursa olsun, kendince doğru olanı yapma gücüne sahiptir. Toplum içerisinde kendisini rahatlıkla ifade edebilir.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- Özgüven değerinin önemini kavratmak.
- Özgüven değerinin bireysel açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Özgüven değerinin toplumsal açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Özgüven değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Bireylerin özgüven sahibi olabilmelerini sağlamak.
- Toplum içerisinde kendini ifade edebilen bireyler olabilmelerini sağlamak.
- Kendisini sınırlar dâhilinde önemli hissedenden bireyler olabilmelerini sağlamak.

Hedefler

- Özgüven değerinin önemini kavrayabilme.
- Özgüven değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleyebilme.
- Özgüven değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını söyleyebilme.
- Kendisine güvenen bir birey olabilme.
- Verilen sorumluluklar karşısında, görevi yerine getireceği hususunda kendine güvenme.
- Özgüven duygusunu yaşarken kendini diğer insanlardan üstün tutma eğiliminde olmama.

Hedef Davranışlar

- Özgüven değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayabilmeleri.
- Özgüven değerini kazanabilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin özgüven değerine sahip olduklarını hissedebilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin özgüven değerine ifade edebilmeleri.
- Yaşamları içerisinde kendilerini değerli hissedebilmeleri.
- Herhangi bir toplulukta veya ortamda düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilmeleri.
- Yeni fikirleri veya çözüm önerileri varsa onları çekinmeden öne sürebilmeleri ve paylaşabilmeleri.
- Görev ve sorumluluk teklif edildiği zaman başarabilme duygusunu hissedebilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Öncelikle bir önceki etkinliğe ait verilen ödevler toplanır.
- Önceki etkinlikte öğrenilen iyimserlik değeri ile ilgili etkinlik şarkısı tekrarlanır.
- Çalışmayı sürdüreceği olan uygulayıcı, özgüven değeri hakkında bilgi vererek özgüven değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- Özgüven duygusuna sahip olunursa insanın kendisini rahat hissedeceği ve o doğrultuda ifade edebileceği vurgulanır. Daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraberce yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar

halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan özgüven değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Yeterli görülene kadar dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedenden rastgele birkaç isim daha seçilerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “Özgüven şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen özgüven değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur. “Bundan böyle bir konuda çözüm sunacak fikriniz olduğunda, kendinizi ifade ederken, ne gibi bir tutum sergileyeceğinizi maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

Eğitimsel Etkinlik : “Ev ödevi”

Öğrencilere etkinlik sonunda, bir sonraki çalışmaya kadar özgüven değeri ile ilgili küçük bir hikâyeye kurgulayarak onu yazmaları istenir. Diğer etkinliğin başlangıcında bu çalışmaların toplanacağı hatırlatılır.

- “Bir fikrin varsa durma söyle. Çünkü o seni anlatıyor..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir ve sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yaparak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında özgüven değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin özgüven değerini tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Bir önceki etkinlikte verilen performans ödevini ve şarkıyı seslendirmede gösterdiği performansı, bazı farklı ölçütler kullanarak ta değerlendirilebilir. Bunlar:

- Araştırmada farklı türdeki kaynaklardan(internet, ansiklopedi vs.) yararlanma.
- Yapılan çalışmada yeterli sayıda kaynak kullanma.
- Yapılan çalışma sonunda konuya uygun, anlaşılır ifadeler taşıyan ve ilgili değer kazanımı adına mesaj içeren öyküyü oluşturma.
- Araştırmada sadece gerekli mesajlara yer verme.
- Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına dikkat etme.
- Şarkı sözlerini doğru söyleme.
- Şarkıyı sınıfla birlikte uyum içerisinde seslendirme.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansı arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 10

Paylaşımçı Olmak Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

Paylaşımçı olmak, insanların sahip oldukları şeyleri kullanılabilirliği ölçüsünde diğer insanlarla paylaşması ve her şeyin sadece kendisine ait olmadığını farkına vararak davranması demektir. İnsanlar yaptıkları işleri, buldukları konuları veya günlük hayatlarında yaptıkları eylemlerle ilgili her ne kadar birbirinden farklı görünse de, başta insan olduğumuz için ortak noktamız çok fazladır. Bir bireyin bu dünyada ne kadar hayalleri, istekleri varsa unutmamak gerekir ki, diğer tüm insanların da en az onun kadar hayalleri vardır. Dolayısı ile sahip olduklarımızı açgözlü davranarak saklamak yerine, diğer insanlarla paylaşıp keyfini çıkarmak gerekir. Hayat paylaştıkça güzelleşir.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- Paylaşımçı olmak değerinin önemini kavratmak.
- Paylaşımçı olmak değerinin bireysel açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Paylaşımçı olmak değerinin toplumsal açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Paylaşımçı olmak değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Yaşadığımız toplumda sahip olduklarımız paylaşabildiğimiz takdirde, huzurlu bir toplum içerisinde yaşayacağımızı kavratmak.
- Paylaşımçı olmak kavramının, bireyin kendisine karşı olduğu kadar kendisi dışında kalan bütün insanlara da faydalı olduğunu kavratmak.
- Paylaşımçı olunması durumunda toplumun huzur içerisinde olacağını kavratmak.

Hedefler

- Paylaşımçı olmak değerinin önemini kavrayabilme.

- Paylaşımçı olmak değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleyebilme.
- Paylaşımçı olmak değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını seslendirebilme.
- Paylaşımçı olmak değerinin toplumsal açıdan önemli bir değer olduğunu kavrayabilme.
- Sahip oldukları şeyleri paylaşan insanların yaşadığı toplumda huzurun kalıcı olduğunu kavrayabilme.
- Her şeyden önce paylaşımçı olmanın kendisine karşı kişilik güçlendirici bir unsur olduğunu kavrayabilme.

Hedef Davranışlar

- Paylaşımçı olmak değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayarak, paylaşımçı olmak değerini kazanabilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin paylaşımçı olmak değerine sahip olduklarını hissedebilmeleri ve ifade edebilmeleri.
- Yaşamları içerisinde başkaları ile paylaşımlar içerisinde bulunabilmeleri.
- Sahip olduklarını paylaştıkça, kendilerine de saygı duyulacağını hissedebilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Öncelikle bir önceki etkinliğe ait verilen ödevler toplanır.
- Önceki etkinlikte öğrenilen özgüven değeri ile ilgili etkinlik şarkısı tekrarlanır.
- Çalışmayı sürdürecektir olan uygulayıcı, paylaşımçı olmak değeri hakkında bilgi vererek paylaşımçı olmak değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- Paylaşımçı olmanın bireysel gerekliliğinin yanında, toplumsal bir zorunluk olduğu belirtilir. Daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraber yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan paylaşımcı olmak değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Yeterli görülene kadar dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedenden rastgele birkaç isim daha seçilerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “Paylaşımcı olmak şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen paylaşımcı olmak değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur. “Hayatınızın geri kalan kısmında sahip olduklarınızı kullanırken, bundan sonra ne gibi bir tutum sergileyeceğinizi maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri

öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

Eğitimsel Etkinlik : “Ev ödevi”

Öğrencilere etkinlik sonunda, bir sonraki çalışmaya kadar paylaşımcı olmak değeri ile ilgili küçük bir hikâye kurgulayarak onu yazmaları istenir. Diğer etkinliğin başlangıcında bu çalışmaların toplanacağı hatırlatılır.

- “Sen paylaşırsan, senin için de birileri bir şeyler paylaşır..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir ve sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yaparak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında paylaşımcı olmak değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin paylaşımcı olmak değerini tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Bir önceki etkinlikte verilen performans ödevini ve şarkıyı seslendirmede gösterdiği performansı, bazı farklı ölçütler kullanarak ta değerlendirilebilir. Bunlar:

- Araştırmada farklı türdeki kaynaklardan(internet, ansiklopedi vs.) yararlanma.
- Yapılan çalışmada yeterli sayıda kaynak kullanma.
- Yapılan çalışma sonunda konuya uygun, anlaşılır ifadeler taşıyan ve ilgili değer kazanımı adına mesaj içeren öyküyü oluşturma.

- Araştırmada sadece gerekli mesajlara yer verme.
- Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına dikkat etme.
- Şarkı sözlerini doğru söyleme.
- Şarkıyı sınıfla birlikte uyum içerisinde seslendirme.

Değerlendirme sonucunda oğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Oğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansını arttırmak için gerekli önlemler(oğrenci ve rehber oğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

ETKİNLİK 11

Sorumluluk Değeri İle İlgili Etkinlik Şarkısı

Sorumluluk değeri, insanların üstlendikleri görevleri yerine getirmedeki önemseme düzeyleri, buna paralel olarak ta belirlenen süre içerisinde bu görevleri ifa etmeleridir. Sorumluluk bilinci sadece resmi kurumların işleyişinin bekası için personelin yapması gereken değil, toplumun her bireyinin sahip olması gereken bir değerdir. Bir aile reisi olan babadan tutun, üst düzey yöneticilere kadar her ferдин sorumlulukları vardır. Bunları yerine getirmekte, sahip oldukları sorumluluk değeri etkili olacaktır. Çocuklara bu değerın kazandırılması sadece eğitim kurumlarında değil, hayatları boyunca onlara, çevrelerine ve topluma faydalı olacaktır.

Süre: 40'

Genel Amaçlar

- Sorumluluk değerinin önemini kavratmak.
- Sorumluluk değerinin toplumsal açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Sorumluluk değerinin bireysel açıdan önemli ve olumlu işlevleri olan bir değer olduğunu kavratmak.
- Sorumluluk değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını öğrenmelerini sağlamak.
- Verilen görevlerde sorumlulukların farkında olarak, görevi hakkıyla yerine getirmeye çalışmalarını sağlamak.
- Verilen sorumluluğun, belirlenen zaman diliminde tamamlanması gerektiğini kavratmak.
- Etrafındaki insanlara olduğu gibi, kendisine karşı da sorumlulukları olduğunu kavratmak.

Hedefler

- Sorumluluk değerinin önemini kavrayabilme.
- Sorumluluk değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısının sözlerini ezberden tekrarlayabilme.

- Sorumluluk değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısını seslendirebilme.
- Verilen görevlerde sorumlulukların farkında olma.
- Verilen sorumluluğu, belirlenen zaman diliminde tamamlayabilme.
- Sorumluluk sahibi olma adına etraftaki insanlara örnek olabilme.
- Görev tekli edildiğinde sorumluluk almaktan kaçınmama.

Hedef Davranışlar

- Sorumluluk değerini tanımlayabilmeleri.
- Öğrendikleri şarkıların sözlerinin değerini anlayabilmeleri.
- Sorumluluk değerini kazanabilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin sorumluluk değerine sahip olduklarını hissedebilmeleri.
- Çalışma grubundaki öğrencilerin sorumluluk değerini ifade edebilmeleri.
- Buldukları konum ve olursa olsun, aldıkları görevlerde sorumluluklarının farkında olabilmeleri.
- Görevlerini belirlenen süre içerisinde yerine getirebilmeleri.

Kullanılan Materyaller

Tahta, kalem, defter, mp3 çalar, nota kâğıtları, bilgisayar, projeksiyon.

Uygulama Süreci

- Öncelikle bir önceki etkinliğe ait verilen ödevler toplanır.
- Önceki etkinlikte öğrenilen saygı değeri ile ilgili etkinlik şarkısı tekrarlanır.
- Çalışmayı sürdürecektir olan uygulayıcı, sorumluluk değeri hakkında bilgi vererek sorumluluk değeri ile ilgili slayt gösterisini ve örnek değer videosunu izletir.
- Sorumluluk sahibi olan bir bireyin görevlerini yerine getirirken, kendisine ve toplum faydalı olduğu vurgulanır.
- Görevlerini yerine getiren bir insanın her daim huzurlu olduğu, yerine getirmeyen insanların ise tedirgin ve huzursuz olduğu belirtilir. Daha sonra aşağıdaki etkinlikler gerçekleştirilir:

Eğitimsel Etkinlik 1: “Şarkı sözlerini hissetme”

Öncelikle söz ve müzikleri beraber yazılmış olan şarkıların notaları, etkinlik elemanlarına dağıtılır. Hafif bir ses düzeyinde olan fon eşliğinde, şarkıların sözleri çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sözlerini nota kâğıtlarından takip etmeleri istenir. Grup üyelerine şarkıların sözleri ile ilgili neler düşündükleri sorulur. Şarkı sözlerinin, önce yürütücü tarafından sonra etkinlik elemanları tarafından mısralar halinde okunacağı hatırlatılarak bahsi geçen şekilde okutulur. Sonra hep bir ağızdan şarkı sözlerinin tamamının, kontrol dâhilinde okunması istenir.

Eğitimsel Etkinlik 2: “Şarkı melodisini öğrenme”

Mp3 çalardan sorumluluk değeri ile ilgili hazırlanmış olan etkinlik şarkısı çalınır ve öğrencilerden sessizce dinlemeleri istenir. Yeterli görülene kadar dinletme uygulaması yapıldıktan sonra şarkılar mısralar halinde melodileri ile birlikte, önce çalışma yürütücüsü tarafından okunur ve sonrasında etkinlik elemanları tarafından tekrar etmeleri istenir. Mısralar halinde bu çalışma tamamlandıktan sonra etkinlik şarkısının tamamı hep beraber birkaç kere okunur.

Eğitimsel Etkinlik 3: “Bireysel şarkı söyleme”

Öğrenildiği düşünülen şarkıyı, “tek başına söylemek isteyen var mı?” diye sorarak, etkinlik elemanlarından öncelikle istekli olanlara okutulur. Daha sonra öğrenci listesinden rastgele birkaç isim seçileceği söylenip, şarkının tekrarlanacağı vurgulanır. Listedenden rastgele birkaç isim daha seçilerek şarkıyı tekrar okumaları istenir. Son olarak mp3 çalardan şarkının stüdyo kaydı açılarak öğrencilerle şarkıyı beraber söyleme etkinliği gerçekleştirilir. Öğrencilerin şarkıyı doğru okuyup okumadıklarına dikkat edilir.

Eğitimsel Etkinlik 4: “Sorumluluk şarkısını öğrendik. Şimdi ne yapmalıyız?”

Bu çalışma sonucunda öğrenilen sorumluluk değeri ile ilgili etkinlik şarkısının ardından öğrencilere şarkının, hissettikleri duyguları etkileyip etkilemediği sorulur. “Size bir görev verildiği zaman nasıl davranacağınızı maddeler halinde yazınız” diyerek hisleri öğrenilmeye çalışılır. Sonrasında öğrencilerden değerle ilgili yazdıkları düşünceleri toplanır ve etkinlik kodu ile dosyalanır.

- “Verilen görevi yerine getirirsen, mutlu sensin, huzurlu sensin..” yazısı tahtaya yazılarak öğrenciler tarafından hep beraber okumaları istenir.
- Yapılan 11 etkinlikle ilgili genel bir değerlendirme yapılır. Şarkılar tekrar edilerek çalışmada verilen katkılarından dolayı teşekkür edilip sonrasında etkinlik sonlandırılır.

Kullanılacak Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Gösterip yaptırma, Örnek olay, Yaparak öğrenme, Kulaktan Öğretim Yöntemi.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin etkinlik sırasında sorumluluk değerini ve işlevini kavrayıp kavramadıkları kontrol edilir. Sorulan sorulara vermiş oldukları cevaplar, doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendirilir. Tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Öğrencilerin sorumluluk değerini tanımlama, ilgili değere ait olan etkinlik şarkısının sözlerini yineleme ve şarkıyı seslendirmede göstereceği performansa bakılır. Yine aynı şekilde tespit edilen eksik ve yanlış öğrenmeler varsa onları gidermek için farklı yöntemler kullanılabilir veya ilave etkinlikler tasarlanabilir.

Bir önceki etkinlikte verilen performans ödevini ve şarkıyı seslendirmede gösterdiği performansı, bazı farklı ölçütler kullanarak ta değerlendirilebilir. Bunlar:

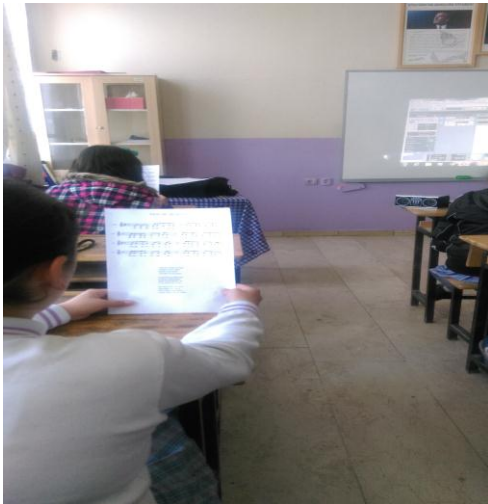
- Araştırmada farklı türdeki kaynaklardan(internet, ansiklopedi vs.) yararlanma.
- Yapılan çalışmada yeterli sayıda kaynak kullanma.
- Yapılan çalışma sonunda konuya uygun, anlaşılır ifadeler taşıyan ve ilgili değer kazanımı adına mesaj içeren öyküyü oluşturma.
- Araştırmada sadece gerekli mesajlara yer verme.
- Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına dikkat etme.
- Şarkı sözlerini doğru söyleme.
- Şarkıyı sınıfla birlikte uyum içerisinde seslendirme.

Değerlendirme sonucunda öğrencilere performans hakkında geri bildirim verilmelidir. Öğrencilerin düşük performans sergilemeleri halinde performansı arttırmak için gerekli önlemler(öğrenci ve rehber öğretmen ile görüşme) alınmalıdır.

EK 4: TOPLU TEMA TABLOSU(UZMAN GÖRÜŞLERİ)

		1. Sınıflar	
1	Edebiyat		
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
		Edebiyat	
		Edebiyat	
		Edebiyat	
		Eğitim Bilimleri	
		Eğitim Bilimleri	
		Eğitim Bilimleri	
		Müzik Eğitimi	
		Müzik Eğitimi	
		Müzik Eğitimi	
		Edebiyat	
		Edebiyat	
		Edebiyat	
		Eğitim Bilimleri	
		Eğitim Bilimleri	
		Eğitim Bilimleri	
		Müzik Eğitimi	
		Müzik Eğitimi	
		Müzik Eğitimi	

EK 6: ETKİNLİK DERSİNDE SINIFTAN FOTOĞRAFLAR



EK 7: MEM'DEN ALINAN İZİNLER



T.C.
KARS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 91782061/610/4063806
Konu: Değer Algısı Ölçeği

16/04/2015

VALİLİK MAKAMINA
KARS

Kars Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanlığında görev yapan Okt. Sıtkı AKARSU tarafından "İlkokul (1-4) ve Ortaokul (5-8) Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Örnek Esitlerin Değerler Bakımından İncelenmesi" konulu araştırma projesinin ilimiz merkezinde bulunan Ziya Gökalp Ortaokulu 7. sınıf öğrencilerine "Değer Kazanımı ile İlgili Şarkı Etkinlikleri ve Süreç Sonunda Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeği" uygulama isteği Kars Üniversitesi Rektörlüğü Personel Dairesi Başkanlığı'nın 09/04/2015 tarihli ve 00002738 sayılı yazılarında belirtilmektedir.

Müzik Öğretiminde Değer Algısı Ölçeği, Millî Eğitim Bakanlığı'nın "Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri" konulu 2012/13 nolu genelgesi gereğince oluşturulan komisyon tarafından incelenmiş olup, ilimiz merkezinde bulunan Ziya Gökalp Ortaokulu 7. sınıf öğrencilerine uygulanması ve sonucunun CD ortamında Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesine teslim edilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde ohurlarınıza arz ederim.

Osman URU. UNÇ
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
16/04/2015

Akif PEKTAŞ
Vali a.
Vali Yardımcısı

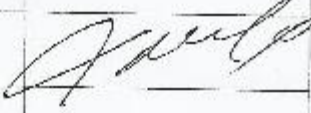
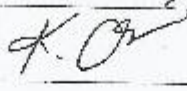

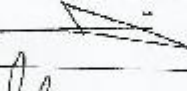
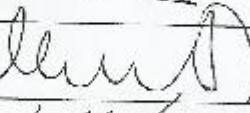
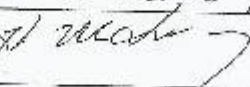
Görevli Elektronik İmza ile
Şab No AYİM-06
16/04/2015

Ortaokul Millî Hükümet Köşkü: 46100/KARS
Elektronik Ağ: <http://kars.meb.gov.tr>
e-posta: StratejiGelistirme366@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Ö.DEMİR -Şef
Tel: (0 474) 2128226 (145)
Faks: (0 474) 2178279

EK 8: ETİK KURUL ONAYI

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARAR FORMU

KARAR BİLGİLERİ	Karar No: 03	Tarih: 17.02.2015
	<p>Aşağıda bilgileri verilen araştırma başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak konuyla ilgili bir uzmana daha önce gönderilmiş, uzman görüşü de dikkate alınarak, çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına Sosyal Bilimler Etik Kurulu oy birliği ile karar vermiştir. Aynı proje ile ilgili olarak TÜBİTAK'a sunulmak üzere yeni bir etik kurul onay belgesi talep edilmektedir. Proje de herhangi bir değişiklik olmadığından çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu oy birliği ile karar vermiştir.</p>	
PROJE BİLGİLERİ	Proje Yürütücüsü : Okutman Sıtkı AKARSU	
	<p>Proje Adı : "Ortaokullarda Müzik Derslerinde Kullanılmak üzere hazırlanan, İnsani Değerler İçeren Şarkıların Öğrenci Değer Kazanımına ve Ahlaki Gelişimine Etkisi "</p> <p>Proje Desteği : TÜBİTAK</p>	
SOSYAL BİLİMLER ETİK KURULU		İMZA
Prof. Dr. Ruhattin YAZOĞLU	Etik Kurul Başkanı	
Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Kanat ÖZİŞİK	Raportör	
Prof. Dr. Cevdet BOZKUŞ	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Yavuz ÖZTÜRKLER	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Engin KILIÇ	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Jülide AKYÜZ ORAT	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Mahmut KARAPEHLIVAN	Etik Kurul Üyesi	
Prof. Dr. Hüseyin ÜSTÜN	Etik Kurul Üyesi	

EK 9: VELİ İZİN FORMU

VELİ İZİN FORMU

Sayın Veli;

Öncelikle çalışmamızın yürütülebilmesinde bana zaman ayırdığınız için teşekkür ederim. Bu form, aracılığı ile araştırmanın amacı, hedefleri yapılacak etkinlikler hakkında sizin bilgilendirilmeniz amaçlamaktadır. Çalışmamız, Kars İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınmış olunan resmi izinlerle gerçekleştirilmektedir. Araştırma, Müzik derslerinde değerler eğitiminin gerçekleştirilmesinde şarkı etkinliklerinin ne derece etkili olduğunu betimlemek amacıyla yapılan doktora tez çalışması için gerçekleştirilmektedir. Çalışmada, öğrencilerin görüşleri, araştırmanın veri kaynaklarından birini oluşturacaktır.

Ziya Gökalp Ortaokulu, 7-A sınıfında öğrenim gören, velisi olduğumuz öğrencinin katılacağı etkinliklerde, şarkı öğretimi etkinlikleri gerçekleştirilecektir. MEB'in değerler eğitimi yönergesinde ve müzik öğretimi programının değer kazanımları hedeflerinde yer alan değerlerim(paylaşım, hoşgörü, sorumluluk, adil olma vs.) ilgili öğrencilere kazandırılabilmesi veya farkındalık oluşturulabilmesi hedefinde, değerler eğitimi etkinlik şarkıları oluşturulmuştur. Toplamda 11 etkinlik olarak planlanan bu çalışma, hazırlanan program dâhilinde yürütülecektir. Etkinliklerin gerçekleştirilmesi esnasında bazen video kayıt ve fotoğraf çekimleri yapılacaktır. Etkinliklerin bitiminde ise bu kayıtlar öğrencilerle de cd ortamında paylaşılacaktır. Planlanan amaç ve hedeflerin, siz velileri de mutlu ve memnun edeceği kanısındayız.

Size verilen teminatlar altında etkinliklerin gerçekleştirileceğini tekrar taahhüt ederek, velisi olduğumuz öğrenciyi etkinliklere etkin katılımı için desteklemenizi ve teşvik etmenizi, ayrıca bu formu imzalamanızı rica ediyorum. Saygılarımla.

Görüşülen öğrenci Velisi

Araştırmacı: Okt. Sıtkı AKARSU

(KAÜ Eğitim Fakültesi GSE Böl.)

EK 10: DEĞERLER EĞİTİMİ ETKİNLİK ŞARKILARI

UNUTMA HEP ADİL OL

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

Allegretto

8 Söy le di ğin her söz de Yap tı ğın bü tün iş te
A dil ol mak biz de hak İs te mez mi sin ol sak

5 Her şey den ev vel baş ta U nut ma hep a dil ol Se nin i çin
Her iş te a dil kal sak U nut ma hep a dil ol

10 ve ri len Bir ka rar gi bi dü şün El de söz de ve dil de

15 U nut ma hep a dil ol

Söylediğin her sözde
Yaptığın bütün işte
Herşeyden evvel başta
Unutma hep adil ol

Senin için verilen
Bir karar gibi düşün
Elde sözde ve dilde
Unutma hep adil ol

Adil olmak bizde hak
İstemez misin olsak
Her işte adil kalsak
Unutma hep adil ol

EN KUTSAL VARLIĞIMIZDIR AİLEMİZ

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

Allegretto



Bir a na dan bir ba ba dan ol mu şuz Bir li k te ya
An ne miz ba ba mız tek gü cü müz dür Her za man on



şa yı p ai le ol mu şuz Sev gi ye il gi ye or da
lar baş ta cı mı z dır Yok luk la rı en bü yük a



do y mu şuz En kut sal var lı ğı mız dır a i le miz
cı mı z dır En kut sal var lı ğı mız dır a i le miz



Ai le miz An ne ba ba kardeş ler dir ai le miz
Ai le miz An ne ba ba kardeş ler dir ai le miz

HEP CESUR OL

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

Allegretto

Ne ya par san doğ ru luk tan ya na Yap tı ğın her
Kav ga gü rül tü de ğil ce sa ret O nun so nu

6
iş te ce su r ol Ce sur ol mak hep güç ve rir sa na
za ten e sa ret A ta lar dan bi ze ka lan na si hat

13
Yü rü dü ğün he def te ce su r ol Ce sur o lan li der o lur
Ko ru du ğun top rak ta ce su r ol

19
O nun yan nı da hep hak o lur Yü rek te tü ken mez güç ka lır At tı ğın a

24
dm da ce su r ol

Ne yaparsan doğruluktan yana
Yaptığın her işte cesur ol.
Cesur olmak hep güç verir sana,
Yürüdüğün hedefte cesur ol.

Cesur olan lider olur,
Onun yanında hep hak olur
Yürekte tükenmez güç kahr
Attığın adımda cesur ol.

Kavga gürültü değil cesaret
Onun sonu zaten esaret
Atalardan bize kalan nasihat
Koruduğun toprakta cesur ol.

ÇALIŞMAN GEREK

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

Allegretto

8 Ba şa rı ya u la ş mak is ti yor san Her za man ça lış man ge
Ça lış ma nın so nun da ba şa rı var dır Ça lış ma ya na her za man

4 rek Ha yal le ri ne ka vuş mak is ti yor san
u fuk lar dar dır Min net le ça lı şan hep borç lu ka lır

7 Her za man ça lış man ge rek Zor luk lar la kar şı la şa cak sın

11 U mut suz lu ğa ka pıl ma ya cak sın A zi me se ba ta sa rı la cak sın

15 Dur ma dan yıl ma dan ça lış man ge rek

Başarıya ulaşmak istiyorsan
Her zaman çalışman gerek
Hayallerine kavuşmak istiyorsan
Her zaman çalışman gerek

Zorluklarla karşılaşacaksın
Umutsuzluğa kapılmayacaksın
Azime sebata sarılacaksın
Durmadan, yılmadan çalışman gerek

Çalışmanın sonunda başarı vardır
Çalışmaya her zaman ufuklar dardır
Minnetle çalışan hep borçlu kalır
Her zaman çalışman gerek

İŞTE DOĞRULUK BUDUR

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

8 Ger çek le ri sak la ma mak İş te doğ ru luk bu dur
Hak et me den al ma mak Doğ ru yer de ko nuş mak
Öl çü lü ve ren el de dir Ya lan sız o lan dil de dir

5
8 İf ti ra dan u zak dur mak İş te doğ ru luk bu dur İş te dü rüst lük bu dur
Gö rün dü ğü gi bi ol mak
Söy le di ği söz hep tek tir

Gerçekleri saklamamak
İşte doğruluk budur
İffiradan uzak durmak
İşte doğruluk budur
İşte dürüstlük budur

Hak etmeden almamak
Doğru yerde konuşmak
Göründüğü gibi olmak
İşte doğruluk budur
İşte dürüstlük budur

Ölçülü veren eldedir
Yalansız olan diledir
Söylediği söz hep tektir
İşte doğruluk budur
İşte dürüstlük budur

SEN DE HOŞGÖR

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

Moderato

8 Af fet mek bü yük er dem dir O lan la rı sen de hoş gör
Her in san baş ka bir çi çek Baş ka lık lar hep o la cak

5 8 Ha ta da ka sıt a ra ma Ya pan la rı sen de hoş gör
Ö lüm bu gün ya rın ge le cek Za man var ken sen de hoş gör

9 8 Hoş gör me yen yal nız ka lır Nef ret ten kal bi ka ra rır Bü tün öm rü

14 8 bed baht o lur U yar o nu sen de hoş gör

Affetmek büyük erdemdir
Olanları sen de hoşgör
Hatada kasıt arama
Yapanları sen de hoşgör

Hoşgörmeyen yalnız kalır
Nefretten kalbi kararır
Bütün ömrü bedbaht olur
Uyar onu sen de hoşgör

Her insan başka bir çiçek
Başkalıklar hep olacak
Ölüm bugün yarın gelecek
Zaman varken sen de hoşgör

SEN İYİMSERSEN HAYAT İYİDİR

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

Allegretto

Mut lu ol mak çok zor de ğil U mut suz luk la zor la
A sıl kör lük gü zel bak ma mak Kal bin per de si dir so murt

şır U mu du nu kay bet mez sen bil
mak Her bak tı ğın da gü ze li bul mak

Her şey i yi lik le ko lay la şır Sen i yim ser sen
O an kalp te hu zur do la şır

ha yat i yi dir Gü zel ba kın ca her şey gü zel le şır

Mutlu olmak çok zor değil
Umutsuzlukla zorlaşır
Umudunu kaybetmezsen bil
Herşey iyilikle kolaylaşır

Sen iyimsersen hayat iyidir
Güzel bakınca herşey güzelleşir

Asıl körlük güzel bakmamak
Kalbin perdesidir somurtmak
Her baktığında güzeli bulmak
O an kalpte huzur dolaşır

PAYLAŞINCA ÇOĞALIR

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

Allegretto

Ne yin var sa art ma sı nı is ti yor san pay laş İn san la rı
 Ü zün tū mūz ke de ri miz ba zen yük o lur bi ze Bir dost bir ar
 mut lu et mek is ti yor sa pay laş Bi rik tū mek har ca ma mak
 ka daş var sa ça re dir der di mi ze Pay laş mak tan ka çar san dö
 bir has ta lık tır Aç göz lü ol may la sa vaş her şe yi ni pay laş Sev gi
 ner sin yal nı za Ki bir li ol may la şa vaş her şe yi ni pay laş
 pay la şın ca ço ğa lır Nef ret hep sen den u zak la şır

Neyin varsa, artmasını istiyorsan paylaş
 İnsanları mutlu etmek istiyorsan paylaş
 Biriktirmek, harcamamak bir hastalıktır
 Aç gözlü olmayla savaş, herşeyini paylaş

Sevgi paylaşınca çoğalır
 Nefret hep senden uzaklaşır.

Üzintümüz kederimiz bazen yük olur bize
 Bir dost, bir arkadaş varsa çaredir derdimize
 Paylaşmaktan kaçarsan dönersin yalnızca
 Kibirli olmayla savaş, herşeyini paylaş

ÖZGÜVEN GEREKLİDİR

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

Moderato

Mu lu bir ha yat i çin Öz gü ven ge rek li dir Her i ş i yap
Ken di ni ta nı mak ta Hep ba r ı ş ık ol mak ta Her an d im dik

mak i çin Öz gü ven ge rek li dir Sen ken di ne gü ven mez sen
kal mak ta Öz gü ven ge rek li dir

Sa na kim se gü ven mez Doğ ru i fa de et mez sen Se ni kim se bi le mez

Mutlu bir hayat için
Özgüven gereklidir
Her işi yapmak için
Özgüven gereklidir

Sen kendine güvenmezsen
Sana kimse güvenmez
Doğru ifade etmezsen
Seni kimse bilemez

Kendini tanımakta
Hep barışık olmakta
Her an dindik kalmakta
Özgüven gereklidir

SORUMLULUK

Söz-Müzik: Sıtkı AKARSU

Maestoso



Bi zi ba şa rı ya gö tü ren İ s tek le ri mi zi ve ren
Yap ma dı ğı mı zı yap tı ran Bi ze o nu ha tır la tan



Dü zen li bir ha yat su nan U nut ma so rum lu luk tu r
Ya pın ca mut lu luk su nan U nut ma so rum lu luk tu r



So rum so rum so rum lu luk So rum so rum so rum lu luk



So nu her za man mut lu luk So nu her za man mut lu luk

Bizi başarıya götüren
İsteklerimizi veren
Düzenli bir hayat sunan
Unutma sorumluluktur.

Sorum sorum sorumluluk
Sonu her zaman mutluluk

Yapmadığımızı yaptırın
Bize onu hatırlatan
Yapınca mutluluk sunan
Unutma sorumluluktur

ÖZ GEÇMİŞ**Kişisel Bilgiler**

Adı Soyadı :Sıtkı AKARSU

Doğum Yeri ve Tarihi :ERZURUM/26.04.1979

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Müzik Bilimleri Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi :Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitimi Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim
Programları Bilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller :İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri :Müzik Eğitimi, Müzik Öğretimi, Değerler
Eğitimi

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Kafkas Üniversitesi, Müzik Okutmanı(2004-...)

İletişim

e-posta Adresi : sitkiakarsu2003@hotmail.com